ANDREAE

Tiraquelli Regii in Senatu Parisiensi Consiliarij Tractatus LE MORT SAISIT LE VIF.

SOCIETATIS IESV BIBLIOTHECA COLL. CLAR. MONT.
IHS

PARISIIS,

Apud Iacobum Keruer, sub duobus gallis, in uia Iacobæa.

1550.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

A3-h-A-50

PAr priuilege du Roy, donné à Iacques Keruer marchant Libraire iuré en l'uniuersité de Paris, luy est permis imprimer & uendre ce present liure intitulé, Le mort saisit le uif, composé par Monseigneur maistre André Tiraqueau Conseillier du Roy nostre sire en sa court de Parlement à Paris, & deffences à tous libraires & autres marchans quelconques de ce Royaulme, de non uendre ny distribuer autres que ceulx imprimez par ledict Iacques Keruer, iusques au temps & terme de cinq ans à compter du iour & date qu'en sera faicte la premiere impression: soubz les peines contenues par les lettres sur ce faictes, Données à Paris le troisiesme iour d'Apuril mil cinq cens quarante neuf, auant Pasques, & du regne dudict seigneur le quatriesme. Signées, Par le Roy, le seigneur de Passy maistre des requestes de l'hostel present,

Des Moulins, seellées à simple queue de cire iaulne.

ANDREAS TIRAQVEL-lius regius in Senatu Parisiensi consiliarius, disertissimis humanissimísque eiusdem Senatus aduocatis.

QVòd libellos meos auidè libentérque ac studiosè lectitatis, vt à vobis sæpe audio, eloquétissimi causarum patroni, non possum non magnopere lætari, si modò quicquam in eis deprehenditis, quod vobis & voluptati, & vtilitati esse queat. Ita enim me mei in aqua (quod dicitur) scribere, nec ad fractam canere experior. Id, cùm aliquando scribẽdi finem facere, alienísque legendis potiùs quàm meis edendis operam dare constituissem, consilium vt mutarem effecit, ac tãdiu mihi scribendum esse persuaderem, quã-

diu labores meos vobis ac cæteris legum ac rerum humanarum ſtudioſis non ingratos, iniucundóſque eſſe perſpexero. Nihil enim antiquius apud me ſemper fuit, nihil præſtantius vnquam exiſtimaui, quàm, ſi quid labore vel induſtria poſſem, id totũ ad ſtudioſorum commodum ac vtilitatem conferre, quibus iampridem ſtudium omne meum operámque ſine vlla tẽporis, laboris, aut occupationis exceptione deuoui. Ac dum alia quæpiam grauioris, operoſioríſque molimenti commentor, viſum eſt interim libellum hunc vobis offerre: cuius argumentum, vt in forenſibus negociis frequentiſsimum eſſe ſcitis, ita cognitu longè difficillimum, nec minùs vtile futurum ſpero. Quò magis mirari ſoleo, nullum (quod ſciam) neque veterum, neque recentiorum iuris noſtri

interpretum alioqui accuratiſsimorum, diligentiſsimorúmque, rem ipſo vſu nuſquam non obuiam, nedum nõ pertractandam ſuſcepiſſe, ſed vix ſupremis (quod aiunt) digitis attigiſſe. Quod ipſum qua ratione ſit factũ, ſi non rei difficultas in cauſa eſt, cõiicere non poſſum: maximè cùm tam longè latéque pateat, vt quanuis eam pomœrio quàm potuimus anguſtiſsimo concluſerimus, magis tamẽ mihi metuendũ putem, ne lector copiam pertæſus clamet, Ohe iam ſatis eſt, quàm vllam deſideret acceſsionẽ. Hunc autem libellum ideo vobis deuotum ac nũcupatum volui, quia materiam, vt diximus, continet vobis ante oculos poſitam, collocatam in vſu quotidiano, in conſuetudine hominum, atque foro. Soleo enim opera mea ijs dicare, ad quos ipſorum argumenta mate-

riámque propriè ac peculiariter pertinere cognoſco: ac qui de propoſito argumento, naturâ vel arte ſcitè appoſitéque iudicare queant, vti latiùs in epiſtola, quam operi de Nobilitate anno ſuperiore præpoſuimus ad ſereniſſimum regem noſtrum Henricum, ſumus præfati. Cùm autem nihil omnino vobis proponi poſſe certò ſciam, quod non vel doctiſsimè explicare, vel grauiſsimè poſsit, orationis illę ſplendor exuberánſq; rerũ omnium quæ in vobis eſt cognitio copiáque, quis porrò eſt, qui de re, de qua nobis inſtitutus eſt ſermo; rectiùs ac veriùs quàm vos iudicare queat? quos ego noui, præter ſingularẽ iuris prudentiam plurimis optimíſque artibus ornatos, iudicio non vulgari, mihi cùm publicè, tum priuatim ſæpiſsimè probato: ac, vt de vno Sçęuola dicebat Ci-

cero, Iurisperitorum eloquẽtissimos, eloquentium Iurisperitissimos, quíqueres non populari trutina, sed artificis statera examinare probè didicistis: quod obiter de vobis dictum volui, ne quis me, qui & quales essetis ignorare, aut ἀεὶ ῥιπίζεσθαι, ὦ δελφῖνα νήχεσθαι docere velle existimarer. Accipite igitur oratores disertissimi libellum hũc à Tiraquello vestro vestríque studiosissimo, ea humanitate, eóque animi candore, quo & vobis offertur, & priores ipsius libros excepistis.

DE SCRIPTIS IMMORTALIBVS
Andreæ Tiraquelli Senatoris Parisiensis
Salmonius Macrinus

Ad lectorem.

Conqueritur natura, perit quod gratia florum,
Quos specie uarios atque colore parit.
Conquerimur libros authorum & scripta priorum
Victa ueterno so deperiisse situ.
Non tamen in genere hoc semper natura nouerca est,
Interdum multis sueuit at esse parens.
Vt pote quæ amissis authoribus, atque libellis,
Instaurat per quos pristina damna leuet.
Pro priscis uiden' ut scriptis meliora reponat,
Compensétque nouis ingenia ingeniis?
Vos Serui, Domitique, & Scæuola nemo requiret,
In manibus nostris dum Tiraquellus erit.
Naturam effœtam non esse hic arguit unus,
Cùm tales fructus fertilis illa parit.

AD EVNDEM TIRAQVELLVM

Io. Auratus.

Certamen fuerat tibi tuaque
Vxori Tiraquelle grande, plures
Libros tu parercs, an illa plures
Formosos tibi liberos crearet.
Huic Lucina, tibi secunda Pallas,

Totas ante prēces & ante uota
Hæc libros dare, liberos at illa.
Augebat mulier domum quotannis,
Augebas quoque tu libros quotannis.
Parti utrique suus Deus fauebat,
Crescebátque suo fauore rixa
Hinc Lucina tuo, tuo inde Pallas:
Diuisum fuerátque utrinque cœlum:
Iuno, Iuppiter hinc: at inde Phœbus
Cum Musis steterant, simul secuti
Quos gentûm fuerant Dei minorum,
Parti quisque suæ magis studentes.
Expectatio & exitus tenebat
Suspensos animos Deûm ac Dearum,
Cum tandem seniórque tardiórque
Vxor fit dare liberos quotannis:
Tu contrà seniórque promptiórque
Libros edere fis nouos quotannis.
Celsit palma tibi, tuæque parti,
Applausúque fremit fauente cœlum,
Victi Tiraquelle, túque Pallas:
Libris agmina uicta liberorum.

INDEX PRIMVS EORVM

QVAE PECVLIARITER ET PRIVATIM *ad hunc tractatum pertinent.*

PRIMA PARS, QVÆ PRÆFATIO est, octo declarationibus constat.

1 An & quomodo nostrum id statutū vel consuetudo Latinè enunciari possit. pag.2.

2 Quibus in locis locum habeat. pag.5.

3 An sit secundum, an verò contra ius commune. pag.10.

4 Quid in rebus feudalibus, an scilicet in illis, cessante hoc statuto, possessio vasalli trāseat in filium. pag.18.

5 Quid in successore dignitatis. pag. 24.

6 An id statutum vel consuetudo sit valida. pag.25.

7 Quibus modis appelletur hæc possessio, quæ transit in hæredem per huiusmodi statutū. pag.36.

8 An saltem hæres de iure communi, cessante hac consuetudine, possit propria authoritate possessionē rerum hæreditariarum capere. pag.45.

SECVNDA PARS EORVM, QVÆ concernunt personas hæredum, quæ constat septemdecim declarationibus.

1 Vt procedat hæc consuetudo in hęrede capaci iusto & habili, pag.48.

2 Vt procedat in vero & proprio hærede, non in ficto. pag.50.
3 In hærede perpetuo,& non tẽporali. pag.55.
4 An procedat in hærede vniuerſali tantùm, an & in hærede certæ rei. pag.56.
5 An in primo hærede tantùm, an & in hærede hæredis,aut alio ſecundo hærede. pag.68.
6 An in hærede legitimato. pag.84.
7 An in hærede teſtamentario. pag.90.
8 An in filia,quæ cùm eſſet excluſa,vel ex ſtatuto,vel per ſuam renunciationem,fuit à patre ad ſucceſsionem vocata. pag.102.
9 An in ſubſtituto directo. pag.104.
10 An in fideicommiſſario. pag.119.
11 An in hærede cũ beneficio inuentarij. pa.131.
12 An in hærede ſimplici,qui illum ſummouet. pag.139.
13 An in filio adoptiuo. pa.142.
14 An in his qui non ſuccedunt iure ſanguinis, aut teſtamẽti:videlicet in viro & vxore,collegio,eccleſia,fiſco,monaſterio,& his ſimibus.Vbi etiam videbis quid in monacho hærede. pa.144.
15 An in eo hærede, qui rupto teſtamento ſucceſſionem aſſequitur. pag.159.
16 An in infante, furioſo hærede, aut aliis qui verè poſſeſsionem non poſſunt acquirere. pag.159.
17 An in ignorante hærede. pag.162.

TERTIA PARS EORVM, QVÆ respiciunt personas defunctorum, quæ constat octo declarationibus.

1 An procedat id nostrum statutum in hærede vsufructuarij. pag.165.
2 An procedat generaliter in hærede eius, qui tantùm naturaliter possidebat. pag.171.
3 An è cõtrario in hærede eius, qui ciuiliter tãtùm possidebat. pag.173.
4 An in hærede commodatarij, vel depositarij. pag.173.
5 An in hærede eius, qui se cõstituerat possidere vel simpliciter, vel precariò, nomine alterius. pag.177.
6 An in hærede eius, qui iure familiaritatis possidebat, vel detinebat. pag.178.
7 An in hærede impuberis, furiosi, aut alterius, qui testari non poterat. pag.179.
8 An in hæredibus episcopi vel prælati. pa.189.

QVARTA PARS EORVM, QVÆ respiciunt res, quæ septẽ declarationibus constat.

1 Vt id statutum procedat in his rebus, quarum defunctus tempore mortis erat possessor, tãtùm: non etiam in cæteris. pag.194.
2 An procedat in re, cuius possessio cohæret personæ. pag.197.
3 An in re, cuius possessio erat apud defunctũ, vi precarij. pag.198.

4 An in re, cuius possessio erat apud defunctum ex causa ad hæredes non transitoria. pag.199.

5 An in rebus feudalibus. Vbi etiam videbis an impediatur dominus manū iniicere in feudum ob hanc possessionem hæredis. Et an ipse hæres sit saisitus aduersus dominum. pag.200.

6 An in emphiteuticis. pag.215.

7 An in rebus incorporalibus. pag.218.

QVINTA PARS EORVM, QVÆ spectant ad possessionem, quæ constat sex declarationibus.

1 An hæc possessio quæ transfertur ex nostra consuetudine, sit vera, & propria: an ficta, siue impropria. pag.221.

2 An ea possessio trãsferatur vi precarij vel cõstituti ab hærede facti. pag.227.

3 An ea possessio transeat in hęredem, si ab alio fuerit occupata. pag.228.

4 An item transeat, nullo prorsus actu interueniente. pag.239.

5 An possessio hæredis, quę illi quæritur ex huiusmodi consuetudine, sit eadem, quæ erat apud defunctum, nõ solùm quoad habitum, sed etiam quoad actum vel effectualem effectum. pag 240.

6 An hæc possessio sit etiam naturalis, aut tantùm artificialis, & ciuilis. pag.241.

SEXTA PARS EORVM QVÆ pertinent ad iudicia, quæ constat nouem declarationibus.

1 An hæres ex nostra consuetudine saisitus, si turbetur, possit intentare remedium retinēdæ possessionis. pag 243.
2 An & adipiscendæ. pag.243.
3 An vtrunque simul, & quomodo. pag.248.
4 An etiam recuperandæ. pag.249.
5 An hæredi agenti illis remediis possit obiici exceptio dominij. pag.256.
6 An si hæres obtinuerit, possit ab aduersario appellari. pag.265.
7 An hæres petens se confirmari in hac possessione, aduersus illū, qui eum turbat, aut aliter impedit, sustineat partes actoris, an rei. pag.272.
8 Ad id ius agendi pro continuata possessione possit alteri cedi, siue etiam ipsa continuata possessio. pag. 274.
9 An hæc possessio, lite pendente super ea, debeat sequestrari. pag.276.

SEPTIMA PARS MISCELLANEOrum, quæ quinque declarationibus constat.

1 An alius possit se iuuare (vt ita loquar) hac cōsuetudine aduersus hæredem. pag.278.
2 An hæres qui non vult vti beneficio huius cō suetudinis, teneatur id expressè declarare: an verò si id non fecerit, habeatur pro hærede,

& eo quidem saisito. pag.285.
3 An hæc consuetudo habeat locum, si testator fecerit ius alteri apprehendendæ possessionis, pœna etiam adiecta. pag.292.
4 Quid si hæres qui semel saisitus fuit ex hac cõsuetudine, cadat ea possessione, an nihilominus poterit dicere se saisitum, vi eiusdẽ consuetudinis. pag.293.
5 An si testator dederit executores, hæres erit aduersus eos saisitus ex nostra cõsuetudine. pag.296.

INDEX ALTER ALPHABETICVS ET GENERALIS OMNIVM in hoc opere contentorum.

A

Acquisitio possessionis per actum naturalem fit, præf. declat.6.num.14.
Actio subrogata in locum actionis ex sui natura famosæ, famosa non est, par. 2.declara.9.nu.22.
Actio furti pro rebus depositis competit, par.3.declar. 4.num.5.
Actoris an partes semper sustineat, qui ad iudicium prouocat, par.6.decla.7. num.3.
Actum fictũ ius ciuile reali apprehensioni comparat, præfat.decla.7.num.11.
Ad augmentum inductum diminutionem nõ operatur, par.2.decla.11.num.7.
Aditio nõ fit sine animo, par. 2.declar.16.nu.2.

Aditio hæreditatis an ſolo animo fiat, par.7.decla. 2.nu.4.& 5.

Adoptio nomen iuris eſt,non naturæ,par.2.declar. 13. nu.3.

Adoptiuus filius de iure communi, & authent.ſuccedit,part. 2. declarat.13. nu.1.

Adoptiuus ſuccedit in regnis, par.2.declar.13.nu.1.

Adoptiui in Gallia non ſuccedũt,par.2.dec.13.nu.2.

Adoptiuus uerè hæres eſt,par. 2.decla.13.nu.2.

Adoptiuus in patria iuris ſcripti, hac conſuetudine ſaiſitus eſt,part.2.declar. 13.nu.2.

Adoptiuus eſt filius fictꝰ,par. 2.decla.13 nu.2.

Ἀδιωάλον quid, præf.decla. 6.nu.4.

AEquo ãquius, præf.decl.7. nu.9.

Agnatus uaſallimanet ĩ poſſeſſione rei,pendente quæſtione inter eum & dominum, ſit ne feudum nouum, an antiquum,par.4. declar.5.nu.18.

Alberici error, præfa.declar. 6.nu.10.

Alluuione ipſo iure tranſit poſſeſſio,præfat. declar.6. nu.10.

Appellare in cauſis poſſeſſoriis quando de iure communi liceat,par.6.decla. 6.nu.4.& 5.

Appellari non poteſt à ſentẽtia negatiua lata in caſu l.ul.C.de edi.diui Adriani tollen.part.6.decla.6. nu.2.

Appellari in hoc regno ab omnibus cauſis poſſeſſoriis poteſt,ibidem.

Appellatio ſemper in dubio permiſſa eſt, par. 6.decla. 6.nu.9.& 10.

Approbare cenſetur qui non improbat,par.2.declar.5. nu.17.

Authenticæ res quæ,C.cõmu. de legat. in feudis locus non eſt,par.4.declara.5. nu.15.

B

Bartol. iurium interpretum princeps

princeps, part.2.declar.5. nu.6.
Beneficia legis & consuetudinis conditionem habent, si is uelit uti, in cuius fauorem inducta sunt, part.7. declar.1.nu.4.
Bononia hac cõsuetudine utitur, præfat.decla.2.num.5.
Bono melius, præfa.decla.7. nu.9.
Bonorum possessor per omnia habet effectũ hæredis, part. 2.declar.2.nu.6.
Bonorum possessor an veniat appellatione hæredis, part. 2.decla.2.nu.6 & 7.
Bonorum possessor, an propriè hæres dicatur, par.2. decla. 2.nu.7.
Bona uacantia quæ, part.2. declar.14.nu.11.
Bona uacantia & hæreditas an differant, par.2.declar. 14.nu.21.
Bonorum publicatorum dominium, ipso iure, non tamẽ possessio transit in fiscum, part.2.decla.14.nu.23.
Bonorum ingressi dominium & possessio in monasteriũ transeunt, part.2.declarat. 14.num.24.

C.

Camerinum hac consuetudine utitur, præfat.declar.2. nu.6.
Canon actum corporeum cõtinuatum fingit, præf.decla. 6.nu.12.
Capacitas hæredis, tempore mortis defuncti de cuius possessione quæritur, inspicitur, par.2.decl.1.nu.4.
Capaces omnes, hæredes instituipossunt, par.2.declar.7. nu.15.
Casus in quibus transit possessio ipso iure, præfat.decla. 6.nu.10.
Causa limitata limitatum parit effectum, part.4.declar. 2.nu.8.
Cedentis iure resoluto, resoluitur ius accipientis, par.3. decla. nu.8.
Certo certius, præfat.declar. 7.nu.9.
Cessibile non est quod transmitti nequit, par.6.decl.8.

nu.1.
Ceßionarius hæreditate in eum ab hærede trãſlata ſaiſitus non eſt, par.6.declar. 8.nu.3.
Chaſſeneus ſibi contrarius, par.2.declar.9.nu.20.
Ciuiliſsimum quod eſt idem etiam ciuile eſt, præf. decla. 7.nu.7.
Ciuilis poſſeßio in hæredem trãſit ui huius cõſuetudinis. par.3.declar.3.nu.1.
Ciuilis poſſeßio naturalẽ ad ſe trahit, par.3.declarat.2. num.3.
Ciuilis poſſeßio tranſlata in hæredem uera eſt, par.5.declar.1.nu.8.
Clericus & uxor, uulgo conceptus & uxor ſibi mutuo ſuccedunt. par.2.decla.14. nu.1.
Clerici ligantur ſtatutis factis à clericis ſimul & laicis, par.3.decla.8.nu.4.
Clerici ligãtur ſtatutis diſponẽtibus de ſucceßione, part. 3.decla.8.nu.5.
Collatio nõ retrotrahitur in præiudicium alterius, par.5. decla.3.nu.6.
Collegiũ collegiato (fiſco excluſo) ſuccedit, par.2.decla. 14.nu.6.
Collegium, fiſcus, & ſimiles hæreditatẽ agnoſcere dicuntur, fideicõmiſſarióque reſtituere, par.2.decl.14.nu.13.
Colonus redintegrãdæ agit, par.2.declar.4.nu.7.
Colonus tempore locationis finito, domino agenti ſe opponens, dominum ſpoliat, par. 6.declara.7.nu.2.
Commodatarum & depoſitarum rerum hæres in poſſeſſionẽ ex l.ul.C.de edic.diui Adriani tollẽ.non mittitur, part.3.decla.4.nu.1.
Cõmodatarũ & depoſit. rerũ poſſeßio apud dominũ remanet, par.3.decl.4.nu.2.
Commodatarũ rerũ ſola detẽtio eſt, par.3.decl.4.nu.2.
Cõparatiuum & ſuperlatiuũ in ſe comprehẽdit poſitiuũ, præf.decl.7.nu.7.
Cõparatiuum importat exceſſũ reſpectu poſitiui, præf. decl.7.nu 7.
Cõditiones ſunt ſtricti iuris,

par.2.decl.5.nu.11.
Conditiones in forma specifica impleri debent, part.2. decl.5.nu.11.
Conditio implenda in forma specifica, par.3.decl.7.nu.6
Confirmatio non retrahitur in præiudiciũ alterius, part. 5.decl.3.nu.6.
Consanguineus linearius dicitur, par.2.decl.7.nu.4.
Consiliariorum ordo fisco excluso consiliario succedit, par.2 decl.14.nu.6.
Constituti ius ad secundũ do natarium an transeat, par. 2.decl.5.nu 19.
Constitutum simplex trãsfert possessionem naturalem & ciuilem in constitutarium, par.3.decl.5.nu.1.
Constitutum cum precario ciuilem tantùm possessionem transfert: naturalis autẽ penes constituentem remanet, par.3.decl.5.nu.1.
Constitutum ad hæredes constitutarij transit, par.4.decl. 3.nu.2.
Constitutarius dicitur ad cuius commodum fit constitutum, par.4.decl.3.nu.2.
Consuetudines his uerbis (le mort saisit le uif son plus proche parent & heritier habile a luy succeder) utentes, præf.decl.1.nu.3.
Consuetudo nostra quibus in locis locum habeat, præfat. decl.2.nu.1.
Consuetudo nostra an sit secundum, an uerò contra ius commune, præf.decl.3.nu.1. 2.& mul.seq.
Consuetudo nostra restringenda, præfat.declaratio.3. nu.3.
Consuetudo strictè ac propriè intelligenda, præf.declar.3. nu.3.
Consuetudo nostra correctoria est iuris communis, præf. declar.3.nu.3.
Consuetudine nostra innitẽs de apicibus iuris disputat, præf.decl.3.nu.3.
Consuetudo nostra an sit ualida, præfat.declaratio.6. nu.1.
Consuetudo habet uim precarij ad transferendam possessionem, præf.decla.6.nu.5.

11

Consuetudo uel statutum an possit transferre possessionẽ ipso iure, nullo actu, nec uerbo quidẽ interueniente, præfat. declar. 6. nu. 5.

Consuetudo nostra æqua est & ualida, præfa. declar. 6. nu. 5.

Consuetudo & statutum portio sunt iuris ciuilis, præfat. declara. 6. nu. 11.

Cõsuetudo irrationabilis est, si disponat aliquid contra substantiã actus, præf. decl. 6. nu. 14.

Consuetudine quod fit, id de iure ciuili, de iure simpliciter, & de iure communi fieri dicitur, præf. declar. 7. nu. 5.

Consuetudines quæ proximũ hæredem expresse saisiunt, par. 2. declar. 5. nu. 4.

Cõsuetudo primogenitum in baronia præferens, si filius solus ex primo matrimonio sit inhabilis, primogenitum ex secundo matrimonio admittit, part. 2. declarat. 5. nu. 27.

Consuetudines de hærede ab intestato loquentes, part. 2. decla. 7. nu. 5.

Consuetudines hæredem ex testamento saisientes, par. 2. declar. 7. nu. 10.

Consuetudines de hærede ab intestato tantùm loquentes de illo tantùm sunt intelligendæ, part. 2. declarat. 7. nu. 15.

Consuetudo in patria consuetudinaria de hærede loquẽs, testamentarium non comprehendit, par. 2. declar. 7. nu. 16.

Consuetudo Romanorum in testamentis, par. 2. decla. 9. nu. 2.

Consuetudo nostra de continuatione possessionis à defuncto in hæredem, non ab hærede in fideicommissariũ loquitur, part. 2. declar. 10. nu. 19.

Consuetudo qua episcopo succedunt consanguinei an ualeat, part. 3. declaration. 8. nu. 2.

Consuetudinis huius authoritas hæredẽ possessorem iuris facit, non facti, part. 5.

declar.3.nu.16.
Consuetudo hæc in fauorem solius hæredis, non alterius inducta est, par.7.declar.1. nu.1.
Consuetudo hæc quo ad qualitatem hæredis iuri communi nihil addit, par.7.decla. 2.nu.9.
Consuetudines quæ executorem aduersus hæredes saisiunt usque ad concurrẽtiam relicti intelliguntur, par.7. declar.5.nu.3.& 4.
Cõtinuatio fit cum omni sua causa & qualitate, par.2. declar.5.nu.23.
Continuatio easdem qualitates in re continuata præsupponit, part. 5.declaratio.1. num.7.
Contractuũ uerba strictè interpretanda, par.2.declar. 11.nu.11.
Contrahens cum ecclesia sine consensu episcopi stare contractui ab episcopo cogi potest, par.7.decla.1.nu.7.
Contractum nullum quis dicere nequit aduersus eum cuius fauore nullus est, par.7. declar.1.nu.8.
Contrahens uerè & ex animo cum simulatore, simulatorem coget stare cõtractui, par.7.decl.1.nu.9.
Contraueniens cõtractui (cũ esset conuentum ut uno contraueniente nullus sit cõtractus) cogi potest ab altero ad implendum contractum, par.7.declar.1.nu.11.
Correctoriorũ statutorũ uerba propriè intelligẽda, part. 2.decla.6.nu.2.
Creditoribus incumbit onus probandi filium esse hæredẽ, par.7.declar.2.nu.8.
Crema hac consuetudine utitur, præf.declar.2.nu.5.
Cremona hac consuetud.utitur, præf.declar.2.nu.5.

D

Decretũ Mediolanense, præf. declar.1.nu.1.
Decreti clausula irritans nullitatem nõ operatur, nisi uelit is, ad cuius fauorem posita est, part.7.decl.1.nu.10.
Defuncti animus & uolun-

tas ad hæredem non transmittitur, præfa.declarat.3. nu.9.

Deportatus inhabilis,par.2. decla.5.nu.26.

Depositarius à deponente,ueluti precario possidet,par.3. decl.4.nu.5.

Dictiones, haberi loco & uice, improprietatem notant, par.2.decl.10.nu.9.

Dispositio generalis limitationem recipit de habili & idoneo, part.2. declarat.1. nu.2.

Dispositio de primo successore immediato non trahitur ad mediatum in materia correctoria,par.2. declaratio.5. nu.15.

Dispositio legis seu statuti,secũdum iura quæ loquuntur de dispositione testatoris, regulatur, part.2.declara.9. nu.10.

Dispositio legis & statuti à pari procedunt,par.2.decl. 9.nu.10.

Dispositio quanuis generalis feuda nõ comprehendit sine speciali & expressa eorum inuẽtione facta,par.4.declar.5.nu.16.

Doctores qui huius consuetudinis meminerint,præf.declar.2.nu.2.

Dominium in hæredem ac legatarium transit,præf. decl. 4.nu.3.

Dominia iure gentiũ sine possessione nõ quærũtur, præf. decl.6.nu.15.

Dominus eodem beneficio cõsuetudinis gaudet, quo alij hæredes ab intestato,par.2. decla.14.nu.15.

Dominus inuicere potest manum in feudum aut fructus illius, ob debita cliẽtelaria non exoluta, si ei permittat consuetudo, part.4.declar. 5.nu.23.

Dominus nõ cadit à possessione percipiendi census annui ob cessationem, nisi contradictio præcedat, part.5.declar.1.nu.2.

Dominus fictus à quocunque rem suam condicere potest, par.6.decl.2.nu.5.

Dominus uerus à fure tãtùm rem propriam condicere po

teſt, part.6. declaratio.2. nu.5.

Dominium fictum ipſo iure ſine traditione in legatariũ tranſit, part.6.declarat.2. nu.6.

Dominij probatio à reo facta ad iuſtificandam poſſeſſionem cenſetur, part.6.declar.5.nu.16.

Duo in ſolidum eandem rem eodem modo poſſidere non poſſunt, part.2.declarat.6. num.8.

E

Eccleſia non uariatur, licet prælati mutentur, præf.declar.5.nu.1.

Eccleſia ſuccedit clerico excluſo fiſco, par.2.declarat.14. nu.7.

Emphyteuſin pro ſe & ſuis hæredibus accipiens, intelligit de uenientibus ab inteſtato, part.2.declarat.7. nu.9.

Emphyteuſis quæſita pro ſe & hæredibus admittit tantùm proximos hæredes, non hæredum hæredes, part.4. decl.4.nu.2.

Emphyteuta naturaliter tantùm poſſidet. par.4.declar. 6.nu.1.

Emphyteutæ hæres an ſit ſaiſitus, part. 4.declaratio.6. nu.1.

Emphyteuſis ad feudum argumentum, part.4.decl.6. nu.2.

Emphyteuticariæ rei an tranſferatur poſſeſſio per conſtitutum, part.4.declarat.6. nu.2.

Emphyteuticariæ res in hoc regno ſunt patrimoniales & hæreditariæ, par.4.decla.6.nu.4.

Emptor cuius nomine uenditor ſe conſtituit poſſidere, petere poteſt ut ſibi tradatur corporalis poſſeſſio, part.6.declaratione ſecunda, nu.4.

Epiſcopalis dignitas filium familias ad commodum nõ incommodum à patria poteſtate liberat, parte ſeptima, declaratione prima, nu. 2. & 3.

Episcopus immmiscere se potest executioni testamentorum respectu quoruncunque relictorum non improbatorum, part.7.declaration.5. nu.

Executor potestatem uendendi à testatore habens transferre possessionem in emptorem inuito hærede nequit, part.7.declar.5.nu.2.

Executor iure communi ultra disposita in testamenti manum admouere bonis testatoris non potest, part.7. decla.5.nu.4.

Executorem hæres amouere nequit oblata cautione de testamento exequendo,par. 7.declar.5.nu.5.

Executores uim hæredis habent cùm pauperes sunt instituti, part. 7.declarat. 5. nu.6.

Executoribus testamenti quo pauperes sunt instituti,competit beneficium, l.ul.C. de ed.diui Adria.tollen.part. 7.declar.5.nu.6.

Exequi testamenta etiam ad non pias causas fauorabile est, part. 7. declaration. 5. num.8.

Executionis testamenti dilatio animæ defuncti non parum nocet, par.7.declar.5. nu.10.

Executores debita naturalia tantùm soluere possunt,par. 7.declar.5.nu.10.

Executores pro legatis ad pias causas contra hæredem agunt, part. 7.declarat. 5. nu.11.

Executores ad pias causas reliquis fauorabiliores, part. 7.decl.5.nu.11.

Executores in non relictis ad pias causas contra hæredem non agunt,par.7.declar.5. nu.11.

Executor potest sibi ipse soluere, part. 7. declaratio 5. nu.13.

Executores cùm testator dat, uidetur facere illis ius accipiendi propria authoritate legatum aut fideicommissum,par.7.decla.5.nu.13.

Executores dati ad distribuẽdum inter pauperes,habentur loco hæredis,ibid.nu.14

Expreſsè quod fieri non poteſt, nec tacitè, par. 2. decla. 16. nu. 1.

F

Fauorabili fauorabilius, præfat. decla. 7. nu. 9.
Fauori pro ſe introducto quilibet renuntiat, par. 7. decl. 1. nu. 4.
Felinum hac cõſuetudine utitur, præf. declara. 2. num. 6.
Ferronius elegantiſsimus cõſuetudinum interpres, part. 2. declar. 7. nu. 10.
Feudorum poſſeſsio ceſſante hoc ſtatuto an tranſeat in filium uaſalli, præfat. decla. 4. nu. 1. & multis ſeq.
Feudi dominium ipſo iure filio uaſalli quæritur, præfat. decla. 4. nu. 3.
Feudi uel emphyteuſis conceſsio facta alicui & hæredibus, comprehendit hæredem cũ beneficio inuentarii, par. 2. decla. 11. nu. 11.
Feudum acquiſitũ pro ſe & hæredibus, quæritur proximis hæredibus tantum, non hæredum hæredibus, par. 4. declar. 34. nu. 2.
Feuda non comprehenduntur in generali renunciatione, part. 4. declaratio. 5. nu. 11.
Feuda non continentur in generali bonorum alienatione, par. 4. declar. 5. nu. 11.
Feuda non intelliguntur in generali bonorum obligatione ſiue hypotheca, par. 4. decla. 5. nu. 14.
Feuda non ueniunt in generalem bonorum donationem, par. 4. declar. 5. nu. 14.
Feuda non continentur in fideicommiſſo generali, part. 4. decla. 5. nu. 15.
Feuda non comprehenduntur in mãdato generali, par. 4. declar. 5. nu. 15.
Feuda non intelliguntur ſub authent. res quæ, C. commu. de leg. part. 4. declarat. 5. nu. 15.
Feuda non comprehendũtur in quantũlibet generali diſpoſitione, part. 4. declar. 5. nu. 16.
Feudorum natura, à cæteris

bonis aliena, par.4.decl.5. nu.16.
Feuda in Gallia sunt patrimonialia, & libere uendi & obligari possunt, par.4.declar.5.nu.21.
Feuda in hoc regno sub generali obligatione bonorũ cõprehenduntur, par.4.decla. 5.nu.21.
Feuda patrimonialia & hæreditaria aliorum bonorum hæreditariorum naturã sortiuntur, part.4 declarat.5. nu.22.
Feudo ad emphyteusin argumentum, & è diuerso, part. 4.declar.6.nu.2.
Fictio contraria est ueritati, par.2.decl.2.nu.1.
Fictiones duæ non concurrũt, part.2.decla.2.nu.5.
Fictiones plures coniungi nõ possunt, part.2.declarat.5. nu.5.
Fictionum trium concursus, par.2.declarat.6.nu.3.
Fictio ad alios casus quàm ueritas nõ trahitur, par.2.declar.16.nu.1.
Ficta traditio alium tertium non priuat possessione, part. 5.declar.3.nu.2.
Fictio non retrotrahitur in præiudicium alterius, part. 5.declar.3.nu.3.
Fictionem impedit medius actus pertinens, par.5.decla. 3.nu.5.
Fictio & ueritas bene cõcurrunt, par.6.decla.2.nu.4.
Fideicommissum generale feuda non comprehendit, part. 4.declar.5.nu.15.
Fideicommissarius ante restitutionem sibi ab hærede factam, possessionem propria authoritate apprehẽdere nequit, par.2.decla.10.nu.1.
Fideicommissarius an hac cõsuetudine sit saisitus, part.2. decla.10.nu.1.
Fideicommissarius possessionẽ apprehendens ante aditam hæreditatem tenetur interdicto quorũ bonorum, post aditam incidit in pœnam l.nõ dubium, C.de legib.etiam si protestetur se id animo inuadendi non facere, par.2.decla.10.nu.3.
Fideicommissarius cui à testa-

tore facta est potestas accipiendi possessionem, eam capere non potest sine authoritate prætoris, par. 2. declar. 10. nu. 4.

Fideicõmissarius habens facultatem accipiẽdi bona, debet expectare restitutionẽ hæredis, par. 2. decl. 10. nu. 4.

Fideicõmissarius restitutione nõ facta, petere se mitti in bonorum possessionem ex l. ul. de edi. divi Adri. toll. nequit, par. 2 declar. 10. nu. 5.

Fideicõmissario beneficiũ inuẽtarij an competat, par. 2. decla. 10. nu. 7.

Fideicommissario, restitutione facta, an posit inuentariũ ab hærede confectum, part. 2. declar. 10. nu. 7.

Fideicõmissarius appellatione hæredis nõ cõprehẽditur in materia pœnali, nec in materia strictè interpretãda, nisi act' aliàs inualidus reddatur, nec in statutis præsertim correctoriis, part. 2. declarat 10 nu. 11. & 12.

Fideicõmissarius nõ uenit appellatione instituti hæredis, sed nec substituti, par. 2. decla. 10. nu. 13.

Fideicõmissũ propriè substitutio non est, part. 2. decla. 10. nu. 13.

Filius uiuo patre an intelligatur inuestitus, præfat. decla. 4. nu. 1.

Filij post mortem patris succedendo feudũ non acquirũt, sed acquisitum cum administratione capiunt, ibidem.

Filius uiuo patre potest dici feudatarius, præfat. decl. 4. nu. 5.

Filius ad possessionem feudi uenit magis continuatiuè, quàm nouã possessionem acquirat, præf. decla. 4. nu. 6.

Filio ante inuestituram feudi competit remedium possessorium, præfat. declar. 4. nu. 7.

Filius seu proximior, est certus & legitimus, par. 2. declar. 7. nu. 2.

Filia pendente quæstione inter eam & agnatos, an succedere debeat, debet conseruari in possessione rerũ feudaliũ, par. 4. decl. 5. nu. 17.

Filius à matre prætcritus an remedium l.ult.de edict.diui Adria.toll.habeat, part. 2.declar.7.nu.14.

Filia ex statuto à successione excluſa testamento uel pacto patris ad ſucceſsionem uocari poteſt, par.2. declar. 8.nu.2.

Filia ex testamento uel pacto patris uocata, non obstãte pacti uel statuti excluſione ſaiſita eſt, par.2.decla.8. nu.4

Filius præſumptione iuris ſuccedit, part. 7.declaratio.2. nu.1.

Filii parentibus ipſo iure ſuccedunt, part. 7.declarat.2. nu.1.

Filius conuentus, ut declaret, hæres ne ſit, & pro qua parte, id declarare cogitur, par. 7.decla.2.nu.6.

Filius paternis creditoribus tenetur, ſi ſe hæredem declarauerit, aut ſe immiſcuerit, par.7.declar.2.nu.7.

Fiſcus bonis uacãtibus ſuccedit, par.2.declar.14.nu.11.

Fiſcus an ſolius ſit principis, par.2.decla.14.nu.12.

Fiſcus aliis deficientibus hæres eſt, par.2.declarat.14. nu.14.

Fiſcus appellatione uniuerſalis ſucceſſoris comprehenditur, part.2. declara. 14. nu.14.

Fiſcus bona uacantia occupans iudicium teſtatoris adimplet, part.2.declara.14. nu.14.

Fiſcus habet petitionem hæreditatis, par.2.declar.14. nu.14.

Fiſcus ex edicto prætoris uocatur, part.2.declarat.14. nu.14.

Fiſcus bona uacantia occupãs tenetur ad debita antè contracta, & in eum actiones actiuæ & paſſiuæ trãſeũt, par.2.declar.14.nu.16.

Fiſcus bona uacantia occupãs per omnia hæres non eſt, par.2.declar.14.nu.16.

Fiſcus hæres anormalus, par. 2.decl.14.nu.17.

Fiſcus in caſu publicationis non eſt propriè hæres, par. 2.decl.14.nu.17.

Fiſcus tertius poſſeſſor dici poteſt, part. 2. decl. 14. nu. 17.
Fiſcus publicatione facta per annihilationẽ perſonæ ſucceſſor uindictæ eſt, non per repræſentationem, part. 2. declar. 14. nu. 17.
Fiſcus hæres non eſt, nec in eũ trãſit inſtantia, par. 2. decl. 14. nu. 18.
Fiſco auferẽti ab indigno, an reme dium, l. ul. de edict. diui Adr. tol. competat, part. 2. decla. 14. nu. 19.
Fiſcus ſuccedens ex delicto reiuendicatione agit, part. 2. decl. 14. nu. 20.
Fiſci bona uacantia occupãtis & fiſci ex publicatione bona occupantis differentia, par. 2. decla. 14. nu. 20.
Fiſcus bonis uacantibus ſuccedens agit petitione hæreditatis, ibidem.
Fiſcus hæreditatem ab indigno auferre nõ cogitur, par. 7. declar. 1. nu. 13.
Florentia hac conſuetudine utitur, præfat. declarat. 2. nu. 5.
Frãciſcanus inhabilis ad ſuccedendum, part. 2. declara. 5. num. 26.

16

G

Generalis legitimandi poteſtas legitimationem ad feuda non includit, par. 4. declar. 5. nu. 8.
Generalis renunciatio nõ træhitur ad feuda, niſi id expreſſum ſit, par. 4. declar. 5. nu. 11.
Generalis bonorum alienatio ad feuda non extenditur, niſi expreſſè nominata ſint, part. 4. declaratio. 5. nu. 11.
Generalis hypotheca ſiue obligatio non cõprehendit feuda, par. 4. declar. 5. nu. 14.
Generalis bonorum donatio feuda non continet, par. 4. decl. 5. nu. 14.
Gloſæ in cap. 1. de feud. cognit. intellectus, præf. decl. 4. nu. 3.

H

Hæres licet ipſo iure habeat

proprietatem, tamen in poſſeſſionem mittẽdus eſt, præf. decl. 3. nu. 3.

Hæreditas iacens nõ poßidet, præf. decl. 3. nu. 4.

Hæreditas reſpectu uſucapionis fingitur habere qualem poſſeſſionem, præfa. decla. 3. nu. 4.

Hæres in feudalibus an ante inueſtituram in præiudiciũ domini cenſeatur eſſe ſaiſitus, præf. decl. 4. nu. 7.

Hæres contra extraneum eſt ſaiſitus in feudalibus, præf. decl. 4. nu. 7.

Hæres de iure communi ceſſante hac conſuetudine poteſt authoritate propria rerum hæreditariarũ poſſeßionem capere, præfa. decla. 8. nu. 1.

Hæres ut ſaiſiatur hac conſuetudine, debet eſſe iuſtus, capax, & habilis, part. 2. declar. 1. nu. 1.

Hæredis appellatione an ueniat bonorum poſſeſſor, par. 2. declar. 2. nu. 6. & 7.

Hæres perpetuus non temporalis hac conſuetudine eſt ſaiſitus, part. 2. declarat. 3. nu. 1.

Hæredis appellatione qui hæres eſt cum effectu intelligitur, part. 2. declar. 3. nu. 2.

Hæres uniuerſalis hac conſuetudine ſaiſitus, par. 2. decl. 4. nu. 1.

Hæres ĩ quota, l. ul. C. de edi. diui Adr. tollen. habet, par. 2. declar. 4. nu. 1.

Hæres particularis an hac cõſuetudine ſaiſitus, part. 2. decl. 4. nu. 1.

Hæres ex certa re, hæréſne ſit an legatarius, par. 2. decl. 4. nu. 2.

Hæres ex teſtamẽto an ſit ſaiſitus, par. 2. decla. 4. nu. 2.

Hæres ex certa re, naturæ hæredum uniuerſalium & legatariorũ particeps eſt, par. 2. declarat. 4. nu. 3.

Hæres ex certa re mixtũ eſt quodpiam genus, par. 2. declara. 4. nu. 3.

Hæredi ex re certa an accreſcat hæreditas repudiante hærede uniuerſali, part. 2. declara. 4. nu. 5.

Hæres ex re certa magis hæ-

redibus uniuersalibus quã legatariis accedit, part. 2. declar. 4. nu. 6.

Hæres uniuersalis aut quotæ non dicit se saisitum de ea re cuius hæres non est, par. 2. declara. 4. nu. 8.

Hæres ex re certa eiusdem rei possessionem propria autho ritate accipere potest, part. 2. declara. 4. nu. 11.

Hæredi ex re certa competit beneficium, l. ul. C. de edi. di ui Adria. tollen. par. 2. decla. 4. nu. 12.

Hæres ex certa re an compre hendatur in emphyteusi uel feudo, accepto pro se & suis hæredibus, par. 2. declar. 4. nu. 14.

Hæres secundus an hac consuetudine sit saisitus, par. 2. declar. 5. nu. 1.

Hæres hæredis eadem persona cũ defuncto non est, par. 2. declar. 5. nu. 5.

Hæres eadẽ persona cum defuncto, part. 2. decl. 5. nu. 5.

Hæres hæredis non parẽs mãdato testatoris priuãtis hæredem, nisi intra certum tempus aliquid faciat, non priuatur hæreditate, par. 2. decla. 5. nu. 7.

Hæredis appellatio intelligitur de primo & immediato hæredc, non etiã de cæteris, par. 2. decla. 5. nu. 9.

Hæredes primi intelliguntur in acquisitione feudi aut emphyteusis pro se & hæredibus, par. 2. decla. 5. nu. 9.

Hæres hæredis an ueniat appellatione in his quæ sunt stricti iuris, par. 2. declar. 5. nu. 10.

Hæres hæredis cõprehẽditur appellatione hæredis in cõditionib⁹, par. 2. decl. 5. nu. 11.

Hæres hæredis an ex propria significatione ueniat appellatione hæredis, part. 2. declara. 5. nu. 12.

Hæres hæredis nõ simpliciter est hæres, sed cũ adiectione, par. 2. declar. 5. nu. 14.

Hæres ab intestato hac consuetudine saisitus est, par. 2. declar. 7. nu. 1.

Hæres ex testamento an hac consuetudine saisitus sit, par. 2. decl. 7. nu. 1. & mul. seq.

Hæres testamentarius tantũ etiam authoritate iudicis in possessionẽ hæreditatis, nisi citato qui ab intestato succedit, nõ mittitur, par.2. declar.7.nu.2.

Hæres ab intestato aduersus hæredẽ testamentarium possessionem hæreditatis apprehendentem manutenetur, par.2.decl.7.nu.3.

Hæredis nomen in hac consuetudine simpliciter prolatum, an hæredem ex testamẽto & ab intestato comprehendat, part. 2.declarat.7. nu.12.

Hæres in quem ex hac consuetudine possessio translata est, an remediũ l.ul.C.de edi.diui Adri.tollen.intẽtare queat.par.2.declarat.7. nu.13.

Hæredibus quæ speciali fauore & priuilegio competunt in fideicommissarios nõ trãseunt, part. 2. declarat.10. nu.8.

Hæres cum inuentario an sit propriè hæres, par.2.decla. 11.nu.1.

Hæres simplex, & hæres cũ beneficio inuentarii an differant, part.2.declarat. 11. nu.2.

Hæres simplex ulterioris gradus hæredem cum inuentario gradus superioris excludit, part. 2. declaratio. 11. nu.6.

Hæres cum inuentario ampliores fauores habet hærede simplici, par.2.decla.11. nu.7.

Hæres cum inuentario ultra uires hæreditarias non tenetur, part. 2.declarat.11. nu.7.

Hæres cum inuentario æquè hæres est ac hæres simplex, par.2.declar.11.nu.8.

Hæres cum beneficio inuentarii an hac consuetudine saisitus, part.2.declarat.11. nu.10.& seq.

Hæredes cum inuentario cautius sibi consulunt, par.2.decla.11.nu.12.

Hæres ui consuetudinis etiam non impetrata principis uenia possessor efficitur, par.2. decla.11.nu.14.

Hæres post mortem defuncti ipso iure hæres est, part. 2. declar. 11. nu. 14.

Hæres cum beneficio inuentarij nondum confecto inuentario debitores hæreditarios conuenire potest, part. 2. declar. 11. nu. 14.

Hæres simplex ulterior proximiorem cum inuentario excludens, an sit saisitus, part. 2. decla. 12. nu. 1.

Hæres simplex ulterior aduersus extrancos saisitur, aduersus proximiorẽ qui cũ inuẽtario realem possessionẽ apprehendit minimè, part. 2. decl. 12. nu. 7.

Hæredis cum inuentario iura omnia, an in simplicẽ transeant, par. 2. decl. 12. nu. 6.

Hospitale succedit exposito excluso fisco, part. 2. decla. 14. nu. 7. & 8.

Hæredibus nullis relictis qui ante fiscum succedãt, par. 2. declar. 14. nu. 10.

Hæres qui rupto testamento succedit, an hac consuetudine sit saisitus, par. 2. decl. 15. nu. 1. & 2.

Hæres ab intestato qui esse nequit, testamentum non rumpit, part. 2. declara. 15. nu. 2. 18

Homo nec dominium, nec possessionem ipso iure trãsfert, par. 2. declar. 17. nu. 2.

Hæres usufructuarij non saisitur ui nostræ consuetudinis, part. 3. decl. 1. nu. 1.

Hæres commodatarij & depositarij in rebus cõmodat. & depos. an sit saisitus, par. 3. decl. 4. nu. 1.

Hæres simplicis detentoris an ex hoc statuto saisiatur, par. 3. declarat. 4. nu. 2.

Hæreditatis petitio pro rebus cõmodatis datur, par. 3. declar. 4. nu. 3.

Hæres omnia quæ in hæreditate inuenit, etiam commodata & deposita occupare potest, part. 3. declaratio. 4. nu. 4.

Heres depositarij & commodatarii aduersus deponentẽ & commodantem saisitus non est, part. 3. declarat. 4. nu. 5.

Hæres constituentis se nomi-

ne alterius posſidere non saiſitur, part.3.declarat. 5. nu.1.

Hæres posſidentis iure facultatis non saiſitur, par.3.declar.6.nu.1.

Hæres impuberis an hac consuetudine ſit saiſitus, par.3. decl.7.nu.1.

Hæredes defuncti epiſcopi cõ ſuetudine hac saiſiuntur, par.3.decl.8.nu.1.

Hæredes epiſcopi aut ſacerdotis, ut hæredes ſeculariũ hoc iure conſuetudinario utuntur, par.3.decla.8.nu.4.

Hæres earum rerum poſſeſſione saiſitur quæ apud defunctum tẽpore mortis fuerũt, par.4.declar.1.nu.1.

Hæreditatis petitio ad res poſſeſſas tempore mortis intẽtatur, part.4.declar.1.nu.2.

Hæres in ius perſonale defuncti nõ ſuccedit, part.4.decl. 2.nu.1.

Hæredis appellatione nõ comprehenditur hæres hæredis in re ſui natura ad hæredes nõ tranſitoria, part.4.decl. 4.nu.2.

Hæres in rebus feudalibus an saiſitus, par.4.declar.5. nu.1.

Hæres uaſalli an ſit saiſitus aduerſus dominum, part.4. decl.5.nu.24.

Hæres emphyteutæ an ſit saiſitus, par.4.decl.6.nu.1.

Hæredi poſſeſſorio agenti ratione iſtius fictæ poſſeſſionis an obiici poſſit exceptio dominij, part.5.decla.1.nu.3.

Hæres poſſeſſionem ui conſuetudinis quæſitam, in alium per conſtitutum, precarium, aut aliam fictam traditionẽ trãsferre nequit part.5.declar.2.nu 1.

Hæres an ſit saiſitus ex hac cõ ſuetudine, ſi poſſeſſio ab alio fuerit occupata, part.5.decl. 3.nu.1.

Hæres saiſitus poſſeſſionem occupans non cadit in l. ſi quis in tantam. c. unde ui, part. 5.decla.3.nu.11.

Hæres lapſu anni poſſeſſionẽ perdit, part. 5. declarat.3. nu.14.

Hæres intra annum occupationis ab alio factæ poſſeſ-

sionẽ sibi interdicto aut alio remedio legitimo auocare potest, part. 5. declaration. 3. nu. 14.

Hæres hac consuetudine saisitus ad tutandam possess. remedium retinendæ intentare potest, par. 6. declar. 1. nu. 1.

Hæres saisitus remedium adipiscẽdæ ut interdictum quorum bonorũ & remedium, l. ul. de edi. diui Adria. toll. intendere potest, par. 6. decla. 2. nu. 1.

Hæres saisitus remedium retinendæ respectu ciuilis & adipiscendæ respectu naturalis simul intendere potest, par. 6. declar. 3. nu. 1.

Hæredi saisito an interdictum recuperandæ competat, part. 6. declaratione 4. nu. 1. 2. 3. 4.

Hæredi saisito agenti ad possessionem adipiscendam, retinendam uel recuperãdam non potest à reo conuento obiici exceptio dominij, par. 6. declarat. 5. nu. 1.

Hæres repellitur si eo non cõtradicente reus cõuentus dominum probauerit, par. 6. decla. 5. nu. 9 & 10.

Hæredi contradicenti probatio dominij à reo facta non obstat, part. 6. declarat. 5. nu. 11.

Hæres si obtinuerit an ab aduersario appellari possit, part. 6. declar. 6. nu. 1.

Hæres confirmationem possessionis petens defensoris partes sustinet, part. 6. decla. 7. nu. 1.

Hares an ius agendi pro continuata possessiõe alteri possit cedere, part. 6. declar. 8. nu. 1. & 2.

Hæres uolens uti beneficio cõsuetudinis an expressè declarare teneatur, alioquin habeatur pro hærede saisito, par. 7. decla. 2. nu. 1. & 2.

Hæres morib⁹ Gallicanis, nisi uelit, nullus est, par. 7. declar. 2. nu. 2.

Hæres hac consuetudine saisitur etiam si testator ius apprehendẽdæ possessionis legatario fecerit, par. 7. decl. 3. nu. 2.

Hæres semel saisitus, si ea possessione cadat, an nihilominus dicere possit se saisitum, part.7.declaratio.4.per totum.

Hæres an aduersus executores testamenti sit saisitus, part.7.declar.5.nu.1.

I

Ignorans hæres an sit saisitus ui huius consuetudinis, par. 2.declat.17.nu.1.

Ignorans nonnunquam possessionem quærit, part.2.declar.17.nu.5.

Immixtio in suo hærede requiritur, præfat.declarat.3. nu.8.

Imola hac consuetudine utitur, præf.decl.2.nu.5.

Impossibile quid, præf. decla. 6.nu.4.

Impubes an dicatur decedere intestatus, par.3.decla.7. nu.1.

Impuberis hæres an saisiatur ui huius consuetudinis, part. 3.decla.7.nu.1.

Impubes testari nequit, part. 3.declar.7.nu.1.

Incorporalium rerum quasi possessio per hanc consuetudinem in hæredem transit, par.4.decl.7.nu.1.

Incorporalium rerum quasi possessio per constitutum & precarium transit, part. 4. decla.7.nu.2.

Incorporalium quasi possessio facilius per fictiones datur quàm corporaliũ, par.4.declar.7.nu.2.

Indignus à quo hæreditatem fiscus aufert, hæres esse non desinit, part.2.declarat.14. nu.19.

Infans furiosus & qui uerè possessionem nõ acquirũt an hac consuetudine saisiãtur, part.2.decl.16.nu.1.

Infans uerè adire hæreditatem non potest, par.2.decla. 16.nu.2.

Infans non comprehenditur statuto canente hæreditatẽ ipso iure censeri aditũ, part. 2.declarat.16.nu.2.

Infans an transmittat hæreditatẽ ad extraneos, par.2. decla.16.nu.3.

Ingressus se, & sua bona monasterio dedicat, par. 2. decl. 14. nu. 24.
Inhabilis aliis nõ obstat, par. 2. declarat. 12. nu. 2.
Iniectio manus domini ueluti quædã sequestratio est, par. 4. decla. 5. nu. 23.
Institutioni hæredis in patria consuetudinaria locus nõ est in præiudicium succedentiũ ab intestato, par. 2. decl. 7. nu. 16.
Institutionis appellatio intelligitur de prima, par. 2. declarat. 9. nu. 2.
Institutionis ius in instituto transit ad substitutũ uulgarem, part. 2. declaration. 9. nu. 19.
Intellectus c. 2. de consuetudine, præfa. declaration. 6. nu. 4.
Interpretatio uera à practica sumitur, par. 2. decla. 16. nu. 4.
Interdictum redintegrandæ cõpetit pro rebus depositis, par. 3. decla. 4. nu. 6.
Interfit ne inter pupillum cui pater secundas tabulas fecit & eum cui nõ fecit, par. 3. decla. 7. nu. 11.
Interdictum quorum bonorũ ad rés possessas tempore mortis intenditur, par. 4. decla. 1. nu. 2.
Interdictum retinendæ pro possessione ciuili datur, par. 6. decla. 1. nu. 2.
Interdictum adipiscendæ, uerè realiter & de iure communi possidenti non datur, par. 6. declar. 2. nu. 7.
Interdictum recuperandæ datur ei qui ui possessione deiectus est, part. 6. declarat. 4, nu. 1.
Interdicto recuperandæ agenti nõ obstat exceptio dominii, par. 6. declar 4. nu. 3.
Interdicta retinendæ plus iuris & momenti habent quã recuperandæ, par. 6. decl. 5. nu. 3.
Intestabilis, intestatus decessisse propriè nõ dicitur, par. 3. declar. 7. nu. 1.
Intestatus in iure ciuili etiã in conditione positus de impubere dicitur, par. 3. decla. 7. nu. 6.

Introductum in fauorẽ, in odium non retorquetur, par. 2. declar. 11. nu. 7.
Inuestitura an possessionem transferat, præf. declarat. 1. nu. 4.
Inuestire quid Plinio, præfa. declar. 1. nu. 4.
Inuestire possessionem tradere siue transferre in iure feudor. & canonico, præf. declar. 1. nu. 4.
Inuestitura actus tradendi siue transferẽdi possessionem præfa. decla. 1. nu. 4.
Inuentarii beneficium à principe impetrãdum, par. 2. declar. 11. nu. 5.
Inuentarium omnem fraudãdorum creditorum suspicionem tollit, par. 2. declar. 11. nu. 12.
Inuẽtarii adiectio simplicem hæredis appellationem non mutat, part. 2. declarat. 11. nu. 12.
Inuentarii effectus & utilitas consideratur, non nomen hæredis, par. 2. declarat. 11. nu. 13.
Italiæ urbes hac consuetudine utentes, præf. declara. 2. nu. 3. 4. 5. & 6.
Iudex probationes omnes admittit seu plenam, seu semiplenam probationem, seu iudicium seu adminiculum faciãt, part. 6. declarat. 5. nu. 13. & 14.
Iura personalia cum persona extinguũtur, nec in hæredẽ transeunt, part. 4. declar. 2. nu. 2.
Ius non scriptum potest quod potest scriptum, præfa. decl. 6. nu. 11.
Iusto iustius, præfa. declar. 7. nu. 9.
Ius aureorum annulorũ obtinens imaginem nõ statum ingenuitatis obtinet, par. 2. decla. 6. nu. 1.
Iuris quæ sunt uerè à iure inducuntur, par. 2. declara. 6. nu. 7.
Ius patronatus fideicommissariis non competit, par. 2. decla. 10. nu. 8.
Ius sepulchrorum in fideicommissarium non transit, part. 2. declar. 10. nu. 8.
Iussus implere cõditionem in

persona hæredis, non implet in persona fisci, part.2. declarat.14.nu.19.

L

Latinè uno uerbo hæc consuetudo an enunciari queat, præfat.declar.1.nu.1.

Legatarius propria authoritate legatum accipere nõ potest, par.2.decl.4.nu.10.

Legatarius propria authoritate legatũ accipit si nullus sit à quo accipere possit, par.2.declarat.4.nu.10.

Legati à primo legatario in secũdum facti an immediatè transeat dominium in ipsum secundum legatarium, par.2.decl.5.nu.20.

Legata simpliciter ab instituto relicta, à substituto cẽsentur repetita, par.2.decla.9.nu.19.

Legatarius reiuendic.ad legatum agere potest, part.6.decl.2.nu.6.

Legatarius actione personali ad rem legatam agere potest, ibidem.

Legata piis causis etiam hæreditate non adita debentur, par.7.decla.5 nu.7.

L.cum miles.ff.ex quib. caus. maiores intellectus, præfat. declar.3.nu.4.

L.ul.C.de edi.diui Adr.toll. beneficium tam suis hæredibus quàm extraneis competit, præfa.decl.3.nu.7.

Legis dispositio naturæ actũ inducere non potest, præfa.decla.6.nu.2.

Legũ & statutorũ beneficia capacibus scripta nõ odiosis.par.2.declar.1.nu.2.

L.ul.de edi.d.Ad.toll.beneficiũ trãsmittitur ad hæredẽ hæredis, par.2.decl.5.n.24

L.ul.C.de edi.diui.Adr.toll. beneficium hæredi ex testamento tantum competit, nõ etiam ab intestato, part.2. decla.7.nu.13.

Legis uel statuti uerba ubi nõ conueniũt, non habet locum lex uel statutum, par.2.decla.10.nu.19.

Legis factum potentius est facto hominis, part.2.declar. 17.nu.2.

L. ul. de edict. diui Adri. tollend. beneficium, pro solis rebus à testatore possessis tempore mortis, competit, part. 4. decl. 1. nu. 12.

L. ul. C. de edict. diui Adria. tollend. remedium an in incorporalibus locum habeat, par. 4. decla. 7. nu. 3.

Legitimatus an sit uerè legitimus, part. 2. declaratio. 5. nu. 1.

Legitimatus filius non comprehenditur sub statuto loquente simpliciter de filio, part. 2. declarat. 6. nu. 1.

Legitimatus an sit saisitus ex hac consuetudine, part. 2. decla. 6. nu. 1.

Legitimum, id uerbum in ciuilem intellectũ sonat, par. 2. declar. 6. nu. 6.

Legitimus an quis sit ex iure, non ex natura pendet, par. 2. declarat. 6. nu 6.

Legitimatus ante mortẽ eius de cuiꝰ successione quæritur, saisitus est, par. 2. declar. 6. nu. 8.

Legitimatus ante mortem tẽpore mortis uerus est hæres, par. 2. declar. 6. nu. 8.

Legitimatus post mortem tẽpore mortis est inhabilis, part. 2. declarat. 6. nu. 8.

Legitimatus per matrimoniũ in nullo uel minimo à legitimis differt, par. 2. decl. 6. nu. 10.

Legitimi citandi cùm quis petit se mitti in possessionem bonorum, par. 2. declara. 7. nu. 2.

Legitimandi generalis potestas non trahitur ad legitimationem feudorum, part. 4. declar. 5. num. 8.

Legitimati simpliciter non cẽsentur legitimati ad feuda nisi ex uerbis alia uoluntas principis apparcat, part. 4. declar. 5. nu. 8. & 9.

Legitimatio non retrotrahitur, cum bona alii fuerint quæsita, par. 5. declaratio. 3. nu. 5.

Legitimatio non trahitur retro in præiudicium alterius, par. 5. declar. 3. nu. 5.

Lex uel constitutio fingere potest, traditam possessionẽ per quancunque inuestituram,

præfat.declarat.6.nu.1.
Lex possessionem transfert si ficta traditio interueniat, præf.decl.6.nu.1.
Lex an sine actu corporeo possessionem trãsferat,præf. decl.6.nu.1.& mul.seq.
Lex impossibilia nõ fingit,præfat.decl.6.nu.4.
Lex efficere potest ut possessio etiam plenissima ipso iure sine actu naturali aut artificiali uel ficto transferatur, & transeat in alium,præf. decl.6.nu.7.& mul.seq.
Lex efficere potest ut dominium ipso iure trãseat,præf. decl.6.nu.11.
Lex quod fingere non potest, uerè disponere non potest, præf.declar.6.nu.15.
Lex,quod ex iuris potestate pendet etiam fingendo uerè facit,par.2.decl.6.nu.7.
Lex & statutum possessionẽ ipso iure transferunt, part. 2.decla.17.nu.2.
Lex quod ipso iure facit scientiam hominis non desiderat, par.2.decla.17.nu.4.
Lex prima & authent. præterea C.unde uir & uxor. in feudis locum nõ habent, part.4.decl.5.nu.5.
Lex ĩ alterius præiudiciũ cuius iam est quæsitum non fingit,par.5.declar.3.nu.3.
Lex utendo uerbis etiam improprius, uerum effectũ operari potest,par.5.declara.1. nu.8.
Libellus authoris cui titulus nihil frustra,par.2.declar. 11.nu.9.
Linearius à linea consanguinitatis dicitur,par.2.decla. 7.nu.18.
Linagerius,dictio consanguineum significat, par.2.decl. 7.nu.18.

M

Maiori summæ minor inest, præf. decl.7.nu.7.
Mandatum generale feuda non continet,par.4.decl.5. nu 15.
Mandatum executoris ad pias causas morte mandantis etiam reintegra non finitur,par.7.decla.5.nu.12.

Mandatum morte mandantis re integra finitur, part. 7. declara. 5. nu. 12.
Manum iniicere, præf. decl. 1. nu. 3.
Manuteneri quid apud Gallos, part. 2. decl. 7. nu. 3.
Manus mortua quæ dicatur, part. 2. decla. 14. nu. 12.
Maſuerius in interpretatione conſuetudinũ ſummus, part. 2. declar. 7. nu. 3.
Mater partum fert tredecim menſibus, par. 2. declarat. 9. nu. 2.
Mediolanenſi decreto poſſeſſio defuncti in hæredem ipſo iure continuatur; præfat. decl. 1. nu. 1.
Mediolanum hac conſuetudine utitur, præfa. declara. 2. nu. 2.
Media perſona habilitatem extremorum tollit, part. 2. declarat. 5. nu. 5.
Medium nullum eſt inter mortem defuncti & acquiſitionem illius hæredis per mortem illius, part. 2. declar. 6. nu. 9.
Medium impertinẽs extrema coniũgi impedit, part. 5. decla. 3. nu. 4.
Mileſia mulier capitalis rei damnata, quòd pactum abegiſſet, par. 2. decla. 9. nu. 2.
Minimum quodque uni additũ alterum uincit, part. 6. decla. 5. nu. 15.
Minor contractum à ſe ſine ſolennitate factum ſi uelit approbat, part. 7. declar. 1. nu. 6.
Miſerum quod miſerrimum, præfat. declaratio. 7. nu. 8.
Miſsio in corporalẽ poſſeſsionẽ eſt actus fori contentioſi, par. 2. decl. 7. nu. 2.
Mixtum ex utriſque hæredibus & legatariis an ſub ſimplici contineatur, par. 2. decl. 4. nu. 4.
Mixtum quod ſimplici de quo diſpoſitum eſt adhæret, comprehenditur ſub illo ſimplici, par. 2. decl. 4. nu. 5.
Mixtum ſub ſimplici continetur etiã in materia ódioſa, ſi utriuſque eadem ſit ratio, part. 2. decl. 4. nu. 8.
Monaſterium eſt loco hæredis cùm uniuerſam hæreditatẽ

ecclesia succedit,nõ si in rebus certis tãtùm,par.2.decla.4.nu.5.
Monasterium succedit monacho iure communi, part.2. decla.14.nu.7.
Monasterium in Gallia monacho non succedit,part.2. declar.14.nu.9.
Monachus in Gallia non succedit consanguineis, par.2. declara.14.nu.9.
Monasterium quando locoliberorum uel hæredum haheatur,par.2.declarat.14. nu.24.
Monachus si cõsuetudo hæreditatem non tollat,hac consuetudine saisitur,par.2.decla.14.nu.25.
Monachus iura sanguinis nõ perdit, ibidem.
Monachus de iure communi æquè ac si monachus non esset, succedit,par.2.decl.14. nu.25.
Montholonij laus,par.2.decla.7.nu.19.
Mortuus aperit oculos uiuentis, præfat. declaration. 3. nu.1.
Mulier sine uiri consensu qui ex consuetudine requiritur, contrahens aduersarium coget stare contractui,par.7. declarat.1.nu.11.
Mutina hac cõsuetudine utitur,præf.decl.2.nu.5.

23

N

Naturalis possessio fructuarij eius morte finitur,par.3.decla.1.nu.3.
Naturalis possessio finita ipsius causa iniusta est, par.3. declar.1.nu.4.
Naturalis possessio ui huiꝰ cõsuetudinis in hæredem non transit,part.3.decl.2.nu.1.
Naturalis possessio in hæredẽ consuetudine translata an uera sit, part.5.declarat.1. nu.8.
Nepotes an ueniant appellatione filiorum ex se uel alionatorũ,par.2.decl.5.nu.2.
Nepos succedit auo uel patruo in locũ filij, sui patris, tum demũ quãdo iure & titulo hæreditario non fideicõmissi,par.2.decl.10 nu.6

Nuptiarum appellatione prima tantũ intelligũtur, part. 2. decla. 5. nu. 2.
Nuptiæ primæ tam respectu uiri quàm fœminæ sequentibus fauorabiliores, part. 2. declar. 9. nu. 7.
Nutritor ratione malæ administrationis non obligatur.

P

Padua hac consuetudine utitur, præf. declara. 2. nu. 5.
Peccata Stoicis æqualia, præf. declar. 7. nu. ult.
Philip. Decii error, par. 2. decla. 5. nu. 11.
Pium est quicquid testatores diffiniunt modò contra legẽ non sit, part. 7. declaratio. 5. nu. 9.
Placentia hac consuetudine utitur, præfat. declaratio. 2. nu. 6.
Pleno plenius, præfa. 7. decl. 7. nu. 9.
Plenum dicitur ad cuius perfectionem nihil deest, part. 3. declar. 1. nu. 6.
Possessio defuncti nõ nisi apprehensa, iure ciuili transit in hæredem, etiam si fuerit adita hæreditas, præf. decla. 3. nu. 2.
Possessio de iure in ecclesiam hæredem non transit, præfa. decl. 3. nu. 3.
Possessio an in suos hæredes ipso iure transeat, præf. decl. 3. nu. 5. & 6.
Possessionis acquisitio inter suos & extraneos hæredes nõ distinguitur, præfa. decla. 3. nu. 6.
Possessio animo & corpore quæritur, præfat. declara. 3. nu. 9.
Possessio prælati continuatur in successorem, præf. decl. 5. nu. 1.
Possessio per retẽtionem usufructus transfertur, præfat. declarat. 6. nu. 1.
Possessio iure postliminii non recuperatur, præfa. declara. 6. nu. 2.
Possessio nisi per aliquẽ actũ naturalẽ nõ quæritur, præf. declara. 6. nu. 2.
Possessionẽ animo retinemus, præfat. decla. 6. nu. 4.

Possessionem animo non adipiscimur, præfat.declar.6. nu.4.
Possessio bonorũ arrogati ipso iure transit in arrogantem, præfa.decl.6.nu.8.
Possessio bonorum ingredientis in monasterium ipso iure transit in monasterium, præfa.decla.6.nu.9.
Possessionis acquisitio est de iuregentium, præfa.decl.6. nu.14.
Possessionis retinendæ & acquirendæ modus potest esse iuris ciuilis, præfa.decla.6. nu.15.
Possessio media quæ, præf.declar.7.nu.1.
Possessio natiua ab actu corporeo proficiscitur, præfat. declar.7.nu.1.
Possessio datiua quæ, præfat. declar.7.nu.1.
Possessio artificialis quæ, prædecl.7.nu.1.
Possessio quæ natura in sensu corporeo aut organis corporeis nõ consistit artificialis, præfat.declar.7.nu.1.
Possessio ciuilis, præfa.decla. 7.nu.2.
Possessio ciuilissima differentiam solùm in modo acquirendi designat, præf.decla. 7.nu.3.
Possessio ciuilissima nouã speciem ciuilis possessionis non facit, præfat.declaratio.7. nu.3.
Possessio ciuilissima nomẽ magistrale est, præfa.decla.7. nu.3.
Possessio ciuilissima quæ dicatur, præf.decl.7.nu.3.
Possessio ciuilissima omnino ius est, præfat.declaratio.7. nu.11.
Possessio plusquam ciuilis, præf.declar.7.nu.12.
Possessio ui huius consuetudinis quæsita in prĩcipali præcipuóque gradu ciuilitatis residet, præfa.declaratio.7. nu.12.
Possessio naturalissima, præf. declar.7.nu.13.
Possessio defuncti transit in proximiorem cum inuentario, par.2.declar.12.nu.3.
Possessio ui huius consuetudinis quæsita in ignorantem

hæredem transit, par. 2. decla. 17. nu. 1.

Possessio nobis absentibus ab homine non quæritur, part. 2. decla. 17. nu. 2.

Possessio sine animo nõ quæritur, par. 2. decla. 16. nu. 2.

Possessio quæ plurimum iuris habet ignoranti quæri potest, part. 2. decla. 17. nu. 5.

Possessio naturalis iniusta est finita ipsius causa, par. 3. decla. 1. nu. 4.

Possidẽdi uerbum à lege probatum de ciuili possessione intelligitur, par. 3. declarat. 2. nu. 3.

Possessio ciuilis naturalem ad se trahit, part. 3. declara. 2. nu. 3.

Possessio ciuilis transit in hæredem ui huius consuetudinis, par. 3. declarat. 3. nu. 1.

Possessio commodatarum & depos. rerum apud dominũ remanet, par. 3. declara. 4. nu. 2.

Possessorij retinendæ, intentãdi remedium, defuncto competens in hæredem transit, par. 4. decla. 1. nu. 3.

Possessio rei personæ cohærentis in hæredem non transit, par. 4. decl. 2. nu. 1.

Possessio quæ ui precarij apud defunctum fuit, an ad hæredem transeat, par. 4. decla. 3. nu. 1.

Possessio quæ apud defunctũ fuit ex causa ad hæredes nõ transitoria, non transit ad hæredem, par. 4. declar. 4. nu. 1.

Possessio rerum feudalium an à uasallo defuncto, ipso iure in hæredẽ transeat, par. 4. decl. 5. nu. 19.

Possessio ui huius consuetudinis quæsita an impropria sit, part. 5. declar. 1. nu. 1.

Possessio rerum emphyteuticarum transfertur per constitutum, part. 4. declar. 6. nu. 4.

Possessio uel quasi, rerũ incorporalium per hanc consuetudinem transit in hæredem, par. 4. declarat. 7. nu. 1.

Possessio uel quasi, rerũ incorporalium facilius per fictiones datur, quàm corporalium, par. 4. decl. 7. nu. 2.

Possessio uel quasi, rerum incorporalium per cõstitutum uel precarium transit, part. 4. decla. 7. nu. 2.

Possessio mero iure quæsita plenissima appellatur, par. 5. declaration. 1. nu. 6.

Possessio uera à lege ipso iure inducitur, par. 5. declarat. 1. nu. 6.

Possessio defuncti & hæredis post mortem illius eadẽ est, par. 5. decla. 1. nu. 7.

Possessio ciuilis trãslata in hæredem uera est, part. 5. decl. 1. nu. 8.

Possessio naturalis translata per hanc consuetudinem an uera sit, part. 5. declarat 1. nu. 8.

Possessio defuncti an in hæredem transeat, si ante aditionem hæreditatis ab alio occupata sit, part. 5. declara. 3. nu. 1.

Possessio oculo aspectu & uerbo non transfertur cũ alius in possessione est, part. 5. declar. 3. nu. 2.

Possessio defuncti de iure in heredem cõtinuatur quoad usucapionem, modo alius eam medio tempore non apprehenderit, part. 5. declara. 3. nu. 4.

Possessionis medio tẽpore per alium occupatæ non fit accessio, part. 5. declaratio. 3. nu. 4.

Possessione quenquam de facto priuari statutũ non permittit, par. 5. decl. 3. nu. 8.

Possessio corporalis alterius nõ impedit possessionẽ defũcti continuari in hæredẽ, sed facit ut citetur qui occupauit, part. 5. decla. 3. nu. 9.

Possessio post mortẽ defuncti per aliũ apprehensa, seu post seu ante aditam hæreditatẽ hæredi non nocet, par. 5. declar. 3. nu. 17.

Possessio ut in hæredẽ per statutum continetur an qualis qualis requiratur apprehensio, par. 5. declaratio. 4. nu. 1. 2. & 3.

Possessio defuncti habitualis in hæredem transit non actualis nisi sit apprehensa, parte quinta, declaratio. 5. nu. 1.

Possessio ui huius consuetudinis quæsita artificialis & ciuilis est, part.5.declara.6. nu.1.
Possessio per lapsum temporis perditur, declaratio.6. nu.12.
Possessio naturalis corporalis dicitur, part.6.declarat.2. nu.1.
Possessionum utriusque partis æqualitate probata, is in possessione obtinet, qui dominium probat, par.6.declar. 5.nu.11.
Possessionis confirmationẽ petens reus est, part.6.decla. 7.nu.2.
Possidẽs corporaliter cũ uterque se possessorem asserit pro reo habetur, part.6.decl 7. nu.2.
Possessio ui cõsuetudinis quæsita an lite super ea pendẽte sequestrari debeat, part.6. decla.9.per totum.
Possessio in hæredum læsionẽ non continuatur, par.7.declar.1.nu.1.
Possessionem quam quis ex cõstituto habet si amiserit eandem habere non dicetur, si res ad eum peruenerit, par. 7.decl.4.nu.5.
Practica antiqua seruanda, par.2.decla.16.nu.14.
Practica maximè attẽdi debet, par.2.declaration.16. nu.4.
Præfectus prætorio, succedit suo prætorio, excluso fisco, par.2.decla.14.nu.7.
Prædo redintegrandæ agit, par.3.decla.4.nu.7.
Prælati ecclesiarum an de iure transmittant fructus ad hæredes, part.3.declarat.8. nu.3.
Prædo in possessione aduersus spoliatum tuẽdus, par.5 decla.3.nu.8.
Precarium finitur morte constituentis, part.3.declarat.1. nu.3.
Precarij uis an ad hæredem transeat, par.4.declarat.3. nu.1.
Primi ordine, priuilegio, dignitate posteriores præcedunt, par.2.decl.9.nu.1.
Prima omnium cæterorum fauorabilissima potentissima

& dilectißima, par.2.declar.9.nu.2.
Princeps contra ius gentium non disponit, præfat.decl.6.nu.14.
Priuatus facere non potest ut possessio transferatur ipso iure solo animo, sine actu uero, aut ficto à iure introducto, præfat.declar.6.nu.13.
Priuilegium cuipiam & hæredi eius cõcessum an de primo tantùm intelligitur, par.2.decl.5.nu.6.
Probationibuss paribus pro præsumptiõe iudicatur, par.6.decla.5.nu.15.
Prohibitio facta hæredi ne alienet, non censetur facta hæredi hæredis, par.2.decl.5.nu.8.
Propriè id dicitur quod simpliciter & absolutè dicitur, par.2.declar.9.nu.11.
Proprietarius an finito usufructu possessionem naturalem usufructuarij propria authoritate suæ ciuili iungere queat, par.3.declar.1.nu.5.
Proprietarius amittit possessionem traditam alteri ab usufructuario, reali possessione, part.3.decla.1.nu.9.
Proprietarius non amittit possessionem traditam alteri ab usufructuario per constitutum uel precarium, par.3.declar.1.nu.9.
Proprietatis admittitur articulus ubi de possessione contentio est, part.6.declar.5.num.13.
Prorogatio fit cum omni sua qualitate, part.2.declar.5.nu.20.
Proximior inhabilis alteri remotiori non obstat quin hic proximior sit, par.2.declar.5.nu.26.
Proximiore hærede inhabili sequẽs est saisitus, par.2.declar.5.nu.26.
Proximior cum inuẽtario, superueniẽte simplici, pro mortuo habetur, part.2.decl.12.nu.1.
Proximus & proximior uerba naturæ sunt & nobis sanguine iunctos significãt, part.2.declarat.14.nu.22.
Pupilli & alterius intestabilis hæres, in Gallia con-

ſuetudine hac ſaiſitur, part. 3.declar.7.nu.14.

Q

Quaſi poſſeßio ſaiſina dicitur, par.5.decl.1.nu.2.

Quodammodo dictio improprietatem ſignificat, par.2. declara.10.nu.9.

Quota ius uniuerſale eſt, par. 2.declar.4.nu.1.

R

Ratihabitionẽ impedit actus medius, part. 5.declarat.3. nu.5.

Recredentiæ ſententiæ executioni non obſtante appellatione mãdantur, par.6.declar.6.nu.6.

Recredentia ei adiudicatur, cuius potentius ius apparet, part.6.declarat.9.nu.2.

Relicta ad ſatisfaciendũ creditoribus ad pias cauſas relicta cenſentur, part.7.decl. 5.nu.10.

Remedium l. ul. C.de edict. diui Adria.tollend. eſt adipiſcendæ, part.6.declara.2. nu.8.

Remedium d l.ul.competere poteſt poſſeſſori petẽti ſuam poſſeßionem confirmari, ibidem.

Remedium recuperatorium ei etiam competit, in quem ſictè per conſtitutum uel precarium poſſeßio trãſlata eſt, part.8.declara.4.nu.5.

Remedium adipiſcendæ hæredi ſaiſito, niſi uelit, non competit, par.6.declara.4. nu.6.

Remedium recuperandæ pro ciuili poſſeßione datur, par. 6.declar.4.nu.6.

Rem ſuam è manu alterius propria authoritate per uim auellere nõ licet, par.3.decla.1.nu.6.

Renuntians paternæ hæreditati poteſt teſtamenta ad hæreditatẽ à patre uocari, par. 2.declara.8.nu.1.

Renuncians ſucceßioni ab inteſtato, teſtamento uocari poteſt, part. 2.declarat.8. nu.1.

Repudiatio hæreditatis ſola

& nuda destinatione fit, par.7.decl.2.nu.3.
Rerum aut personarum appellatione eæ ueniunt quæ perpetuæ sunt, par.2.decla. 3.nu.1.
Rescripta simpliciter impetrata feuda non comprehẽdunt, part.4.declaratio.5. nu.7.
Restitutio quæ fit ipso iure possessionẽ in fideicommissariũ non transfert,, part.2.decl. 10.nu.2.
Restitutionis uerbalis fideicõmissario uniuersali factæ effectus, par.2.declarat.10. nu.17.
Restitutio uerbalis possessionem non transfert, part.2. decl.10.nu.18.
Restitutio non retrotrahitur in præiudiciũ alterius, part. 5.decl.3.nu.6.
Retractui an locus sit in re ab hærede cum beneficio inuentarii uẽdita, part.2.decla.11.nu.15.
Retractus siue ius congrui in rebus emphyteuticis & feudalibus locum habet, part. 4.declara.5.nu.4. 27

S

Saginare quid sit Cyno & Paul.Castren. præfa.decla. 1.nu.2.
Sagina.ibidem.
Saisire, pro manum iniicere, præfa.declar.1.nu.3.
Saisire quid in hoc statuto significet, præfat.declarat.1. nu.3.
Saisitúsne sit is in quem hæreditas transmissa est, part.2. declar.5.nu.23.
Saisina ex hac consuetudine originalis nõ est, part.2.decla.9.nu.21.
Saisina dicitur quasi possessio par.5.declar.1.nu.2.
Scissinare, præfat.declarat.1. nu.2.
Secundus hæres an hac consuetudine sit saisitus, par.2.decla.5.nu.1.
Secũdus hæres qui hæredi instituto substituitur, part.2. decl.9.nu.2.
Senarum urbs hac consuetudine utitur, præfat.decla.2.

nu.5.
Sententia appellatione remota ab ea quæ non obstante appellatione exequenda est quid differat,par.6.decl.6. nu.7.& 8.
Separatorum separata est ratio,par.6.decla.5.nu.6.
Sequestrationis sententiæ nõ obstante appellatione executione mandantur, par.6. decla.6.nu.6.
Sermo simpliciter prolatus de primo tantùm intelligitur, par.2.decl.5.nu.2.
Sessire,præf.declar.1.nu.1.
Sessitare unde dictum,præfa. decla.1.nu.1.
Simpliciter quod dicitur,simpliciter & absolutè intelligendum maximè in statutis, quod etiam in fauoribus procedit,part.2.declaratio. 9.nu.12.& 13.
Sine interesse nemo auditur ad aliquid impediendũ aut aliud quippiam faciendum, part.2.decl.4.nu.9.
Socer an nurui fisco excluso succedat, part.2.decla.14. nu.2.
Spoliatus ante omnia restituendus,part.6. declarat.5. nu.2.
Spolians,ex dolo præmium possessionis consequi non debet,par.6.decla.5.nu.2.
Statuto quo cauetur possessionẽ transferri ipso iure in hæredẽ non excluditur, ut possessio tranferatur per actum fictum, præfa.declarara.6. nu.14.
Statutum loquens de hærede intelligitur de uero non abusiuo,par.2.decl.2.nu.1.
Statuta iuris communis. derogatoria nõ recipiunt interpretationem ab ipso iure cõmuni, part.2.declaratio.2. nu.2.
Statutorum uerba præsertim contrarium propriè & uerè sunt interpretanda,non fictè & impropriè,par.2.decla. 2.nu.4.
Statutorũ uerba cum effectu intelligenda,par.4.declar. 3.nu.2.
Statutum correctorium iuris communis minimè extendẽdum,part.2.declar.6.nu.3

Statutum ad uoluntatem testatoris, & testator ad uoluntatem statuti se conformare censetur, par.2.decla. 9.nu.9.

Statuto uetante hæredem uenire aduersus instrumentum defuncti, an comprehendatur hæres cum beneficio inuẽtarij, cuius fundum testator alienauit, part.2. decla.11.nu.4.

Statutũ de possessione defuncti loquens de ciuili intelligitur, par.3.decla.2.nu.3.

Statuta loquentia de intestatis, an in impuberibus locũ habeant, part.3.declara.7. nu.2.

Statutum à iure communi interpretationem capit, part. 4.decla.2 nu.1.

Statutum de dote lucrãda in feudis non obtinet, par.4. decla.5.nu.3.

Statuta correctoria aliquid generaliter statuẽtia in feudis, nisi expressa eorum mẽtione facta, non obtinent, part.4.declarat.5.nu.3.

Statutum quo proximior res à defuncto possessas occupat authoritate propria, de uacante intelligitur, part.5. decla.3.nu.8. 28

Statutum etiam odiosum & pœnale intelligendum ne il lusorium sit, par.5.decla.3. nu.11.

Statuto fingente traditionẽ uel apprehensionem interueniſſe, ficta traditio idem quod uera operatur, par.6. decla.4.nu.7.

Statutum cùm ius commune ampliat, idem in ampliante est, ut in ampliato, part. 8.decla.5.nu.6.

Statuti Mediolanensis declaratio. part.6.declaratio.5. nu.7.

Statutum quo sine quapiam solennitate se obligare nequit mulier, ab ea contra alios allegari potest: contra eam minimè, par.7.declar. 1.nu.5.

Stoici à cæterorum opinionibus hominúmque sensu communi abhorrentes, præfat. decla.7.nu.ult.

Subrogatus naturam & o-

mnes qualitates, conditiones & uires eius in cuius locum ſubrogatur, aſſumit, etiam ſi in aliquo diſcrepet, & iiſdē priuilegiis utitur, par.2.decla.9.nu.18.

Subrogationis ui dictum de una perſona trahitur ad aliam, etiā in materia odioſa par.2.declar.9.nu.18.

Subrogatus naturam primordialem, nō accidentalem aſſumit, eius in cuius locū ſubrogatur, par.2.declarat.9.nu.21.

Subrogatus non per omnia ſequitur naturam etiam primæuam eius cui ſubrogatur, par.2.declar.9.nu.22.

Succeſſurus ab inteſtato, in teſtamento hæres inſtitutus non deſinit eſſe legitimus, part.2.declara.7.nu.1.

Subſtitutus eſt ſecundus hæres, part.2.decla.9.nu.1.

Subſtitutus pupillaris uulgaris uel directus, an hac conſuetudine ſit ſaiſitus, par.2.decla.9.nu.1.& ſeq.

Subſtituti ex teſtamēto ipſiuſmet teſtatoris cenſentur hæredes, part.2.declaratio.9.nu.1.

Subſtitutio ſecunda inſtitutio, par.2.declar.9.nu.2.

Subſtitutus non inſtituti, ſed teſtatoris hæres eſt, part.2.declarat.9.nu.14.

Subſtitutus directò authoritate propria poſſeſſionem nō accipit, cùm hæres ſaiſitus eſt, part.2.declaration.9.nu.15.

Subſtitutus dicitur hæres, par.2.decla.9.nu.16.

Subſtituto directo beneficiū l.uit.C.de edi.diui Adriani tollend.competit, ſi inſtitutus aut repudiet, aut excluſus ſit, part.2.declarat.9.nu.17.

Subſtitutus in omnibus & per omnia cenſetur ſubſtitutus, par.2.decla.9.nu.18.

Succeſſor ex teſtamento an ex hac conſuetudine ſit ſaiſitus, præfat.declaratio.4.nu.7.

Succeſſor particularis, ut legatarius, aut uniuerſalis ex teſtamento ſaiſitus non eſt, præfa.decla.4.nu.7.

Successor uniuersalis ex hac consuetudine aduersus dominum saisitus est, præf. declar. 4. nu. 7.
Succedere & successionis uerba, propriè ad causam intestati pertinent, par. 2. decla. 7. nu. 6.
Successio intelligitur ab intestato non ex testamento, par. 2. decla. 7. nu. 6.
Succedendi uerbum comprehendit omnem succedendi modum, part. 2. declarat. 7. nu. 7.
Successio ab intestato propriè legitima est, non etiam quæ ex testamento, par. 2. decla. 7. nu. 8.
Successurus ab intestato, hæres institutus, saisitus est, par. 2. decl. 8. nu. 1.
Succedere uerbum per prius, nõ posterius intelligendum, part. 2. declar. 9. nu. 6.
Substitutus instituti naturam sequitur, qualitates conditiones & uires assumit, par. 2. decla. 9. nu 18.
Succedentes non iure sanguinis aut testamenti (ut uir & uxor, & alij huiusmodi) an saisiantur, par. 2. declar. 14. nu. 1.
Succedentes nec ut legitimi, nec ut testamentarij, an hac cõsuetudine saisiantur, parte secunda, declara. 14. nu. 13.
Succedentes ab intestato ex lege uel consuetudine, ex cõmuni usu censentur saisiti, part. 2. decl. 16. nu. 4.
Suitas suum hæredẽ facit, non possessorem, præfa. declar. 3. nu. 6.
Sui hæredes hæreditatem nõ aditã transmittunt in suos, par. 2. declar. 5. nu. 21.
Sui ui suitatis ad extraneos hæredes transmittunt, part. 2. declara. 5. nu. 22.
Superlatiuum & positiuum in eodẽ subiecto concurrunt, præfa. decla. 7. nu. 8.

T

Testamẽtum patris pactum uel statutum tollit, part. 2. declar. 8. nu. 4.
Testator magis primum hæ-

redem quàm substitutum diligit, parte secunda, decl. 9. nu. 8.

Testator iure communi ius apprehendendæ possessionis legatario facere potest, par. 7. decla. 3. nu. 1.

Testator defunctus miserabilis est persona, par. 7. decl. 5. nu. 10.

Testamentum quo filius præteritus est, nullum est si filius uelit, part. 7. nu. 12.

Ticinium hac consuetudine utitur, præfat. declarat. 2. nu. 4.

Tituli antiquioris probatio antiquiorẽ possessionẽ præsumit, part. 6. declaratio. 5. nu. 12.

Translatio quæ fit ab hac cõsuetudine ficta est, part. 2. declar. 6. nu. 2.

Transmissio fit cum omni sua causa & qualitate, part. 2. declarat. 5. nu. 23.

Tutor an succedat pupillo excluso fisco, part. 2. declar. 14. nu. 4.

Tutor, in Gallia pupillo non succedit, parte secunda, declaratio. 14. nu. 5.

V

Vasallus naturaliter tantum possidet, par. 4. decl. 5. nu. 1.

Vasallus possessione feudi nõ priuatur ob iniectionem manus domini, par. 4. decla. 5. nu. 23.

Verba simpliciter accipiuntur non secundum quid, par. 2. declar. 5. nu. 14.

Verborum inter omnes conuenit sensus, par. 2. declara. 5. nu. 17.

Verbum uiuus in hac consuetudine hæredem significat, par. 2. declar. 7. nu. 16.

Verba intestatus & ab intestato an differant, par. 3. declarat. 7. nu. 7.

Verba le plus proche, uel le proche heritier, ad hæredes ab intestato tantùm referenda, part. 2. declaratio. 7. nu. 15.

Verba naturaliter intelligenda, part. 2. declaration. 7. nu. 18.

Verbà in dubio per prius, non posterius intelligenda, par. 2. decla. 9. nu. 5.
Verbum ab intestato iunctũ defuncto an aliam uim habeat quàm iunctum hæredi, part. 3. decl. 7. nu. 9.
Verbà intestatus & sine testamento an differant, part. 3. declarat. 7. nu. 10.
Vera possessio à lege ipso iure inducitur, par. 5. decla. 1. nu. 6.
Verè qui tradere non potest, nec fictè potest, par. 4. decl. 1. nu. 1.
Verona hac consuetudine utitur, præfa. decl. 2. nu. 6.
Vero uerius, præf. declara. 7. nu. 9.
Vestire quid Ciceroni, præf. declar. 1. nu. 4.
videtur, uerbum improprietatem notat, par. 2. decl. 5. nu. 13.
Vincentia hac consuetudine utitur, præf. decl. 2. nu. 6.
Violentia dominium opponẽtis elidit, part. 6. declara. 5. nu. 2.
Viri & uxoris agnati an sibi mutuo succedunt, part. 2. declar. 14. nu. 2.
Vis constituti ad secundũ donatarium an transeat, par. 2. declarat. 5. nu. 19.
Vlpianus alibi nobilis, alibi nobilißimus, præfat. declar. 7. nu. 8.
Vniuersitas scholastico succedit excluso fisco, par. 2. decl. 14. nu. 6.
vsufructus ad hæredem non transit, part. 3. decla. 1. nu. 1.
vsufructuarij hæres non saisitur per nostram consuetudinem, part. 3. decla. 1. nu. 1.
vsufructuarius confestim q̃ quis est alium possessorem facit, part. 3. declarat. 1. nu. 2.
vsufructuarius uidetur se cõstituere possidere nomine proprietarij, part. 3. declara. 1. nu. 2.
vsufructuarius an sibi naturaliter an proprietario possideat, par. 3. decla. 1. nu. 4.
vsufructu finito uiuente usufructuario possessio per actionem auocanda est, par. 3. declaratione prima, numer. 6. & 7.

Vsufructu finito morte naturali possessio ad proprietarium redit ipso iure, par. 3. decl. 1. nu. 7.

Vsufructuarius in alium plus iuris non transfert quàm habeat, par. 3. declaratio. 1. nu. 8.

Vsufructuarius procurator proprietarij dicitur, part. 3. decla. 1. nu. 8.

Vsufructuarius possessionem sine consensu proprietarij interuertere nequit, part. 3. declarat. 1. nu. 8.

Vsufructuario mortuo qui rẽ uendiderat, proprietarius in re uendita manutenetur, part. 3. declara. 1. nu. 8.

Vsus loquendi omni propriæ uerborũ significationi præualet, par. 3. declar. 7. nu. 3.

vel tutum, pagina 27. linea 5. lege, vel ſtatutum.
poſſeſsione, pag. 113. in fi. poſſeſsionem.
inſtitutus directo, pag. 114. li. 11 ſubſtitutus.
beneficium continuatio, pag. 123. li. 3. à fi. beneficiũ continuationis.
detentionis, pag. 174. li. 19. detentoris.
familiaritatis, pag. 178. li. 5. facultatis.
teſtari poſsit, pag. 189. in fi. 12. nu. non poſsit.
ſpucius, pag. 2[illegible]8. circa fi. ſpurius.
ſimplicem autem idem, pag. 223. id eſt.
fictionem ipſam non retrahi, pag. 229. retrotrahi.
bonorum poſſi[illegible]nem, pag. 275. li. 4. poſſeſsionem.

Le mort saisit le vif. 32

PRÆFATIO, QVÆ ET PRIMA PARS HVIVS OPERIS EST, ET octo declarationibus constat.

PRIMA, *An & quomodo nostrum id statutum uel consuetudo Latinè enunciari possit.*

2 *Quibus in locis locum habeat.*

3 *An sit secundum, an uerò contra ius commune.*

4 *Quid in rebus feudalibus, an scilicet in illis, cessante hoc statuto possessio uasalli transeat in filium.*

5 *Quid in successore dignitatis.*

6 *An id statutum uel consuetudo sit ualida.*

7 *Quibus modis appelletur hæc possessio quæ transit in hæredem per huiusmodi statutum.*

8 *An saltem hæres de iure communi cessante hac consuetudine possit propria authoritate possessione rerum hæreditariarum capere.*

PRIMA DECLARATIO.

1 D vtique eſt,quod decretum Mediolanenſe, de quo dicam poſtea, dicit, poſſeſſionem defuncti ipſo iure tranſire & cõtinuari in hęredem,ſine alia vlla apprehenſione. Nec id qualiter Latinè vno verbo & ſine multorũ ambage & circuitu dici queat,video: niſi fortè mancipandi verbum huc trahas,atque ita dicas,mortuus mancipat viuum.Eſt enim mancipare,vt nonnullis placet,vendere,& rei vẽditæ poſſeſſionẽ dare.Sed ſi id verum eſt, non tamen huc trahi poteſt.nam tunc ad rem cuius alterum facimus poſſeſſorẽ,refertur, nõ ad illum quem poſſeſſorem facimus. Alciatus in l.in lege cẽſoria,in verbo,ſedes.in fi.ff.de verbor.ſignificat.& eius authoritate Ioh. Coraſius Miſcellaneor.iuris ciuilis li.6.ca.13. putarunt dicendum eſſe,non ſeſire,ſed ſeſſire,à ſeſſitãdo verbo,quo quidẽ verbo, vt id illis addas,vſus eſt Cic.in li. de Orat. cùm dicit Eupolis authoritate, πειθὼ deam,quã Suadam vocat Ennius,in Perielis labris ſeſſitauiſſe . Idque etiam verbum à ſedibus ductum, vti & poſſeſſionem, iuriſconſultus in l.1.in princip.ff.de acqui.poſſeſ. quanquam ibi vulgò pedib⁹ legitur,ſed corruptè, ſi credimus (vt credendum cenſeo)ipſi Alciato lib.Diſputatio.1.cap.item 1.

2 ¶Paulus autẽ Ca.in l qui vniuerſas.§.1.in fi.ff. de acqui.hæred.dicit,quòd ex cõſuetudine Gal

licana, viuus sciſſinat mortuo, vel è conuerſo. & quod, inquit, est vocabulum Gallicanum, & significat ꝙ hæres succedit in possessione defun 33
cti, quæ in eum trãsfertur, sicut dominium. Verùm Cy. aliis verbis hanc Gallicanam consuetudinem expressit in l. ea lege, col. j. versi. & istud est in arg. C. de condict. ob eau. vbi ita inquit, Consuetudo est in regno Frãcię, quòd mortuus saginat viuum: quod significat, vt subiungit, quòd mortuus videtur dare possessionem viuo hæredi, quia possessio dicitur sagina. quem, ad verbum refert ipse Paul. in l. hæres in omne ius. ff. de acquirend. hęred. Nec alibi tamen legi saginã pro possessione accipi, nec è diuerso. Nam quid sagina & saginandi verbum significent, omnibus clarum est, ex optimis authoribus, præsertim Plauto, Varrone, Cicerone, Columella, Liuio, Quintiliano, Plinio. ideoque etiam ipse Paulus Ca. in dicta l. hæres, dicit apud Gallos saginam habere eam significationem.

3 ¶Scio quoque nos, eo verbo saisiendi vulgò vti, nõ in hac significatione, qua hìc capitur, sed pro manum iniiciendi, quod verbum est iurisconsultorum. l. sed si hac. §. 1. ff. de in ius vocan. & l. Titius, in princip. ff. de seru. exportand. & l. causam. §. puellam. ff. de manumiſ. & illo saisiendi verbo in ea significatione vsus est Pontifex in c. clericis. §. nos igitur, nõ semel, de immunit. eccleſiar. li. 6. sed hic non manum iniicere significat, sed veluti possessionẽ tradere, quod longè diuersum est.

4 ¶Nec fortè ineptũ est huic noſtræ ſignificationi verbum inueſtiendi, quo vſus eſt Plinius, ſed in alia tamen ſignificatione, li 35.ca.7. Publius Portius inueſtiuit pictura, tãquam dicas ornauit, & veluti veſte decorauit, veſtiuit. Nã & hoc verbo ſimplici in eadem ſignificatione, qua illo inueſtiendi compoſito, vſus eſt Cicero in .6. in Verrẽ actione: His autẽ tabulis interiores templi partes veſtiebantur. Verùm hoc inueſtiendi verbo, pro poſſeſſionem tradendi ſiue transferendi, paſſim vtitur ius canonicum, & feudorũ, vt in c.ex ore, de his quæ fiunt à præla. ſine conſen.capit. vbi gloſ. interpretatur, inueſtitus, id eſt miſſus in poſſeſſionem. & in ca.accedens, de præbend. & in cap. ſi quis inueſtiuit, ti.de feud. dat.in inuicem.leg.commiſ. Et hinc inueſtitura ipſe actus tradendi ſiue transferendi poſſeſſionem.c.1.in prĩ.tit.quid ſit inueſti.vbi ita ſcribitur, Inueſtitura quidem propriè dicitur poſſeſ. & cap. quoniam inueſtituras. 16.q.7. & in cap. olim cauſam, de reſtitut. ſpoliator. & alibi ſæpe. Quanquã ſcio dubitatum, an per inueſtituram cenſeatur eſſe trãſlata poſſeſſio, propter tex.in c.per tuas.de donat.qui & verbo inueſtiẽdi vtitur, & tamen declarat ex hoc tranſlatã non fuiſſe poſſeſſionẽ, vt & ex eo no. glo.ibi in verbo, in poſſeſſionem. Sed tu de hac re.vide gloſ.in c. 2.in verbo, ſignum, in prin. & ibi Inno. & latè Panor.col.antepe.verſi.exẽplum primũ, de conſuetud. & glo.in c.authoritati, in verb.inſtituãtur, in duob.locis, & ibi Hoſtien.in verb'. inſti-

tuere, Io. And. ſuper gloſ. 2. Cardi. Floren. verſi. quæro quid eſt, Pet. Anc. ver. q̄rit gl. quū eſt, Anto. verſ. venio ad glo. Imo. col. 1. ver. in glo. 2. in ibi non adipiſcitur, Panor. col. 1. verſi. in glo. 2. fi. no. ex glo. de inſtitu. & glo. in. c. ex ore, in verbo, annulo, & ibi Petr. Anca. in. 1. oppo. Anto. col. 2. verſi. veniam⁹ ad glo & Imo. col. 3. verſi. in glo. 1. in fi. extrà de his quæ fiūt à maior. part. capit. & glo. in c. ſi quis deinceps. §. item ſi quis, in glo. vlt. 16. q. 7. Io. And. poſt Cōpoſtel. in c. trāſmiſſam, de electio. Iac. Aluar. in d. c. 1. in prin. ti. quid ſit inueſti. Raph. Co. con. 137. conſultus, in 1. dubio. cum aliis multis concord. traditis ab Alexand. in l. 3. in prin. col. 4. verſi. iuxta prædicta. ff. de acq. poſſeſſio. & Matthe. Afdic. deciſio. Neapoli. 299. rex Ferdinandus, col. 1. & à me latiùs in commentariis cōſuet. Pictauienſium, ti. 2. qui eſt, des droictz de ventes & honneurs. §. 8. qui eſt omnium conſuetudinum. 21. in verbo, & ne ſaiſit ne deſaiſit la façō de l'hommage. Verùm vt redeamus nos poſthac in hoc tractatu vtimur illo noſtro vulgari verbo ſeſiendi ſiue ſaiſiendi pro poſſeſſionē trāsferendi, vt omnes intelligant, præſertim cùm aliud nullum nobis occurrat, quo illius ſenſum & ſignificationem illam noſtram vulgarem ad viuum repræſentare poſſimus.

SECVNDA DECLARATIO præfationis.

1 ¶ ET CERTE hæc eſt generalis Frāciæ cō-

ſuetudo,vt mortuus ſaiſiat viuum, vt videre licet in Pariſienſium conſuet.art.132.Meldunenſium c.40.Melodunenſium c.95.Senonenſium, c.57,& iterum.c.105. Trecenſium,c.90. Caluimontenſium,in Baſſignaco, ca.77.Victriacenſium,c.7.Ambianenſium,c.35.Carnutenſiũ,ca. 94.Aurelianenſium,ca.230.quod ita in Latinũ vertit Pyrrhus Angleberm.Ex mortuo in viuũ poſſeſſio tranſit,& in caſus poſitione,ita,mortuus ſaiſinat viuum. Turonenſium,tit.des ſucceſſions c.2. vbi dicitur hanc eſſe generalẽ huius regni.Cenomanẽſium, c.237.le.2.ſunt enim duo eiuſdem nu. &.c.289. Andegauenſium,ca. 234. & c.272. Pictauenſium, c.213.vbi & illud dicit,hanc eſſe generalem in hoc regno. Aruernenſium ti.Des ſucceſſions,c.1. Borboniẽſium, c.299. Bleſenſium,c.136.vbi & hanc dicit generalem huius regni.Engoliſmenſium,ca.84.Rochellenſium.c.56.Burgundienſium,ti. Des ſucceſſions,ca.1. Marchienſium,cap.211. Lorrienſium, ſiue Montargienſium. ti. Des donations teſtamentaires, c.6. Niuernenſium,ti. Des ſucceſſions.c.1. Altiſidiorenſium ſiue(vt vulgò vocant)Auxerrenſium,ti.Des ſucceſſions c.1. Senlitum,c.142.Claromontenſium,c.141.quę & dicit generalem.Valeſienſium,ca.77.Britonenſiũ ti. De ſucceſſions. qui eſt.22,c.1. vbi tamen loquitur in ſucceſſiõe directa. Nam in collaterali hæres accipit poſſeſſionem per manus domini.vt ſcribitur in 61. eadémque vlt.eiuſdem tit. Bituricenſium,ti.De ſucceſſions.c.28 Lodunen

siũ,siue vt amicus noster Salmonius Macrinus, poeta nostri tẽporis celeberrimus vocat Iuliodunensium. tit. De succession de fief.c. 2.vbi & hanc dicit generalem huius regni. Burdigalensium c.74.vbi Arnoldus Ferro.id ita vertit,Ex mortuo in superstitem hæredem transit possessio.Sanctonensium,c.1: 5.& Comitatus Burgundiæ,qui est ex antiqũis Galliæ finibus,vt attesta tur Nicol.Bello.con.42.communiter,in prin.

2 ¶ Et huius quoque consuetudinis Frãciæ,vt generalis,mentionem fecit præter Cy.& Paul.Ca. in locis suprà citatis,Collecta.in c. cùm sit Romana,paulò ante fi.vbi dicit,quòd ex consuetudine Franciæ mortuus saisit viuum. His enim verbis vtitur.& Io. Fab. in §. summa, qui est 2. ante fi.Institut.de interdict.& iterum in §. retinendæ,col.3.versi.sed quæritur nunquid successor,eodem ti.Floria.in l. seruitutes prædiorum rusticorum,col.3 versi. & idem videtur voluisse.ff.de seruitut. Masuer.in titu. de possesso. §. item hæres qui succedit ab intestato, & §. seq. & Guil. Brolzhius in stilo curiæ parlamenti.ti. de feud.§.item de consuetudine,& §. item consuetudo,per quam.Guid.pap.decisio.delphina. 452.in materia possessorij.col.2.versi.& in hac materia.Steph.Bertran.cõ.96.ex themate, col. 2.nu.4.li 4.Bened.in repetitio.c.Raynucius,in verbo,mortuo itaque testatore.l.2 num.71. & alibi sæpe in ea repetit.Do.Io.Igneus p̃ses.Rothomagẽsis doctiss.in repeti.auth.ex causa,col. 7.versi.ex his sequitur.C.de liber.pręterit.& no

uiſſimè Viglius Zuichem. in §.1. in prin. Inſti. de hæred. inſtituend. & noſtri conſuetudinum interpretes vbique.

3 ¶ Eſtq; huic ſimile ſtatutum in pluribus locis Italiæ, videlicet Mediolani, quod iã diximus, vt etiã atteſtatur Bald. in rubr. extrà de cauſa poſſeſſ. & propriet. col. 3. verſi. quæro ſtatuto communis Mediolani cauetur. & con. 141. prẽmiſſis verbis cuiuſdã ſtatuti in prĩ. & iterũ col. 3. verſi. tertiò eſt præmittendũ, li. 1. & Anto. Graſſus inter cõ. Laur. Calca. cõ. 65. prẽſuppoſitaveritate, col. pe. verſi. cõpetit etiam quintum remedium. Alex. con. 37. in cauſa mota inter Angelum, col. 2. verſi. ſed alia inſuper ratio, li. 1. & cõ. 82. perſpectis his quæ in themate, col. 2. verſi. nec ad hoc obſtat, li. 2. repetito con. 40. li. 3. & con. 51. li. 6. Barbat. in c. in præſentia, char. antepe. nu. 133. de probatio. Iaſon in l. ſi ſorori, col. 1. verſi. limita tamen quod dixi. C. de iure deliber. & con. 198. conſului ſuperioribus diebus, col. 1. li. 2. & con. 85. quando habemus, col. 1. li. 3. Philip. Dec. con. 467. bene & conſultè, col. 1. vbi dicit id decretum Mediolanenſe fuiſſe confirmatum à Clemẽte ſeptimo. Caro. Rui. con. 27. viſo decreto, in prin. li. 5. vbi diſputat an dux Mediolanenſis id ſtatutum vel decretum (ita enim appellant) facere potuerit. Catel. Cot. in memorial. incipien. decreto Mediolanenſi, in prin. Anto. Rube. in repe. l. non ſolùm. §. morte, col. 8. nu. 57. ff. de no. oper. nũciatio. Paul. Pariſ. con. 1. viſa facti narratione, col. 24. nu. 157. li. 1.

4 ¶Similiter & Papię(ea Ticinum olim dicebatur) quod ſatis potuiſſet videri, etiam ſi ſpecialiter id ſtatutum ibi factum non fuiſſet,cùm ſit ditionis Ducatus Mediolanenſis, ſed tamen peculiari illius ciuitatis decreto idem ſtatutum eſt, vt atteſtatur Bald.in cap.contingit, col.ſecunda,verſic.& prędicta faciunt ad quęſtionem ſtatuti Papienſis, extrà. de dol.& contumac.& Alexan.con.82. vbi nuper citauimus, lib.2.& Barba.con.8.hoc exordio,ſapienter doctiſsimus,col.17.verſ.& adduco,qui eſt ſub nu. 37.li.2.& con.58.ſapienter dixit Pſalmiſta, col. 12.verſic. & adduco quod voluit, num.12. eod. lib.2.

5 ¶Præterea Bononiæ,teſte eodem Paulo in d.l. hæres in omne ius.ff.de acq.hæred.Et Imolæ, vt memoriæ prodidit Imo.conſil.16. viſo caſu tranſmiſſo,col.1.in prin. Et Senis,vt ſcriptũ reliquit Fran.Aret.conſil.159.viſo puncto ad mẽ tranſmiſſo,col.vl.verſi.quinimo etiam ſi filius. Et Cremonæ,ſi verum dicit quiſquis is fuit,qui caſum poſuit ad Bald.conſil.325. præſuppoſitis ſtatutis, ad fi.ipſius caſus,lib.1.& ſatis conſtat ex eo quod ſcribit Alex.conſil.83.viſa facti narratione,in facto illius conſil.& rurſum col.1.li. 2.Et Cremæ,vt refert Laurent.Calca.conſi.76. priùs eſt vidẽdũ, co.3.¶ſ. quartò principaliter. Et Florentiæ,vt ſcribit D.Boërius in ſuis commentariis in conſuetudines Biturig.tit.des couſtumes concernans teſtamens.§.6.col.2.authoritate Angel.con.81.domina Maria,& con.ſeq.

incip.huic parti inhæreo, vbi tamen nihil dicit de huiusmodi statuto, sed alio quopiam, quod non admodum huc pertinet. Et Mutinæ, apud Barba.in d.c.in præsentia, vbi suprà, de probat. & Lud.Gozad.con.93.in causa Mutinēsi, col.2. versic.quartò cùm in ciuitate.

6 ¶Atque etiam Placētiæ, vt patet ex con.Signo. 188.casus continens.& Iason.con.147. præsens cōsultatio, in casu illius con.& iterū col.6.vers. condescendo ad secundam, lib.2. Et Vincentiæ, vt scriptum reliquit Alouisius Lucius inter cō. Baldi con.436.quidam creditor, lib.3. & Raph. Fulgos.con.194.proponitur quòd domina Antonia, col.2.versic. igitur & domina Sophia, & sæpe alias in eod.con.& Raph.Co.cō 173.Galuanus, col.1.Et Veronę ex scriptis Caroli Ruini consil.18.primò & principaliter, col.pe. ver. & prædicta, lib.1. Et Paduæ, apud Philip. Dec. consil.84.excellentissimi doctores, col.2. versi. & vlterius circa hoc. Et Camerini, vt patet ex Corneo in positione casus, consi.166.circa primum, li.1.Et Felini ex Raph.Co.con.85. quanuis de iure, post prin. Et in tota penè Italia, vt attestatur Nicol.Bellonus consi.42.communiter in Italia, in prin.

TERTIA DECLARATIO.

1 ¶VT NON sine magna quadam ratione id statutum à populis fuisse videri debeat, arg.c. prudentiam, in prin.extra de offic.deleg.& ibi

concordant veluti id prouerbium ſecutis, mortuus aperit oculos viuentis, quod à Baldo relatum eſt in l. vlt. in fi C. communia de manumiſſion. Imò verò & ius ipſum commune, ſi credimus D. Boerio præſidi Burdegalenſi celeberrimo in ſuis in conſuetudines Biturigũ commẽtariis, tit. des couſtumes concernans teſtaments & dernières volũtes. §. 6. & Leonardo Aleſmio in tractat. ſubſtitutionum, in ti. de vulg. ſubſtit. col. 2. innitentibus vtriſque authoritate l. cùm miles. ff. ex quib. cauſ. maior. vbi poſſeſsio defuncti quaſi coniunctim deſcendit ad hæredem, & plerunique nõdum adita hæreditate completur, & aliis quibuſdam ſimilibus legibus.

2 ¶ Ego verò conſtanter affirmare auſim, huiuſmodi ſtatutum vel conſuetudinem eſſe iuri cõmuni aduerſam, quo poſſeſsio defuncti nõ trãſit in hæredem, priuſquam fuerit per eum naturaliter adprehenſa. id enim videre licet ex l. Põponius. §. quæſitũ, & l. cùm hæredes, & ibi Bar. & l. qui vniuerſas. §. quod per colonum, & ibi Bar. ff. de acq. poſſeſsio. & l. ſi homo. ff. de vſucap. & l. 2. §. apparet. ff. de crimine expil. hæred. vbi & id probatur procedere etiam poſtquam hæres adierit hæreditatẽ, vt propterea nec tum poſsideat. & l. 1. §. Scæuola. ff. ſi quis teſtat. liber eſſe iuſſus fuerit, & l. ſi ſorori, & ibi Bald. & alij, C. de iure deliberan. & §. 1. in authent. de iureiu. à morien. præſtito, vt hinc intelligas id procedere de iure. ff. & C. & authent.

3 ¶ Et apertiſsimè volunt doctores vtriuſque

primo puncto, col. 2. versi. ex illa autem possessione, lib. 5. Ioan. Fab. in §. sui autem, Instit. de hæred. qualit. & differen. Paul. Cast. in l. seruum. C. de reivendicat. & consil. 78. videtur dicendũ dictum actorem, lib. 2. & consil. 152. viso puncto & dubio, col. 2. versic. ad secundum quæsitum, eod. libr. 2. & consil. 234. in causa appellationis, col. 2. versi. item posito, eod. lib. 2. & consil. 261. visis & ponderatis, column. 2. versic. non obstat quod dicitur, eod. libr. 2. Imo. consil. 16. viso casu transmisso, vbi etiam ex hoc dicit, hoc statutum esse restringendum. Alexand. in d. l. cùm hæredes, in princ. col. 1. & ibi quoque Claudius Aquen. in princ. vbi etiam notant ex eo text. hæc statuta esse correctoria iuris communis, & propterea strictè interpretanda esse. & idem Alexand. consil. 37. in causa mota per Angelum, col. 3. versic. item præterea & fortiùs, & iterum versic. saltem in casu nostro, libr. 1. & consil. 82. perspectis his, col. 3. versic. & hoc saltem procedit, lib. 2. vbi ex hoc negat statutum esse extendendum. & consil. sequent. visa facti narratione, col. 2. versic. ergo statutum contra ius commune, iunctis præcedentibus. Corne. consil. 18. visa petitione, col. 3. versic. nec illam ex iniusta causa, lib. 1. Iason consil. 147. præsens consultatio, col. 1. versic. item vltra prædicta, libr. 2. & consil. 152. vera & iuridica, col. 1. & 2. libr. 4. vbi etiam dicit id statutum esse iuris correctorium, ideoque non esse extẽdendum. & Philip. Dec. in l. vl. col. 2. ver. præmittendum est, & ibi

etiam Fran.Curtius iunior col.5.versi.secundò notate.C.de edict.diui Adrian.tollēd.& Steph. Bertran.d.con.81.nu.3.&4 li.2.vbi item dicit esse contra ius commune.

4 ¶ Nec huic sententiæ obstat d.l.cùm miles.ff.ex quib. caus. maior.qua potissimum innituntur, qui aliam opinionem secuti sunt. Ea enim intelligitur, imò verò expressè loquitur, vt quoad vsucapionem implendam continuetur possessio hæredis,cum possessione defuncti,l.nunquā in possessionibus.§.vacuum, & iterum l.ceptā. ff.de vsucap.licèt hæreditas iacens non possideat.l.1.§.Scæuola.ff.si quis testa.lib.esse iussus fuerit:sed eo respectu fingitur habere qualēqualem possessionem,l.gerit,& ibi Ro.qui eam dicit singularē.ff de acqui.hæredit.Iason in l.eius qui,col.1.in 2.no.ff.si cert.petat. Et ita illam l. cùm miles,intelligunt glos.Bart.Bald.& Alber. ibi.Bart.& cæteri in d.l.cùm hæredes.ff de acq. possess.& maxima pars eorum,quos in prędcētī versi.citauimus.

5 ¶ Scioque nonnullos esse qui dicunt aliud esse in suis hæredibus,aliud in cæteris: vt scilicet in illis transeat possessio ipso iure, iuxta d.l.cùm miles,per tex.in l in suis.ff.de liber.& post. vbi glos.in verbo,quodammodo,videtur esse huius opinionis.atque etiam glo.in d.§.sui, in verbo, existimantur,Instit.de hæred. qualit.& differen. & in d.l.cùm hæredes,in prin.in verbo,nō pertinet,in 1.solutio.quā dat ad d.l.cùm miles: nec tamē in ea perstat omnino,sed addit,vel soluo,

vt ibi,ſcilicet in d.l.cùm miles, quo in loco,in verbo, quaſi coniunctim, dicit primùm, nonnullos diſtinguere inter ſuos heredes & extraneos,arg.d.§.ſui autem, & §. extranei, Inſtit.de hæred.qualit.& different. Mox ſubiungit,alios dicere,eam l.cùm miles,intelligi, vt continuetur poſſeſsio,cùm fuerit apprehenſa,ideo ibi dici,quaſi coniunctim. tandem ſubdit dicendum, & d l.cùm miles,loquitur quo ad vſucapionẽ cõplendam,vt ſuprà ex ea diximus.

6 ¶ Nam & vbique cæteri omnes nullam,quantũ ad id de quo tractamus, differẽtiam faciunt inter ſuos &extraneos,cùm dicũt,& in illos quoque poſſeſsionem ipſo iure minimè tranſire,videlicet glo.Bar.Bald.Alberi.& quotquot ſcripſerunt in d.l.cùm miles,& in d.l.cùm hæredes, & in d.l.in ſuis,cõtra gl.ibi.ff.de liber.& poſth. Alberi.in l.vlt.col.6.verſic.quæritur an beneficium huius legis.C.de edict.diui Adria.tollend. & ibi quoque Bal.col.1.verſi.item ex hoc quòd hæreditas,vbi dicit,quòd ſuitas, ſiue exiſtentia hæredis,facit ſuum hæredem, ſed non poſſeſſorem,per d.l.ſi homo,de vſucapionib. atque etiã Salic.ibi,col.1.verſ.item ex hoc,& ipſe Alberic. in l.ſepulchra,ad fin.ff.de ſepulch.viola.Io.Fab. in d.§ ſui autem,Inſtit.de hæred.qual.& differ. ipſe Bald.in authent.ingreſsi, col.2.verſi.quęro quare aliud.C.de ſacroſ.eccleſ.& in l.1.ad fin.C. de appellatio.& in authent.defuncto.C.ad ſenatuſcon.Tertullia.& in l.vlt.col.2.verſic. item ex hoc quòd hæreditas.C.de edict.diui Adrian.

tollen.& in cap.1.ti.de controuer.inter maſcul. & fœmin.& con.13.ſuper eo quæritur,ante fi.li. 1.& con.345.ille qui iuſta ratione, lib.4.& con. 20.ſuper primo puncto, col.2.verſic.ex illa autem,libr.5.Pet.Anch. conſil.92.tria in fauorem, col.2.verſi.ſed præſuppoſito. Imo.con.16.viſo caſu tranſmiſſo, col.1.Marti.Lauden.in c.1.col. 1.ad fin.tit.quib.mod.feud.conſtit.poteſt.Alex. conſil.37.in cauſa mota inter Angelum, col.3. ver.ſaltem in caſu noſtro,lib.1.Franc.Are.in l.ſi ſorori,poſt princip.& ibi etiam Iac.à S.Georg. in 1.no.C.de iure deliber.Latè Barba.in d.cap. in præſentia, char.antepe.nu.132.de probation. & con.17.clementiſsimum deum, col.pen.verſ. etſi quiſpiam dixerit,lib.4.Firmian.in tractat. de epiſcopo, li.3.parte 1.quæſt.56.Guid.Pap.in ſtatuto,ſi quis per literas,in verbo,clandeſtine, quæ eſt gloſ.vlt.char.pe.ver.ſed an filius hæres. Steph.Bertrand.conſi.247.duobus,paulò ante fi.lib.1.& con 81.non nego,num.3.& 4.lib.2. & conſ.262.igitur,nu.2.eod.lib.2.& conſ.3.inſpecto,in 3.dubio,li.3.Bened.in repe.c.Raynucius, in verbo,mortuo itaque teſtatore,l.2.nu.66. & ſeq.de teſta.Matth.Afflic.in cap.ſciendum,co.5. verſi.ſed aduerte quia in quantum, tit.de feud. cognitio.& deciſio.Neapol.167.Gabriel,col.1. D.Igneus in repet.authent.ex cauſa,col.7.ver. ex his ſequitur,& iterum co.36.ver.vnum tamẽ ego dico. C.de liber.præterit.& Pyrrh.Angle. in conſuetud.Aurel.tit.des. teſtamens.cap.6.& Paul.Pariſ.conſ.1.viſa facti narratione, col.25. nu.160.

nu.160.lib.1.Io.de Amic.consil.61.in causa & lite agitata,col.1.

7 ¶ Et hæc sententia his quoque rationibus fulcitur à Barba.in d.con.17.lib.4.maxima ex parte adductis. Primum enim, beneficium d.l.vlt. C.de edict.diui Adrian.tollend. competit tam suis, quàm extraneis hæredibus, vt potè quòd loquatur simpliciter de hæredibus, nec ad extraneos se restringit, dictum autem remedium est adipiscendæ quo opus non est ei qui iam in possessione est. Sed quantum ad hãc rationem, vide quid dicemus postea in alio loco.

8 ¶ Item tex.est in l.de eo.§.vl.ff.ad exhiben.simpliciter etiam loquẽs de hærede, & ex eo Bal.vt suprà diximus no. possessionem defunct. non continuari in hæredem, nisi fuerit apprehensa. Præterea beneficium prætoris à iure ciuili approbatum requirit immixtionem in suo hærede.§.sed his permittit. Instit.de hæred.qualit.& diff.& l.nã nec emãcipatus.ff.de lega.1.& quod no.in l.necessariis.ff.de acqui.hered.& in l.1.C. si vt ab hæred.se abstineat.quæ quidem immixtio non esset necessaria,si esset continuatio possessionis ipso iure.

9 ¶ Denique ad acquirendam possessionẽ requiritur animus & corpus.l.3.ff. de acq.possess.& l. licèt.C.eod.sed ipsius defuncti animus & volũtas ad hæredem non transmittitur.l.4.ff.de loca.& l.sed si ita legatũ.§.illi si volet.ff. de lega. 1.& quod habetur in cap.si gratiosè,de rescrip. lib.6.Ergo nec possessio.

10 ¶ Illud autem quod diximus nec in filium quoque transire possessionem hereditatis paternæ, ita procedit, vt nec ipse possit propria authoritate accipere possessionem suæ legitimæ, alio hærede instituto, nec ei competat remedium quoduis possessorium, sed eam debet capere ex manu heredis, vt expresse voluit Bar. in l. 2. col. 1. ver. ex his puto quòd filius. C. quando & quibus quarta pars, lib. 10. & sequitur Alexan. con. 134. attentis narratis in themate, post prin. lib. 4. & Bened. in repet. cap. Raynucius, in verbo, mortuo itaq; testatore, le. 2. nu. 74. paulò ante fi. de testa. quo loco tamen dicit aliud esse in regno Francię ob hanc nostram consuetudinem.

QVARTA DECLARATIO.

1 ¶ SED ET illud scio, id quod diximus, possessionem defuncti non transire ipso iure in heredem, pleroſque intelligere, in cæteris rebus q̃ in feudalibus: in his enim transire, per id quod sing. voluit Bald. in l. cum antiquioribus, col. 5. vers. decimò sic, licèt possessio ad suum hæredem non transmittatur per d. l. cùm miles, tamẽ in feudis secus, quia filius viuo patre intelligitur inuestitus, ac etiam possidere, & continuatur in eum possessio sine alia inuestitura, vt no. in cap. 1. tit. de feud. cognitio. vbi glos. in. §. vl. dicit quòd filij post mortẽ patris non acquirũt feudum succedendo patri, sed iam in vita ac-

quisitum capere cum libera administratione. Quam glos. ad id quoque expendit; & commẽdat ipse Bald. ibi, qui dicit tenendum menti pulchrum illum ac sapidum loquendi modum, & ibi quoque Iacob. Belui. Marti. Laud. Iacob. Aluar. Cardin. Alex. & Bapti. Cacia. qui eam glos. dicit no. in repet. d. cap. 1. in 6. parte princip. in vlt. diffe. titul. de feud. cognit. Barba. qui illam dicit valde singularem in repe. rubr. C. qui admitti ad bonor. possessio. col. 14. versic. secundò mihi videtur. & con. 10. sapienter scribitur primo regum, col. 3. versic. & ideo dicit glos. li. 2. & cons. 73. magnanimus scripsit Apostolus, columna tertia, vers. eiusdem initij, li. 4. & Iason in l. in suis, columna 2. versic. quartò sequitur illud. ff. de liber. & posthu. vbi id dicit no.

2 ¶ Porrò illud dictum Baldi in d. l. cum antiquioribus, ad hoc scilicet, vt in feudis ipso iure, & sine alia inuestitura, aut apprehensione possessionis transferatur ipsa possessio, retulerunt & sequuti sunt Firmian. in tractat. de episcopo, in prima parte lib. 3. quæst. 56. versic. item nisi in feudis. Iason in l. quoties, columna octaua, versicul. nota etiam perpetuò. C. de rei vendicat. vbi dicit singul. & nondum fuisse ab alio ponderatum, & con. 87. consultus in iure, col. 2. versicu. & circa istud, li. 1. vbi etiam dicit singul. & con. 182. in præsenti consultatione, col. 6. ver. septimò notabiliter, libro secundo, & con. 10. videretur prima cõsideratione, col. 3.

verſ.prędicta fortiùs,li.3.vbi item dicit ſingul. Et idem ipſo Bal.non citato,voluerunt Marti. Laud.in tractat.primogenituræ, col.10.verſic. difficilis articulus, ibi, quartò quia licet, & Card.Alex.in.c.1.col.10.verſi.decimo octauo, tit.de feud.March.Sed & idem voluit dicítque conſuetudine & ſtilo Franciæ obſeruari.Guil. Brolhius qui ſtilum curiæ parlamenti tranſcripſit, tit.de feud.§.item de conſuetudine, cum §. ſeq.

3 ¶ Sed attende lector amantiſsime,ne forte decipiaris.nam ea glo.in d.cap.1.de feud.cognitio. quam Bald.& cæteri pro huius opinionis authore citant,nihil omnino loquitur de poſſeſſione,ſed ſimpliciter de feudi acquiſitione,tanquã ſcilicet id haud dubiè intelligat, dominiũ feudi ipſo iure quæri filio vaſalli,quod quidem non concludit, & poſſeſsionem quoque eidem quęri ipſo iure. Neque enim ſi dominium quęritur ipſo iure,ac recta tranſit in hęredem, vel etiam legatarium,vt certè tranſit, continuo ſequitur poſſeſsionem in eos rectà tranſire,vt patet ex l.omnium.C.de teſta.&.l.vlt.C.de edic. diui Adria.tollend.& l.cum hæredes,in prin.ff. de acq.poſſeſsion.& latè ſuprà diximus. Nam & id generale eſt,in cæteris omnibus in quibus dominium tranſit ipſo iure, vt propterea non tranſeat poſſeſsio, gloſ.in l.cum duobus .§. idem reſpondit,ſocius ſi ceſſante,in verbo, dominiũ.ff.pro ſocio,& in l.vlt.in verbo, in rem, verſ.item nunquid poſſeſsio, & ibi Ioan.Fab.

& alij.C.de ſacroſanct.eccle.Bart. & Angel.& Ro.in l.commiſſa.ff.de publica.& vectigal.cũ aliis multis concordan.à me congeſtis in repe. l.ſi vnquam, in verbo, reuertatur, num.388.incip.48.licèt aliàs dominium, & ſequ.C.de reuoc.donat.

4 ¶ Ideoque vt nec in feudis quoque trãſeat poſſeſsio in filium aut alium hæredem,ſed opus eſſe apprehenſione poſſeſsionis, non obſcurè tenuit Maſuer.tit.de feud.§.item ſucceſsio ſingularis,& §.ſeq.niſi,inquit,eſſet conſuetudo, qua mortuus ſaiſit viuum.& Ioan.Ray.in cap.imperialem.§.præterea ſi quis infeudatus, titul.de prohib.feud.alienat.per feder.Iacob.à S.Geor. nũcupatim Baldũ.in d.l.cum antiquioribus,reprehendens,in tractatu feudorum,in verbo, ita quòd ipſi inueſtiti,col.vl.verſ.item quæro, nũquid mortuo.& Iaſon ſibi contrarius in d.l.ſi ſorori,col.2.verſ.tertiò limita.C.de iure delib. vbi etiam Baldum vbi ſuprà reprehendit,dicítque eum aliter dixiſſe,& fortè melius,in c.1.col. vlt.tit.an mutus vel imperfectus, cuius illic dictum recenſebo,verſ.ſeq.& D.Benedict. qui tamen diſtinguit,vt etiam dicam poſtea,in repet. cap.Raynucius,in verbo,mortuo itaque teſtator.le.2.nu.69.& ſeq.& Zaſius cõ.10.cùm quódam F,col.4.ver.nunc ad tertium dubium cũm multis ſeb.nam id latè tractat.& Fran.Curt.iunior, con.108.ſacratiſsimę,&c.circa cõtrouerſiam,col.6.num.23.Matth.Afflic.in d.cap.1.§. ſciendum, col.5.verſic.ſed quod dictum eſt. &

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

multis sequent.& iterum col.vlt.vers.sed an in filium,tit.de feud.cognitio.& Paul.Paris.cons. 1.visa facti narratione, col.25.num.160.& seq. lib.1.

5 ¶ Et sanè Bald.in d.cap.1.col.vlt.tit.an mut.vel imperfect.de hac re ita loquitur.nempe quòd filius viuo patre potest dici feudatarius, quia est eadem persona cum patre, arg.l.si is qui duos. ff.de liberat. leg. Igitur (inquit) filius per mortem patris non dicitur succedere siue acquirere,sed potiùs retinere,per d.§.sui,Instit. de hæred.quæ ab inte. def. & in d.l.in suis.ff.de lib. & posthum.ex quibus apertè intelligis eum loqui secundum ius commune Romanorum, ex quo(vt suprà latè diximus,& probauimus)dominium defuncti rectà transire in hæredem, nõ etiam possessionem,nec in suum quoque.

6 ¶ Idem autem Bald.de eadē re loquens in c.1. col.1.versic.quæro si possessio, tit.de controuers.inter masc.& fœmin. de benefic.scribit filium magis venire ad possessionem continuatiuè,quam ad nouam possessionis adeptionem vel petitionem,vt no.in d.§.sui,Instit. de hære. quæ ab intesta.deferun.cuius quidem.§.hæc verba sunt,& statim morte parentis quasi cõtinuatur dominium.& in d.l.cùm hæredes.ff.de acq. possessio.vbi etiam ita scribitur,adita hæreditate omnia quidem iura ad hæredes transeunt. Et subdit Bald.non tamen quod in substantia possessionis sit noua possessio,sed quia est eiusdem qualitatis cum possessione paterna, non

fingitur noua, vt in d.l.nihil.C.de vſucap.pro hæred.Et tandem de hoc dicit eſſe tex.in dicta l.cùm miles.ff.ex quib.cauſ.maior. Ex quibus etiam intelligis hæc omnia eum intelligere, ſecundum ea quæ diximus ſuprà in princip,& ea iura quæ ipſe allegat, ex doctrina Bar.in l.non ſolùm.§.ſi liberationis verba.ff.de libetat.leg. cum ſimilib.

7 ¶ Diximus autem ſuprà dominum Benedict.in dicta repet.cap.Raynucius, in verbo, mortuo itaque teſtatore, le.2.num.69.& ſequen.in hac re diſtinxiſſe, vt certè diſtinxit. neque enim id ſilentio præterire voluimus, vt ſcilicet in feudalibus non cenſeatur hæres ſaiſitus contra dominum feudi, nec in eius præiudicium, donec per eum fuerit inueſtitus. Et idem, inquit, in emphyteuta, ſecundum Bald. in cap. ſi facta, titul.ſi de feudo fuerit controuerſia. Sed contra quemlibet alium extraneum, vt ipſe Benedict.ſubdit, filius & hæres vaſali, ex morte ipſius cenſetur eſſe ſaiſitus; adeo vt ſi ante inueſtituram turbetur ab extraneo, aut ſpolietur, competit ei remedium poſſeſſorium. Poſtea verò aliter diſtinguit, vt ſcilicet ſucceſſor particularis, vti eſt legatarius, vel etiam vniuerſalis ex teſtamento non ſit ſaiſitus. At ſi ſit vniuerſalis ab inteſtato ſit ſaiſitus, etiam aduerſus dominum ex generali hac noſtra conſuetudine, quod nihil pertinet ad hunc locum, quo de iure communi loquimur. Et de hoc aliquid quoque dicemus infrà, in quinta

declaratione 4.partis,in fi.An autem ex hac cõ suetudine successor ex testamẽto sit saisitus, di cam postea in 7.declaratione 2.partis.

QVINTA DECLARATIO.

¶ SED ET secundo intelliges, quod dictum est de iure communi,possessionem non transire in successorem, vt procedat in eo qui succedit nomine & iure hæreditario : non autem in eo qui succedit nomine dignitatis.Nam possessio quæ erat apud episcopum nomine ecclesiæ,continuatur in eius successorem sine alia corporali apprehensione, quia ea erat penes ecclesiam, quæ nõ mutatur nec variatur,licèt prælati mutentur. Ita enim voluit Inno.in cap.cum super, de caus.possessio. & proprietat.& in cap.cùm in officiis,de testa.Bart.in l.1.§.vlt.ad fin.& iterum in l.cùm hæredes,in prin.& ibi Alexand.§. vlt.ff.de acquir.possessio. Paul.Castr.in l.si sorori,post medium,ibi,& hoc in eod.C.de iure deliberand.Firmia.qui & alios quoque allegat, in tractat.de episcopo,libr.3.par.1.in 56.quæst. Guid.Pap.decisio.355.vtrùm prælatus,vbi id dicit semper vidisse se obseruari. & iterum decis. 629.suprà alleg.& cons.188.in materia,in prin. Sed tu hic vide Franc.Aret.in d.l.cùm hęredes, col.2.vers.extra gl.de acq.possessio.& quę diximus in tractat. Cõstituti possessorij, partę 3. limitat.16.

SEXTA DECLARATIO.

1 ¶SED VT redeamus ad noſtram conſuetudinem, qua mortuus ſaiſit viuum, poſſet videri ea non eſſe valida per id quod ſcribit Bald. in l. 1. in prin. C. communia de lega. nõ poſſe legem vel ſtatutum trãsferre poſſeſſionem ſine aliquo actu corporeo, per no. in l. cùm duobus. §. idem reſpõdit. ff. pro ſocio, niſi (inquit) ſaltem interueniat quædam ficta traditio, vt in caſu. l. quod meo. ff. de acqui. poſſeſſio. quæ loquitur (vt õmnes intelligunt) in cõſtituto. & l. quiſquis. C. de donationibus, loquentis in retẽtione vſufructus, & aliis ſimilibus. Poteſt tamen, vt ſubdit, lex vel conſtitutio fingere traditam poſſeſſionem per quamcunque inueſtituram, & ſic per actum fictæ traditionis, vt in caſu. ca. 2. de conſuetud.

2 ¶Et id quoq; videtur eſſe ex mẽte ipſius Baldi, in. c. eccleſia veſtra, ad fi. de elect. & ante eum Bart. in l. ſi is qui pro emptore col. 5. verſ. modo ad propoſitum, & ibi Imo. col. 5. verſi. & ſic ex prædictis patet. ff. de vſucap. vbi ipſe Bart. & alij poſt eum reddentes rationem cur poſſeſſio non recuperatur iure poſtliminij, ex l. denique. ff. ex quib. cauſ. maior. dicunt hoc ideo procedere, quòd poſſeſſio non quæritur, niſi per aliquem actum naturalem: quem quidem naturæ actum legis diſpoſitio inducere nõ poteſt, arg. l. 2. ff. de vſucap. ear. rer. quæ vſu conſumunt. Et ita à quibuſdam dicitur voluiſſe Petr. Anch. in

d.c.2.de consuetud.vbi tamen id non dicit,sed aliud,quod nos alibi referemus.

3 ¶ At ipsum voluit expresse. Io. Baptista Castel. in sua disputa. incipiente,magnificus & excellẽs,col.3.versi.tertiò etiam notabiliter. & Matthæus Afflic.decisio.Neapol.239.alia consuetudo,col.vlt. Et in hanc sententiam inclinare videtur Alexan.con.83. visa facti narratione, statim post prin.li.2.& Barb.in additio.Bald.in.l. vl.col.2.C.de sacrosanct.eccles. & Fran.Are.in d.l.1.in prin.ff de acqui.possessio.

4 ¶ Et eam sententiam adiuuat tex. quem nullus illorum in hoc citat, in.l.qui vniuersas.§.quod per colonum.ff.de acquir.possessio.vbi licèt animo possimus retinere possessionem, adipisci tamen non possumus.Nam si id impossibile est, id est quod fieri nõ potest,ita enim nostri vocãt qđ Græci ἀδύνατον appellãt, quomodo id lex vel statutũ facere potest?cùm ne fingere quidem impossibilia possit.vt no.in l.Gallꝰ.§.si eius.ff. de liber.& post.& in l.3.ff.pro socio.& patet in l.qui ad certum.ff. loca.& in l.certè,in prin. ff. de precar.& no.Bar. qui & alia allegat in l. si is qui ꝑ emptore,col.12.versi.sequitur eius quod est,& ibi Imo.col.7. versi.item attende quia dicit hic,Ro.col.6.versi.quinto inquãtum circa examinationẽ,& latissimè Iason col.42.ver.circa fictionẽ inductiuã,& multis seq.ff.de vsucap. cum concordantib.ibi adductis. Quod autem huic opinioni obiicitur.c.2.de consuetud.quo plerique oẽs nitũtur,certè nihil obstat,quonã il-

lic interuenit actus quiſpiã, per quem transfertur poſſeſsio, ſcilicet accipiendo modicũ terræ aut aliud quippiam ibi deſcriptum.

5 ¶Contrarium tamen, vt ſcilicet conſuetudo vel tutum poſsit trãsferre poſſeſsionẽ ipſo iure, nullo actu, nec verbo quidem interueniente, voluit Imo. in d.c.2. de cõſuet. Bar. loquẽs in caſu noſtræ conſuetudinis, in l. cùm vnus. §. vl. verſi. ex quo no. ff. de bon. authorit. iudic. poſsiden. & præſupponit ipſe Bald. con. 454. quidã Ioãnes, li. 1. & oẽs quotquot de hoc ſtatuto locuti ſunt, à nobis in hoc opere citati. Et expreſsè & verbis veluti cõceptis, voluit idẽ Bald. loquẽs etiã in caſu noſtræ cõſuetudinis, & cũ eo Alouiſius de Lucis, cõ. 436. quidã creditor, co. 2. & ſeq. vbi ipſe Alouiſ. dicit ita cõſuluiſſe Ray. Forliu. & Argentinũ ipſius filiũ, atq; etiam Richard. Saly. & rurſum idẽ Bal. in l. licet, col. 1. & ibi Angel. etiã col. 1. C. de acqui. poſſeſ. & ipſe Bald. in l. de quibus, col. 10. verſ. viſo de cauſis, videamus de aliquib⁹. ff. de legib. vbi dicit, ℣ cõſuetudo habet vim precarij, vt transferat poſſeſsionẽ ipſo iure. & in l. vl. col. 2. verſi. vnum tamen non eſt omittendum. C. de ſacroſanct. eccleſ. & in l. ea lege, col. 4. verſ. modò venio ad quæſtiones, poſt Cy. ibi, col. 1. verſ. & iſtud eſt in argumentum C. de condictio. ob cauſ. & ipſe quoque Bald. in l. traditionibus, ante fi. C. de pact. & in l. 1. col. 2. verſi. ſed alij dicunt. C. ſi plures vna ſententia, & in l. ſancimus. §. cùm autẽ, in fi. C. ad SC. Trebellia. vbi dicit, quòd authoritate cõſuetudinis

transfertur possessio ipso iure. & in rubric. extra de consuetud. colum. 3. versicul. consuetudo potest transferre. & in cap. contingit, colum. 2. versi. & prędicta faciunt ad quęstionem, de dolo & cótumac. vbi dicit id statutũ de quo loquimur, esse æquũ & validum, & in c. cum venisset, col. 2. versi. item adde, possessio quædam est, de restitut. spolia. & in sua margar. in verbo, consuetudo, versi. 5.

6 ¶ Et præter ipsum, & eos quos cum eo suprà citauimus, voluerunt etiam Angel. in d. l. si is qui ꝑ emptore, col. 3. ver. sed hoc nó videtur verũ, & ibi etiã Raph. Com. col. 5. versi. aliud habens secundũ eum, & Iason col. 23. ver. tertio inquãtum subdo, & mult. seq. ff. de vsucap. Idẽ Angel. in d. l. qui vniuer. §. 1. vers itẽ quod à mari, & ibi Imo. ad fi. ibi. & adde secũd. & Alex. qui eũ. §. legit cum prin. l. col. 2. vers. ex hoc dicto colligit, ff. de acq. possess ipse Angel. in. l. 1. ff. de distract. pignor. & vt à nonnullis citatur, in l. si vacãtia. C. de bon. vacant. li. 10. sed non reperi in meo codice. Floria. in. l. seruitutes prædiorum rusticorum, col. 3. versi. adde tamen quod per solam. ff. de seruitut. Petr. Anch. in c. 1. in 2. no. per illũ tex. quẽ dicit singul. extrà de dol. & contumac. Ro. in d. l. 1. in prin. col. 6. versi. idem etiam intelligit, & ibi Alexand. col. 16. versi. de ista materia, Francis. Are. col. 4. versi. & adde Bald. & Claud. Aquen. col 5. versi. addunt etiam moderni, & Fran. Rip. col. 10. versi. vltra Bart. & seq. ff. de acquir. possessio. Paul. Ca. loquẽs etiam in

terminis noſtræ conſuetudinis, in d.l. hæres in omnib⁹.ff.de acqui.hæred.& in l.ſi ſorori,poſt mediũ,& ibi quoq; Alex.Corne.Iacob.à S.Georg.& Iaſon C. de iure deliber.& ipſe Paul.ĩ l. ſeruũ.C.de reivẽdicat.& con.78.videtur dicendum dictũ actorẽ, col. 1. verſi. præterea poſito quod ex forma, li.2.& con. 152. viſo puncto & dubio,col.pe.verſi. ad ſecundum quæſitum,eo li.2.Alexand.in l.1.col.15.verſi.de iſta materia. & iterum in l.3.in prin.col.4.verſi. alius eſt caſus quando ex diſpoſitione.ff.de acqui. poſſeſſ. & in d.l.cùm hæredes,in prin. col.1. & ibi quoque Claud.Aquen.col.item.1.verſi.item nó video.ff.eo.ti.& ipſe Alexan.con.24. attentis hĩs quæ in themate narrantur,col.1.li.3. vbi loquitur de hoc noſtro ſtatuto,& dicit hãc eſſe communem opinionem, & con.1. ponderatis his, col.2.verſi.& ideo licet lex,li.5.Philip. Fran.in c.vbi periculum.§.præterea.in 3. no. per illum tex.de electio. li.6. Barba.late in d.ca.2.col.6. nu.33.& multis ſeq.de conſuet.& in ca. in præſentia,char.antepe.nu.133.de probatio.& in c. per tuas,col.vl.de donatio. & in repetitio.rub. de cau.poſſeſſio.& proprieta.char.22.verſi.opportunè ſe offert modo quæſtio.& con.51.ſcripſit ſapientiæ fons,col. 19. verſi. & ſi quiſpiam opponat,li.1.& con.58.ſapienter dixit Pſalmiſta,col.12.verſ.& adduco quod voluit,li.2.Firmia.in tract.de epiſcop. li.3.pte.2.col.vl. verſi. ſtem etiã ex vi conſuetudinis.Corne.con.216. in cauſa vertente,col.1.li.3.Guid. Pap.deciſio.

delphi.22. fuit inter nos, col.2. & iterum decisio.552.in materia,col.2. & sing.285. de confessione,versicu.vl.& iterum sing.404. vtrùm vicini,versi.consuetudo. Soci. consil. 67. eadem die,col.vlt.lib.3. & consil.87. visis inuestitura, col.vlt.eo.li.3.Fran.Curt.senior.có.71.super có trouersia,col.3. versi.septimò probantur: Calcag con.76.primo est vidēdum,col.5. versi.nec obstat quod dicitur. Iason in d.l.1.col.3.vers.secundò nota ex ista.C.communia de lega.& cō. 147.presens cōsultatio,col.6.versi. condescendo ad secundam principalem quæstionem,li.2. vbi dicit huiusmodi statutum esse æquum & validum.& consil.85. quandò.habemus,col.1.lib. 3.vbi idem dicit. Philip.Dec.con.467.bene & consultè,col.1.& 2.in princip. Guiliel.Bened. in repet.c.Raynucius,in verbo,mortuo itaque testatore,le.2.num.71. & seqūē.versi. nō obstat quod continuatio,de testa.Anto.Corse.in tracta.de potesta.regia,quæst.25,Catel.Cor.in memor.incipien.decreto Mediolanēsi cautum est. Francis. Ripa, loquens de consuetudine Franciæ,lib.1.Responsor.cap.1.defuncto nouissime Carolo,num.80.Anto.Rube.in repe.l. non solùm.§.morte.num.57.ff.de oper.no. nunciatio. Matth. Afflic.in cap. 1. in princip. col.4. versi. sed an sicut princeps,tit.de controuer.inuestit. & latè in decis.Neapol.299.rex Ferdinādus.& Arnol.Ferro.in cōmēt.cōsue.Burdegal.ti.de testa.§.21.col.vl.Paul.Par.cō.1.visafacti narratione,col.20.ver.si verò cōsideram⁹, li.1.& cō.41.

optimũ ius.col.2.ver. ſecũdũ deducitur,co.li.1.

7 ¶Et hæc poſterior ſentẽtia veriſsima eſt,& multis probatur.Nã primùm vt omittã d.c.2.de cõſuetud.cui ſuprà reſponſum eſt,lex id ipſum facere poteſt, vt poſſeſsio etiam pleniſsima,ipſo iure ſine actu naturali aut artificiali vel ficto trãsferatur & tranſeat in alium,vt videm⁹ in caſu l.raptores,in verbo, pleniſsima poſſeſsio.C. de epiſcop.& cler.vbi Bar.ita ĩtelligit, & negat alibi repetiri, præterquã in eo caſu.vti etiam facit Angel.in d.l.1.circa medium.ff.de diſtract.pignor.& Barba.in d.c.2.col.7.nu.40.de conſuet. & ĩ d.c.in præſentia,de probat.Licet Raph.Fulgoſ.in d.l.Raptores.in 7.nu.eã aliter intelligat.

8 ¶ Sed & de ea re eſt alius caſus, & is quidẽ non obſcurus,in l.ſi adoptauero. ff.de precar.vbi q̃ precariò poſsidet,ſi ſe arrogandũ prębuerit,bonorũ poſſeſsio ipſius tranſit ipſo iurę & ſine apprehẽſione in arrogantẽ.Et ita illũ textũ expendit Bald.in l.ſi paterfamiliâs, in prin.ff.de adoptio.in.3.lect, & Angel.in d.l. qui vniuerſas.§. item quod à mari.ff.de acq.poſſeſsio.

9 ¶Et illius quidẽ text.arg. tradunt noſtrates poſſeſsionem bonorũ ingrediẽtis in monaſterium, ipſo iurę tranſire in monaſterium. Id enim voluerunt gloſ.in cap. ſi qua mulier,in gloſ.1.verſic. ſed nunquid monaſterium , & ibi quoque Archidiaco. 19.quæſt.3. Inno.in c.in præſentia, in verbo , minor annis, verſicu. in hoc autem, & ibi quoque Baldus col.2.verſicu. dicit Innocent.quòd bona, Anton. col.9.verſic.ſed dicit

quòd est differentia,& Panor.col.antepe.versi. sed quæro quia suprà, & Barba. col. 78. versi. quærit etiam Inno.qui est in num.125.extrà de probatio.Specul.ti. de statu monachorum.§.1. in 61.quæstio. Iacob.Are. alter Iacob. Rauen. Dy.Bar.Alber.Ang.& Fran.Are.in d.l.qui vniuersas.ff.de acqui.possess.Cy.in auth. si qua mulier,in fi.& ibi Bar. col.pen.versi. ex hoc sequitur.C.de sacrosanct.eccles. idem Bart.in.l.cùm hæredes.§.vlt.& ibi etiam Ro.ff.de acqui. possessio.& ipse Barto. in dicta l.si adoptauero.ff. de precar.Bal.in auth.ingressi,col.2.in 3.oppositio.& ibi etiam Salicet. in tertia & quarta oppositio. C. de sancrosanct. eccles.& ipse Bald. in authent.nisi rogati,in fi. C.ad Se. Trebellia. Salicet.in l.vlt.col.vl.versi.quæro an possessio. C.eod.ti. Petr. Anchar.in c.2.col.versi.sed hic incidenter,de testa. Panor.con.53.quidam Andreas,col.1.li.1.Alexan.in l.3.in prin.col.4.ver. vltra casus enumeratos.ff. de acquir. possessio. & con.88.eximie domine,col.2.versi.non insisto an priuilegia, li. 2. & Matth. Afflict, deci. Neapo.290.rex Ferdinandus,col.4.versi.in cõtrariam partem.

10 ¶ Et est alius casus in l.1. ff. pro socio, & alius item in c. vbi periculum,§.præterea, de electio. li.6.quem ad hoc no. Philip.Fran. ibi in 3. no. qui & ex eo no.statutum, id posse facere, & alius quoque annotatus ab ipso Bar. in tractatu Tiberiadis, col. 5.in verbo, acquiritur nobis, in princi. videlicet cùm res accrescit alluuione,

quem

quem ſequitur Bald.in rub.ff.de rer.diuiſio.col. 6.verſi.ſed an iſtas acceſsiones.& Fran. Are. in l.3.col.5.verſi. reperitur tamẽ caſus.ff. de acqui. poſſeſsio. Vt hinc poſsis intelligere deceptum fuiſſe Alberi.cùm ſcripſit in l.quarundam.ff.de acquir.poſſeſsio.nullum caſum reperiri in quo poſſeſsio quæratur ſine actu corporeo, aut aliquo quod pro actu corporeo reputetur.

11 ¶Sed quicquid ſit de iſtis caſib⁹,certum eſt poſſe legem id in vniuerſum facere,vt poſſeſſio ipſo iure & ſine actu nullo tranſeat,& conſequenter dominium,ſi credimus ipſi Bald.in l. traditionibus, col.vlti.C.de pact.& in rubric. extrà de cauſa poſſeſsio.& proprietat. col.3. verſicu. quæro,ſtatuto cõmunis,& ſeq.& Angel.in l. licèt,col.1.C.de acqui. poſſeſsio. & Carol. Rui. qui & alios citat,con. 50. ſuper eo de quo quæritur,col.2.verſi.nec etiam potuit executor, li. 4. Ex quo & illud confeſtim ſequitur ; & idem poſſe facere ſtatutũ,& cõſuetudinem, quæ ſunt portio iuris ciuilis.l. omnes populi.ff. de iuſti. & iure, & l.de quibus.ff.de legib.Nam & quod poteſt ius ſcriptum , poteſt & non ſcriptum,l. ſed ea quæ.ff.eo.titu.

12 ¶ Denique in hanc ſententiam trahitur cap.1. de dolo & contumac . ex quo colligit Petrus Anchar . ibi, in 2. no. quòd iuris diſpoſitione is qui eſt in poſſeſsione , eam perdit per lapſum temporis: & ei acquiritur cui debet fieri traditio corporalis. Et iſte caſus,inquit, eſt ſatis ſingularis cõtra communes regulas,quæ no-

lunt quòd possessio sine actu corporeo non quæratur. Atque etiam cap. contingit, eo titu. vbi Bald. dicit per eum tex. in verbo, verus possessor, mirabile esse, quòd vera possessio quæritur sine corpore: quod ideo est, vt dicit, qa canon fingit actum corporeum continuatum: aliàs esset impossibile, quod substãtia possessionis transferatur, per l. denique. ff. ex quib. caus. maior. trahítque id ad nostrum hoc statutum. Sed & Cardin. Florent. ibi in 2. no. ad id expendit eum tex. quem & ipse mirabilem dicit.

13 ¶ Nec huic sententiæ obstat dicta l. qui vniuersas. §. quod per colonum. ff. de acquiren. possessio. quàm nos suprà citauim⁹ pro opinione eorum, qui tenẽt hoc statutum non valere. fateor enim quempiam priuatum non posse facere, vt possessio transferatur ipso iure solo animo, & sine actu vero aut ficto à iure introducto, secundum eam legem, sed ea lex non dicit id non posse fieri per legem vel statutum, cùm contrarium in multis casibus reperiatur, vt diximus suprà, in 6. præcedentibus. num. & ita eum nodum dissoluit Franc. Aret. in dicto §. quod per colonum.

14 ¶ Non prætermittendum tamen, quod idem Franc. Are. vtramque illam opinionem concordare volens, in d. l. 1. in princip. col. 9. versic. sed remanet dubium. ff. de acquir. possess. ita distinguit. An statutum simpliciter dicat, quòd possessio intelligatur translata in hæredem ipso iure, & certè huiusmodi statutum posset tolerari,

& valet, quia per hęc verba nõ excluditur, quin videatur trãsferri poſſeſſio per actum fictum, id eſt per fictam apprehenſionẽ ſiue traditionem, quam ſtatutum ita, vt diximus, diſponendo videtur inducere. Si autem ſtatutum expreſsè diſponeret quòd transferatur vel acquiratur poſſeſsio, nullo actu vero aut ficto interueniente, tunc non valet iſtud ſtatutum; quia acquiſitio poſſeſsionis eſt de iure gentium: ex quo inductum eſt, vt ipſa acquiſitio fiat per actum naturalem, per dictam l.1.& l.3. in princip.ff. de acquirend.poſſeſsio.& l.ea quæ ciuiliter.ff.de acquir.rer.domin.vbi eſt optimus text. Sed contra ius gentium non poteſt princeps ſine cauſa diſponere, vt plenè per Bart. in l.1.in prin. ff.de conſtit.princi.& in l.omnes populi, in 3.quæſt. ff.de iuſtit. & iure. Ergo id minùs poteſt ſtatutum facere, atque etiam minùs conſuetudo: quæ dicitur irrationabilis & non valet, ſi diſponit aliquid contrà ſubſtantiam actus, per ca. 2.de conſuetud. lib.6. Nec video, inquit Aret. quòd poſsit ſubeſſe cauſa hoc diſponẽdo, cùm lex fingendo apprehenſionem eſſe factam, hoc idem poſsit inducere. Tãdémque reſpondet ad dictam l.raptores.C.de epiſcop.& cleric.& alia iura, quæ in contrarium adducuntur, vt ibi per eum. Et idem videtur voluiſſe, dum ſe illuc remittit, in d.l.qui vniuerſas.§.1.in fi.& iterum in §.quod per colonum, in 2.no.ff. de acq.poſſeſ. & eum ſequitur Chaſſen.in comment. conſuet. Burgund.ti.des ſucceſsions.§.1.glo.1.col.2.

15 ¶ Sed (quod pace tanti viri dixerim) videtur per hanc distinctionem, non tam rebus legem imponere, quàm verbis: ideóque & eam nuncupatim reprobat Claud. Aquen. in d. l. 1. col. 5. versic. & notanda sunt. ff. de acq. possess. nam licet, inquit, possessio sit iuris gentium, tamen non est inconueniens, quòd modus acquirēdæ & retinēdæ possessionis sit de iure ciuili. quod hinc patet, quod etiam de iure gentium est, vt dominia non quærātur sine possessione, vt no. in ea l. 1. & tamen multi sunt casus de iure ciuili. in quibus quæritur dominium sine possessione vel traditione, vt in l. vlt. C. de sacrosanct. eccles. & aliis congestis à glo. & doctorib. in l. traditionibus, C. de pact. vt si lex non posset hoc modo fingere, nec etiam id posset verè disponere, ar. cap. cùm quid vna via, de reg. iur. lib. 6. Ideo teneas intrepidè hoc statutum valere.

SEPTIMA DECLARATIO.

1 ¶ VOCATVR AVTEM à nostris huius modi possessio ipso iure, vi legis aut statuti, aut consuetudinis quæsita hæredi, aut etiam alteri sine apprehensione, aut alio actu ficto multis modis. Primo quidem artificialis, non naturalis, vt dicit Bald. in dicta rubr. de caus. possess. & proprieta. col. 3. versi. quæro statuto communis, quia, vt subiungit, nō consistit in sensu corporeo, nec in organis corporeis: sed ea (vt illi addere potes) inducitur mero legis statuti,

vel consuetudinis artificio. Ideóque (vt ille quoque ibi dicit) est datiua possessio, creata à lege absque præsentia corporali. Nam & hanc datiuam alibi quoque appellat idem Bald. scilicet in cap. cùm veniſſet, col. 2. versicu. item adde, possessio quædam, extra de restit. spoliator. dum dicit quod est quædam possessio datiua, vt quando statutum id disponit, vt fiat quis possessor habitu, sine aliquo actu corporeo, vel quasi: alia natiua, quæ ab actu corporeo proficiscitur: alia media inter hæc, vt precaria. Et ipsum Baldum in illis duabus appellationibus artificialis & datiuæ, expressè sequuntur multi ex his, quos tibi in sequentib. versi. adducemus.

2 ¶Sed & hæc possessio ciuilis dicitur, secundum Bartol. in l. 1. ff. de acquirend. possessio. & Angel. in l. licèt. C. eod. titul. & Petrus Anchar. in cap. 2. col. 1. versicu. & aduerte quia ista possessio, de consuetud. & ibi etiam Barba. col. 8. versic. capio nunc aliud, vbi de hoc dicit esse. glo. sing. in d. c. raptores, in verbo, plenam possessionem, C. de episcop. & cleric. & omnes vbique. nemo enim vnus huic appellationi repugnat.

3 ¶Imo & ciuiliſsima vocatur, Bald. in l. vlt. col. 2. versi. vnum tamen non omittendum. C. de sacrosanct. eccles. & in rub. tit. de content. inter me & dom. de portio. feud. in princip. dum scribit, quod est quædam possessio ciuiliſsima, vt dicit se dixisse in dicta l. vlt. de sacrosanct. ec-

clef. Angel. qui & ipſum Baldum ad hoc nuncupatim citat, & ſequitur, in l. 1. poſt medium. ff. de diſtractio. pignor. Ro. in d. l. 1. in princi. col. 6. verſicu. & quòd ſit dare, & ibi etiam Alexan. col. 15. verſicu. de iſta materia, & iterum paulo pòſt, verſicu. cum deciſione, & Franc. Aret. col. 9. verſi. ſed quæritur contra ipſum, & Iaſon in 1. lectur. col. antep. & iterum in 2. lectur. col. 16. verſi. adde etiam quòd eſt dare. Claud. Aquen. col. 5. verſic. & notanda ſunt, & Franc. Ripa col. 10. verſicu. vltra Bart. ff. de acquirend. poſſeſſio. qui dicunt præſertim Roma. Franc. Are. & recentiores, quòd hoc nomen non reperitur in iure expreſſum, ſed eſt nomen magiſtrale, nec conſtituit nouam ſpeciem poſſeſsionis ciuilis, nec facit differentiam eſſentialem inter hanc poſſeſsionem, & aliam ciuilem, ſed ſignificat ſolum differentiam in modo acquirendi, quia iſta poſſeſsio acquiritur ſine actu apprehenſionis vero aut ficto. & idem Alexan. con. 24. attentis his quæ in themate, col. 1. verſicu. & appellant, lib. 3. Calca. conſil. 67. viſis omnibus, col. 7. verſic. ſed omiſsis aliis. Nichol. Pediochus, in ſubſcriptione illius conſi. Martin. Laud. in c. 1. col. 1. ti. quid ſit inueſtitura. Barba. in c. 2. col. 6. num. 36. & iterum col. 8. nu. 44. de conſuetud. & in c. per tuas, col. vlt. de donatio. Firmia. in tracta. de epiſcopo, parte 1. lib. 3. quæſtio. 56. eodémque penul. in fi. Philip. Fran. in d. c. vbi periculum. §. vl. in. 3. no. de electio. li. 6. Guid. Pap. deciſio. delphinat. 22. fuit inter

nos, col. 2. verſicu.& vocatur ciuiliſsima, & ſing.404.vtrùm vicini, verſi. conſuetudo. Iacob.à S.Georg.in l. ſi ſorori, verſi. addo etiam vobis. C. de iure deliberan. Iaſon con.21. quatuor principales,col.vlt. verſi.motiuando, li.3. Matthę.Affli.deciſio.Neapolit.239.alia conſuetudo,col.2.verſi. item iſta cõſuetudo eſt realis. Franc.Ripa.in dicta rubric.de cauſa poſſeſsio. & proprieta.col.6.verſi. ciuiliſsima poſſeſsio, & Zuiglius in §.1.Inſtitut.de hæred. inſtituend. & Fran.Curt.iunior in l.vlt.col.pe.verſi. quintò quæritur.C.de edic.diui Adria.tollen. Paul. Pariſ.cõ.1.viſa facti narratione,col.24.nu.157. li.1.& con.41.optimum ius,col.2.verſi.ſecundũ deducitur,eo.li.1.

4 ¶Verùm quantum ad hanc ciuiliſsimæ poſſeſsionis appellationem, idem Guid. Pap. ſecum pugnans,in ſtatuto delphinali incipiẽte, ſi quis per literas,in verbo,poſſeſsio, col.antepen.eam Baldi appellationem improbat,quia(vt ipſe dicit)non ciuiliſsima dici debet, ſed ciuilis. Illud enim quod fit per conſuetudinem, dicitur fieri de iure ciuili,vt dicit ipſe Bald.in c.imperialis, col.6.ver.porrò etiã locales, ti.de pace Cõſtãt. & ante eũ Inno.in c. cũ veniſſent,in prin. de eo qui mittit in poſſeſs.& probatur aperte in l.ius ciuile. ff.de inſtit. & iure, vbi ius ciuile conſtat aut ex ſcripto,aut ex non ſcripto.

5 ¶Imò vt id illi addas,id de iure ſimpliciter dicitur fieri,quod per cõſuetudinẽ fit,glo.in proœmio Clemẽtinar.in verbo,iuris,& ibi Panor.&

glos.quoq;,& idem Panor.in.c.1.per tex.ibi,in fi.extrà,vt lite pendē.glo.in c.cùm in tua,in verbo,de iure, de cōsue li.6.Inno.ī d.c.cū veniſſet. de eo qui mitti in poſſeſs.& in ca.certificari,de ſepultur.Bar in l.de quibus,col.4. verſi. quæro tamen nunquid conſuetudo,per tex.ibi.ff.de legib. Et quod plus eſt, dicitur fieri de iure communi,Bal.in l.1.§.quod obſeruari.C.de iuramē. calum.& in authent.ſed cùm teſtator,verſi.pone quod hæres fecit inuētarium.C. ad.le. falcid. & in l.conſtitutionis,ad fi.C.de bon.quę liber. cum multis aliis concord.

6 ¶Ergo concludit Guid.Pap.vt ad illum redeamus, illam fictam poſſeſsionem, quæ transfertur per hanc conſuetudinem,debere dici tranſlatam de iure ciuili, ita vt ciuilis dici debeat, non ciuiliſsima, quicquid dixerit Bald. vbi ſuprà.Et idē propemodumvoluit Barba.in d.c.in præſentia,col.78.nu.125.ea quoq; ratione motus,quòd huiuſmodi poſſeſsio eſt ciuilis, vt voluit glo.quā dicit ſing.& à nemine tamē vnquā allegatā in d.l.raptores.C. de epiſcop.& cleric. quam & ex eo ſuprà citauimus.

7 ¶Ego verò dico Bald.iniuria reprehenſum,qui cùm vocat eam poſſeſsionem ciuiliſsimā, propterea non negat eſſe & dici ciuilem, imò magis eſſe huiuſmodi declarat.Nam quod ciuilius comparatiuè, & ciuiliſsimum ſuperlatiuè eſt, idem quoque ciuile eſſe neceſſe eſt: vt eum qui melior eſt, & optimus, bonum; peior & peſsimus,malū, & cætera id genus. Nam compara-

tiuum & ſuperlatiuum in ſe haud dubiè comprehendit poſitiuum, vt Grammatici omnes vbique dicũt,& probatur apud nos in l.vbi autem,in prin.ff.de verbor.obligatio.per quam dicit Bald.inl. quæ fortuitis, col.3.verſ. & primò quæritur.C.de pignorat.actio.quod omne cõparatiuum importat exceſſum reſpectu poſitiui,vti etiã probat tex.in l.cùm filius.§.pater,& ibi Bart.ff.de lega.& l.vl.ff.de capit.diminutio. & §.1.Inſti.eo.& voluit idem Bartol.in l.legata inutiliter,in prin.ff.de leg.1. Philip. Dec.conſil. 695.viſa donatione, col.5.nu.3.& Matt.Afflic. qui concord.adducit in proœmio conſtit.Siciliæ,in 11.quęſtio.ex quibus intelligis id quod diximus,poſitiuum ineſſe in comparatiuo & ſuperlatiuo,vt non abſimiliter res quæ pluris eſt, ea vtique eſt.l.cùm furti.ff.de in litem iuran. & conſequẽter in maiori ſumma minor ineſt.l.1. §.ſi ſtipulanti. ff.de verbor. obligationib.cum ſimilib.

8 ¶ A quibus nihil omnino abeſt quod ſcribit Cicero libr.epiſtol.famil.9.ad Varronem.Ea ſunt miſera,quæ miſerrima.Nam vt ſcribit Hippocrates lib. περὶ ἀρχαίης ἰητρικῆς,id eſt, de antiqua medicina,dulci dulciſsimum, amaro amariſsimum, acido acidiſsimum valentius.ἰσχυρότερον δέ ἐστι τ῀ μὴ γλυκέος τὸ γλυκύτατον,τ῀ δὲ πικροῦ τὸ πικρότατον,τ῀ δὲ ὀξέος τὸ ὀξύτατον. Et hinc Vlpianus alibi nobilis dicitur,alibi nobiliſsimus,in l.2.§.vl.& l.diximus.ff.de excuſatio. tutor.ex quo not.Nicol.in d.§.vlt.quòd ſuper-

latiuuum,& positiuum in eodem subiecto concurrunt.

9 ¶ Et aliàs videmus q̃ pleno plenius reperitur, & quod super hæc, plenissimum, apud Accursium in l.ait prætor §.permittitur,in verbo,imputandum.ff.de minor.& Alex.consi.50.in causa & lite,col.vl.li.7.Atque etiam æquo æquius, vt scribit Bald.in rub.extrà de constitution.in prin.& consil.372.contrarium fuit consultum, col.2.lib.5.per no.in l.1.in princ.ff.de iustit.& iure. Et similiter inquit fauorabili fauorabilio, & tamen vtrunque æquum est & fauorabile, vt omnes intelligunt. Et illud quoque, vt æquo æquius sit tradit Alberi.in d.l.1.in princ.col.2. vers.sed certè,de iustit.& iure,vbi ad hoc citat l.si seruus communis.§.quod verò.ff.de furt.Et subdit bono esse melius,per l.obseruare.§. proficisci,& l.nequicquam.ff.de offi.proconsul.& est tex.apertissimus in d.l.vbi autem, in prin.ff. de verb.obli. Et iusto iustius,per l.exigendi.C. de procuratorib.

10 ¶ Quibus adde, certo esse certio in l.testamẽto, Bar.in prin.ff.de testa.tut.& l.ait prætor.§.si cũ mulier.ff.quæ in fraud.creditor. & l.stipulatio ista habere licere.§.sicut.ff.de ver.obli. & apud Apuleium li.9.Asini aurei. Et vero verius,apud Bald.in d.rub.de constit.in prin.& Martial.li. 8.epigrammate 75.in Gallicum quendam,

Dic vera mihi,Marce,dic,amabo,
Nil est quod magis audiam libenter:
Dic & cùm recitas tuos libellos,

Et cauſam quòties agis clientis,
Oras gallice ne, rogásque ſemper?
Durum eſt, me tibi quod petis negare.
Vero verius ergo quid ſit audi.
Verum gallice non libenter audis.

Tullius autem lib. de partitione oratoria, Non enim, ait, ſimpliciter, quęritur quid honeſtum ſit, quid vtile, quid equum, ſed etiam ex cõparatione quid honeſtius, quid vtilius, quid æquius: atque etiã quid honeſtiſsimũ, quid vtiliſsimũ.

11 ¶ Igitur Bal. vt ad principale noſtrũ propoſitũ redeamus, hanc poſſeſsionem ciuiliſsimam in gradu ſupremo, vocat, ea quã diximus ratione, & aliàs ciuilem poſſeſsionem alij vocant, & rectè quidem, quæ iuris ciuilis miniſterio ſiue artificio tranſfertur, ſiue alia ciuili apprehenſione, interueniente tamen aliquo actu ficto, aut alio, quod ipſum ius ciuile reali apprehenſioni quadam fictione comparat, videlicet cõſtituto. de quo nos tractatũ peculiarem fecimus, precario, retentione vſufructus, clauium traditione, & cæteris, de quibus per noſtrates in l. 3. in prin. ff. de acq. poſſeſsio. & in cap. 2. de conſuetudine. Propterea hæc non immeritò ciuiliſsima vocanda eſt, quæ nullo etiam interueniente actu, vel alio æquipollente, ſed ſola legis vel ſtatuti aut cõſuetudinis diſpoſitione tranſfertur, vt in qua plus ius ipſum ciuile operetur quàm in cæteris. Et tantum iuris habet, vt de ea dici non debeat, quòd plurimum iuris habet, ſed quòd omnino ius eſt, vt dicit ipſe

Bald.de eadem loquens in l.1.col.2.verſic. ſed alij dicunt. C.ſi plures vna ſententia condem. fue.

12 ¶ Atque ita in præcipuo principalíque gradu ciuilitatis reſidet, vt in ſimili dicitur in d.l.vbi autem.de verbo obligation.vbi ita ad verbum prope modum ſcribitur, Boni appellatio non eſt certę rei ſignificatiua, cũ id quod bono melius eſt,& ipſum quoque bonũ eſt. At cùm optimum quis ſtipulatur, id ſtipulari intelligitur, cuius bonitas principalem gradũ bonitatis habet,quæ res efficit vt ea appellatio certę rei ſignificatiua ſit. Hæc ibi.Ideóque idem Bald,alibi hanc poſſeſsionem pluſquam ciuilem appellat,ſcilicet con.325.dubitatur primò,col.2.ver. & per hunc modum,li.1.vti & aliam idem Bal. in cap.cùm venerabilis,paulò ante fin.de conſuetud.

13 ¶ Nam & aliàs in ſimili ipſe Bald.conſ.338.præmittendum eſt ad euidentiam, in prin.lib.5.ſcribit quòd eſt quædam poſſeſsio naturalis ſimpliciter,quædam naturaliſsima;naturalis, quæ fit cooperante legis diſpoſitione, vt illa quam habet vſufructuarius,etiam extra fundum & fundi cõſpectum,vt no.in l.1.in prin.ff.de acq.poſſeſsio.Naturaliſsima autem,quæ mero corpori & naturæ innititur ſine adiumento iuris. Nam & alibi quoque hæc poſſeſsio quæ mero iure & ſine aliquo actu corporeo tranſfertur, vocatur pleniſsima,in l.raptores,& ibi Bar.no.C.de epi. & cleri.ſed id aliò ſpectat,vt alibi dicemus.

13 ¶Et hæc omnino veriſsima ſunt, niſi fortè quis ex Stoicorum ſchola, vellet pertinaciſsimè more eorum cõtendere, nec bono viro meliorem, nec temperante temperantiorem, nec forti fortiorem, nec ſapiente ſapientiorem poſſe fieri, vt ſcribitur apud Ciceronẽ in Parado. & Senecam epiſtola ad Luciliũ 67. quæ eſt. 1. li. 9. quod nec cæteri philoſophi, nec nos admittimus. Satis autem conſtat ipſos Stoicos longè à cæterorum opinionibus, adeóque à communi hominum ſenſu abhorruiſſe. Nam & hi omnia peccata (quod non longè ab illa ſententia diſtat) æqualia dicebant, vt videre licet apud eundem Tullium in eodẽ opere, & in oratione pro Lucio Murena. Et Diogenem Laertium in vita Zenonis Cittici.

OCTAVA DECLARATIO.

1 ¶ET PER HÆC finem fecerim huic noſtræ præfationi, modo id vnum dixerim, quòd licèt poſſeſsio defunctorum non continuetur ipſo iure in hæredes etiam ſuos, vt latè ſuprà diximus, tamen poſſunt propria authoritate eã accipere, modò non ſit ab alio priùs occupata, ad quod omnes vbique allegant. l. cùm hæredes, in princ. ff. de acq. poſſeſ. & voluit Inno. in cap. cùm in officiis, col. 2. verſic. ſed reſponde nobis, & ibi Pet. Anch. col. 3. verſi. ſecũdò principaliter quæro, Anto. col. 2. verſi. vltimò quæro quid ſi mortuo, & Imo. col. 5. verſi. circa ſe-

cundum articulum, de testament. Cy. in l. vl. col. pe. ver. tertio loco principaliter, & ibi Bar. col. antepe. versi. item extra glo. quæro, Io. Fab. col. 2. versi. sed si vult, Bald. col. 1. versi. secundò præmitte, Iason col. 6. versi. an autem requiratur, Philip. Dec. col. 2. versi. potest tamen hęres. C. de edict. diui Adrian. tollend. Idem Bart. in l. 2. col. 1. versic. sed contra hoc oppono. C. quando & quib. quarta pars, li. 10. & in l. ex facto, la. 2. col. 2. ver. quid ergo dicemus, & ibi quoque Bald. col. etiam 2. versi. ista opinio non placet. ff. de hęred. instituen. ipse Bal. in l. si quis in suo, col. 1. ver. iuxta hoc quæro pone. C. de inoffic. testam. & consi. 452. quia domina Catharina, in prin. li. 4. Angel. in l. 2. in prī. C. quor. bon. Imo. in ca. Raynucius, col. 16. versi. item est aliud cōmodum, de testam. Petr. Ferra. in ti. forma libelli quo petitur hæreditas ex testamento, in verbo, iniustè occupauit, in prin. Angel. Aret. in. §. quadrupli, col. 13. ver. quæro an aliquis sit citādus, Insti. de actio. Paul. Paris. qui alios multos in id citat, consil. 54. in isto iudicio, in princ. li. 3.

SECVNDA PARS EORVM QVÆ CONCERNVNT PERSONAS HAEredũ, quæ conſtat 17. declarationibus.

1 *Vt procedat hæc conſuetudo in hærede capaci, iuſto, & habili.*

2 *Vt procedat in uero & proprio hærede, nõ in ficto.*

3 *In hærede perpetuo, & non temporali.*

4 *An procedat in hærede uniuerſali tãtùm, an & in hærede certæ rei.*

5 *An in primo hærede tantùm, an & in hærede hæredis, aut alio ſecundo hærede.*

6 *An in hærede legitimato.*

7 *An in hærede teſtamentario.*

8 *An in filia quæ cùm eſſet excluſa uel ex ſtatuto uel per ſuam renunciationem, fuit à patre ad ſucceſſionem uocata.*

9 *An in ſubſtituto directo.*

10 *An in fideicommiſſario.*

11 *An in hærede cum beneficio inuentarii.*

12 *An in hærede ſimplici, qui illum ſummouet.*

13 *An in filio adoptiuo.*

14 *An his qui nõ ſuccedunt iure ſanguinis aut teſtamẽti, uidelicet in uiro & uxore, collegio, eccleſia, fiſco, monaſterio, & his ſimilibus, ubi etiam uidebis quid in monacho hærede.*

15 *An in eõ hærede, qui rupto teſtamento ſucceſſionem aſſequitur.*

16 *An in infante, furioſo hærede, aut aliis, qui uerè poſſeſſionem non poſſunt acquirere.*

17 *An in ignorante hærede.*

PRIMA DECLARATIO
secundæ partis.

1 HIS IGITVR præfatis, iã descẽdendum est ad huius nostræ consuetudinis generalis declarationes concernentes personas hæredum. Et primò vt procedat in iusto, capaci, & habili hęrede, secundũ Bal. in ru. de cau. possef. & proprietat. in fi. & ibi quoque Barba. in repetit. ipsius Rub. char. 22. vers. opportunè se offert nunc quæstio, Alex. con. 82. perspectis his quæ in themate, col. 2. ver. præterea dictum statutum, li. 2. quod con. repetitur con. 40. li. 3. & con. 51. li. 6. & Barba. con. 85. sapienter dixit Psalmista, col. antepe. versi. item ista continuatio, li. 2. Ioan. Bapt. Castel. in sua disputatio. incipien. magnificus, col. 4. versi. item ista continuatio. Bened. in repetit. ca. Raynucius, in verbo, mortuo itaque testatore, le. 2. nu. 73. de testa. & Iacob. à S. Georg. in l. si sorori. post medium. C. de hæred. instituend.

2 ¶ Et huius rei apertissima est ratio, quia legum & Statutorũ beneficia capacibus scripta sunt, non etiam odiosis & incapacibus. l. Lucius Titius Damam. ff. de leg. 2. Et omnis dispositio quantuncunque generalis recipit limitationẽ, vt nostri loquũtur, de habili & idoneo. l. vt gradatim. ff. de munerib. & honorib. gl. in l. emancipati, & ibi Bart. ff. de adopt. & in l. 1. C. de sacrosan. eccle. & in l. 1. C. vbi de ratio. agi oport.

& in

& in l.1.C.de fid.instrumẽtor.cum aliis multis concordant.adductis à Iasone & aliis recentibus,in d.l.1.C.de sacrosanc.eccles.Alex.Soci.& ipse Iason in l.2.§.prętor ait.ff.qui satisdare cogant.eodem:Alex.consi.140.statutum loquens, col.2.ver.ergo sequitur,li.1.Barba.consi.1.pręclarè,col.5.versi.& licet statutum,li.2. & aliis à me relatis.in tractat.Retrac.ti.1.§.1.gl.7.in verbo, ou aultres choses. num.26.incip. sed hæc dicta.

3 ¶ Híncque bona pars nostrarum consuetudinum Franciæ, de hac re loquens, his propemodũ verbis vtitur, Le mort saisit le vif son plus proche parent & heritier habile à luy succeder. & inter alias Meldunensis,c.40.Senonensis,ca. 105.Trecensis,cap.90.Caluimontensis,c.77.Vactriacensis,ca.71.Ambianensis,cap.35.Carnutẽsis,cap.94. Aurelianensis,cap.230.Turonensis, ti.de successions,ca.2.Cenomanensis,cap.237. le.2.& cap. 299. Andegauensis,cap.272.Aruernensis,ti.des successions,cap.1.Borbonensis,c. 299.Blesensis,ca.136.Engolismensis,ca.84.Rochellensis,c.56.Burgundiẽsis,tit. de successions cap.1.Marchiensis, cap.211.Montargiensis, tit. de donations testamentaires,c.6.Niuernẽsis,ti. de successions,cap.1.Auxerrensis,eod.tit.cap.1. Heulitensis,cap.142.Claromontensis, cap.141. Valesiensis,cap.77.Bituricensis, tit. de successions, c.28.Laodunẽsis, ti.de successiõs de fief, cap.2.Sanctonensis,cap.105.

4 ¶ Hæc autem capacitas, ne id omittam, inspi-

citur tempore mortis defuncti, de cuius succeſſione agitur. l. ſi alienum ſeruum. §. in extraneis, & ibi gloſ. & doctor. ff. de hæred. inſtit. & l. 1. verſic. vt autem hæc. ff. vnde vir & vxor, cum ſimilib. Et ita voluit in hoc noſtro caſu, Baptiſta Caſtel. vbi ſuprà citauimus nu. huius declarat. 1. & in alio pulchro caſu, cùm ex facto interrogaretur, reſpondit Franciſcus Curt. iunior conſil. 7. criſti, & c. videretur prima conſideratione, columna ſecunda, verſic. quartò in fauorem, lib. 1. quod tu. no. ad id quod dicemus infrà in ſexta declaratione huius ſecundæ partis, num. 8. incip. & certè vt tandem.

SECVNDA DECLARATIO.

1 ¶ SECVNDO DECLARA, in vero & proprio hærede, non etiam in ficto, ſecundum Bald. conſil. 141. præmiſsis verbis, col. 3. verſic. tertiò eſt præmittendum, libr. 1. vbi dicit quòd iſtud ſtatutum loquens de hærede intelligitur de vero hærede exiſtente, & non abuſiuo, & prima tantùm facie, per l. 2. ff. quemadmodum teſtament. aperiant. & l. Paulus. ff. de verborum ſignificationib. Et ſi dicatur, inquit, quòd dictum ſtatutum venit ad interpretationem iuris communis, ideóque in iiſdem caſibus habet locum, in quibus & ius commune, per tex. in §. vltimo, in authenti. de filiis ante dotal. inſtrument. nat. Reſpondetur, quòd imò eſt contra ius commune, & eſt fictio con-

traria veritati, quæ de nulla possessione aliquam facit fictè. ideóque non potest regulari secundum ipsum ius commune.

2 ¶ Hæc ille, cui adde, quantum ad hanc rationem, quòd aliàs statuta iuris communis derogatoria, non recipiunt interpretationem ab ipso iure communi, vt voluit idem Bald. in l.maximum vitium,columna quarta, versic. vlteriùs quæritur de tali.C.de liber.præterit. per l.1. §.hunc igitur.C.de Iustinia. Cod. confir.& l.1. §.repetita. C. de emendan. Iustinian. Cod.& alia quædam iura.& idem Bald.in cap. cùm non liceat, columna secunda, versic.pone quòd statutum, de præscriptio.argu.l.qui cum vno.§.qui post desertionem.ff.de re milit.Paul. Castrens.in l.vlt.§.in computatione, & ibi etiam Philipp. Corne. paulò ante fin. C.de iure deliber. iidem Paul. & Corne.in authenti. quod sine.C.de testament.Soci.qui id dicit singulare,in l.filiusfamilias,columna quarta,vers. secundò inquātum.ff.de verborum obligatio. licèt contrarium tenuerit Ro.vt id obiter dicam,in l.si quis priore.ff.ad SC. Trebel.& Alex. in d.§.in computatione, col.vl.& Philip.Dec. consi.445.in casu ad me transmisso,col.8.ver. non obstat quòd illa constitutio.

3 ¶Sed quicquid sit de ea ratione,idē tamē quod suprà,vt scilicet dictum statutum intelligatur de vero hærede,non de ficto, voluit ipse Bald. in dicta rubr.de caus.possessio.& proprietat. in fin.& consil.181. casus talis est, cauetur sta-

tuto,col.2.eodem libro primo.& consi.330.statuto cauetur quòd conductor,in 3.dubio,lib.1. & Alex.cõ.82.perspectis his quę in themate,co. 2.ver.præterea dictũ statutũ li.2.repetito con. 40.li.3.& cõ.51.li.6.& Iac.à S.Georgio in l.si sororori,nu.5.C.de iure dèliber.& Catel.Cota, qui hoc commendat, in memoriali incipiente, decreto Mediolanensi, col.2.versic.tertiò pro limitatione.& iterum memor.incipiente, statuta quòd bannitus,paulò ante fin.& Claud.Aquen. in l.cùm hæredes,in princ.ante medium versic. prædictum tamen statutum. ff. de acquirend. possessione.

4 ¶ Et id generale est, vt verba statuti sint propriè & verè interpretanda, non fictè aut impropriè.l.1.§.hæc verba, & ibi Doctores.ff.de negot.gest. & l.prætor ait.ff.de suis & legit. & cap.in nostra, de iniur.Bartol.in l.si is qui pro emptore,in tertia quæstione princip.vbi loquitur de fictione inductiua,paulò ante fi.ff.devsucapioni.& in l.1.§.hoc interdictũ.ff.de cisterna, per text. ibi cum glos.ff.de fonte, cum infinitis concordantiis. Neque enim frequentius quicquam reperies apud nostros doctores. Præsertim verò, cum statuta sunt contra ius commune, cuiusmodi est hoc nostrum, vt latè diximus suprà in præfat.declar.3.nu.2.

5 ¶ Idque maximè hoc in casu: quia si aliter diceremus, hic concurrerent duæ fictiones, scilicet quòd ficta possessio transiret in fictum hæredem,contra l.1.& ibi glo.& doctor.C.de do-

tis promiſsio.& in l.cùm poſt.§.gener.ff.de iure dot.& l.ſi quis rem.§.1.ff.de pollicitat.iuncta l.vltim.C.de ſacroſanct.eccleſ. Bartol.in l. ſi is qui pro emptore,columna penultima.ff.de vſucapio. vbi tamen videbis, an id ſemper ſit verum ,atque etiam per Iaſon ibi latè col.penultima,verſic.circa principalem quæſtionem. Sed quicquid ſit de ea re, tamen illud adhuc dubium manet, an hæc poſſeſsio quæ tranſfertur per huiuſmodi ſtatutum ſit vera,an ficta, de quo poſtea dicemus , in prima declaratione quintæ partis.

6 ¶ Sed & alius eſt hic ſcrupulus ex l.ſi filius.ff. ſi quis omiſ. cauſ. teſtat. qua probatur hæredem fictum conſequi omnia priuilegia veri hæredis , quem text.ad id dicit optimum Socin.conſi.omnium.1.in caſu ſuprà narrato,columna ſecunda,verſiculo,nec obſtat ſupradictæ concluſioni,lib.1.vbi & ad hoc dicit optimè facere , quod ſcribit Bartol. in l.1. §. bonorum. ff. ad SC. Trebellian. quòd ſtatutum loquens in hærede , habet locum & in bonorum poſſeſſore , quia licèt propriè non ſit hæres,tamen per omnia habet effectum hæredis,de quo & mox remiſsiuè dicemus in ſequent. verſic.

7 ¶ Quid enim de bonorum poſſeſſore,an propriè hæres dicatur,vide text. in l.in conditionibus.§.ſi patronus.ff.de cond.& demonſtrat. & in l.ſi quis mihi bona.§.ſed ſi mandauit.ff. de acquirend.hered.& in l.1.& ibi Bartol.Bald.

Alex.& Franciſcus Aret. C.vnde liberi, & in l.hæreditatis appellatione.ff.de verborum ſignificationib.& in l.2. ff. de bonor.poſſeſsio. gloſ.in l.vltima,in verbo, legitimo,& ibi Bart. columna antepenultima, verſic.quæro quid de teſtamento,Raph. Fulgoſ.columna ſexta, verſ. & propterea ſecundum rubrum, ſub num.17. Iaſon columna ſeptima,verſi. ſucceſsiuè iuxta hanc gloſ.& Philippus Dec.col.11. verſic.circa iſtam gloſ.C.de edict.diui Adrian.tollend.Bar. & alios,in l.1.& inter cæteros latè Franciſ.Are. tum columna prima, in 1.not.tum columna penultima,verſic.adde etiam dictis,Soci.tum col. 2.verſic.ſecundò no.tum char.penult.verſi.circa ſextam quæſtionem, & Iaſon.ff.de vulgar. & pupil. eundem Bartol.in d.l.1.§. bonorum, & ibi etiam Rom.& alios.ff.ad SC.Trebellia. Bald.in repet.cap.ſi pater,col.11.de teſta.lib.6. Angel. conſil.136.in quæſtione vertente inter Ser.Benedictum, in 1.dubio.Barba.in rubric.C. qui admit.char.pe.columna vltima.Carol.Rui. conſil.143.delictum de quo quæritur, columna tertia,verſic.ſed non obſtantibus,lib.5.Iaſon in l.nec is.§.hęres inſtitutus,columna vltima,ver. ſed aduerte licèt iſta. ff.de acquirend. hæred. Philipp.Dec.in l.prætor.ff.de reg.iur.& latiſsimè,vt nouiſsimè, Lancelotum non magis nomine Politum,quàm ipſa re,in tractat.ſubſtitution.in materia vulgaris ſubſti.col.22.verſ.tertiò & illud in diſceptationem cadit.

TERTIA DECLARATIO.

1 ¶ TERTIO DECLARA, vt procedat in hærede perpetuo & non temporali, vt non obſcurè voluiſſe videtur Alex.conſi.d.82.perſpectis his, columna ſecunda, verſic.præterea dictum ſtatutum,li.2.dum loquens de hoc ſtatuto & qualitate hæredis, qui ſub eo comprehēditur,allegat l.1.§.hoc interdictum de ciſterna. ff. de fonte, & l.1.in fi.cum l.ſequent. ff. ſi ager vectig. vel emphyteutic. pet. quibus legibus cauetur, appellatione cuiuſpiam rei aut perſonæ, propriè venire eas res & perſonas, quæ perpetuæ ſunt, quæ ſcilicet cauſam & ius perpetuum habent, & ad hoc ſolent vbique allegari, præſertim in materia ſtatutorum, & nos quoque aliquid diximus in noſtro tractatu Retractuum, titulo primo,gloſ.1.in verbo, ou equipollent a vente,num.88.incip.niſi hic quoque diceres.

2 ¶ Et de hac re poteſt poni exemplum in hærede inſtituto ea lege, vt confeſtim aut poſt aliquod tempus alteri reſtituat hæreditatem. Quā uis & hic dici poſsit, hunc non deſinere eſſe hæredem. §. reſtituta, Inſtit. de fideicommiſſ. libertat. & ibi concordant. Sed certè hæres non eſt poſt reſtitutam hæreditatem cum effectu, verba autem ſtatutorum cum effectu ſunt intelligēda.l.1.§.hæc autem verba.ff.quod quiſque iuris, & cap.relatum, de cleric. non

reſident.& cap.hæc autem verba, de pœniten, diſtinctione prima,cum ſimilibus. Et quòd appellatione hæredis intelligatur de eo qui hęres eſt cum effectu, nuncupatum voluit, & multis probauit Philippus Decius in l.hæredem, col. vltim.verſic.& hæres datus. ff. de regul.iur.& Carol.Rui.conſil.29.quia teſtator,col.3.verſi, nec obſt.l.1.li.2.

QVARTA DECLARATIO.

1 QVARTO DECLARA, vt procedat in hærede vniuerſali omnium bonorum, ſiue totius hæreditatis. Nam in particulari vel rei certæ, vel etiam certi generis bonorum, ſcilicet mobilium vel immobilium ſiue acquęſtuum,vel propriorum tantùm, eſt aliquid quod dubium reddere poſsit, an in eo habeat locum hæc conſuetudo, in qua re tamen non mihi dubium eſt, quin ſi ſint plures hæredes totius hæreditatis, ſed pro portionibus hæreditariis, vt quia ſunt plures liberi aut nepotes, hæredes quiſquę pro ſua portione,quin omnes ſint ſaiſiti, in ſua etiam quiſque portione. Nam & hæres in quota hæreditatis habet beneficium.l.vlt.C.de edict.diui Adrian.tollend.vt patet ex text.ipſius, cùm dicit, hæres ſcriptus ex aſſe vel ex parte inſtitutus, & ibi gloſ.in verbo, ex parte, & Bald. col.9.verſ.omnis ergo hæres,& ibi quoque Io. Fab.colũna prima, ver.item dic hæres ſcriptus,

& cæteri. & nemo est ex his qui de hac re scripserunt, qui dubitet hunc esse verum hæredem: præsertim quòd quota est ius vniuersale, vt no. in l. quoties, per glos. ibi. in verbo, diuidit, vbi & ipse Bald, & alij. C. famil. herciscun. & idem Bald. in l. cùm à matre, col. 2. in 3. quæstio. C. de reivendicat.

2 ¶ Sed hic aliud quærimus, videlicet si quis sit hæres in rebus feudalibus tantùm, vel in allaudialibus, quas vocamus, tantùm, vel in mobilibus, vel immobilibus tantùm, vt iam diximus, vel si quis fortè institut⁹ est hæres in certo quopiam fundo. Si tamen concedamus quòd hæres ex testamento sit saisitus, de quo postea dicam in 7. declaratione huius secundæ partis, an hic particularis hæres sit saisitus vi huius nostræ cõ suetudinis loquẽtis simpliciter de hærede. Nam id maximè controuersum est apud nostros, an hic hæres ex certa re sit hæres, an legatarius: & si hæres sit, an propriè, & in quibus rebus. De qua re adeundus est tex. in l. ex facto, la. 2. & ibi glo. in verbo, æquis partib⁹, Iacob. Bald. Iacob. Are. Iacob. Bu. Bar. Bald. Angel. Imo. Raph. Co. ff. de hęredib. instit. & tex. glo. & in l. quoties, & ibi Odof. Cy. Guil. Cu. Franc. Tigr. Ray. Fran. Rampo. Iacob. But. Nicol. Matter. Bar. Alberi. Bald. Angel. Salic. Paul. Ca. Raph. Fulgo. Franc. Are. & latè Alexand. Corne. & Iason. C. eo. titu. & tex. in l. si quis priore. & ibi glo. in verbo, ex certis, & Bar. Alberi. Angel. Ro. Paul. Ca. & latè Alexan. ff. ad SC. Trebellia. & glo. in d. l. cùm à

matre,in glos.vlt.ibi, item quid si in debito, & ibi Cy.Bal.col.2.in 3.quęst.Ange.col.1.versi.sequitur in glo.si verò,& Pau.Ca.col.2.vers.item quærit, glo. quid si filius. C. de reivendicat. & glo.in d.l.quoties,in verbo,contētos.C. famil. herciscund.& in ca.Raynucius,in verbo,relinquens,ante fi. & ibi Anto. latè,col.6.versi.oppo.restat hic examinare,Imo.etiam latè col.18. versic.redeo ad glo.Panor.col.7. versic. in glo. in verbo,relinquens, & iterum col.vlt.versi. vnum tamen notabis, & latè Bened.in verbo, in eodem testamēto relinquens,le.1.nu.255.& multis seq.de testa.& glo.in c. si pater, in verbo,in re certa,& ibi Bald. in repe.multis in locis,Domi.col.3.versi.super eo quòd glo.tenet,eo ti.li. 6.Specu.& Io And.in additio.ipsius,in ti.de testament.§.in primis,versi.pone.A. instituit hæredes,eo ti.de testa.Bar.& Bald.in auth.ex causa.C.de liber.præter. & in l.quoties.§.si duo. & ibi quoq; Imo.ff.de hęred.instituē.Bal.Ange.& Imo.in l.1.§.si ex fundo.ff.de hære.instit.eūdem Bald.in l.quidā elogio,col.vl.versi.sed nūquid, C.de iure delib.& in repetit.l.in suis,char.vl.ff. de liber.& posthum.& in l.1.ff.de petitio.hæredit.& in l.si non.speciali,col.2. versic. originarius ergo.C.de testa.& in l.Gallę.§.etiā si parente,& ibi Ange.& Imo.ff.de liber.& posth.& ipsum Bald.in l. id quod pauperibus, col.6.versi. decimoquinto quęro.C.de episcop.& cleric.& in l.cohæredi.§.vlt.& ibi Alexand.in 1.no.ff.de vulg.& pupil. substi.& eundē Bal.con.49.factū

tale eſt, fortis guerra, in fi.li.2.& con.388.quęro an dominus fecit teſtamentum, in fi.li.5. Feder. Senen.con.225.ſi opinio.Angel.Paul.Ca.& Alexan.in l.quidã.§.nihil intereſt.ff.de eden.ipſum Ange.& Imo. in l.filius qui patri.ff.de vulg. & pupil.ſubſtitutio.& in l.qui patri.ff.de acq.hæred.eundem Ang.con.148. dominus Quiricius col.2.verſi.contrarium enim videtur.D.à Rota deciſio.864.teſtator inſtituit fratrem, in antiq. Petr. Aret.in c.1. verſi. quid dicemus, de teſta. Imo.in l. cohæredi.§. cum filiæ, col.2. verſicu. item nota quòd ille demum, & ibi Alexan. col. 4. verſi. item nota quòd legatarius. ff. de vulg. & pupil. ſubſtitutio . & ipſum Imo. in cap. potuit, char.pen. verſi. ſeptimò tangit, quid ſi aliquis, de loca.Paul.Ca.in authen.nouiſsima, col. 1. verſic. ſecundum confirmat.C. de inoffic.teſta.Panor.in ca.1.col.1.verſi.ex hoc infert, de iure patronat.Rapha. Co.con.108. teſtator inſtituit.A.in 1.dubio.Raph.Fulgo.con.112.pręſuppoſito ſtatuto Veronæ , propè per totum. Roco.179.ampliſsimè doctor, col.1. verſi.quod ad primum,& multis ſeq.Io. Ana.con.57. viſis & conſideratis, poſt princip.Alexan.con.58.habita ſuper narratis, col.2. verſi. tamen in caſu noſtro.lib.3. Angel.Are.in.§. ſed & ſi quis priore, col.vl.Inſtit.quib.mod.teſta.infirmen. Pet. Ferrar.ti.forma libelli, quo petitur hæred. ex teſtamento, in verbo, in omnibus eius bonis, col.1. verſ.vlterius, pro meliori.Guid.Pa.deciſ.delph. 458.in diſpoſitione paterna. & deciſ.ſeq.hæres

vniuerſalis.Soci.in l.cùm filio,col.9.verſi.ſexta & vltima concluſio.ff. de leg.1. & conſi. 243.in præſenti conſultatione,in princ.& rurſum col. 2.verſi.non obſtant in contrarium,li.2. & con. 63.viſis, teſtamento, col.6.verſi. ſecundo loco teſtator,li.3.Iaſon in l.ſi quis filium,poſt mediũ. ff.de acqui. hæred. & in l.extraneum, la.1. ad fi. C.de hæred.inſtituen. & in l. vlt.§.in computatione,col.pe.verſi. ſecundus caſus.C.de iure deliber.& Stephan.Bertrand.con.1.viſo conſultationis themate,col.12.num.73. li.1.D.Boer. deciſio.33.an actor dicens,col.3.num.6. & Carol. Rui.con.158.viſo eleganti conſilio,col.vl.verſi.& ſi dicatur,quòd imò poſſet,li.3.

3 ¶ Ex quorum plurimis intelliges hũç hæredem ex certa re,eſſe mixtum quoppiam genus,vt ſcilicet participet partim naturam vniuerſalium hæredum, partim legatariorum: eſſéque veluti tertiam ſpeciem . Nam & hoc nuncupatim voluerunt Bart. Bald. & Imo.in l.ex facto, la.2.ff. de hæred.inſtituend,Idem Bart.Ange.Sali.Pau. Ca.Raph.Fulgoſ.Fran.Are. Corne. & Iaſon in d.l.quoties,eod.ti.Bal.in repe. d.c.ſi pater,col. 9.verſi.& plenius,& ibi Domi.vbi ſuprà, de teſta.li.6.Anto.in d.c.Raynucius, vbi ſuprà citauimus,extra eo.ti.Imo.in d. l.1.§.ſi ex fundo.ff. de hæred.inſtituen.

4 ¶ Et hinc poſſet videri id mixtum ex vtriſque hæredibus,& legatariis,non contineri ſub ſimplici in ſtatutis,Bar.in l.certi condictio.§.quoniam.Bald in l.omnes populi,col.7. verſi.item

si statutum dicat. ff. de iustit. & iure, cum cõcordãtib. à me adductis in legibus cõnubialibus, in glo. 3. nu. 64. incip. & hęc maximè. Quod potissimùm procedit in statutis exorbitãtibus (cuiusmodi. i. vt diximꝰ suprà, in pręfat. decla. 3. nu. 2. incip. ego verò, & seq.) vt voluere. Bar. Ange. & plerique omnes in l. 2. in princ. ff. de verbor. obligatio. Bald. in d. §. quoniam, ad fi. versi. secundò quæro. ff. si cert. pet. cum aliis quoque multis concordant. in illis leg. c onnub. à me collectis, vbi suprà, nu. 63. sed & hoc potissimum.

5 ¶Vnde & illud consequens videri potest, vt talis hæres ex re certa non comprehendatur sub hoc statuto. Quod & ex eo confirmari potest, quòd id quod dicitur, monasterium quod quis ingreditur, haberi loco hæredis, de quo in §. sed & hoc præsertim, in authen. de sanctissimis episcop. & in authen. nisi rogati. C. ad SC. Trebellian. & in cap. in præsentia, de probatio. Intelligitur quãdo ecclesia succedit in vniuersam hæreditatem: secus si in rebus quibusdam certis. vt no. voluit Bald. in ea ipsa auth. nisi rogati, col. 4. versi. & nota quòd leges quæ dicunt, per l. si peculium, ff. de pecul. lega.

6 ¶Ego tamen in ea sum sententia, vt si hæres institutus in testamento sit saisitus ex nostra consuetudine, de quo dicemꝰ infrà in 7. declaratione huius secundæ partis, & hic quoque institutus in re certa sit saisitus, quod & voluit Chasse. cõ. 62. ex verbis in quadam substitutione appositis, col. pe. versi. sed quia ibi consuetudo,

& vers.item & cùm ita,dicens ita voluisse Iaso. in d.l.quoties,in fi.C.de hæred.instituen.vbi tamen id non dicit,sed aliud, quod & nos referemus infrà.nu.11.huiꝰ declarat.incip. quid quòd hic. Me autem, vt hanc sequar sententiam,mouet, quòd si verè hic constituat tertiam speciẽ, vt diximus,tamen satis constat ex illis quos suprà diximus,præsertim Bart.& Bald. in dicta l. ex facto,de hæred.instituend. & Philip. Franc. in dicto cap.si pater,magis & in pluribus accedere hos hæredes,hæredibꝰ vniuersalibus,quàm legatariis.

7 ¶ Ex quo confestim sequitur, eos illorum naturam sequi in dubio, magis quàm horum, per tex.in l.quæritur,ff. de sta.homi.& l.legatis seruis.§.si vnus.ff.de leg.3.quibus suffultus Angel. & ab eo cæteri recentiores,in d.l.2.in princi.ff. de verbor.obligat.voluerunt dispositionem factam de aliquo simplici cõprehendere mixtum, quod illi simplici adhęret de quo dispositũ fuit.

8 ¶ Et præsertim si eadẽ ratio est vtriusq;.nam & tunc haud dubiè mixtũ sub simplici cõtinetur, etiam in materia odiosa, si nõ ex verbis, saltem ex sententia & mente disponentis.l. si ita facta sit,& ibi Ia.Ra.Bal.& Imo.ff.dę iniusto testa.& l.interdũ.§.quod ait.ff. de his qui not.infamia, iuncta l.1.in fi.eo.ti.& Alex.cõ.161.viso statuto ciuitatis Bononiẽsis,col.4.versi. quinimo plus videtur,li.7.& Franc.Aret.in l. si ita scriptum, in prin.ff.de liber.& posthum. Hic autem quid causæ est,vt potiùs hæres vniuersalis aut certæ

cuiuſpiam quotę ſaiſietur, quàm hęres de ea certa re, ex qua inſtitutus eſt? præſertim cùm hęres vniuerſalis aut quotæ non poſsit dicere ſe ſaiſitum de ea certa re, cuius hæres non eſt. Limitata enim cauſa limitatum producit effectum. l. in agris, ff. de acqui. rer. domi. & l. age, & ibi Bald. & Salic. C. de tranſactio. cum ſimil.

9 ¶ Igitur cùm nullus aliꝰ ſit de ea re certa in qua hęres eſt, ſaiſitus, nullius intereſt, ne ipſe de ea re ſit ſaiſitus. Nullus autem auditur ſine intereſſe ad aliquid impediendum, ca. veniens, le. 2. verſi. cùm igitur, de teſtib. Inno. & Io. And. in c. ſuper his, in verbo, excluditur, de accuſa. Paul. Ca. loquens de caſu non admodum diſtanti à noſtro, in l. vlt. col. 2. verſic. alij verò caſus. C. de edict. diui Adria. tollen. nec ad aliud quoque quippiã faciendũ audiẽdus eſt, vt plenè docuimus in noſtro tractatu Retractat. ti. 1. §. 1. glo. 2. in verbo, à vẽdu. nu. 51. præterea quid ſi diis placet.

9 ¶ Nã & hinc quoq; videmus, quod & huc quoque proximè ſpectat, quòd etiam legatarius, cui non licet propria authoritate legatum accipere, vt patet per totum titu. ff. & C. quor. legator. poteſt tamen id facere ſi nullus ſit, à quo poſsit capere, argum. notat. in l. non dubium. C. de legat. & l. Titia cùm teſtamento. §. 1. ff. de legat. 2. ita enim not. voluit Baldus in l. extraneum, la. 1. colum. 2. verſicu. dubitatur de tali caſu, & ibi poſt eum Salicet. col. 2. ad finẽ, verſicu. ſed tunc dubitari poteſt, & Iaſon col. 3. verſicul. in iſta difficultate. C. de hæredib.

institu. & idem Bald. subobscurè. Raph. Co. in l. hæreditas ex die. ff. de hæredib. instituē. Ange. vt à nonnullis citatur in l. Gallus. §. 1. ff. de liber. & posthumis.

11 ¶ Quid quòd hic hæres ex certa re propius accedit ad hæredem vniuersalem vel ex quota, quàm ad legatarium, non in cæteris rebus tantùm, sed in his quoque quæ magis accedunt ad nostram consuetudinem, & in illis eodem iure vtitur, videlicet, q; vt is hæres vniuersalis vel ex quota potest propria authoritate hæreditatem vniuersalem, vel pro modo suæ quotæ accipere, vt latè diximus suprà in præfatione, decla. 8. nu. 1. incip. & per hæc. Ita quoq; hæres ex certa re, eiusdem rei potest possessionem capere propria authoritate, Bart. & Imo. non semel in d. l. ex facto, la. 2. ff. de hæred. instituen. Bal. in rep. c. si pater. col. 9. versi. & pleniùs, de testa. li. 6. & con. 272. in causa egregiæ, col. 2. versic. primò quia domina, li. 5. Imo. in d. c. Raynucius, super 2. glo. col. 16. versi. tertiò habetur locò hęredis, & iterum col. 21. versi. circa tertium, an valet, & ibi Anto. col. 6. uersi. oppo. restat hic. Bened. in repet. in verbo, in eodem testamento relinquens, le. 1. nu. 258. de testa. Paul. Ca. in d. l. quoties, circa medium, & ibi quoque Alexand. qui id dicit no. col. 2. versi. aut habuit cohæredem, & Iason col. vlt. C. de hæred. instit. Idem Alexã. in l. filius à patre, col. 5. versi, item quia hoc verbum. ff. de libe. & posthu. Dominic. in d. c. si pater, col. 3. versi. ex his infert, & ibi quoque Philip.

lip.Fran.col.8. versi. sextò quia sicut hæres, de testa.lib.6.Iason,qui id dicit not.& singul.in l. non est dubium,col.2.versi.tertiò nō.limita.C. de legat.& omnes vbique præter Baldum sibi cōtrarium in dicta l.ex facto,& in d.l. si quis in suo,vbi suprà.C.de inofficiō.testa.& Alex. cō. 134. attētis narratis, col.1.versi. ex prędicta tan to magis,li.4.

12 ¶ Item quòd hic hæres ex certa re potest petere se mitti in possessionem eius rei,beneficio.l. vl. C.de edic.diui Adria.tollen.vti hæres vniuersalis vel ex quota, ex sententia Cy. qui & Iacob. Bald.& Iacob.Ra.huius sentētiæ laudat autho res,col.3.versi.primò quæro quid si sit hæres,& ibi quoque Barto.qui id declarat col.3.versicu. secundò quæro,Alberi.col.6. versicu. sed circa primum,Baldus qui & declarat, col.7.versicu. idē dico in instituto,Io.Fab.col.1.versi. itē hæ tes scriptus,Raph.Fulgos.col.2.versicu.in glo. ex parte,Paul.Ca.col.3.versic. in glo.quæ incipit scilicet quota,& Franc.Curtius iunior col. 6.versicu.secundò quærit,in dicta l.vlt.& eiusdem Cy. in dicta l. si quis priore.ff. ad SC. Trebellian.& ipsius Bar.& Bald.in dicta l.ex facto, la.2.de hæredib.instituend.Specul.& Io. Andr. in addition.ipsius,in tit. de testament.§. sequitur.versicu . sed nunquid is qui scriptus, Bald. in l.1. in 2.additiō. quam posuit super l.veluti, col.2.versicu.quid de instituto ex re certa.ff.de petitio.hæreditat.Guid.Pap. decisio. delphin. 362.vtrùm officium.Bened.in dicto cap. Ray-

nucius,vbi ſuprà,nu.259. verſi.tertiò quia poteſt.Carol.Rui.conſi.50.ex his quę proponuntur,col.1.li.4.

13 ¶ Quibus magis accedo,quàm aliis, qui tenent contrarium,vel ſimpliciter,vel cum diſtinctione,ſcilicet gio.in d.l.vl.in verbo,ex parte,& ibi Angel.col.1. verſic.in glo.4. ibi ac ſi in totum, Salice. col.2.verſic.quæro cum gloſ.an hoc beneficium, Corne. col .2. verſicu. in glo. ſcilicet quota,Iacob.à S. Georg.col.2.verſic. in glo.in verbo,ex parte,Iaſon col.3.verſicu.glo. in verbo ex parte, Dec. col.6. verſi. in gloſ.in verbo, ex parte.C.de edict.diui Adria.tollen.Ange.Salicet.& Alexan.in dicta l.quoties. C. de hæredi. inſtituend.Imo. in dicta l.1.§. ſi ex fundo.ff. eo. titu.& in dicta l.ex facto.in duob.locis,& in dicto cap.Raynucius, & Petr.Ferrar.in titu. forma libelli,quo petit.hæred.ex teſtamen. in verbo, in omnibus aliis bonis, in princip. Corne. conſi.103.in cauſa vertente,colum.2. verſicu.facto autem,lib.2.Angel. Are.in §.quadrupli,colum.13. verſicu. quid in hærede inſtituto, Inſti. de action. Nam ſi poſſeſsionem poſsit propria authoritate accipere, nemine reclamante, vt diximus, quanto magis eam à iudice petere, argu. eorum quæ in ſimili habentur,in l.3.C.de pignoribus.

14 ¶ Si tamen ſcire velis an hic hęres cõprehendatur in emphyteuſi vel feudo accepto pro ſe & ſuis hæredibus, vide Specul. titu. de teſta. §. 1. verſicu.pone A.inſtituit.Iacob. Bel. Baldum,&

Aluar.in cap.1.titu.an agnatus vel filius, Barto. vt à pleriſque citatur, quanquam aliis de ea re loqui non videatur, in l.iuriſiurandi. §. ſi liberi.ff.de oper. libertor.& con.55.dominus Amatus.& conſi. 183. quæſtio iſta habet duo dubia, in ſecundo dubio, vt etiam in hoc à quibuſdam citatur. Baldum in l.liberti libertæque, col. 6. verſicu.ſed an quando nõ requiritur.C.de oper. libertor. & in l.1.in 49. quæſtio.ff.de rerum diuiſio.& in cap.1. col.vlti.verſicu. quæro vtrùm filius,& ibi quoque Matthæ. Afflict.col. penul. verſicu.item aduerte ad id,titu.de ſucceſsio.feudi,& eundem Baldum in authen.ſi quas ruinas, col.4.verſi.ſextò probatur,ibi,ex hoc ſequitur quòd filia.C.de ſacroſanct. eccleſ. Angelũ, Paulum Caſt. & Alexan. in l. quidam.§. nihil intereſt.ff. de eden. eundem Angelum in l. ſi tibi decem. §. ſi pactus ſim, poſt medium, ff. de pactis. Salicet.in l. 2.col.8.verſi.ſed iuxta hoc moueo. C.de iure emphyteut. Imo.in dicta l.ex facto, col. 6. verſicu. item attende ſecundò.ff.de hæred.inſtituend.& in ca.potuit.char. pe.verſi. ſeptimò tangit,de loca.Paul.Ca.in dicta l.quoties,col.2.verſi. ſed quæro aliquis recepit .C.de hæred.inſtituend.& in dicta l.Gallus.§. etiam ſi parente.ff.de liber.& poſthum.Alex. conſi.128. conſideratis verbis teſtamenti, col. vlti. verſi. nec prædictis obſtat l. 1. & ibi omnino Carol. Moline.in additio.& eundem Alexã.con.9.viſis themate,col.1.verſi. ad idem etiam,lib. 2. & conſi 8.viſis ſubtiliſsimis dubitationib⁹,col.1.

versi.& hoc operatur,li.3.& con.22.viso titulo quæstionis,col.2.versic.tertia ratione, lib.5.& Stepha.Bertran.consi.276.viso casu mihi exhibito,col.4.nu.8.li.1.& Fran.Cur.iunior.in tractatu feud.part.3.quæst.5.Carol.Rui.cõ.9.proponitur in themate,col.5.ver. nõ obstat postremo,li.1.& con.102 super fidei cõmisso,col.vlt. li.3.& cõ.169. circa casum,col.pe.versi.nec obstat quòd debeat,eo.li.3.

15 ¶ An autẽ huic hæredi ex re certa accrescat hæreditas, repudiante hærede vniuersali, vide per Iacob.Butrig.Raym. Forli.Nicol.Matth. Bar. & Bal.in d.l.quoties.C.de hęred.instituen.Bar. in d.l.ex facto.ff.eo.tit.Bal.con.242.si substitutio,li.4.Angel.cõ.83. subtiliter & elegãter,col. 1.Anto.in d.c. Raynucius, vbi supra sæpiùs citauimus,de testa.Imo.in l.1.§. si ex fundo.ff. de hæred.instit.Corne.con.88.licèt in primo consultationis articulo,col.3.versi.licèt hæres vniuersalis,lib.1.

QVINTA DECLARATIO.

1 ¶ QVINTO declara, vt procedat in primo hærede, non etiam in hærede hæredis, aut alio secundo hærede, quid enim in casu de quo loquitur Bart.& cæteri post eum in l.hæreditas ex die,in penul.quæstio.ff.de hæred.instituend. scilicet cùm quis institutus fuit ex semisse vsq; ad pascha, alter in eodem semisse post pascha, alius in alio semisse simpliciter,de quo etiã per doctor.in l.extraneum.C.eo.ti.& Bal.con. 128.

proponitur quidam Laurentius, col. 2. num. 2. li. 5. & Paul. Ca. in l. certi iuris, per totum. C. de testam. milit. & Imo. in l. filius qui patre, col. vlt. in prin. in 3. casu princip. & ibi Alexan. & Iason, ff. de liber. & posthu. An igitur in hoc casu hic hęres institutus post pascha, aut alius quiuis hęres secundus erit saisitus?

2 ¶Et certè secundum hęredem saisitum esse not. negat Alex. con. 37. in causa mota per Angelũ, versi. item præterea & fortiùs, & sequent. lib. 1. quod repetitum est con. 83. lib. 3. per l. boues. §, hoc sermone. ff. de verbor. obligat. & l. hæc con cõditio filiæ meæ. ff, de condit. & demonstrat. & l. dotis promissio, ff. de iure dotiũ, quib⁹ probatur appellatione nuptiarum primas tantùm intelligi. Ex quibus Bart. vbique illud assumit, sermonem simpliciter prolatum, de primo tantùm intelligi, de quo & nos latè tractabimus in eo tractatu, quẽ de ea re priuatim edemus. Subdit autem Alexander, vt ad eum redeamus, bene facere quod scribit Bart. in l. liberorũ, col. pen. versi. quęro quid sit in aliqua dispositione, ff. de verbor. signifi. dum tractat an appellatione filiorum ex se vel alio natorum comprehendantur nepotes.

3 ¶Et hanc sanè Alexand. sententiam sequitur & admodum extollit Catel. Cota. in multis locis, videlicet in memo. incipien. decreto Mediolanensi, vbi dicit esse veram & notabilem limitationem pro exclusione huius statuti, & in memo. incipiente, executores testamenti dati col.

1.versicu. item facit quod notabiliter, vbi & id dicit not.itémque in memo. incip. hæredis appellatione comprehenditur,in tertia limitatio. &Anto.Rub. Alexan.consi.121.Dominus Ioannes,col.2.versi.sed in casu de quo agitur.

4 ¶ Et id non obscurè declarant multæ ex nostris consuetudinibus Franciæ, quæ in hac nostra generali consuetudine Franciæ, his propemodum verbis vtuntur, Le mort saisit le vif son proche, vel, son plus proche heritier, & inter cæteras Meldunensis,cap.40. Senonensis, cap. 57. Trecensis, cap. 90.Caluimontensis,cap.77. Victriacensis, cap. 71. Ambianensis, cap. 35. Carnutensis,cap.94.Aurelianensis, ca.230.Turonensis, tit.des successions. cap. 2. Cenomanensis,cap.237.le.2.Andegauensis,cap.272.Pictauiensis,cap.213.Aruernensis,titu.des successions.cap.1.Borbonensis,cap.299.Blesensis,ca. 136.Engolismensis,cap.84.Marchiensis,ca.211. Burgundiensis, tit.des successions.cap.1. Montargiensis,tit.des donations testamentaires. ca. 6. Niuernensis,tit.des successions.§.1. Altisiodorensis,eo.tit.§.1. Senlitensis,cap.142. Claromontensis,ca.141.Valesiensis,c.77.Lodunensis, ti.des successions de fiefz.c.2.Bituricensis,eod, quoque ti.cap.28.

5 ¶ Et in hanc sententiam facit quod pulchrè respondit Pau.Ca.con.197.visis duabus,in 2. dubio,li.2.quòd licèt hæres cẽseatur esse eadẽ persona cũdefuncto.§.1. in auth.de iureiuran.à morien.præsti. non tamen hæres hæredis, propter

mediam persõnam, quę tollit habilitatem extremorum: nam aliàs esset copulare & coniungere plures fictiones, quod fieri non potest, per l.1.C. de dot.promis.& alia quædam ab ipso Paulo allegata, quæ tu videre poteris. Et id ipsius Pauli dictum nuncupatum sequitur & cõmendat Philip.Dec.in l.hęredem, col.vl.versi.& adde quòd licèt.ff.de reg.iur.

6 ¶ Et quod etiã scribit ille iuriũ interpretum facilè princeps, Bar.in l.1.col.2.versi.si verò quęratur.ff.de consti.princip. quòd priuilegiũ cuipiam & hæredi suo concessum, intelligitur de primo hęrede tantũ, non etiã de cęteris, per tex. quem dicit ad hoc no.in l.antiquitas, C. de vsufruct.& idem quoq; voluit Alberi.ipsius contẽporaneus, post Pet.à Bella pertica, in l.2. col.4. versi.si autem in priuilegio, eo.ti.& sequitur Fely.tantùm citãs Alberi.in c.2.col.2.versi.si princeps dat, ext... de treuga & pace. Et Io.Lupº in repe.rub.de donatio. inter vir.& vxor.char.43. versi.potuissent allegare. Quod ad hunc locum maximè pertinet, quia id priuilegium est cõtra ius cõmune concessum, vt in hęredem ipso iure trãseat possessio, vt suprà latè in prin. diximus.

7 ¶ Quódque item nonnullis voluisse dicitur ipse Barto.in l.mulcta, versicu. item per hoc dicitur.ff.de conditio & demonstrat. quòd si testator mandarit hæredi vt aliquid faciat intra certum tempus, alioqui eum priuet hæreditate, aut eũ aliter puniat, si is primus moriatur ante id tempus, eius hæres non parẽs mandato testa-

toris,non priuatur hæreditate, vt quod de primo hęrede tãtùm intelligitur, per eum textum, ſed Bart.ibi in meo codice id nõ dicit. At idem propemodum reſpondit ipſe Bartol. conſi. 7. Andreas quidam, repetito conſi. 24.& iterum conſi 214.& expreſsiùs Bald.in l.vlt.in 22.quęſtio.C.de hæred.inſtituen. per dictam l.mulcta, in prin.& Alex.conſi.147.viſo dicto teſtamento,col.1.verſi.hoc quaſi in terminis, & col.ſeq. verſi.Bald. etiam in l.lib.6.& Philip. Dec.dum Bart.vbi ſuprà allegat. in l.qui per ſucceſsionẽ, col.2.in.3.Fallen.ff.de reg.iur.& iterum,in l. in pœnalibus,col. 2.verſi.licet appellatione hæredis,eo.ti.Super quo tamen vide,ne id omittam, ipſum Alexan.d.con.140.li.6.Roma.& Franc. Are.in.d.l.ſi quis filiusfa.§.vl.col.vl.verſi.& facit iſte tex.ff.de acqui.hære. & ipſum Are. poſt ipſum Ro.in l.paterfamilâs,col.3.verſ. hęc etiã iura.ff.de vulg.& pupil.ſubſtitutio.

8 ¶Quibus cõſimile videtur,quod idem Bar.ſcripſit,in l.Lucius,§.Sẽpronię,qui eſt.1.ff.de lega. 3. q̃ prohibitio facta à teſtatore hæredi nominato,ne alienaret,non intelligitur facta hæredi hæredis,per §. manifeſtũ,in authen. de reſtit.fidei commiſsi.Et eiuſdem ſententiæ fuit Alberi. in l.vl.paulò ante medium C. de reb.alien. non alienand.& Bal.qui vbiq; eſt, vt alibi ſæpe diximus,cõ.272.in cauſa egregię & magnificę,in fi. li.5.per l.qui liberis,§. hæc verba, ff. vulg.& pupil. ſubſtitutio. & d.§. manifeſtum, in authen. de reſtitu. fideicommiſ.& Franciſ. Curt.ſenior

con.46, sæpe reuoluta,col,11.versi.nec mirum est. De quo tamen & tu vide ipsum Bartol. in l. filiusfamilias.§.diui,col.vlt.versi.quæro vtrùm prohibitione facta,& ibi recentiores, & eundē Bart.in d.§.Sempronіæ.Ro.post alios à se citatos consil.457. circa propositam consultationem, in 1.dubio,& Alex.consi.36.viso themate, col.penultima, versic. ad confirmationem, li.3.

9 ¶ Adde quod scriptum reliquit ipse Bart.in d.l. vlt.col.2.in 6.oppositio.C.de hæred.instit.q; si quis acquisiuit fundum vel emphyteusin pro se & hæredibus,intelligitur de primis tantùm hæredibus, per quadam iura per eum allegata. Ita enim eum refert,& dicit sing.& not.Iason, qui tamen ei non accedit,in l.in annalibus, ad finē. C.de legat.Imo verò generalius dicit idem Bal. in l.1.col.1.versi.quæro an si dicatur.C.de conditio.insert.quòd cùm fit mentio hæredis,intel ligitur de primo & immediato hærede, nō etiā de cæteris,per d.l.qui liberis.§.hæc verba.ff.de vulg.& pupi.substitutio.& l.ex facto.§.vl.ff.ad SC.Trebellia.

10 ¶ Sed attende lector optime, neque enim illud regulariter procedit, vt appellatione hæredis primus tantùm veniat,vt patet ex l.hæredis appellatio,& l.hæredis appellatione, & l.sciendū. ff.de verbor.significat.& l.qui per succesionē, ff.de regul.iur.& vbique concordant.in glo.& Philipp.Dec.in postremo loco. Súntque etiam qui id dicant procedere in his quæ sunt stricti

iuris,per l.ſtipulatio iſta habere licere.§.1.ff.de verbor.oblig.nam & in id eam expendit Bart. in l.ſi ſtipulatus fuerim per te nō licere.ff.eo ti. & Frā.Are.in d.l.paterfamilias, ad fi.ff.de vulg. & pupil.

11 ¶ Nam & id in conditionibus,quæ & ipſę ſtricti iuris ſunt, & in forma ſpecifica debent impleri.l.Meuius, & l.qui hæredi.ff.de conditio. & demonſtratio.obtinet, vt ſcilicet hæres hæredis veniat appellatione hæredis ſimpliciter, vt probatur ex l.ſub diuerſis.§.1.& ibi Bart.& l.cùm ita datur. §. ex his verbis.ff.eo tit. & l. ſi peculium. §.hæredi, & l.ſi ſtatulibera. §.non ſolùm,in fin.& §.ſi filiusfamil.& l.ſeruus ſi hæredi, in princ.ff.de ſtatulib.Bart.in d.l.paterfamilias,in prin.per eum tex.& ibi quoque Fran. Aret.col.2. verſic. tu autem aduerte, & Iaſon poſt medium,verſi.adde etiam pro confirmando.ff.de vulg.& pupil. Saly.in l.ſi plures, in vltima quæſtion.C.de condition.inſert. & Corne.conſ.279.videtur prima facie,columna tertia,verſi.pro hoc etiam facit,li.3.& Philip.Dec. in d.l.qui per ſucceſsionem, in princ.de regul. iur.& conſil.81.in caſu propoſito agam, col.1. in 2.dubio.Et ex his ſatis conſtat ipſum Philip. Dec.(dabunt veniam tanti viri manes)lapſum fuiſſe,cùm eius rei contrarium ſibi cōtrarius dixerit,in l.quæ legata, in fin.ff.eo.tit.de reg.iur. quod & nos diximus in tractatu Retractuū.tit. 2.§.1.in glo.6.in verbo, ou ſes heritiers,nu.20. verùm in noſtro caſu.

12 ¶ Nam vt & ibi dixi, in seq. num. & hic quoque dicendum est, quoniam ad hunc locum proximè pertinet, id procedit de vera & propria significatione hæredis, vt hæres hęredis cõtineatur, vt satis videtur voluisse gl. in d. l. hęredis appellatione, cùm dicit aliud esse in hæredibus ex iure prætorio. & Bald. in d. l. vlt. in 21. quæstio. C. de hęred. instit. Paul. Cast. con. 45. videtur dicẽdum ꝙ dicti hæredes, in fi. li. 2. Iason qui hoc latè tractat, in d. l. si quis filium. §. vl. col. 1. versi. secũdò ad istam. ff. de acqui. hæredit. & in d. l. filiusfamilias. §. diui, col. pe. versi. vndecimò quæro, prioris lecturæ. & col. pe. ver. eiusdem initij, posterioris lect. ff. de lega. 1. & in l. paterfamilias, in 2. & 3. no. ff. de vulg. & pupil. & Alciat. in d. l. hæredis appellatio. ff. de verbor. significat.

13 ¶ At rursum sunt qui contrarium tenent, vt scilicet impropriè hæres hæredis veniat appellatione hæredis, in hanc sentẽtiam trahentes d. glo. in d. l. hæredis appellatione, & text. in d. l. si quis filium, §. vlt. in verbo, videtur, quod quidẽ verbũ improprietatẽ significat. vt no. per doct. in l. 1. §. deieciſſe. ff. de vi & vi arma. Bar. & alios in l. si is qui pro emptore. ff. de vsuca. & probat tex. in l. si quis fundũ. ff. de cõtrah. empt. & sæpe alibi diximus in nostris tractatibus.

14 ¶ Et ad hanc quoque sententiam citatur. l. 1. §. hoc interdictum. ff. quor. leg. in illis verbis, propter vtilitatem huius edicti, quem text. in hoc allegat Franc. Are. in l. vlt. in vlt. no. ff. de vulg. & pupil. vbi expressè dicit non esse de proprie-

tate verbi vt hæres hæredis,dicatur hæres testa toris,& sequitur Philip.Dec.in d.l.qui per successionem,col.1.versi.& prædicta largo modo. ff.de reg.iur.vbi etiam dicit id facere, ꝙ is non est,nec dicitur simpliciter hæres, sed hæres hæredis,& sic cum adiectione, & secundum quid, κατὰ τι, vt patet ex d.l.vlt.C.de hæred.instit.ex quo,inquit,sequitur quòd non est propriè hæres,quia verba accipiuntur simpliciter, & non secundum quid.l.hoc legatum, & ibi Bart.ff.de leg.3.& dicemus latius infrà, in nona declaratione huius 2.partis,nu.11.inci.sed & hæc quoque ratio,& seq.

15 ¶ Nec tamen illud interim prætermittendum ducimus,quod ad hanc rem, de qua tractamus, proximè pertinet, quod à Francis.Aret.scriptũ est, in l.Pomponius.§.1.col.2.ver.ex vltima autẽ debes notare.ff.de acq.possess.ex scriptis per Bar.ibi,quod in materia correctoria dispositio quæ fit de primo successore immediato non trahitur ad mediatum,quod dicit no.ad no.in d.l. sciendum.ff.de verb.significat.& in l.Gallus.§, etiam si parente.ff.de lib.& posthum. Et sequitur Iason in d.§.1.col.4.versi.tertia declaratio, licet dicat eam ipsius.§.materiam non esse correctoriam.At nostrum statutũ haud dubiè correctorium est iuris communis, vt latè diximus suprà in præfatione,declarati.3.nu.2.incip.ego verò constanter,& multis seq.Sed & ꝙ aliàs appellatione hęredis intelligatur de primo & immediato hærede satis videtur probari,ex l.cum

filio,& ibi Alex.in 1.no.ff.de vulg.& pupil.

16 ¶ Cæterùm hãc noſtram principalẽ dubitationem,an ſcilicet hæres hæredis ſit ſaiſitus vi huius noſtri ſtatuti,attigit Barptol.Chaſſen.conſ. 67.nobilis & potens,col.23.ver.quintum & vltimum dubium, vbi dicit aliàs ſibi viſum fuiſſe ſolum primum hæredem eſſe ſaiſitum, & non ſecundum,& alios, ex dictis Alex.conſi.17.col. 1.li.1.& con.57.perſpectis,lib.2.in quibus locis nihil de ea re loquitur,& fortè eum voluit allegare in conſi.ſuprà à me citatis in princ. huius declarationis. Tamen ipſe Chaſſen.in eo con. tenet ipſe contrarium, loquens tamen de ſubſtituto & fidei commiſſario,de quo & nos latè dicemus infrà in 9. atque iterum 10.declarat. huius ſecundę partis,vbi & tu videbis multa ad hunc locũ pertinẽtia, ex quibus intelliges quid hic dicendum ſit.

17 ¶ Tamen illam Chaſſen.ſententiam, mirum in modum fulcit, quod à Specul.ſcriptum eſt, tit. de teſta.§.ſequitur,col.pe.verſi.ſed pone.P. deceſsit,ſi Petrus deceſsit inſtituto hęrede Paulo, qui quidẽ Paulus antequam mitteretur in poſſeſionem hæreditatis, ex l.vlt.C.de edict. diui Adria.tollen.deceſsit, inſtituto hærede Martino,qui petit mitti in poſſeſsionem rerum quas ille Petrus tempore mortis ſuæ poſsidebat. Et dicit quoſdam dicere illum admittendum, cùm iſtud ius peruenerit ad Paulum, & ab eo tranſierit ad Martinum,per l.cùm hęredes.ff.de acq. poſſeſsio.Et hoc,inquit, ſi agit vt hæres Pauli,

qui habebat ius ex ſucceſsione Petri, quaſi hæres eius per mediam perſonam.& nihil aliud dicit,veluti in ea opinione hęreat.Et videntur ſequi Io.And.& Bal.dum non improbant,ſed taciti rem intactã relinquunt,vt probatur in l.itẽ quod Sabinus.in fi.ff.de hæred.inſtituend.& ex glo.ab omnibus approbata,in l.inter omnes cõuenit.ff.qui ſatiſdare cog.dum declarat ea verba inter omnes conuenit,id eſt,nullus diſsidet.

18 ¶ At illum nuncupatim ſequitur Alberi. in d.l. vlt.col.penultima, verſic.quid ſi ſcriptus in teſtamento,& ibi quoque Io.Fab.col.2. verſi.ſed hæres hæredis.Et idem quoque voluit Bar.nulla mentione facta Specul.in ead.l.vl.col.4.verſ. quæritur vtrũ ſubſtitutio,& ibi etiam Bal.col. 7.verſi.idẽ in hærede hæredis,& nouiſsimè Frã. Curt.iunior,col.11.ver.aduerte etiam in quãtũ. C.de edict.diui Adria.tollen.& ipſe Bald.in l.1. poſt medium.ff.de petitione hæred.vbi & id dicit procedere etiam in eo,qui eſt ex teſtaméto hæres eius,qui ſucceſſerat ab inteſtato.

19 ¶ Tu tamẽ interim aduerte,pro priore illa opinione nõ modicũ facere quod à quibuſdà traditũ eſt,vim cõſtituti nõ tranſire ad ſecũdum donatariũ,ſed reſidere in primo: verbi gratia, dono Titio fundum,& poſt eius mortem, aut aliquod certum tempus Sempronio,& me conſtituo poſsidere nomine eorũ,tranſit poſſeſsio in Titium primum donatarium, non etiam in Sẽpronium ſecundũ donatarium.Ita enim voluerunt Corne.conſil.173.in præſenti ſtipulatione

col.5.ver.sed nihilominus hoc nõ obstãte,li.2. Guid.Pa.decis.Delph.512. Titius bona sua donauit,Steph.Bertran.consi.276.viso casu mihi trãsmisso,& diximꝰ in tracta.cõstituti possessorij, in2,parte, ampliatio.28.vbi videre poteris.

20 ¶ Adde inquam ad eandem opinionem quod scripsit Bald.in l.1.col.vl.versi.quæro si à legatario.C.communia de leg.quod si à legatario legatur eadem res, non transit immediatè dominium in secundum legatarium, quia testator fecit primum legatarium dominum,vt faceret alium dominum:non autem fecit eum executorem,vt ei traderet, vt dicit no.Specul.ti.de instrum.editio.§.nunc autem aliqua, ver.sed nũquid debet iurare, vide tamen quæ illico subdit ipse Bald.& quod etiam scribit ipse idem Bald. in l.2.col.2.versi.quæro nunquid istę tres,eo.ti. com.de lega. Et faciunt etiam quæ dicam infrà in 9.declaratio.huius 2.partis.nu.inci.& q̃ eam quoque,& multis seq.

21 ¶ Nec tamen illud omiserim, id quod de hærede hæredis diximus,fortè non procedere in hærede filij hæredis,ob id q̃ sui hæredes,cuiusmodi est filiusfamilias,transmittunt hęreditatẽ etiã non aditam in suos ipsorũ filios, & alios descẽdentes & posteros.l.cùm antiquioribus.C.de iure deliber.& l.2.§.si quis ex liberis.ff.ad SC. Tertullian.& l.1.C.de his qui ante apert.tab. & voluerunt omnes vbique, nemo enim vnus contradicit.

¶ Nam & quod plus est,is filius etiam ad extra-

neos hæredes transmittit vi illius suitatis, antè hæreditatem aditam, ex communi nostrorum calculo, per l. si fratris, & ibi Bart. Bald. & latè Corne. & cæteri, omnes præter nõnullos ibi relatos. C. de iure delib. & l. ventre, & ibi plenè doctor. ff. de acq. hæred. & l. ex militari, cũ l. seq. ff. de milit. testa. Bartolus, & latè Alex. & Iason qui alios afferunt in l. si infanti. C. de iure delib. Bald. in d. l. cùm antiquioribus, col. vl. versic. in text. ibi intra annale tempus, eo tit. Ang. consi. 83. subtiliter, col. 1. Pet. Anc. latè in c. Raynuci°, col. antepenult. versi. duodecimò ergo quæro, de testam. & ipse idem Alex. con. 20. viso processu causæ vertentis inter Raymũdum, per totum illud con. li. 1. vbi multis ostendit etiam id procedere in portione, quæ iure speciali ex statuto defertur, vt ibi latissimè videre poteris. & Ferra, ti. forma libelli quo petitur hæreditas ex testamento, in verbo, purè instituit, col. 3. versi. amplius scias. Idque etiam si filius ille infans sit, vt postea dicem° in 16. declaratione huius partis, nu. 3. incip. & hanc quoque partem.

23 Sed hic attende lector, quia si hęc transmissio consyderãda esset in hoc casu, semper is in quẽ hæreditas esset transmissa, siue ex posteris esset, siue ex extraneis, censeretur esse saisitus, vt ille ex quo fit transmissio, vt quæ fit cum omni sua causa & qualitate, arg. eius quod dicim° de prorogatione & continuatione, ex. 2. §. si iudex. ff. de iudic. & l. Æmilius, cum glos. ff. de minorib. cum aliis multis concordant. à me adductis in nostro

noſtro tractatu Retractuum, ti. 2. glo. 7. in verbo, ſeront preferez, nu. 27. ex quo fit vt id tempus. Et facit prẽterea quod ſcribit Bart. in l. qui duos, in princ. verſi. quæro hæres primus, ff. de reb. dubiis. & Carol. Rui. con. 22. viſis ſtatutis, col. pe. verſi. & ad rationem, li. 3.

24 ¶ Et expreſsè voluit in caſu, de quo loquimur, Bar. in l. 1. §. ibidem. ff. de collat. bonor. arg. l. ſed ſi pro dote. §. penul. ff. de legat. præſtand. Anto. conſi. 20. nulla mulier poſsit. Soci. conſi. 67. in præſenti cõſideratione, col. vl. in prin. li. 3. Præſertim quòd beneficium. l. vlti. C. de edict. diui Adria. tollẽ. quod ad hoc noſtrum ſtatutũ proximè accedit, tranſmittatur ad hæredem hæredis, vt nuncupatim voluit Bald. conſi. 186. quia allegationes, col. 2. in quinto dubio, li. 1.

25 ¶ Sed huic rationi obuiat, quòd ſi eam hic ſequẽremur, continuò etiam ſequeretur hic concurſuras duas fictiones: has ſcilicet, vt fictè tranſiret poſſeſsio in filium, & fictè eadem poſſeſsio trãſmitteretur: quod fieri nõ poteſt, vt no. in l. 1. C. de dot. promiſsio. & quæ diximus ſuprà in ſecũda declaratione. nu. 5. incip. idque maximè, & in tractatu Cõſtituti poſſeſſorij, in tertia parte limitat. 4. & iterum limitat. 5. Præterea ſi hæres hæredis, ex iure tranſmiſſo adit, dicitur adire vt hæres hæredis, nõ vt hæres primi, licèt per mediam illius perſonam hæres ſit. l. vlt. C. de hęred. inſtituen. Soci. d. con. 67. li. 4. Verùm id vix apud nos obtineret.

26 ¶ Nec illud quoque prætermittendum ducimus

circa id quod diximꝰ de secũdo hęrede, ad quod adduximꝰ multas consuet. loquẽtes de proximo siue ꝓximiori hęrede. Quòd si is qui est proximior cõsanguineus, sit inhabilis ad succedẽdũ, quia fortè est deportatus, vel Franciscanus, aut aliàs, is non impedit sequẽtem, qui scilicet post eum proximior est, succedere, & ita saisitum esse. hic enim altero sublato dicitur esse proximior, & sic primus hæres, ac si neminem ante se haberet. Ita voluit D. Benedi. in repe. c. Raynucius, in verbo, mortuo itaq, testato. le. 2. nu. 72. col. eius, nu. 2. de testa. & Chasse. in cõmentariis consuetudinum Burgundię, tit. des successions, §. 1. ĩverbo, heritier habile, col. 1. ver. aduerte ad text. in quibus locis allegant vterque Bal. in c. itẽ cùm quis, de restit. spoliato. vbi loquitur de hoc nostro statuto, sed nihil de hac re dicit.

27 ¶ Ego tamen hanc sententiam esse verisimam arbitror, quia, vt iam dixi, is proximior inhabilis alij sequenti non obstat, quin dicatur, & sit primus & proximior habilis, per l. si qua pœna, ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris, quam ipse Benedic. citat, & l. si post mortem. §. liberi. §. de bonor. possessio. contra tabul. per quam dicit Bal. in l. si quis prioris. §. talẽ. C. de secund. nupt. non nocere alii, qui inhabilis est. ex hócque infert, ꝙ si consuetudo sit, vt primogenitus ex primo matrimonio succedat in baronia, sintq; ex multis matrimoniis filij, sed is qui solus erat ex primo matrimonio, sit inhabilis ad succedendum, quia est frater minor, is qui illũ sequitur,

quia est primogenitus ex secundo matrimonio, succedet in baronia tanquã primogenitus, veluti nullus sit filius ex primo matrimonio, de quo & nos latè diximus in tractatũ Primigeniorũ quæst.3.vbi videbis & alia multa hanc sententiam adiuuantia.

28 ¶ An autem hæredi hæredis competat remediũ l.vl.C. de edic.diui Adrian.tollen.vide omnino Bar.ibi,col.4.versi.quæritur vtrum substituto, & Bald.col.7.versi.idem in hærede hæredis, & Franc.Curt.iuniorem,col.10.versi.aduerte etiã inquantũ, & ipsum Bal.in l.1.nu.2.in addi.quã posuit super l.veluti,col.1.vers.sed an mihi qui sum hæres.ff.de petit.hæredit.

29 ¶ Sed & an aliàs appellatione hæredis simpliciter veniat hęres hęredis, vide pręter eos quos suprà sparsim citauimus, Oldrad.con.21.thema tale est,testator habebat fratrem. Bar.Fran.Are. & Iason.in l.patersamilias,in prin.ff.de vulg.& pupil.substit.ipsum Bar.in l.si quis filium.§.vl. ff.de acquiren.hæredit.Pet.Ancha. con.130.pro & contrà subtiliter allegatum,per totum.Alex. in l.si patroni,in princ.col.ff.ad SC.Trebellia. & consil.36.viso themate super quo dubitare contigit,propè per totum,li.3.& consi.173.visa facti narratione,item ferè per totum, li.5.Corne.con.279.videtur prima facie respondendũ, ferè per totum,lib.3.Frãcis.Aret.in l.cum filio, in 1.no.ff.de leg.1. Iason.in §.actionum,nu.210. & multis seq.Instit.de actio.

SEXTA DECLARATIO.

1 ¶SEXTO IGITVR declara, vt procedat in hærede naturali & legitimo, nõ item in legitimato: ea ratione, quòd legitimatus non ſit verè legitimꝰ, ſed pro legitimo habeatur, vt videre licet ex Iacob. Beluiſ. in §. tribus, in auth. quibus mod. na. efficiã. legit. Iacob. Butrig. in proœmio. C. Signor. con. 218. quidam dominus Ioannellus, col. pe. verſi. præterea legitimatus. Bald. in l. ſi ita quis. §. is cui. ff. de leg. 2. & in l. vl. C. de his qui veniam ætat. impetrauer. & in l. quoties, col. 2. ver. & hoc faciunt. C. de reivendicat. & in l. eam quam, col. pen. verſi. quæro vtrùm legitimatus. C. de fideicommiſ. & in additio. Specu. tit. de ſucceſsio. ab inteſtato. §. 1. ad fi. cum aliis multis concordantib. à me collectis in l. ſi vnquam in verbo, ſuſceperit liberos, num. 96. attende tamen lector. Et ita quidem, vt nec filius legitimatus cõprehendatur ſub ſtatuto loquente ſimpliciter de filio, ſi credimus Bald. con. 102. eſt conſiderandum, ante fi. li. 4. Nam & in ſimili dicitur in l. 1. C. ad leg. Viſcelliam, eum qui ius annulorum aureorum obtinuit à principe, imaginem tantùm, non etiam ſtatum ingenuitatis obtinere.

2 ¶ Ex quo illud continuò conſequens fit, vt nec talis legitimatus comprehendatur ſub hoc ſtatuto, tum quia verba propriè intelligenda ſunt, præſertim in ſtatutis, vt no. in l. 3. hæc autem verba. ff. de negot. geſt. cum ſimilib. præſertim

verò in correctoriis iuris cõmunis (cuiusmodi hæc est vt suprà in præfatione diximus) l. Gall⁹. §.& quid si tãtùm,& ibi Bar.Imo.& alij. ff.de liber.& posthu.cum similib. Tum quia si aliter diceremus,concurreret hic duplex fictio, vt scilicet ficta possessio transiret in fictum hæredem, quod fieri non debet, vt iam suprà sæpius diximus. Et licèt dubitetur, an sit hæc ficta possessio, vt postea dicemus in quinta parte, declaratione 1.non tamẽ ambigitur quin sit ficta translatio, vt & in simili diximus de constituto, in tractatu Constituti possessorij,in tertia parte,in 1.ampliatio.

3 ¶ Et ne authoritate in hac parte careamus, ita nuncupatim & constanter tenuit Barptol.Chassa.in commẽtar.consuetud.Burgund.ti.des successions.§.1.in glo.1.in fi. atque etiam in ti. des bastards.§.1.eodémque vl. in glo.vlt,col.16.ver si.ex superiùs dictis,& multis sequent.vbi etiam dicit hic aliter tres fictiones cõcursuras:primã, quòd legitimatus repræsentaret personam legitimi: alteram, quòd defunctus repræsentaret etiam personam legitimi: tertiam, quòd ex possessione ficta haberet idem ius, ac si esset verè legitimus filius.& alia quædam allegat, quæ ibi videre poteris, præsertim quòd id statutum est correctorium iuris cõmunis, ideo minimè extendendum.Et in eadem quoque opinione non obscurè fuit Ioan. Sainxon in commentariis consuetudinum Turonẽsium ti.de successions, §.2.in glo.2.in verbo,habille à luy succeder.

4 ¶ Aduerc hic lector amātiſsime, quòd contrarium non obſcurè ſenſerunt Alex.& Barb.qui in eadem ſpecie conſuluerunt: ille,conſi.37.in cauſa mota per Angelum, lib.1.hic conſi.58.ſapienter dixit Pſalmiſta,li.2.dum loquentes de huiuſmodi ſtatuto,& legitimato quopiam,qui huic ſtatuto innitebatur, aduerſus eum conſuluerunt, non ob id quidem q̄ legitimus non eſſet,ſed legitimatus:ſed quia legitimatio eius nō valeret,& aliis quibuſdam rationibus, quas ibi videre poteris. Nec illi certè viri oculatiſsimi atque doctiſsimi,id de quo tractamus, prætermiſiſſent,ſi eius opinionis fuiſſent,vt legitimatus non gauderet huius ſtatuti beneficio. Et ſecundum hanc ſententiam Ioā.Gallus in areſtis curiæ parlamenti,ſub quęſtio 143.dicit fuiſſe iudicatum,vt ſcilicet legitimatus ſit ſaiſitus vi huius noſtræ conſuetudinis.

5 ¶ Nec etiam ſine dubio eſt, quod ſuprà adductū eſt pro potiſsima ratione, & ex qua cæteræ prodeunt,ſcilicet quòd legitimatus non ſit verè legitimus.Nam ſunt multi contrariæ ſententiæ,vt ſcilicet ſit verè legitimus, & inter cæteros Bart.in l.ſi is qui pro emptore, col.14.in 3. quæſtio.princ.ver. item quæritur circa prædicta,& rurſus verſic. & ſi tu opponis mihi.ff.de vſuca.& in l.ſi maritus, la.2.§.legis.ff.ad le.Iul. de adulter.Bal.in l.cùm acutiſsimi,col.2.verſic. quæro nūquid naturales.C.de fideicom. Raph. Co.con.168.reuerendus pater,col.pe.ver. non obſtat quod dicebatur.Paul.Caſt.in l.vlt.C.de

his qui veniam ętat.impetrauerunt,vbi dicit omnes in hoc conuenire. & certè alios multos comperies hanc partem ſequentes,in d.noſtra repe.l.ſi vnquã,in verbo,ſuſceperit liberos,nu. 75.hæc poſterior ſententia.

6 ¶ Et huius eſt ratio ſatis euidens, ex iure enim pendere,non ex natura,quis ſit legitimus,vt tradit Bart.in d.l.ſi is qui pro emptore, vbi ſuprà, & in l.3.ff.de inſtitor. actio. Nam vt tradit Pet. Anch.con.225.videtur prima facie,col.2.verſi. non obſtat quòd iſte dicatur, id verbum legitimum ſemper ſonat in ciuilem intellectum. Et id probatur in l.legitima.ff.de pact. & l. teſtamenti, & l.ſi quæramus. ff.de teſtam.& §. liceat autem patri, in authent. quibus mod. natural.effician.ſui,quæ iura in id annotat Iaſon in d.l.ſi is qui pro emptore,nu.229.

7 ¶ Cum autem aliquid dependet ex lege ſiue po teſtate ipſius, lex ipſa etiam fingendo, vel verbis fictionem denotantibus vtendo, id verè facit,non fictè, vt voluerunt Bartol.& cæteri in dicta l.ſi is qui pro emptore.& idem Bartol. con.62.punctus talis eſt, quidam effectus ciuis. Anto.conſi.20.nulla mulier, ad medium. Ea enim quæ iuris ſunt, verè ab ipſo iure inducuntur, quibuſcunque verbis vtatur, l. in rebus, in fin.& ibi Baldus. C.de iure dot. Corne. conſil.244.memini ſuperioribus dictis,columna ſecunda, verſic.ad idem litis conteſtatio,lib.3. De qua re & nos multa diximus, in dicta l.ſi vnquam, vbi ſuprà, vbi tu plurima

videbis quæ in vtranque partem huius dubij adduci possunt, dum tractamus, an ea lex habeat locum in filiis legitimatis, atque etiam in nostro tractatu Nobilitatis, cap. 15. nu. 17. hoc amplia, & 2. seq. & multo latiùs in tractatu Primigenitorum. in 34. quæstio. qua tracto an legitimatus succedat in iure primogenituræ.

8 ¶ Et certè vt tandem meum iudicium interponam, in ea sum sententia, vt legitimatus ante mortem eius de cuius successione quæritur, & qui illi succedit, sit saisitus: vt qui tempore mortis illius sit eiusdem verus hæres: non si postea legitimetur, per ea quæ dixi suprà in prima declaratione huius partis, num. 3. & quæ in simili tradunt. Salicet. inter con. Bald. con. 17. super legitimatione. li. 4. Io. Ligna. & Io. Rampo. con. seq. in posita quæstione, col. 3. versic. surgit tertius punctus. & Philip. Dec. con. 366. pro declatione, col. 3. versi. præmittedum, & con. seq. versi. vltimo non obstat. Nã cùm hic tempore mortis sit inhabilis, dici nõ potest eum esse saisitum per mortem defuncti, iuxta ea quæ suprà diximus dicta 1. declarat. huius secundæ partis. Imò is saisitus fuit qui eo ipso tempore mortis erat proximior habilis: ergo alter possessor esse non potest, quia duo in solidum eandem rem eodem modo possidere non possunt. l. 3. §. ex cõtrario, ff. de acquirẽ. possessio. & l. si vt certo. §. si duobus vehiculum. ff. commoda, & l. si duo. ff. vti possid. & ca. cùm ecclesia Sutrina, de caus. pos. sessio. & proprie. & ca. licèt causam, de proba-

tio. quo argumento vtitur in ſpecie huius ſtatuti, de alio tamen caſu loquẽs, Bald. con. 454. quidam Ioannes deceſsit, ad fi. lib. 1. & Rapha. Fulgoſ. con. 230. in quæſtione vertẽte inter ſpectabilem dominam, verſi. præterea cùm per ſtatutum. & poſt eum Philip. Dec. con. 84. excellentiſsimi, col. 2. verſi. & vlterius.

9 ¶ Tum etiam quia nullum eſt omnino medium inter mortem defuncti qui poſsidebat, & poſſeſsionem ſiue acquiſitionem hęredis, per mortem illius. l. quæſitum. §. præſenti. ff. de lega. 1. & l. ſi fratris, in verbo, ſtatim, & ibi Bald. col. 2. verſi. ſed contra iſtam ſolutionem, & Corne. col. 1. in 3. no. C. de iure deliber. ipſe Bald. in l. 1. col. vl. in fi. C. de appel. & conſi. 330. ſtatuto cauetur quòd conductor, col. 1. verſi. tertiò quæritur, ſi ſtatuto, lib. 1. vbi nuncupatim de hoc noſtro ſtatuto loquitur. Et facit quòd ſcribitur in l. ſi poſt mortem, in princi. ff. de lega. præſtan. & in l. 1. §. qui ſunt in poteſtate. ff. ſi quis omiſſ. cauſ. teſt. & quod in ſimili ſcribit Bal. con. 404. quia dictus conſultor, in. 1. dubio, lib. 1. & Imo. poſt Angel. in l. ventre, col. & ex hoc no. ff. de acq. hæred.

10 ¶ Quod ſi quis fortè dubitet, in cæteris legitimatis ante mortẽ defuncti, tamẽ nihil eſt quod dubitare debeat in legitimatis per matrimonium, cùm hi in nullo vel minimo differant à legitimis, vt patet ex his quæ & nos ſcripſimus in dicta l. ſi vnquam, in d. verbo, ſuſceperit libe ros, nu. 71. ſi hanc opinionem, ſed latiùs multò in dicto tractatu Primigeniorum, in eadẽ quæ-

stio.34.per totam eam quæstionem,maximè ve rò num.52.incip. & ex eo satis, & quinque seq. quę hic cõsulto omisimus,ne iam actum (vt est in veteri prouerbio)agamus.

SEPTIMA DECLARATIO.

1 ¶ SEPTIMO declara, vt procedat in filio, aut alio proximo hærede ab intestato,non etiá ex testamento,nisi & ipse hęres esset ab intestato. Nam si is qui successurus fuisset ab intestato,institutus sit hæres testamento, non desinit esse hæres legitimus:imò & talis est peræque ac si non fuisset institutus,vt voluit Bartol. in l.3. col.vlt.versicu.secundò facit ad aliam quæstionem. ff. de legat.1.Alexand.in l.ex facto. §. vlti. circa fi.ff.ad SC. Trebellia.Guiliel.Brolhius loquens expresse in nostro casu,in stilo parlamenti curiæ,ti.de feud.§. nam cõsuetudo per quam, & Benedict.in repet.cap.Raynucius, in verbo, & vxorem nomine Adelasiam, nume. 75. extra de testa.& D. Boer.in commentar.consuetudi. Biturig. titu. des coustumes concernans testaments. §.6.colum.5.versicu.item intellige hanc consuetudinem.Et facit quod in simili post Petrum Ancha.scribit Philip.Deci.in cap.in præsentia,colum.1. in 2. not. versicu. vel tertiò respõderi potest,de probat.Igitur de hoc minimè dubitandum est,quin sit saisitus,etiam si sit hæres testamentarius.

2 ¶ Sed de eo loquimur, qui eùm non esset hæres

ab inteſtato, fuit inſtitutus hæres à defuncto, qui quidem non poteſt ſe dicere ſaiſitum, vt qui nec authoritate quidē iudicis, immittere ſe poteſt in corporalem poſſeſsionem hæreditatis, niſi citato filio aut alio q̄ ab inteſtato erat ſucceſſurus. Ita enim in hoc noſtro ſtatuto expreſ ſe conſuluit Bald.con.181.caſus talis eſt cauetur ſtatuto, li.1.idque multis rationibus, ſed his potiſsimum, quoniam huiuſmodi ſtatutum debet intelligi de vero hęrede, vt etiam ſuprà diximus in ſecunda declarat. huius ſecundæ partis. Sed nondum conſtat hūc ad quem ſine inſtitutione hæredis, de iure non ſpectat hæreditas, eſſe verum hæredem, antequam in productione inſtrumenti citatus fuerit filius, aut alius qui ab inteſtato erat ſucceſſurus.c. quoniam cōtra falſam, de probatio.Nam filius ſiue proximior eſt certus & legitimus, ergo citandus.l.1.§. denunciari.ff. de ventre inſpicien. Item miſsio in corporalem poſſeſsionem eſt actus fori contentioſi, & ſine citatione etiam peremptoria expediri non poteſt. l. præſenti. §. 1.C. de his qui ad eccleſiam confug. & l. meminerint. C. vnde vi. Hæc Bald.

3 ¶Et idem quoque, illo tamen citato, voluit Maſuer. vir in interpretādis noſtris cōſuetudinib⁹ Gallicis maximus,& id quidē in pluribus locis, videlicet in ti. de poſſeſſorio.§. item hæres qui ſuccedit,& iterum.§.item dato quòd ille, vbi & illud præterea dicit, quòd ſi hæres inſtitutus in teſtamento apprehenderit poſſeſsionem rerum

hæreditariarũ, poterit hæres ab inteſtato aduerſus eũ manuteneri. ita enim loquuntur, quo verbo vulgari ſignificatur ipſum hæredem ab inteſtato aduerſus illum obtinere in interdicto retinendæ poſſeſsionis. Rurſumque in titu. de feud. §. item ſucceſſo. & Guil. Brolhius in ſtilo curiæ parlamenti, ti. de feud. §. item de conſuetudine, & ſeq. cuius initium eſt, item ſucceſsio talis, rurſumque. §. item conſuetudo per quam. & Barpt. Chaſſe. qui tamen nutat in commentariis conſuetud. Burgund. ti. de ſucceſsions. §. 1. in glo. 1. col. 4. verſi. tertiò limita. & D. Boër. vbi ſuprà, num. 1. huius declarationis, & præterea deciſio. 156. an fideicommiſſarij, col. 3. num. 9. & non obſcurè quoque voluit Barbat. con. 58. ſapienter dixit pſalmiſta, col. 11. verſi. circa aliam dubitationem, & multis ſequent. li. 2. dum ex huiuſmodi ſtatuto dicit ſaiſiti hæredem ab inteſtato etiam aduerſus hæredem teſtamentarium, niſi ipſe hæres teſtamentarius poſſeſsionem occupauerit.

4 ¶ Et hoc apertè & verbis expreſsis declarant multæ ex noſtris conſuetudinibus Frãciæ, dum dicunt proximiorem eſſe ſaiſitum, quas tibi ad aliud propoſitum deſignauimus ſuprà in 5. decla. nu. 3. incip. & hanc ſanè, neque enim id verbum, proximiorem, referri poſſet ad hæredem teſtamentarium, niſi ille quoque eſſet ab inteſtato. Sed & ſunt quæ loquuntur de proximiori conſanguineo, vt Aruernenſis, ti. de ſucceſsiõs. cap. 1. Engoliſmenſis, cap. 84. Rochellenſis, cap.

56. Sanctonensis, cap. 105. Et hãc esse generalem consuetudinem scilicet loquentem de consanguineo, tradit Bened. in repetiti. c. Raynucius, in verbo, mortuo itaque testatore, le. 2. num. 7. de testa. vbi consanguineum vocat, linagerium, ego verò linearium potius vocarem, secundum ea quæ dixi in tractatu Retractuum, tit. 1. §. 1. in glos. 9. in verbo, lignagier, in princip.

5 ¶Imò sunt, vt redeamus, quædã consuetudines quæ expressiùs & quasi verbis cõceptis loquuntur de hęrede ab intestato, videlicet Meldunensis, c. 95. ipsa Aruernensis vbi suprà, Borbonensis. ca. 299. Marchiensis, ca. 211. Niuernensis, ti. quoque, des successions. §. 1. Bituricẽsis, eodem etiam tit. cap. 28. Et apud Italos est simile decretum loquens de hærede ab intestato Camerini, vt videre licet ex Corne. consi. 166. circa primum consultationis articulum, in casu positionis, lib. 1.

6 ¶Sed & huc pertinet, quòd magna pars nostrarum consuetudinum his verbis vtitur, Le mort saisit le vif, son prochain ou plus prochain heritier, habile a luy succeder. Et ferè semper ponuntur huiusmodi consuetudines sub titu. des successions, verbum autem succedere & successionis proprie pertinet ad causam intestati, vt scribit Soci. cõ. 30. quamuis ex his, col. 9. versi. item patet ex verbis, lib. 1. vbi id dicit probari ex rubr. iuncto nigro. C. communia de successio. præsertim cùm profertur à statuto, per id quod legitur, & no. in l. 3. §. de illo. ff. pro socio,

vbi dicit probari quòd cùm fit mentio ſucceſſionis, intelligitur hæreditatis ab inteſtato, non ex teſtamento.

7 ¶ Verùm ille textus nullam omnino facit mentionem ſucceſsionis, ſed hęreditatis. Nec etiam hæc poſtrema ratio ſatis tuta eſt, quoniam verbum ſuccedendi & ſucceſſoris, latiſsimè patet, & comprehendit omnem ſuccedendi modum, vt probatur in l. fluminõ. §. adiicitur. ff. de dam. infect. & in l. 1. §. illud tenend. ff. quor. legat. & in l. vlt. & ibi gloſ. & Dec. C. vnde legit. & l. 1. & 2. C. de ſucceſſor. edic. & voluit ipſe Soci. con. 102. viſis ſcriptura: col. 3. num. 6. & 7. lib. 3. & Dec. vbique. Et videmus etiam quòd ſub d. ti. cõ munia de ſucceſsio. ſunt leges loquentes de ſucceſsiõe ex teſtamẽto, videlicet l. antequã: ſed ta mẽ illud fuit incidẽter, vt dicit Corne. in d. rubr.

8 ¶ Illud autem haud dubiè verum eſt, legitimos hæredes propriè dici ab inteſtato, & legitimam ſucceſsionem etiam ab inteſtato: illam autem quæ ex teſtamento eſt, non propriè dici legitimam ſucceſsionem, ſed largè, eo quod confirmata eſt à lege 12. tabular. l. lege obuenire. ff. de verborum ſignificat. & l. 3. §. de illo, & ibi glo. in verbo, ad legitimam, & Raph. Fulgoſ. ff. pro ſocio, & l. illud. ff. de acquirend. hæredi. & probatur etiam ex rubr. & titu. C. de legit. hæredi. per totum, & voluit etiam gloſ. in l. legitimam, ff. de petit. hæredit. Panorm. conſi. 3. nitar in præſenti, colum. 4. verſicu. ſed in alia materia, lib. 2. Benedict. in repetit. cap. Raynucius, in ver

bo,& vxorem nomine Adelasiam, num. 74. & latè per Iasonem, qui alia multa allegat, in l.1. colum.1. versicu.tamen diligenter aduerte,& ibi etiam Philippus Dec. post princip. C. quando non petent.partes, vbi omnino videas, sed ita vt non prætermittas Andream Alciat. in.d. l.lege,de verbor.significat.

9 ¶Ideóque si quis recipit emphyteusin pro se & suis legitimis hæredibus, intelligitur de venientibus ab intestato,Alexand.con.56.viso processu, col.2.versicu.apparet ergo quòd illa,li.2. & PhilippusDec.qui id singul.dicit,in dicta l.1. col.1.versic.& per ista singul.C. quand.non petent.part.& no.idem Deci.con.32. cuius superscriptio incipit, an fœmina dicatur, & consi. 309. viso puncto in quo in effectu,col.2. versi. secundo principaliter. & Paul.Paris.consi.20. concessio in personam,col.2.versicu. & legitimi,& sequen.li.1.

10 ¶Sunt tamen aliæ quædam consuetudines quæ contrà expressim dicũt,hæredes etiam ex testamento esse saisitos,& inter alias cõsuetudo Ducatus Burgundiæ,ti.de succesions.§. 4. & Comitatus Burgũdiæ,quem nos vulgo appellamus la franche conté,quę est ex antiquis nostræ Gal liæ prouinciis:& consuetudo Burdegalensis,ti. de testamens.§. 1. qui est omnium consuetudinum eius gẽtis 74. vbi Arnoldus Ferronius earum consuetudinum interpres certè elegantissimus, pauca admodũ de ea re locut⁹ est. Et idem quoque cautum est statuto Placentię,vt videre

licèt ex Signor.con.188.casus cõtinens inter cæ tera,& Mediolani ex Paulo Paris.con.41.optimum ius,post prin.li.1.

11 ¶ Nec desunt etiam qui vidẽtur esse in hac sententia, vt generalis hæc consuetudo sit trahenda ad hæredes testamentarios, dum in materia huius consuetudinis loquuntur de ipsis hęredibus testamentariis, veluti præsupponãt eam in his locum habere: videlicet Bald.ipse in hoc(vt sæpe aliàs)sibi cõtrarius.con.141.præmissis verbis,li.1.& con.454.quidã Ioãnes decessit, eod. li.1.Alex.con.24.attẽtis his quæ in themate, in prin.li.3.D.Bened.in repe.c.Raynucius,in uerbo,mortuo itaque testatore,le.2.nu.78. vbi loquitur de ecclesia hærede instituta, & iterum, nu.83.& alibi sæpe,in ea glo.de testa. Iason in l. vlt. col.4.versicu.sic in simili stante statuto. C. de edicto diui Adriani tollendo. & Philip.Decius con.84.excellentiss.doctores.col.1.& con. 467.bene & consultè, col.1.& 2.Sed quod iam diximus, non id ex professo tractant, sed veluti aliud agentes,id tantùm præsupponunt,vti etiã faciunt qui disputant, an substituti vel fideicõmissarij sint ex hoc statuto faisiti, de quo differemus in 9.item 10.declaratio.huius 2.partis.

12 ¶ Sed id expressius videtur voluisse ipse Alexã. con.37.in causa mota per Angelum,col.3.versi. item præterea,li.1.quanquam nec hoc ibi de industria tractat.& similiter Iason con.147. præsens consultatio,col.6.vers.condescendo ad secundum,lib.2.vbi loquitur de hærede quodam testamen-

testamẽtario,qui eidem statuto innitebatur,nec tamẽ eum abigit q̃ esset testamẽtarius, sed aliis rationibus. & idem Iason con.146.præsuppositio,sine veri præiudicio,col.1.li.4.& con.85. quando habemus,col.1.& sequẽt.li.3.Imò verò Bald.ipse in rubr.de cauſ.possess.& proprietat. paulò ante fin.dicit, quòd nomen hæredis simpliciter prolatum, in hoc nostro statuto comprehendit & hæredem ex testamento,& ab intestato.

13 ¶ Sed & huius opinionis esse tacitè videntur ij qui dicunt,quòd hæres in quem ex statuto ipso iure est continuata possessio, potest intentare remedium,l.vlt.C.de edic.diui Adrian.tollend. quos tibi longo ordine recẽsebo infrà, in 2. declarat.6 partis nu.1.& 2.Nam id remedium cõpetit hæredi testamentario tantùm, non etiam hæredi ab intestato,vt pote quæ loquatur tantùm de huiusmodi hærede ex testamẽto,vti etiã facit l.vltima, quæ loquitur in eodem casu.ff. de appellatio.recipiend.Et ita tenetur communi nostrorum calculo, vt per Specul.ti.de testa. §.sequitur,ver.quid de succedente ab intestato, ibi Io.And.& Bald.in additio.illius.Cy.in d.l. vl.col.4.in 3.& 4.quęst.Rayn.For.li.& Alberi. col.7.versi.sed nunquid locum habeat,Io.Fab. col.1.ver.sed hæres ab intestato, Raphael Fulg. col.antepe.versic.in eadem ibi per hanc, Paul. Ca.col.5.versi.in 3.quæstion. Corne.col.4. ver. nota itaque hanc glo.Alex.col.7.ver.iuxta hoc dubitat,& Iason col.7.ver.an autem venientes,

vbi dicit hanc esse communem sentẽtiam, Iac. à S. Georg. qui id multis probat, col. 7. vers. iuxta prædicta, quęro, Philipp. Dec. col. 14. versic. alia quæstio, vbi & hanc dicit communem, & Fran. Curt. iunior, col. pe. ver. octauo quæro. & Bald. in l. 1. circa mediũ ff. de petit. hæredit, & in c. 1. col. 1. versi. quæro si possessio vacat, tit. de controuer. inter mas. & fœm. de benefi. vbi tamen limitat. Calder. consi. 36. in edictum, sub titul. de testa. Angel. Are. in §. quadrupli, col. 12. versi. ad vnũ tamẽ aduertas, Insti. de actio. Pe. Ferra. in ti. forma libelli, quo petitur hęreditas ex testamẽto, in verbo, in omnibus eius bonis, col. 1. versi. quæritur insuper an hæredi. & Steph. Bertrand. cons. 99. multa sunt propter quæ, col. 1. li. 4. vbi & hanc dicit esse communem opinionẽ. Ludo. Gozad. cõ. 7. in hac causa possessoria. col. 1. ver. quartò dispositio. & con. 21. videtur dicendum ꝙ præfatus Hieronymus, col. 3. ver. nono ex supradictis. & consi. 50. prima facie videtur dicendum, col. pe. versi. ad tertium dico, vbi hanc dicit esse communem opinionem. Aymo Crauetta con. 73. in cõtractu societatis, col. 2. ver. sextò facit. Nicol. Bello. con. 35. consultus de modo, col. 1.

14 ¶ Licèt, vt id dicã obiter, idem Bald. dubitans tamen contrarium teneat, in d. l. vlt. col. 8. ver. tertiò quærit, an ex testimoniis, vbi id dicit esse æquissimum. & apertè contrarium videtur voluisse in l. 3. ff. de inofficio. testa. dum dicit ꝙ filius pręteritus à matre, qui ideo intelligitur in-

ſtitutus ex diſpoſitione illius legis, habet remediũ d.l.vltimæ. & apertiſsimè Raph.Com.43. in quæſtione Franciſci, in fi. & Raph.Ful.in l.ſi docueris, in 1.no.C.ad leg.Cornel.de falſis.

15 ¶ Aduerte lector, nam vt hic meam opinionem tibi aperiam, ſi ſtatutum vel conſuetudo exprimat hæredem ex teſtamento ſaiſiri, vt in eis locis quę declarauimus ſuprà nu.huius declarationis 10.incip.ſunt tamen aliæ tunc certè nihil eſt quod dubitandũ ſit, quin hi ſint ſaiſiti. Si autem loquatur tantùm de hęrede ab inteſtato, vt ſunt aliæ nonnullæ, quas tibi ſuprà deſignaui, tunc de illis tantùm eſt intelligẽda, neque enim cùm ſit contra ius, trahi debet ad alios quàm qui expreſsè nominati ſint. Quòd ſi his verbis loquatur, le plus proche, vel le proche heritier, cuiuſmodi ſunt plurimæ, quas etiam tibi deſignaui, & tunc de hęredibus tantùm ab inteſtato intelligo: ea enim verba ad eos tantùm referri poſſunt, cùm in hæredibus ex teſtamento nihil tale requiratur, poſsintque omnes ſiue filij ſiue conſanguinei, ſiue omnino extranei, modò aliàs ſint capaces, hæredes inſtitui. Quod intelligo niſi aliter ea conſuetudine eſſet declaratũ, vt in conſuetudine Ducatus Burgundiæ, cùm enim primum dixiſſet in ti.de ſucceſsiõs. c.1.le mort ſaiſit le vif, ſon plus proche heritier, poſtea.c.4. dicit ꝙ ſi teſtator poteſt diſponere de duab⁹ partibus ſuorũ bonorum ad cõmodum aliorum q̃ hæredũ ab inteſtato, hi quorũ fauore ita diſpoſuit, erunt ſaiſiti in his duabus partibus.

16 ¶ Si autem simpliciter consuetudo loqueretur de hęrede, qualis est Parisiēsis.c.132.le mort saisit le vif son hoir, aut simpliciter dicat, le mort saisit le vif, vti est Melodunensis, cap.95. quod peræquè est, ac si diceret, le mort saisit le vif son heritier, neque enim de alio quàm de hærede intelligi potest. Et tunc aut sumus in patria (vt vocant) consuetudinaria, in qua institutio hæredis locum non habet in præiudicium eorum qui ab intestato succedunt, cuiusmodi est Parisiensis, cap.120. Meldunensis, cap.28. Trecensis, cap.96. Caluimontensis, cap.83. Victriacensis, ca.101. Carnutensis, c.95. Aurelianensis, c.215. Turonensis, tit.de successions, cap.1. Cenomanensis, cap.237.le.2. Andegauensis, cap.271. Pictauiensis, cap.108. Aruernensis, tit.de succeſsions, cap.40. Blesensis, cap.137. Engolismensis, cap.114. Marchiensis, ca.250. Montargiensis, ti. de donations testamentaires, cap.1. Niuernensis, ti.de testamens, cap.10. Auxerrensis, eo.ti.c.3. Senlitensis, c.105. Valesiensis, licèt nō expresse, sed æquipolenter (vt sic loquar) ca.84.& 93. Laudunensis, ti.de successsion de fief.§.1. Et huiusmodi consuetudinis veluti generalis in Gallia meminit Pet.à Bella pertica, in l.1.col.1.C.de sacros.eccles. Et tunc putarem non esse locum huic nostræ consuetudini.

17 ¶ Aut verò sumus in patria (vt etiam appellāt) iuris scripti, in qua scilicet permittitur testari & instituere hæredem quem volumus, capacem tamen: & hoc opus, hic labor est, an scilicet in-

ſtitutus hæres ſit ſaiſitus aduerſus eum qui ab inteſtato hęres fuiſſet, ſi non eſſet teſtamentum. Tamen vix crederem hanc generalem conſuetudinem intellexiſſe de alio hærede quàm naturali & gentilitio hærede, non etiam inſtituto, per l.vlt.& ib Bald.Sali.Paul.Caſtr.& alij. C.de his qui veniam ætat.impet.cum aliis multis cõcordant.à me collectis in tractat.Primigeniorum,1.quæſtio.num.10.inci.ſed nec illud,& ſeq. & in repet.l.ſi vnquam,in verbo,ſuſceperit liberos,nu.17.incipien.quin ſi ea.

18 ¶ Præſertim ꝙ multæ ex noſtris conſuętudinibus talem dicunt eſſe generalem cõſuetudiņem Franciæ,le mort ſaiſit le vif, ſon plus prochain heritier, quas quidẽ cõſuetudines nuncupatim deſignauimus ſuprà in prin.nu.3.incip. & certè hæc eſt,quę verba(vt diximus)intelligi nõ poſſunt niſi de hærede ſanguinis.Imò verò Bened. in c.Raynucius,in verbo,mortuo itaque teſtatore,le.2.nu.71,vt ſuprà diximus, hanc conſuetudinẽ his verbis refert,mortuus ſaiſit viuũ proximum linagerium,quæ vltima dictio ſignificat conſanguineum, veluti linearium à linea conſanguinitatis.

19 ¶ Quanquã illud ſcio D.Montholonium olim celeberrimum atque ſanctiſsimum aduocatũ regiũ,in noſtra Pariſienſi curia,deinde Præſidẽ & cuſtodem ſigillorum regiorum,antequã ad hos ſummos magiſtratus aſſumptus fuiſſet, dum poſtularet pro Carolo Borbonio contra dominã regis Franciſci matrem, allegaſſe id non ſemel

fuisse decisum in eadē curia Parisiensi, vt hæres testamentarius esset saisitus vi huius generalis cōsuetudinis, præsertim in patria iuris scripti, primùm quidem inter dominos du Montet & du Fonsset patriæ Lugdunensis, deinde in successione de Polignac. Ea tamē aresta non vidi.

OCTAVA DECLARATIO.

1 ¶NEC HINC tamē discedā(& hoc erit vice OCTAVÆ DECLARATIONIS) priusquā illud quæsierimus,quia suprà in prin. præcedentis declarationis diximus, ℘ si is qui succedebat ab intestato fuerit institutus hæres à defuncto,is erit saisitus,tāquam si esset merus hæres ab intestato. Quid si filia dum maritaretur,vel aliàs, renunciauit successioni patris fauore filiorū,vel simpliciter: sed eam pater testamento ad successionē vocauit, non obstante ea renunciatione,quod vtique fieri potest, vt voluerunt & bonis tex.& rationibus probauerūt, Bar.in l.stipulatio hoc modo concepta,col.1.ad fi.& ibi quoque Ange.col.1.& Rom.col.7.ver. sexta ℘ extra prædictos casus, & iterū col.seq. ver.vnde aduerte quia videtur,Alex.col.3.versi. & iuxta hoc tractauit,& Iason qui hoc duobus modis ampliat, col.6.versi.vltimò pro complemento.ff.de verbo.obliga.Bald.in l.vl.per eum tex.col.3.versi.venio ad secundam partem,ibi, tu dic hoc verum esse,& ibi Iason,col.6.versic. tene indistinctè,& col.seq.ver.vltimò in quātū.

C.de pact.vbi ipse Baldus dicit procedere, etiã si filia renunciasset successioni ab intestato.idẽ Bal.in l.pactũ quod dotali, col.2.in 3.quæst. & ib Rom.col.3. versi.primò ergo illis adde.C.de collatio. Bal.in ca.ad nostram,le.2.(sunt enim tria eius initij)col.2.versic.pone filia renuntiauit,extrà de iureiuran. vterque Sali.in l.pactũ, C.de pactis,Pe.Anch.con.403.viso diligẽter tenore.Pau.Ca.con.448.non est dubium ꝙ si iuramentum,propè per totũ,li.1.Domi.post Zenzel.in c.quãuis,col.vl.ver.sed pone ꝙ in terminis,& ibi latè Geor.Nat.in rep.col.4.ver.quod singula limita,de pactis,li.6.Franc.Are.con.93. viso legato,col.pe.versi.tertiò quia secundum. Feli.in c.si diligenti, col.pe.ver.vnde filia renũcians,de foro cõpet.& in c.1.col.2.ver.vnũ etiã relatione dignum,de iureiuran.cum similib.

2 ¶ Vti etiam si ex statuto,filia dotata aut simpliciter excluditur à successione,potest tamen ex testamento patris, quod minimè dubium est, aut etiam ex pacto ipsius, vti multis placet ad successionem vocari, Bar.in d.l.vl.col.2. versi. pro hoc induco quæstiones, & ibi Angel.col. 2.versi.& ideo si ex forma statuti, & latè Iason col.5.ver.aduerte inquantum tenor.C.de pact. Bal.in l.quicunque,col.3.versi.sed pone statuto cauetur.C.de seruis fugitiuis.Paul.Ca.con.288. notandum est ad euidentiam,li.2.Geor. Nat.in d.c.quanuis,vbi suprà, & iterum in 4.eadémq; vl.parte,in 2.quæst.cum similibus infinitis.

3 ¶ Vtrum igitur hæc filia ita vocata ex pacto

vel ex testamento patris, non obstante exclusione pacti vel statuti erit saisita in sua portione. Quod certè nó videtur, vt quæ ab intestato nõ erat successura, obstãte pacto vel statuto, Ideóque habenda est atque hæres ex testamento, & non ab intestato; Verùm D. Boër. in commentar. consuetudin. Bituricensi. tit. des coustumes concernans testamens. §. 6. col. pe. tenet contrarium, nulla alia ratione aut authoritate fretus, quàm q̃ illa succedit, non obstãte eo pacto aut statuto.

4 ¶ Sed ego hanc rationem addo, minimè, ni fallor, contemnendã, q̃ ea non tam succedit ex testamẽto, quàm ab intestato, remoto scilicet per id testamentũ atque sublato impedimẽto, quod ei ad successionẽ oberat, scilicet pacto vel statuto, ar. eius quod in simili dicitur in l. si pater. §. vl. ff. de manumissis vindic. vbi gl. allegat pro simili d. l. vlt. C. de pact. & alia iura, vt ibi videre poteris.

NONA DECLARATIO.

1 ¶ NONO declara, vt id locum non habeat in substituto, etiam pupillari, vel vulgari, vel aliàs directo: vt scilicet cùm locus est substitutioni, hic substitutus non sit saisitus ex consuetudine vel statuto quod saisit hæredem. In quare illud primùm annotandum est, q̃ si nostrum statutum aut consuetudo intelligitur tantùm de hærede ab intestato, non etiam hærede te-

ſtamentario, conſequens illud eſt, vt nec in ſubſtituto vel fideicommiſſario locum habeat. Nam ſi primus hæres ex teſtamento id priuilegium non habeat, multò minus ſecũdus hæres, cuiuſmodi eſt ſubſtitutus. tùm quia primi ordine, priuilegio, dignitate, & cæteris omnib⁹ præcedunt poſteriores, vt latè docuimus in noſtro tractatu Primigeniorum. Tum quia ipſi ſubſtituti cẽſentur eſſe hæredes ex teſtamento ipſiuſmet teſtatoris, non primùm inſtituti, l. cohæredi, §. cùm filiæ. ff. de vulg. & pupil. ſubſtitutio. & l. vnum ex familia. ff. de leg. 2. & doctor. vbique.

2 ¶ Sed dubium eſt cùm hæredes ex teſtamẽto ſaiſiuntur, an etiam ſubſtituti eueniente caſu ſubſubſtitutionis ſint ſaiſiti, an verò hęredes ipſius inſtituti, ita vt ab eorum manu debeant ſubſtituti capere. Et quòd non ſint ſaiſiti ex hac conſuetudine & ſtatuto, faciunt multa quę ſuprà diximus in aliis declarationib⁹. Et primùm quod id ſtatutum habet locum in primis hæredibus tantùm, non etiam in ſecundis hæredibus, vt dictum eſt ſuprà, in quinta declaratione huius ſecundæ partis, & dicemus, & confirmabimus infrà, nu. ab hinc 2. Conſtat autem ſubſtitutos, dici ſecundos hæredes, tam noſtris legibus. l. precibus, vbi Accurſius rectè interpretatur ſecundum hæredem, id eſt ſubſtitutum. quod & ſatis patet ex contextu illius legis, quàm aliorũ probatiſsimorum authorum authoritate. Cicero in Topicis, A repugnãtib. Si paterfamiliâs vxori ancillam legauerit à filio, neque à ſecũdo hæ-

rede legauit,&c.quo in loco Boetius commentar.li.2.ſecundus,ait, hæres dicitur, qui hæredi inſtituto ſubſtituitur,veluti ſi quis filium inſtituat hæredem:ſcribátq;, ſi is filius intra pubertatem deceſſerit, nepotem vel quenlibet alium hæredem eſſe oportere. Nepos igitur vel quilibet alius,ſecundus hæres dicitur. Hęc ille. Idem Cicero lib. 1. de Inuentio. Poſſeſsio hæredum ſecundorum eſt. Et rurſus,qui patris pupilli hęredes ſecũdi ſunt. Et in oratione pro Aulo Cluẽtio Habito, Memoria teneo Mileſiam quãdam mulierẽ, cùm eſſem in Aſia, quòd ab hæredibus ſecundis accepta pecunia partum ſibi ipſa medicamentis abegiſſet,rei capitalis eſſe damnatam. Cuius ipſa propemodum verba retulit Iuriſcõſultus noſter,in l.Cicero.C.de pœnis,quo in loco ipſe Accurſius ſecundis hæredibus, ſcilicet (inquit) ſubſtitutis. Sed & idem Cicero paulò poſt. Itaque ei teſtamento legat grandem pecuniam à filio, ſi quis natus eſſet: ab ſecundo hærede nihil legat. Idem libro epiſtol.ad Atticum, 15.epiſt.omnium 2.in fi. Quos tamen ſecundos hæredes ſcire vellem. Et epiſtol.famil.li.13.ad Silium epiſtola, cuius initium eſt, Tito Pinnio, Quod quidem ille teſtamento declarauit, qui me tum tutorem, tum ſecundum hæredem inſtituerit,Plinius lib.7.ca.5.Maſſurius author eſt. L. Papyrium prætorem ſecundo hærede lege agente, bonorum poſſeſsionem cõtra eum dediſſe,cùm mater partum ſe tredecim menſibus diceret tuliſſe, quoniam nullum certum tẽpus pa-

riendi ſtatutum videretur. Quam & eãdem ſententiam ex ipſo Plinio ad verbũ retulit Gellius li.3.ca.16.ad fi. Suetonius in Iulio Cæſare. c.83. Tres inſtituit hæredes Seiorum nepotes, Deciũ Brutũ etiã in ſecũdis hęredib⁹ nominauit. Et in Auguſto ca.omniũ poſtremo. Hæredes inſtituit Tiberium & Liniam: Secũdos, Druſum & Germanicum. Appianus Alexandrinus bellorum ciuilium, li.2. Græcè quidem, ſed in hunc ſenſum de teſtamento ipſius Iulij Cæſaris. Miſerãdum porrò vel in primis id viſum eſt, cũ Deciũ Brutũ ex eius percuſſorib⁹ inter ſecũdos hęredes ſcriptum cognouiſſet. Cõſuetudo nẽpe Romanorũ in teſtamẽtis fuit primis hęredib⁹ ſecũdos addere, vt ſi primi hæreditatẽ non adiiſſent, nãciſcerẽtur vltimi. Ex quo etiã noſtri dicũt ſubſtitutionẽ eſſe ſecũdam inſtitutionẽ, vt per glo. & doctor. in rubr.ff.de vulg.& pupil.ſubſtitutio.

3 ¶Ideóq; Signor. cõ.250.ſup dubiis ſeu quæſtionibus, col.3.verſi.ſed dicẽdo nullũ & ſeq.ſcribit appellatione inſtitutionis intelligi de prima, per d.l.qui liberis.§.hæc verba.ff. de vulg.& pupil.&.d.l.boues.§.1.ff.de verbor.ſignifica. & alia quædam. Propterea non intelligitur de ſubſtitutione, quæ ſecũda inſtitutio dicitur, de quo tamen vide glo.in l.1.§.vlt.& ibi Iacob.Are.cõ tradicẽtem gloſę & Ray.& Guil.illi aſſentiẽtẽ, ff.de vulg.& pupil.ſubſtitutio.

4 ¶Et ex his veluti ſubinſurgit alia ratio, quam nos obiter tetigimus ſuprà verſi. ab hinc ſcdo. Nam cùm hic ſubſtitutus non ſit hæres primus,

ſed ſecundus, conſequens illud fit, vt in eo non habeat locum noſtra conſuetudo loquens ſimpliciter de hærede, & quæ ideo intelligi debet de primo hærede non etiam de ſecundo, ex ſentētia Alexā. conſi. 37. in cauſa mota p̄ Angelū, col. 3. verſi. item præterea & fortiùs, & ſeq. lib. 1. quod quidem con. repetitur con. 83. li. 3. & aliorum qui illum ſecuti ſunt, quos tibi citauimus ſuprà in quinta declaratione, vbi & nos hanc rē priuatim tractauimus, & multas illius ſententiæ rationes attulimus. quas tu ibi videre poteris, ne hic iterum repetam.

5 ¶ Et quod eam quoque ſententiam confirmat, verba in dubio debent intelligi & accipi per prius, & non per poſterius, vt noſtri loquuntur, in id allegātes philoſophum, & l. hoc legatum, vbi & id no. Bart. poſt Petrum. ff. de leg. 3. & l. qui hæredi, in princip. & ibi Bald. & iterum in §. 1. & ibi quoque Imo. in princip. & Soci. col. 2. in 4. no. ff. de condit. & demonſtrat. & l. Gallus. §. quidam rectè. ff. de liber. & poſthum. & d. l. qui liberis. §. hæc verba, & ibi latè Iaſon in 1. no. ff. de vulg. & pupil. ſubſtitutio. & voluit etiā ipſe Baldus in l. 1. verſicu. eſt ergo ratio. C. de ſucceſſor. edict. & in l. vt vim, col. 3. verſi. & nota quòd iſtud ſtatutū. ff. de iuſtit. & iure, & con. 12. caſus talis eſt, ſtatuto ciuitatis caſtelli, col. 1. verſic. & audio quòd quidam, lib. 3. & Signor. qui alios quoque tex. allegat, conſi. 68. quędam mulier, col. 2. verſi. ſi vero filius. & ipſe quoque Soci. in l. 1. col. 1. verſi. item adoptio. ff. de vulg.

& pupil. vbi loquitur in hac materia. & consi. 207. in causa dominæ Annæ, col. 5. versi. secundo quia verba, li. 2. & con. 285. reuerendissimus dominus, col. 3. versi. tertiò respondeo, eo. li. 2. & con, 57. in causa filiorum, col. 6. versi. præterea stante declaratione, li. 3. & con. 93. eleganter & subtiliter, col. 2. versi. facit quia verba, eo. li. 3. Iason in l. nõ solùm, in prin. post medium. ff. de noui oper. nunciatio.

6 ¶ Et priuatim de verbo succedat, vt intelligatur per prius & non per posterius, voluit expresse Bald. con. 296. præmittendum est ad euidentiam, quòd sicut, versi. item verbum succedat, li. 4. per d. §. hæc verba, & Ludo. Gozad, qui alios allegat, vti videre poteris, con. 48. in causa Florentina, col. 4. versic. suadetur & secundò quia verba, vbi & ad hoc citat d. §. hęc verba, ex hócque consuluit in pulchro casu.

7 ¶ Nam prima quæque sunt omnium cæterorum fauorabilissima atque potentissima atque etiam dilectissima. Primùm enim ex hoc satis videmus, quod primæ nuptiæ multo sunt fauorabiliores; quàm cęterę sequentes, tam respectu viri, quàm fœminæ, vt patet ex toto ti. C. de secund. nupt. & præcipuè ex l. fœminæ, & l. generaliter, & l. hac edictali, & authẽ. ibi positis: atque etiam videre licet ex D. Hieronymo lib. 1. aduersus Iouinianum. Secundum abunde probauimus in nostro tractatu de iure Primigeniorum, in præfatio. nu. 49. quod in medicamentis, & multis seq. & alibi sæpe in ea præfatione ex

quibus etiam discès id à natura ipsa procedere.

8 ¶ Tertiũ quoq; & nos in eadẽ prẽfatio. satis docuimus, nu. 34. incip. qui mos latè patens & 4. seq. sed quibus illud vnũ addere potes, quod huc priuatim pertinet: nẽpe testatorẽ magis diligere primum hæredem à se institutum quàm substitutũ, qui secundus hæres dicitur, vt diximus. id enim apertè voluit. l. quisquis. §. 1. & ibi Bar. & alij, & præsertim Soci. ff. de condit. & demõstra. quam ad hoc no. dicit Iason in l. licèt imperator, col. 5. in 9. eodémq; vltimo no. ff. de lega. 1. & ex ea pulchrã quæstionem decidit Bar. in l. Gallus. §. etiã si parente, col. 2. versi. iuxta prędicta, & ibi latè ipse Soci. col. antepe. vers. & prędicta inducuntur. ff. de liber. & posthum. Et ad hoc quoque bene facit l. quoties, in princi. ff. de vsufruct. & l. qui soluendo, la. 2. & ibi Angel. & Imo. & recentiores. ff. de hæred. instituend. cum aliis multis concordantib. à me etiam collectis in tractatu Primigeniorum in 19. quæstio. nu. 3. nempe cùm ex huiusmodi.

9 ¶ Ex quo etiam illud assumitur, quòd similiter statutum magis dilexit, & in maiore fauore habuit institutum quàm substitutum, vt se conformet ad iudicium & voluntatem testatoris, vti è diuerso testator censetur se cõformare ad statuti dispositionem, vt voluerunt Bar. Angelus, Imo. Raph. Co. Paul. Ca. in lect. Padu. Ro. Alexan. & alij recentiores in l. hæredes mei. §. cùm ita. ff. ad SC. Trebellian. cum aliis multis concordant. etiam à me congestis in repet. l. si vn-

qnam,in verbo,ſuſceperit liberos, nume.84.incip,ſed illud hic quæro.C.de reuocand.dona.

10 ¶Nam & diſpoſitio legis ſiue ſtatuti à pari procedunt.l.ſeruus hac lege.ff.de manumiſsio.& l. ſi ita fuerit ſeruis,in fi.& ibi Bar.ff.de manumiſ. teſta.& l.cùm quidam,ver.quemadmodū enim. C.de verbor.ſignific.Et diſpoſitio legis vel ſtatuti regulatur (vt noſtri loquuntur) ſecundum iura quæ loquuntur de diſpoſitione teſtatoris, glo.in l.1.in glo.2. & ibi Bar.C. de his quib. vt indignis.& idem Bar.in.l.in cognitione, col.2. ff.de SC.Syllania.Ro.qui alios citat, conſi.123. circa primum dubium,col.2.verſicu.præmiſsis tamen non refragantibus. Alex. qui & alios adducit in l.eá demum,poſt medium,verſicu.adde quòd contra eos.C.de collatio.Philip.Dec. cō. 96.cuius ſuperſcriptio incipit,'ſi ſtatutum, col. 2.verſi.pœna priuationis. Igitur vt hanc rationem concludam,ſequitur,ſi ſtatutū voluit concedere id priuilegium inſtituto, vt per ipſum ſaiſiatur, vt idem quoque velit ſubſtituto concedere.

11 ¶Sed & hæc quoq; ratio ex ſuperioribus depromitur,quòd cùm ſubſtitutus nō dicatur ſimpliciter & abſolutè hæres,ſed cum illa adiectione, ſecundus,vt ſuprà probauimus.Illud quoq; cō-ſequens eſt,vt propriè non ſit hæres, ſed ſecundum quid(vt noſtri loquuntur)& vt dicit Ariſtot.li.1.Politicor.c.4.κατὰ τι.id enim propriè dicitur,quod ſimpliciter & abſolutè dicitur,nō quod ſecūdū quid.l.cū ex oratiõe.ff.de excuſat.

tutor.& l.patris & filij, & ibi Fran. Are. & Iason vterque in 1.no.ff.de vulg.& pupil.substitu. Bart.in l.Lucius.§.quæsitum,ff.de leg.3. Bald.d. con.12.vbi suprà,lib.3.Petrus Ancha.in repe.c. 1.char.70.in paruis, ver.quid dices de patrono. Soci.in d.l.1.col.1.ff.de vulg.& pupil.

12 ¶Ideóque quod simpliciter dicitur, simpliciter etiam & absolutè intelligendum est, non secundum quid.l.1.§.1.ff.de donatio.& l.si ita quis. §. vlt.ff.de leg. 2. & in id quoque à pleriſq; allegatur dicta l.hoc legatum.ff.de leg.3.& l.vlt.C. de his qui veniam ætat.impetra.cum similibus adductis à Cardi.Alex.in c.ad id quod,col.2.vers. sed do vobis de sponsa.& matrimo.li.6.

13 ¶Id quod maximè procedit in statutis,Bald.in l.quod verò,circa medium,vers.sed pone quòd statutum.ff.de legib.& in l.si nõ speciale, etiam circa medium,versicu.quæro hic dicitur patriæ tuæ.C.de testa.Maria.con.1.in casu suprà narrato,col.1.versi. præterea illud dicitur.& Soci. illius filius in l. ſerui electione.§. 1. post princip. ff.de leg.1.& con.47.in primo præsentis consultationis articulo,col.3.versi.præterea dato,li.1. vbi & alios citat.& consi.67.visis inuestituris, col.3.versi.primo aspectu,co.lib.1. repetito cõ. 165.li.2.& idem Socinus dicto con.207.vbi suprà,eodem li.2.& consi.1. visis & discussis,col. 1. versicu. ista conclusio probatur, li.3.vbi & id dicit procedere in materia quantumcunque fauorabili,& alios quoque citat.&.d.con.57.lib. 3.& con.121. præmittenda est disputatio, col.8. versi.

versi.confirmo hoc idem,li.4. vbi & illud item dicit procedere in materia fauorabili: Carol. Rui.qui id multis probat,consi.18.quæritur an Laurentius,col.vl.nu.17.li.2.& con.24. visa facultate,col.24.nu.13.eo.li.2.vbi etiã dicit procedere in materia fauorabili.& Paul.Paris.con. 61.aduersus testamentum, col.3.nu. 23. lib.3. & Doctor.vbique.

14 ¶Hanc quoque opinionem hæc ratio adiuuat, quam & nos supra nu. huius declarationis.1. in fi.adduximus,sed ad aliud propositũ,quòd scilicet substitutus non censetur hæres institutus,sed testatoris,& ex ipsius testamento. At hæres primo loco institutus cõtinuò post mortẽ testatoris fuit saisitus ex hoc statuto,ita vt nullum fuerit medium inter mortẽ ipsius testatoris, & acquisitionẽ possessionis ipsius hęredis.l.quęsitũ. §.præsenti.ff.de lega.1.& diximꝰ supra in.6. declaratio.nu.9.incip. tum etiã quia. Ergo substitutus saisitus non fuit,cùm duo in solidũ possidere non possint l.3.§. ex contrario. ff. de acq. possessio.& in casu nostri statuti voluit Bal.co. 454.quidã Ioannes ad.fi.li.1.& alij quos in d.6. declar.adduxi.nu.8.incip.& certè vt tandẽ. Nec fuit itẽ saisitus per mortẽ instituti ex hoc statuto,vt qui ipsius hæres non est,vt dictum est.

15 ¶Et hanc rationem ita cõfirma, quòd licèt aliàs directò substitutus posset propria authoritate possessione accipere, hoc tamen non posset hic procedere,vbi hęres est saisitus vi huius statuti. Ideo nec substitutus quidem directò, potest tũc

capere ꝓpria authoritate, ſed debet capere per manum hæredis, vt aliàs ſemper cùm ipſo hæres poſsidet, vt probat tex. in l. precibus, in fi. ſecũdum intellectum Chriſtoph. Caſtel. & Raph. Fulgoſ. C. de impuber. & aliis ſubſtitutio. quem etiam ſequitur Iaſon ibi, col. 7. verſ. ſeptima fuit opinio veriſsima. & omniũ apertiſsimè, Pau. Pariſ. qui & alios citat, con. 54. in iſto iudicio poſſeſſorio, col. 5. ver. quæ & vlteriùs ſuadẽtur, li. 7.

16 ¶ Vnũ tamen eſt quod in cõtrarium ſententiam nõ modicũ vrget, vt ſcilicet inſtitut⁹ directò vi huius conſuetudinis ſit ſaiſitus, id ſcilicet quòd ſubſtitutus dicitur hæres, vti etiam inſtitutus. l. 1. in prin. ff. de vulg. & pupil. ſubſtit. & propriè quidem inſtitutus, vt clarè probat tex. loquens in conditione in l. mulier. §. vlti. & ibi Bar. ff. de condit. inſtitut. Carol. Rui. con. 62. prima facie videtur, col. 4. verſi. nec obſtat quod dicit li. 3.

17 ¶ Ideóq; ei cõpetit beneficium, quod ad hoc beneficiũ huius ſtatuti proximè accedit, ſcilicet l. vl. C. de edict. diui Adria. tollen. quę ſimpliciter loquitur de hærede, vt non obſcurè voluit glo. ibi, in verbo, ex parte, in fi. dum allegat l. 1. eo. ti. & hoc ibi ſequuntur potiſsima pars ſcribentium, videlicet Cy. col. pe. verſi. quid in fideicõmiſſario, Bar. col. 4. verſi. quæritur vtrùm ſubſtituto, Ioan. Fab. col. 1. verſi. fideicommiſſarius autẽ, Sali. col. 2. verſi. quæro tertiò quid ſi ſubſtitutus, Pau. Ca. col. 3. verſ. in fi. glo. ibi reſpõde vt colligitur, Raph. Fulgoſ. col. 3. verſi. in eadẽ, ad fi. Alex. col. 4. verſi. quærit etiã glo. de ſubſtitu-

to,Iaſon col.3.verſi. breuiter puto,& iterũ col. 4.verſ ex tertia parte glo.Frã.Curt.iunior col. 9.verſi.quartò quærit. & ipſe Bar.conſi. 5. viſa quadã petitione,in 1.dubio.& cõ.91.in nomine domini,amen,in quæſtione vertẽte in curia capitaneç ciuitatis,col.1.& Bald.cõ.186.qnïa allegationes,col.2.verſ.cõcludo ꝙ dominus,li.1.& cõ.104.cõparuerunt in iudicio,li.5.Angel.Are. in 5.quadrupli, col.12.ver.veniam⁹ ad ſecundũ, Inſti. de actio, Iaſon in l.precibus, col.13. verſi. alia eſt vtilitas, quia directo.C. de impub.& aliis ſubſtit.Hoc tamen à multis eorũ addito, ne id prætermittam,ſi modò cõſtet inſtitutum repudiaſſe,aut aliter excluſum eſſe.

18 ¶Præterea ſubſtitutus in omnib⁹ & per oĩa cenſetur eſſe ſubſtitutus l.cohæredi,in prĩ.ff.de vulga.& pupil.ſubſtitutio.& l.Iulian⁹,ff.de hæred. inſtituẽ.Nã ipſe ſubſtitutus eſt ex ipſo nomine in locũ inſtituti ſubrogatus. Ideóq; eius naturã ſequitur,aſſumítq; ipſius omnes qualitates, cõditiones & vires l.ſi eũ.§.qui iniuriarũ.ff.ſi quis cautio.&c.eccleſia. le.1.vt lite penden.&c.1. vt eccleſ.benefi.cum ſimilibus.Etiã ſi in aliquo diſcrepent.Paul.Ca.con.73. repetito. con.265. licet iſta domina Liſa, ante fi.li.1.& Iaſon qui id dicit no.in d.§.qui iniuriarũ,col.1.in 2.no.Philip.Dec.con.50.quia verba teſtamenti,col.1.& con.53.placet mihi,circa mediũ,& cõ.90.cuius ſupraſcriptio incipit, ſi ſtatutum, col.1.& con. 183.in controuerſia,col.2.verſ.confirmatur iſta concluſio.& con.190.circa primum dubiũ,col.

3.verſi.quartò hoc idem.& con.543. in caſu ꝓpoſito,col.3. verſi.tertiò hoc confirmatur.& diximus in noſtro tractatu Retractuum,ti.1. glo. 10.in verbo, dedans l'an.nu.80. ſed hic aduerte. Ideóque vtitur iiſdē priuilegiis, quibus is in cuius locum ſubrogatur.l.decernimus, & ibi Bar. C.de aquæductu,lib.11.& diximus etiam in tracta.de iure Primigeniorum,quæſtio.40.nu.41. incipien.hinc que etiam fit.Et eodem iure Pau. Pariſ.qui alios citat,con.47.videtur prima facie,col.2.nu.14.lib.4.nam & vi ſubrogationis, dictum de vna perſona trahitur ad aliā,etiam in materia exorbitanti l.libertū.§. ſenatus.ff.de ritu nuptiar.& l.item veniunt.§.vl.ff.de petit.hęredit.Fran.Are.in l.1.col.2.in prin.ff.de vulg.& pupil.ſubſtitutio. vbi & ad hoc allegat modernos in l.ſi verò.§.de viro.ff.ſol.matri.

19 ¶Ex quo fit vt ius inſtitutionis, quod erat in inſtituto tranſeat ad eius ſubſtitutum vulgarem.l.cùm ex filio.§. vlt. & ibi glo.& doctores, inter quos Baldus dicit notatu dignum,& Raphael Co. valde ſingulare. ff. de vulg. & pupil. Et vt legata ſimpliciter relicta ab iuſtituto, intelligantur in dubio repetita à ſubſtituto l. ſi ſeruus plurium.§.1.verſicu.ſi tamen ſecundum ſubſtitutum,& ibi Iaſon qui id ſcitè colligit,in 2.no.ff. de lega.1. & clariùs probatur in l. licèt imperator,& ibi ipſe Iaſon col.5.verſi.nota no nò,& vltimò.ff. de lega. 1. vbi & hanc ſubrogationis naturam adducit.

20 ¶Quid igitur hic dicemus? Et certè Chaſſen.

hac in re fuit sibi contrarius, in secundo consi. foro vtrobique seruiens. Nam consi. 19. nobilis domin⁹ Antonius, in 12. dubio negauit substitutum esse saisitum vi huius consuetudinis. ea potissimum ratione, quam suprà tetigimus, quoniã scilicet institutus fuit saisitus per mortem testatoris. Igitur substitutus non fuit saisitus, cùm duo in solidum eandem rem non possint possidere. At idem cõ. 62. ex verbis in quadam substitutione appositis, col. pen. versi. item & cùm ita sit, memor tamen illius suæ opinionis, dicit illum saisitum ea ratione, quam nuper diximus, de viribus subrogationis. Et ita dicit fuisse iudicatum in parlamento Tholosano.

12 ¶Sed ea ratio non omnino tuta est, nã primùm quod dictum est, subrogatum assumere naturã eius in cuius locum subrogatum est, intelligitur de natura primordiali & originali, non etiam accidentali, vt per tex. in l. item veniunt. §. cùm prædiximus. ff. de petit hæredit. voluit glo. in l. certi condictio, in princip. in verbo, in omni causa, ad fi. ibi, item nunquid hęc crescat, & ibi Bar. qui eam multùm extollit, & dicit singu. colum. 3. versi. quærit glo. vtrùm hæc actio, Baldus qui & illam dicit no. col. 4. versicu. quærit glo. si certi condictio, Alexand. col. 3. versicu. in ea, in fin. tene menti, Iason col. 8. versi. in ea glo. ad fi. & Philip. Dec. col. 5. versi. in eadem glo. ibi non ex casu. ff. si cert. peta. Bald. qui & illam dicit valde singul. in l. 1. §. sed & si. C. de rei vxor. actio. Angel. qui eius rationem reddit in dicta

l.item veniunt.§.cùm prædiximus,de petit.hæred.At hic certum eſt, huiuſmodi ſaiſinam quæ fit ex ſtatuto, nõ eſſe naturalem ſeu originalem aut primordialem, nempe cùm ex noſtro iure communi introducta non ſit, ſed potiùs contrarium,vt latè diximus ſuprà, in princi. huius tractatus.

22 ¶ Deinde etiam videmus, quòd non per omnia ſubrogatum ſequatur naturã etiam primæuam eius cui ſubrogatur, vt videre licet ex eo quod actio ſubrogata in locum alterius,quę ex ſui natura primæua erat famoſa, non tamen eſt famoſa,vt etiam voluit glo.in dicta l.certi cõdictio, in illo eodem verbo,verſic.item & ſi detur ſpecialis,& ibi quoque Cy.Alberi.col.8.verſi.quęro aliam quæſtionem ſimilem,Alex.col.3.verſi. item adde circa proximè dicta, & Iaſon col. 9. verſi.etiam quia illud.Ioan.Fab. poſt Pet. in §. fuerat,col.vlt.verſi.viam tamẽ brochardicam, Inſti.de actio.Et videre etiam licet ex l.mulcta, & ibi Bar. & alij.ff. de condict. & demonſtrat. & l.epiſcopale.C. de epiſcop. audient. & quod no.Bar.in l.1.§. hæc actio.ff.ſi quis teſta.lib. Et priuatim vt ſubſtitutus non ſemper ſequatur naturam inſtituti, habes tex. in l.1.§. ſi quis autem.ff.de ſucceſſor.edict. quem tex. ad hoc expendit Baldus in l.certum,col.5.verſi. item dubitatur.C.vnde legit.& Alexan. con. 106. viſo themate antepoſito,col.3.verſic.pro hoc etiam benefacit,li.3.

DECIMA DECLARATIO.

1 ¶ DECIMO declara, vt si etiam hoc nostrũ statutum haberet locũ in substituto directò, nõ tamen in fideicommissario etiam vniuersali, illis ipsis rationibus quas in præcedenti declaratione adduximus, contra substitutum directo, quæ multò magis locum habent contra fideicommissarium, præsertim quòd ipse fideicõmissarius ante restitutionem sibi factam ab hærede, non potest propria authoritate possessionem bonorum accipere, nec sibi aliter ius dicere. l. 1. in prin. ff. quor. lega. & l. restituta, in prin. & l. facta. ff. ad SC. Trebellia. & §. restituta, Insti. de fideicom. hæred.

2 ¶ Idque etiam si restitutio esset facta ipso iure, vt fit in quibusdam casibus: neq; enim propterea in eum transfertur possessio, glo. in l. 1. §. sed & quoties, in verbo, actiones. ff. ad Trebellia. & in l. sancimus. §. cum autem, in glo. vlt. & ibi Bar. & Bal. ad fi. C. eo. ti. in & l. vl. in verbo, in rẽ, C. de sacros. eccles. & in cap. 2. in glo. vl. ad fi. de consuetud. Alexan. con. 82. perspectis his, col. 2. versi. hoc præsupposito, li. 2. & Philip. Dec. con. 467. bene & consultè, col. 2. versicu. non obstat quod aduersarij.

3 ¶ Atq; etiã si fideicómissarius protestetur se nó id facere animo inuadendi, Oldra. con. 107. circa ius municipale, in 6. quæstio. Bald. con. 234. veritas est ista, lib. 3. Maria. consi. 33. prosequendo ordinem in vl. dubio. Iason consi. 146. præ-

ſuppoſito ſine veri præiudicio, in prin. li. 4. Ludouic. Gozad. conſi. 93. in cauſa Mutinenſi, col. 2. verſi. octauo adduco, ex quibus & tu illud intelliges quòd fideicommiſſarius id faciens ante aditam hæreditatē tenetur interdicto quorum bonorum: poſt aditam verò, incidit in pœnam. l. nō eſt dubium. C. de lega. vt etiam voluit Paulus Pariſ. con. 54. in iſto iudicio, col. 1. li. 3.

4 Quinetiam ſi teſtator dederit facultatem fideicommiſſario accipiendi poſſeſsionem propria authoritate, quod haud dubiè facere poteſt, tamen ad id debet interuenire authoritas prætoris. Bald. con. 234. veritas eſt iſta, verſicu. ſed vnum eſt aduertendum, lib. 3. & Iaſon dicto conſi. 146. lib. 4. Et ſi nihilominus fuerit hic fideicommiſſarius adeò temerarius & præceps, vt ſpreta hæredis reſtitutione, poſſeſsionem propria authoritate accipiat, ea poſſeſsio erit vitioſa, nec impediet hæredem mitti in poſſeſsionem, ex beneficio. l. vlti. C. de edict. diui Adria. tollē. vt voluit Bar. in l. filiam fratribus. ff. ad SC. Trebellia. Paul. Ca. in d. l. vl. co. 5. verſi. in glo. ſequē. an fideicommiſſarius. C. de edic. diui Adria. tollen. De quo tamen vide ibi glo. in verbo, legitimo, verſic. item an fideicommiſſarius, Cy. col. vl. verſicu. nunquid fideicommiſſarius, Bar. col. vl. verſi. quæro vtrùm fideicommiſſarius, Io. Fab. poſt mediū, Alberi. col. 8. verſi. ſed nunquid fideicommiſſarius, Angel. paulò ante finem, Sali. col. 6. verſi. reuertor ad glo. Corne, col. pe. verſi. in ea, ibi. l. filiam, Alex. col. 11. verſi.

in ea,ibi,item,Iaſon.col.antepe.verſi.in ſecunda quęſtione,Iaco.à S.Georgio,col.antepenul. verſic.in ea glo.ibi,filiam fratribus,Philip.Dec. col.quoque antepenul.verſic.in ea glo.l.filiam, Franc.Curt. iunior. col.antepenul.verſic.circa prædictam,& Pe.Ferrar.in tit.for.libel.quo petit.hæredi.ex teſta.in verbo, iniuſtè occupauit, in fin.& Philip.Decium,con.424. proponitur quod magnifica,ferè per totum.

5 ¶ Nec ipſe(nondum reſtitutione illi facta) poteſt petere mitti in poſſeſsionē , ex d.l.vl.vt ibi voluit gloſ.in verbo,ex parte,Cy.col.pe.verſi. quid in fideicommiſſario, Bar.col.3.verſi.item quærit glo.Bald.col.7.verſi.item in hærede hæredis,& col.ſeq.verſi.ſecundò,quęrit an ſubſtituto,iterúmque col.ſeq.verſi.tertiò ſe præferēdo,Alberi.col.6.verſi.item quęrit glo.an huius beneficium,Io.Fab.col.1.verſic.fideicommiſſarius,Angel.col.1.verſi.in ea glo.ibi reſpondeo, Sali. col.2.verſic.quęro ſecundò,quid de fideicommiſſario,Paul.Caſt.col.3.verſic. in gloſ.ibi reſpondeo,Raph.Fulgoſ.col.3.verſic.in ead.ibi huius legis,Alex.col.2.verſic.in ea,ibi quid dices,Corne,col.3.verſi.in ea in huius legis, Iaco. à S.Georg.col.3.verſi.in eadem,ibi non habere, Iaſon col.3.verſi.ex ſecunda parte glo.Philipp. Dec.col.7,verſi.in ea glo.ibi,quid dices,Franc. Curtius iunior,col.7.nu.43.& ſeq.& ipſe Bar. in l.ſi quis agere,col,2.verſic.vlteriùs oppono, dicitur,& ibi Raph. Fulgoſ.col,2.verſi.nota & tertiò , per eum text.quo nullum meliorē dicit

C.de codicil. & cõ.91.in nomine domini amẽ, in quæstione vertente in curia,post princ.Bald. in additio.Specul.in tit.de testa.§.sequitur,col. vl.versi.sed an ex fideicommissaria. Angel.con. 135.Paucius Masiuoli,in 1.dubio.Paul.Ca.in l. restituta,in prin.ver.& collige ex hac lege,ff.ad SC.Trebellia.& Alex.consi.4.videtur inspectis his,col.8.versic.retenta ergo cõmuni,li.2.Frãc. Are.con.37.sequendo ordinem,in 6.eodémque vl.dubio .Ange.Are.in §.quadrupli,col.12.ver. veniamus ad secundum,Instit.de actio.Iason in l.precibus,col.13.versi.alia est vtilitas, quĩa dire cto,C.de impub.& aliis substitutio.

6 ¶Ad hæc quod dicitur nepotem succedere in locum filij sui patris, in successione aui vel patrui,l.vt intestato.C.de suis & legit.& l.posthumorum,in princ.ff.de iniusto testa.& authent. cessante,& authent.post fratres.C.de legit.hęred.cum similib.intelligitur, quando succedit iure & titulo hæreditario, non etiam quando iure fideicommissi,Bald.Raph.Co.& Floria.in l. cùm ita.§.in fideicommisso. ff. de leg.2. Rapha.Co.consil.106.mulier constituit maritum. Benedict.Capra.con.5.punctus,quædam domina,ante fi.Ange.Are.in §.cùm filius, col.1.Insti. de hęred.quæ ab intesta.deferunt,cum aliis multis à me congest.in tracta.de iure Primigenior. in 40.quæstion.nu.184.incip. trigesimoquarto cùm plures,&seq.de quo tamẽ videbis quatuor nu.illum seq.

7 ¶Quid ꝙ fideicommissario non prodest inuen

tariũ ab hęrede cõfectũ, etiã reſtitutione illi facta, vt per Specula. poſt alios antiquiores in ti. de inſtrumentor. editio. §. nunc verò aliqua, ver. quid ſi hæres rogatus, & Ioan. Fab. in l. 1. ſtatim poſt princip. C. de iur. delib. & in §. ſi extraneis, col. 1. ver. ſed quæritur nũquid, Inſtit. de hæred. quæ ab inteſta. deferunt. vbi & ipſe col. 2. ver. in ſecundo videtur, tradit, ꝙ nec ipſe poteſt facere inuentarium, vt ſe eximat debitis hæreditariis, quæ ſupra vires hæreditatis ſunt, vt hęres facere poteſt. id enim tantum concedi hæredi: nec alibi cautum reperiri, id eſſe fideicommiſſario conceſſum, de quo tamen vide omnino Specul. d. tit. de inſtrum. editio. §. dicto, verſic. quid ſi hæres rogatus, & verſi. quid ſi hæres, qui illum confeſtim ſequitur, & ibi Io. And. in additio. & Iacob. Bel. in §. ſi verò expreſsim, in authen. de hæred. & Falcid. Bar. in l. 1. §. 1. ff. de iure deliber. & in l. in ratione. §. quod vulgò, col. vlt. verſi. quæro hæres fecit. ff. ad le. Falcid. & Bald. in d. l. vltim. col. 4. verſic. item quæritur an fideicommiſſarius. C. de iure deliberan. & in authent. ſed cum teſtator, col. 3. ver. quæro vtrùm inuentarium. C. ad le. Falcid. Pet. Ferra. ti. forma libel. quo petit hæred. ex teſtamen, in verbo, purè inſtituit.

8 ¶ Sed & illud quoque huc facit, ꝙ quæ ſpeciali quodã iure ac fauore & priuilegio competunt hæredibus, vt id beneficiũ cõtinuatio poſſeſsionis, nõ trãſeunt in fidecõmiſſarios vel vniuerſales, ſed remanet apud ipſos directos hæredes vt

redes,vt videre licet in iure patronat⁹,quod cõ petit dominis in libertos,atq; etiã í iure patronatus ecclesiæ.Nam primũ probatur,ex l.si patronus,la.1.in princ.& ibi glo.ff.de bon.libertor.& glo.in l.sciendum.ff. de verbor. signific. vti ex illis refert & sequitur Iason in l.precibus, col.12.ver.secunda vtilitas.C.de impub.& aliis substitutio.Secundum voluit Bar.in l.quia perinde.ff.ad SC. Trebellia.per illum tex. qui probat iura sepulchrorum non transire in fideicõmissarium, quod & huc nõ modicum pertinet. & sequitur Bald.in l.vl.col.pe.versi.si autem hę reditatem.C.de edic.diui Adria.tollend.& in l. cùm virum,col.vl.versic.nota quod non cadit. C.de fideicõmiss.& Imo.qui dicit singul.& no. dignissimum,in l.si patroni,in prin.& ibi Alex. col.1.ff.ad SC. Trebell.& Iason in d.l.precibus, vbi suprà.

9 ¶ Deinde fideicommissarius etiam vniuersalis non est propriè hæres,vt probant ll.de ca re loquentes,videlicet l.si filiusfamilias, §.1.ff.quod cum eo,cùm dicitur,effectu enim quodammodo hæres est,& l.postulãte.§.sed & in huiusmodi.ff.ad SC. Trebellia.cùm dicitur,nam & quodammodo in partem hæreditatis senatus recipi voluit fideicommissarium,& haberi hęredis loco,pro qua parte restituta esset ei hæreditas. & iterum,l.si hæres ab eo,in fin.prin.eo ti.ibi,hæredis vice fungi eum, cui fideicommissum relictum est.Nam hæ dictiones quodãmodo,& haberi loco,& vice,sunt improprietatis & fictio-

nis ſignificatiuæ l.ſi me in vacuam,& ibi glo.in verbo, nec amittat.ff.de acq.poſſeſsion.& l.in ſuis.ff.de liber.& poſth.& §.ſed ſui quidem hæredes,& ibi gloſ.in verbo,exiſtimantur,Inſtit. de hæred.quali.& differen.Bar.in l.ſi is qui pro emptore,col.4.verſic.ad hoc reſpondeo, & ibi recentiores.ff.de vſucap.& in l.2.ff.ad SC.Macedonia.& in l.ſi maritus.§.legis Iuliæ, qui eſt primus,poſt prin.ff.de adulter.Bal.Angel.Imo. & recentiores in l.patris & filij.ff.de vulg.& pupil.cum ſimilib.

10 ¶ Et ita ſcilicet q̃ fideicommiſſarius non dicitur propriè hæres,tenuit expreſſè Bald.con.70. conceſsio fuit facta,col.2.verſic.præterea iſtud nomen hęredis,li.2.vbi ex hoc conſuluit in pulchro caſu.Angel.d.con.135.& Anto.con.76.viſo puncto & quæſtione, in fi.Imo.in l.qui liberis.§.hęc verba.ff.de vulg. & pupil. Raph. Fulgoſ.in l.qui cum tutoribus,columna prima, ff. de tranſactio.Paul.Caſtr.conſil.12.præſens conſultatio, col.2.verſic. præterea item,li.2. Alex. qui alios multos citat,ĩ l.1.§.de illo, & ibi quoque Soci,poſt princip.ff.ad SC. Trebellia.idem Alex.& Iacob.à S.Geor.in rubr.C.de impub.& aliis ſubſtitutio.Bar.in repe.l.cùm acutiſsimi, col.56, verſi.ſed an appellatione hæredis.C.de fideicõmiſ. Soci.in rub.ff.de vulg.& pupil.ſubſtit.col.2.ver.prima concluſio ſit.& cõ.17. poſt cõſiliũ ſupra ſcriptũ,col.2.ver.reſtat nũc reſpõdere,li.3.Iaſon in rub.ff.de lega.1.col.vl.ver. ex-

tra glo.posset,& ibi Aymo Crauetta.nu.37.Philip.Dec.con.55.cuius superscriptio incipit, legitimatio infantis,col.vl.& Chasse.con.67.nobilis & potens,col.18.nu.60.& 63.& seq.

11 ¶ Ideoque in materia pœnali fideicommissarius non venit appellatione hæredis,vt satis probat tex.in l.si antequam,cum l.seq.ff.de SC.Silla.& Frã.Are.in.l.1.col.2.in fi.1.notabilis,& ibi etiã Soci.col.3.ver.cõfirmo hoc ratione.ff.de vulg. & pupil.& ipse Soci.in d.l.1.§.de illo, in 3.conclusio.& rursum.in §.si is qui quadragin°col.2. versi.quia licet.ff.ad SC.Trebellian.Nec etiam in conditione dandi hæredi.l.qui hæredi.§.cum hæreditas.ff.de cõdi.& demonst.Angel.& Pau. Cast.in l.precibus,& ibi Iason col.13.ver.septima vtilitas est C.de impub.& aliis substitutio. Nec in alia materia strictè interpretanda, idem Soci.in d.l.1.vbi suprà.ff.de vulg. & pupil.substi.Iason in l.Centurio,col.11.vltra scribẽtes. ff. eo tit.nisi,inquit,aliàs actus redderetur inualidus.& Aymo Crauetta in repe.rub.ff.de lega.1. nu.38.

12 ¶ Nec in statuto simpliciter loquente de hærede,vt voluit Philip.Dec.d.consi.55. & Chassen. d.con.67.& alij plurimi,vt videre licet ex Bar. & aliis in d.l.de illo.ff.ad SC.Trebell. licet nõnulli etiam diuersæ sint sententiæ, suntque in illam rem quædam distinctiones,vt etiam ex iisdem in eo loco videbis.

13 ¶ Imò verò nõ venit fideicommissarius appellatione instituti hæredis, ac nec substituti quidẽ

propriè,cùm nec fideicommiſſum propriè dica tur ſubſtitutio,ſi credimus Nicol.Mat.Bal.Sali. Pau.Ca.Corne.& Philip.Dec.in rub.de impub. & aliis ſubſti.ex quibus ipſe Pau.Ca.id dicit eſſe notãdum ad ſtatuta ſimpliciter loquentia de ſubſtitutione,vt in eis fideicommiſſum non cõprehendatur.licèt Alex.in d.rub.& in rub.ff.de vulg.& pupil.ſub.teneat contrarium quibuſdã rationibus,quibus reſpõdet Phil.Dec.in priore illa rub.quanquã rurſus Franc.Curt.iunior ibi adhærens opinioni Alex.conatur ipſius Decij reſponſionibus & rationibus reſpõdere, vt per eos videre poteris.

14 ¶Illud tamen haud dubiè certum eſt & in ſtatutis correctoriis & exorbitãtibus, cuiuſmodi id noſtrum eſt,vt diximus ſuprà,in prefatione,nũquam venit fideicommiſſarius appellatione hæredis vt ſcribunt Alex.Soci.& alij recẽtiores in d.§.de illo .& Fran.Cur.ſenior cõ.29.in regno Siciliæ,col.pe.ver.venio ad ſecundum.

15 ¶ Et vt priuatim ad id noſtrum ſtatutum accedamus, non deſunt qui nuncupatim dicunt nõ habere locum in fideicommiſſariis, videlicet Alex.conſil.82.perſpectis his quæ ſupraſcripto themate, per totum, præſertim col.2.verſic.ſecundo reſpondeo, & multis ſequen.lib.2.quod repetitum eſt conſil.40.li.3.& iterum conſil.51. li.6. Franciſcus Curt.ſenior in addition.ipſius Alex.in d.l.1.§.de illo.ff.ad SC.Trebellian. Iaſon latè,qui tamẽ eorũ non meminit cõ.146.redẽptores,& c.preſuppoſito ſine veri preiudicio,

col.1.& 2.lib.4.vbi ita dicit fuiſſe iudicatum in Senatu Mediolanenſi.Philip.Dec.in l.vl.col.7. ver.ſed iſta cõcluſio.C.de edic.diui Adria. tollend. vbi dicit ſemper aliàs procedere in ſtatutis.& cõ.84.excellẽtiſsimi doctores,col.2.verſ. ſecundò quia non obſtat,& verſi.& vlteriùs circa hoc.& con.467.bene & conſultè, col.2.ver. in contrarium tamen iudico,verſic.non obſtat ꝙ aduerſarij.Iacob.à S.Georgio in l.ſi ſorori, verſi.ex hoc infero.C.de iure delib.Catel.Cot. in memor.incip. decretò Mediolanenſi, col.2. verſi.ex quibus omnibus. Claud.Aquen.in l.cũ hæredes,in princ.ante medium, verſic.prædictũ tamen ſtatutum.ff.de acquir.poſſeſ. Steph.Bertran.con.96.ex themate mihi exhibitæ conſultationis,col.2.verſi.quòverò ad id,li.4. Anto. Corſe. in tracta.de poteſtat.& excellentia reg. in 25.quæſtiõ.col.2. intelligens tamen,niſi ſtatutum aliter diſponeret, vt Patauij. D.Boër. latè deci.156.an fideicommiſſarij, vbi dicit ita ter fuiſſe iudicatum in curia parlamenti Burdegalenſis.Anto.Rube.con.121.dominus Ioãnes, col.2.verſic.ſed in caſu de quo agitur.Barptol. Chaſſe.in commentar.conſuetũd.Burgund.tit. des ſucceſsiõs.§.1.col.3.ver.itẽ etiam fideicõmiſſarij.& conſi.19.iuxta prædicta,in 12.dubio,per totum illud dubium. Ludo.Gozad.conſil.93.in cauſa Mutinenſi,col.2.ver.quartò cum in ciuitate.& nouiſsimè Carol.Molineus,in additio. Alex.d.conſil.82.li.2.& ante hos omnes, ſi non oſcitanter legatur , Raph.Fulgo.conſi.230. in

quæſt.

quæstione vertēte inter spectabilē, post mediū, versic.præterea cùm per statutum, iunctis præcedentibus.

16 ¶ Scio tamen alios esse qui è diametro contrarium tenent, videlicet fideicommissarium esse saisitum ex huiusmodi nostro statuto, & inter hos Paul.Castr.con.132.viso puncto & dubio, in 2.dubio,col.penultima, versic.ad secundum quæsitum,li.2.D.Benedict.in repe.cap.Raynucius,in verbo,mortuo itaque testatore,le.2.nu. 74.de testa.vbi ita dicit fuisse iudicatum in curia parlamenti Tholosani.Picus in l.vlt.super glo.in verbo,ex parte,C.de edi.diui Adria.tollend.Chassen.sibi contrarius consil.62.ex verbis in quadam substitutione appositis, col.pe. versi.item & cùm ita.

17 ¶ Sed aduerte, quòd Paul.Castr.d.consil. 152. loquitur in eo casu quo restitutio verbalis facta est fideicommissario vniuersali. Nam,ea,inquit, tantum operatur in illo quoad iura vtilia,quantum aditio hæreditatis in hærede,quoad iura directa,l.facta,in princ.& l.restituta.ff. ad SC. Trebellia.& l.1.cum ibi no.post glos.ff. de fideicom.hæred.petitio. Igitur cùm in hæredem directum post aditam hæreditatem,continuetur, & tranferatur possessio quæ erat apud defunctum ex forma huius statuti, consequens est,vt & in fideicommissarium vniuersalē, restitutione verbali facta, tranferatur & ipsa possessio: præsertim cùm nihil videatur esse quod queri debeat hæres, qui restitutionem eam

fecit.

18 ¶ Verùm nec hoc casu putarim transferri possessionem in fideicommissarium, nec iure quidem ciuili, cùm verbalis restitutio possessionem non transferat, nisi tradita & apprehensa possessione, cùm solis verbis possessio non transferatur, vt plenè not. in l. prædia. ff. de acquirend. possessione, nisi interueniat constitutum siue precarium, vel retentio vsufructus, aut alius ex his modis qui traduntur in l. 3. in princ. ff. eo tit. & in cap. 2. de consuetud. Nec ex hoc quoque statuto transferatur, cùm per mortem defuncti, vi illius translata fuerit in hæredem, non in ipsum fideicommissarium (vt diximus) neque enim in vtrunque in solidum transferri potest, vt diximus suprà in sexta declaration. numero octauo, incip. & certè vt tandem.

19 ¶ Nec statutum hoc nostrum loquitur de trãslatione siue continuatione possessionis ab hærede in fideicommissarium, sed tantùm à defuncto in hæredem: igitur nec hoc casu potest habere locum. l. 4. §. toties, & ibi Bartol. & alij. ff. de damn. infect. cum aliis multis concordantiis à me collectis in repet. l. si vnquam, in verbo, libertis, nu. 2. & sequent. C. de reuocand. donatio. Et ita nuncupatim ex facto respondit Nicolaus Bellonus, consil. 42. communiter in Italia, per totum, per multa illic allegata quæ tu videre poteris.

VNDECIMA DECLARATIO.

1 ¶ VNDECIMO declara, vt procedat in hærede ſimplici: aliud enim videri in hærede cum beneficio inuentarij, qui ſcilicet vt videtur, non ſimpliciter nec abſolutè hæres dicitur, ſed cum ea qualitate vel adiectione, cum beneficio inuentarij. Ex quo illud continuò ſequitur, eum non eſſe proprium hæredem, nec de eo debere nec poſſe intelligi id noſtrum ſtatutum loquens ſimpliciter de hærede. l. 1. §. 1. ff. de donat. & diximus plenè ſuprà in nona declaratione huius ſecundæ partis, num. 11. ſed & hęc quoque ratiò, & ſequent. vbi etiam videbis id quoque procedere in materia fauorabili, vt hic iterum repetamus.

2 ¶ Híncque videmus hæredem ſimplicem & hęredem cum inuentario non ſimiliter iudicari, ſed in multis differre. Nam vt id tibi ſummatim dicam, Iaſon poſt alios in l. vlt. §. 1. & ſi prę-fatam, qui eſt, col. 1. & 2. C. de iure deliberand. tibi ſigillatim ſeptem horum diſcrimina & differentias poſuit. Et aliud quoque poſuit idē Iaſon in eadem l. §. in computatione, col. 3. verſi. pone ergo q̄ iſte filius, & Steph. Bert. conſi. 304. viſis duobus publicis inſtrumentis, col. 2. verſi. cæterū quoad quæſita, li. 1. & alia quoque diſces ex glo. Bal. & Paul. Ca. in l. 2. C. de repudiàn. hæredita. & Pau. Caſtr. in d. l. vl. §. donec. C. de iure deliberan. & ex aliis vbique.

3 ¶ Et quòd hic hæres cum beneficio inuentarij

non sit propriè & omnino hæres, videtur probare tex. in d.l.vl.§.si vero postquam, vbi si hic hæres distulerit facere inuentarium secundum formam ibi traditam, hæres esse omnimodo intelligitur. Ideóque glos. in d.l.vl.§.in computatione, in verbo, confundãtur, circa medium, in versi. sed si vltra quartum, illum vocat quasi hæredem, veluti improprium. Et dicit etiam ibi Bald.col.3.versi.secundò quæro, quid si est institutus, quòd hic hæres non habet merum nomẽ hæredis.

4 ¶ Ex quo etiã possit videri hinc manare quod dicitur, statutum vetans hæredem venire aduersus instrumentum defuncti, non comprehendere hunc hæredem, cuius fundum ipse defunctus alienauit, sed eum posse non obstante huiusmodi statuto, eum fundum ab emptore vendicare. Ita enim voluit glos. in dicto §. in computatione, in illo verbo, confundantur, in fi. & ibi quoque Iacob. Bel. Fran. Tigr. Iaco. Butrig. Bar. col. vl. versic. vénio ad vltimam quæstion. Bald. col. penul. versi. vlteriùs quærit glo. Alber. col. item pe. versi. vltima quæstio. Angel. col. 2. versic. in glos. fin. dic hęc vera. Sali. colũna se. cũda, ver. quæro, omissis quæ sequuntur, Raph. Fulgos. col. vlt. versic. in ea ad fin. ibi, vt damnũ, Paul. Castr. col. vlt. versi. vltimo no. Alex. col. 4. versic. in ea glos. ibi, sed qui si statutum, Corne. col. vl. versic. in ea, in fi. Pileus, Iacob. à S. Geor. columna tertia, versic. in eadem glos. in fi. Iason columna vltima, versic. in vltima parte glos. C.

de iure deliberand. Bartol.dum se remittit ad eum locum, in l.cùm à matre,& ibi Bald.col.vl. versic.vltimò quæritur.C.de reiuendicat. Pet. Anc,& Imo.in cap.1.ille col.3.versic.sed hic incidenter, in fi.col.3.versic.iuxta prædicta quæri potest,de testa.Idem Pet.Ancar.con.6.viso the mate quæstionis, col.2.versic.& aduertendum quod dictum.

5 ¶ Et hæc opinio confirmari potest ex eo quod in nostra Gallia, in qua est istud statutum continuandæ possessionis defuncti in hæredem,nemini conceditur se hæredem dicere cum beneficio inuentarij, nisi priùs impetrata à principe huius rei gratia, vt & expressè cauetur consuetudine Burgundiorum, tit.des succesions, §.13.& non nisi etiã inuentario confecto.Quomodo ergo in eum potest continuari ea possessio? qui nõdum est hæres mortuo defuncto. præsertim cùm nullum sit hoc casu nostri statuti medium inter mortem defuncti & acquisitionem huius possessionis, vt docuit Bald. loquens in casu huius statuti,con.330. statuto,col. 1.in 3.quæstion.lib.1.& diximus suprà in 6.declaratio.num.9.tum etiam quia,vbi & alios citauimus.

6 ¶ Adde quòd hæres simplex nostris moribus Gallicanis est multo fauorabilior hærede cum beneficio inuentarij, ille enim etiam si sit vlterioris gradus,hũc repellit, vt voluit Masuer.cõ suetudinũ Gallicarũ scientissimus,in tit.de succesio,& vlti. volũtat,§. itẽ si ille qui est proxi-

mior : & hoc vt dicit fauore defuncti, creditorúmque & legatariorum, eſtque eius rei expreſſa conſuetudo apud Melodunenſes,c.107.Aurelianenſes,c.259.Aruernienſes,ti.des ſucceſsiós, cap.38.& ſeq.Borbonienſes,ca.329.& ſeq.Marchienſes,c.248. Niuernienſes,ti.des ſucceſsiós, §.28.& ſeq.Ideoque in his reſcriptis principum quæ in eã rẽ impetrantur, ſolet apponi ea clauſula,pourueu qu'il n'y ait autre qui ſe porte heritier ſimple. de qua clauſula videbis nonnulla apud Chaſſe.in d.§.3.des ſucceſsions,in glo.1.

7 ¶ Ego tamen aliter cenſeo, nempe hunc hæredem cum beneficio inuentarij eſſe ſaiſitum beneficio huius conſuetudinis: neque enim negari poteſt quin ipſe hæres ſit, nec illi eam appellationem tollere beneficium inuentarij,nec cętera in fauorem hæredum introducta.Imò verò illi ampliores fauores tribuere, ne ſcilicet tenea tur vltra vires hæreditarias,& alia quæ inde ſequuntur deſcripta ab his quos ſuprà citauimus, nu.huius declarationis 2.incip. hínceque videmus. Quomodo igitur quod introductum eſt fauorem illius,poſsit aut debeat in eius odiũ in retorqueri?l.quod fauore.C.de legib.cum ſimil.ib.ibi adductis. Aut quod ad augmentum à lege ſtatutum eſt,operetur diminutionem?l.legata inutiliter.ff.de leg.1.& l.cùm vinum. & ibi Alberi.ff.de tritico vino & oleo lega. cum infinitis ſimilib.

8 ¶ Et quicquid ſuprà dictum eſt, hic hæres qui fecit inuentarium, tam propriè hæres eſt quàm

qui nō fecit,& talem illum lex appellat vbique, vt patet ex d.l.vl.in prin.& in omnibus.§.vbique.C.de iure deliber. Nec contrarium dixerūt, nec ſenſerunt ij quos ſupra citauimus, loquentes in ſtatuto vetante hæredem venire contra inſtrumentum defuncti, ſed potius contrarium dum dicunt hęredem, qui fecit inuentarium, nō impediri, quominus ſuum fundum vendicet, nō ea quidem ratione innixi, quòd hic hæres impropriè ſit hæres (quod non prætermiſiſſent ſi ita intellexiſſent) ſed quia ſtatutum debet intelligi ſecundum ius commune, ne hæres ipſe damnum indebite patiatur. Ea enim eſt eorum ratio.

9 ¶ Quanquam ſunt qui & in eo caſu dicunt etiā hunc hæredem ſtante eo ſtatuto, non poſſe ſuā rem alienatam à patre vendicare, ob id ſtatutum, quod aliàs eſſet ſuperfluum, videlicet Pileus quæſtion.23. incipient. pater fundum. & Iacobus Ra.& Cy.qui dicit omnes modernos cum eo cōſentire, in d.l.vltim.§.in computatione, in quinta quæſtio.& ibi quoque Raymū.& Oldrad.& Ioan.Fab.col.pen.totius.l.verſi. ſed quid ſi eſt ſtatutum.& præterea Pet.Anca.in d. cap.1.columna tertia, verſic.ſed hic incidenter, ad fin.verſic.de teſta. De qua re & nos latiùs dicemus in noſtro tractatu, cui titulus eſt, Nihil
10 fruſtra.

¶ Sed vtcunque ſit, intelliges vtroſque eſſe in ea opinione, vt hæres cum beneficio inuentarij cō prehendatur ſub ſtatuto, niſi aliud præter pro-

prietatem vocabuli, vt nõ abs re scripserit Firmianus in suo vberrimo lexico, in verbo, hæres propriissimè, num. 76. hæredis appellatione in statuto venire heredem cum beneficio inuentarij, per not. à Bartol. Bald. & cæteris in d. l. vlt.

11 ¶ Quod & hinc quoque facilè colligitur, quòd licèt verba contractuum sint strictè interpretãda ac propriè, l. quicquid adstringẽdę. ff. de verbor. obligat. Tamen si feudum vel emphyteusis sit cõcessa cuipiam pro se & hæredibus, admittitur hæres cum beneficio inuentarij, peræque ac alius qui inuentarium non fecit, vt non obscurè voluit Alex. consil. 19. super eo de quo quæritur, li. 5. nam vt ibi dicit in fin. illius con. inuentarium ab hærede factum, illud tantùm operatur, vt non teneatur vltra vires hæreditarias. & sequitur Frãciscus Curtius senior, qui à nullo alio dicit fuisse tactum, consil. 83. deus pius Iesus, col. 5. versic. sed quid opus est tot suffragiis.

12 ¶ Nec verum est, quod suprà in princip. diximus, hunc non dici simpliciter hæredem, sed secundũ quid, scilicet cum ea adiectione vel qualitate cum beneficio inuentarij. Nam & hic hæres simpliciter dicitur & appellatur, vt patet ex d. l. vltim. in locis infinitis, de iure deliberand. vt iam suprà diximus. Et licèt nonnunquam à nostris interpretibus ita vocetur, non tamen fit, vt ea qualitas siue adiectio tollat simplicem hæredis appellationem, sed vt

oſtendat hæredum alios eſſe cum inuentario, alios ſine inuentario : illóſque ſibi cautiùs quàm hos prouidere, vt qui non tenentur vltra vires hæreditarias : quippe qui faciendo inuentarium vocatis creditoribus palam exhibent ac exponunt vires ac facultates hæreditatis, omnémque fraudandorum creditorum ſuſpicionem tollunt: quod non faciunt ij qui inuentarium non faciunt, vt nõ immeritò non audiantur, nec eis credatur, ſi dicant credita eſſe ſuprà vires hæreditarias, cùm facultatem probandi contrarij ſubſtulerint, bona occupando, nullo facto inuentario.

13 ¶ Sed nec quicquam in contrarium facit tex. in dicta l. vl. §. ſi verò poſtquam, cùm dicitur, hæredem non confecto inuentario intelligi omnimodo hęredẽ. Nec glo. in d. §. in computatione, in verbo, confundantur, loquẽs de quaſi hęrede Nec quod Bal. ibi videtur voluiſſe, hunc non habere merum nomen hæredis. Nam quantum ad primum, non eò ſpectat, vt hæredes qui non fecerunt inuentarium ſint magis hæredes, quàm qui fecerunt, vt ſatis declarat glo. ibi in verbo, omnimodo, & ibi quoque doctor. Nec ea glo. in verbo, confundantur, illud dicit quod ex ea diximus, ſed aliò reſpicit, vt ex ea videre eſt. Sed nec Baldus hunc negat habere merum nomẽ hęredis, ſed illud tantùm dicit, vbi fit inuẽtarium, conſiderari effectum & vtilitatem, & non merum nomen hæredis: quod ſcilicet habet hæres qui fecit inuentarium. ita enim neceſſe eſt eum

intelligere, & cõsequẽter illum tribuere merum nomen hæredi ei qui fecit inuentarium.

14 ¶ Quod autẽ postea dictũ est hunc non esse hęredẽ cum hoc beneficio, nisi priùs impetrata à principe eius rei venia, & confecto inuentario, ita scilicet vt antè non possit dicere se saisitum, nec tamen vllum esse medium inter possessionem defuncti & hæredis, facilè diluitur. Nam hæres continuò post mortem defuncti, ipso iure hæres est, & consequenter possessor vi huius statuti, etiam non impetrata principis venia, nec inuentario cõfecto, sed non gaudet priuilegio inuentarij, nisi illis primùm completis. Ideo interim non impeditur conuenire debitores hæreditarios, vt prodit Bart. in dicta l. vltima. §. donec, in fine, & ibi quoque Angel. in fin. Paulus Ca. col. 2. versic. quærit hic Barto. & Iacob. à S. Georg. versi. quæro vtrùm hæres. C. de iure delib. & ipse Bar. in l. vl. col. 2. versicu. concessum priuilegium, & ibi item Angel. ad fi. versi. ex prædictis apparet. C. de fruct. & lit. expens. Guid. Pap. decisio. delphin. 571. aliqui doctores in iure scribentes, col. 2. versi. sed nunquid hæredes. D. Boër. decisio. 53. insuper in audientia, paulò ante medium. Vide tamen Angel. & Imo. in l. 1. §. si stipulatio. ff. si cui plus quàm per leg. Falcidiam.

15 ¶ Quod postremò dictũ est nostris moribus hæredẽ simplicẽ veluti abigere hæredẽ cum beneficio inuentarij, nihil hucpertinet, præsertim cũ huius rei sit alia peculiaris ratio, vt diximus.

Scio autem à nonnullis dubitatum fuiſſe, an ſi huiuſmodi hęres cum beneficio vendiderit rem quampiam hæreditariam, ſit locus retractui, de quo tu vide Chaſſe. in commentariis conſuetudinis Burgund. ti. des retraicts. §. 1. in verbo, ſon heritage. & con. 22. conſuetudine cauetur, & Claud. Marlet. conſi. ſeq. deceſsit Catharina, col. pe. verſi. item & per quæ, & ſeq. vſque ad finem conſilij.

DVODECIMA DECLARATIO.

1 ¶ SED maius dubiũ eſt (& id erit vice DVODECIMÆ declarationis) an poſteaquã proximior ſe geſsit pro hærede cũ beneficio inuentarij, alius remotior dicit ſe velle gerere ꝑ hærede ſimpliciter, & ideo repellit proximiorẽ ex multis conſuetudinibus (vt diximus ſuprà in prędcedenti declaratione, nu. 6. incip. adde quòd hæres) Vtrùm hic remotior erit ſaiſitus vi noſtri ſtatuti? quod videtur, quia cũ ille proximior ſuperueniente hoc ſimplici repellatur, & è medio tollatur, pro mortuo habendus eſt, & perinde ac ſi nõ eſſet in rerum natura, l. pater filium, & ibi glo. ff. de inoffic. teſta. & l. 1. §. ſed & ſi patruus. ff. de coniũg. cũ emãcip. liber. & l. 2. §. ſed ſunt ſui, & ibi Bar. ff. ad SC. Tertul. cũ aliis multis concordant. à me collectis in tracta. Primigeniorum, quæſt. 52. nu. 16. incip. quarta ratio.

2 ¶ Imò verò hic ſimplex hæres, quãuis is ſit vlterior gradu, habetur tamẽ pro propinquiore, re-

moto illo propinquiore, veluti inhabili existente simplici hærede. Neque enim aliis obstat, qui inhabilis est, l. si post mortem. §. liberi. ff. de bonor. possess. contra tabul. Bald. in l. si quis prioris. §. talem. C de secund. nupt. vbi ex hoc decidit pulchrum casum. & post eum Alexan. in additio. Bart. in l. 1. §, qui habebat. ff. de bonor. possessio. contra tabul. & in sua disputat. incipien. Sigismundus, in 3. dubio, col. 1. cum aliis multis concordant, à me congestis in illo ipso tractatu Primigeniorum in 3. quæstio. per totum, præsertim nu. 5. incip. ego verò, & aliis multis sequēt. vsq; ad. fi. illius quæstionis.

3 ¶ Sed vnum est, quod admodum obstare videtur. Nam confestim mortuo defuncto, possessio quæ apud illum erat tēpore mortis ipsius, transit in illum proximiorem tunc habilem ad succedendum, & simpliciter & cum beneficio inuentarij, nisi alius superueniret qui se simpliciter hæredem gereret. Quomodo igitur illa possessio defuncti poterit in hunc posteriorem, qui postea se gerit hæredem simplicem, trāsire? cùm nullum sit medium inter mortem defuncti, & possessionem hæredis, vt expressè dicit Baldus in casu huius nostri statuti loquēs, con. 330. statuto cauetur quòd conductor, col. 1. in 3. quæst. lib. 1. & latiùs diximus suprà in 6. declarat. huius 2. partis, nu. 9 incip. tum etiam quia nullum, & alibi sæpe in hoc tractatu.

4 ¶ Præsertim cùm ille proximior qui se gessit pro hærede cum beneficio inuentarij, fuit statim sai

ſitus à morte defuncti, vt diximus in præcedenti declaratione, ideo hic qui ſuperuenit, non poteſt ſe dicere fuiſſe retro ſaiſitum, cùm duo in ſolidum eandem rem eodem modo poſsidere non poſsint. l. 3. §. ex contrario. ff. de acq. poſſeſsio. & voluit Baldus in hoc eodem ſtatuto loquens, con. 454. quidam Ioannes deceſsit, ad fi. li. 1. & alij quos tibi collegi in illa eadē ſexta declaratione, nu. 8. incip. & certè, vt tandem.

5 ¶ Nec poteſt hic hæres dicere ſe ſaiſitū per expulſionem alterius proximioris, qui idem fuerat ſaiſitus, vt cuius non ſit hæres, ideo ab eodē repulſo non poteſt cōtinuari poſſeſsio in hunc repellentem, qui illius repulſi hæres non eſt: ex quo fit, vt in eo nō poſsit habere locum noſtra cōſuetudo, quæ loquitur de mortuo & hærede illius. Ideo cùm verba conſuetudinis non huic conueniant, nec eius quoque diſpoſitio. l. 4. §. toties, & ibi Bar. & cæteri. ff. de dam. infect. & ca. indemnitatibus. §. ſed cùm eas, de elect. lib. 6. glo. in cap. quoniam, in verbo, qui ſimul, extra de vita & honeſta. cleric. cum infinitis cōcord. à me adunatis in repe. l. ſi vnquam, in verbo, libertis, nu. 2. incipiē. nam & vbi. C. de reuocand. donationibus.

6 ¶ Niſi dicas, adueniente hoc hærede ſimplici, in eum confeſtim omnia iura hæredis, ab illo qui vt proximior ſe hæredem cū beneficio inuentarij geſſerat, in hunc qui ſimplicem ſe gerit trāſfundi, vt in ſimili dicitur in l. 1. in prin. ff. ad Trebellia. & in alio caſu diximus in noſtro tracta.

tu Retractuũ,ti.1.§.1.in verbo,le pris que la chose aura coustè,nu.39. incip.nec dici potest. Sed tamen id vix summo iure obtinere posset, cùm nec possessio in casu illius,l.1.in fideicómissariũ transeat,vt etiam latè diximus suprà in decima declaratione huius secundæ partis.

7 ¶Sed nec vnquã aliàs ipso iure transeat possessio in alium, nisi in casib⁹ specialibus à iure aut cõsuetudine introductis, inter quos hic non est cùm non cõprehendatur sub hac nostra consuetudine.Credo tamẽ quòd si res veniret in cõtroversiam, admitteretur hic hæres aduersus alios extraneos occupantes res hæreditarias,sed non aduersus primum illum hæredem, præsertim si possessionem realem apprehendisset:super quo vide quod in similibus dicemus infrà in tertia parte declaratio.4.nume.5. incipien. in quo illud.& in 4.parte,declarat.5.nu,23.incipiẽ.illud tamen fateor,& sequen.

XIII. DECLARATIO.

1 ¶DECIMOTERTIO declara, an hoc statutum habeat locum in filio adoptiuo hærede.Nam illud scire debes filios adoptiuos succedere de iure communi: vel solos, si nulli alij sint legitimi & naturales:vel cum illis, si qui sunt. l. si te parens.C.de suis & legitim.& l. penul.§.& si quidem.C.de adoption.Etiãmque de iure authent, vt per Cy. in authent. in successione.C. de suis & legitim.quam legit sub ti.ad SC. Ter

tulian. Idque etiam in regnis, atque ita vt & ascendentes & vxorem excludant. Eisque debentur alimenta legitima, & quarta, vt latè sigillatim descripsimus in repeti.l. si vnquam,in verbo, susceperit liberos, nume. 18. aduerte tamen, & multis sequent.& in tract.Primigeniorum,in 84.quæstio.vbi & alia multa huc pertinentia posuimus.

2 ¶Verùm in Gallia ij non succedunt,vt & priori loco diximus,nume.22. & posteriori,nume. 10. ex sententia Masuerij, in titu. de probatio. versicu .item & si defunctus,& D.Bened. in repet.cap.Raynucius,in verbo,& vxorem nomine Adelasiam, num.758.& nume.760. Sed quia non nostris tantùm Gallis canere voluimus,sed & aliis apud quos ius commune in ea re obseruatur,vt scilicet adoptiui filij succedant,qui & ipsi hoc nostro statuto vtuntur,vt hæres sit saisitus. sunt enim præter Gallos & alij plurimi, qui hoc iure vtuntur, vt diximus suprà in præfatio decla.2.nu.3.incipiẽ.éstque simile.Ideo & apud illos putarim filium adoptiuũ hæredẽ esse saisitum.est enim verè hæres, licèt sit fictus filius,vt plenè probauimus in d. l.si vnquam,vbi suprà,nu.7.incip.sed & Baldus.

3 ¶Quod tamẽ semper intelligo,cùm id nostrum statutũ vel consuetudo simpliciter loquitur de hærede,videlicet vt hæres sit saisitus. Nã si aliquã adiectionẽ aut qualitatẽ natura addat,videlicet proximior consanguineus hæres,aut aliud

quidpiam ſimile, non putarem adoptiuum intel ligendum. cùm ſit nomen iuris, non naturæ. Et hic etiam vide quæ ſcripſimus in tractatu Nobi litatis. c. 15. nu. 5. extende ſecundò, & ſeq.

XIIII. DECLARATIO.

1 ¶ DECIMAQVARTA declaratio igitur hæc erit, an noſtrũ ſtatutũ habeat locum in his qui non iure ſanguinis aut teſtamenti ſucce dunt, verbi gratia, (nam horum nonnullos huc afferre nobis operę precium viſum eſt) vir & vxor deficientibus legitimis & teſtamẽtariis hæredibus, ſibi inuicem ſuccedunt, l. 1. ff. vnde vir & vxor, & l. 1. C. eo. tit. ídque etiam expreſsè ex multis conſuetudinibus Franciæ, vt apud Pictauos cap. 230. Etiámque vir clericus & vxor ipſius, vt voluit Odofre. in ſumma, ti. de ſucceſſio. ab inteſtato, quem refert & ſequitur Albetic. in dicta l. 1. & ibi quoq; poſt eum Iaſon col. 1. C. vnde vir & vxor. & de hoc eſt bonus tex. in cap. ſi quis presbyter. C. de epiſcop. & cleric. Atque etiam ipſe vulgò conceptus, & vxor, Baldus in l. ſi qua illuſtris, circa medium, verſi. quęro quis ſuccedit. C. ad SC. Orphi.

2 ¶ Imò verò & ſocer nurui, ſi vir non extat, & è diuerſo, ſi verum dicit Bald. in d. l. 1. poſt mediũ, verſ. item quæro ſi non extat vir. C. vnde vir, & vxor, motus quod nomẽ ſoceri à matrimonio deriuatur, l. cui etiam. §. affinitatis. ff. de poſtulan. & ita dicit intelligi glo. in §. mariti in, verbo,

bo,poſtea,in fi.Inſtit.de nupt. quæ videtur voluiſſe agnatos viri & vxoris ſibi inuicem ſuccedere excluſo fiſco.quã quidem glo.ad hoc ſummè extollit Nicol.Neapol.ibi,& Ioan.Plat.qui eam ſequitur, vti etiã Guid. Pap.in ſuis ſingul. ſingul.78.incip.conſanguineus.

3 ¶ At eam glo.reprobant Ioan. Fab. & Angelus Aret.qui eam tamen dicit ſingul.in dicto.§. mariti. Verùm id illam non dixiſſe ad quod allegatur , ſed aliud quippiam tradit Iaſon in dicta l. 1.colum. 2. verſicu. nunquid autem in hac l. C. vnde vir & vxor,vt ibi videre poteris. Sed quicquid ſit,illam Baldi ſententiam reprobarũt Rapha.Fulgoſ.Paul.Caſt.Ro.Alexand.Franc.Are. Philippus Corne. Iaſon & Philip. Dec.in dicta l.1. Sed & ipſemet Bald. in contraria ſententia fuit,in l.vl.col.4. verſi.item quæritur an ſit inuenire.C.vnde legit. & Nicolaus Peruſ. in tracta.de ſucceſsio.ab inteſtato, col.1. idque optimis rationibus,vt & ibi videre poteris,& hanc ſequimur in Gallia.

4 ¶ Item tutor ſuccedit pupillo, excluſo fiſco,ſecundum glo.in l.quò tutela.ff. de reg.iur.quam dicit ſingul. Dy.& ibi Alberic.& Corne.qui illam ſequuntur in dicta l. 1. C. vnde vir & vxor. Sed & eam ſequitur Bald.ibi,& in l.ſi quis filio exhæredato.§.eius qui, paulò ante fi.ff. de iniuſto teſta.& in d. l. ſi qua illuſtris, circa medium. C.ad SC.Orphit.Matth.Afflic.in.c.1.in verbo, bona vacantia,col.1.verſic.item tutor deficientibus,ti.quæ ſint Regal.

5 ¶Sed contrarium tenuit Bar. in dicta l. quò tutela, per l. nutritoribus. C. communia de succeſſio. quo in loco & idem tenuit ipſe Bar. & præterea Angel. Ro. & Paul. Ca. & iidè Angel. Ro. & Iaſon in l. 1. C. vnde vir & vxor. & Bal. ſibi cõtrarius in l. 1. col. 4. verſi. item quæritur cum tutor. C. vnde legit. & in l. cùm in eo, in fine. ff. de pact. Sed qui priorem illam opinionem ſequuntur, reſpondent ad dictam l. nutritoribus, quòd loquitur in nutritore, qui nõ ſubiacet periculo, neque obligatur ratione malæ adminiſtrationis. Sed huic rationi contrà reſpõdet Roma. in dicta l. 1. cui item ibi reſpõdet Corne. qui tamen reliquit cogitandum, vti apud eos videre poteris. In Gallia autem ſcio obſeruari vt tutor non ſuccedat.

6 ¶Præterea ſi qui eſt in aliquo collegio, moriatur ſine aliis hæredibus, ei ſuccedit illud collegium ante fiſcum, per d. l. ſi quis filio exhæredato. §. eius qui. ff. de iniuſto, rupt. & irri. teſta. vbi Bar. & Angel. no. quòd artifici morienti ſine hęredibus, ſuccedit collegium illius artis. & l. recuſare. §. item ſi municipes. ff. ad SC. Trebellia. & l. 1. C. de hæred. decurio. ex qua no. Bar. quòd ſi aliquis ex cõſiliariis cuiuſdam oppidi decedat ſine hærede, ſuccedit eorũ ordo, excluſo fiſco. Sed & Bald. ibi no. quòd doctori ſuccedit vniuerſitas. & l. formularij. C. de tracta. & ſtatuis, li. 12. per quam dicit Nicol. Neapoli. quòd ſcholaſtico moriẽti ſine hærede, ſuccedit vniuerſitas ante fiſcũ. Et voluit etiam in vniuerſum de omni

collegio, Bald. qui tamẽ limitat, in l. 1. §. vl. C. de conſt. pecu. Angel. in d. l. nutritoribus. C. communia de ſucceſsio. Marti. Lauden. in tracta. de principe, verſ. 505. incip. collegium ſuccedit collegiato. & in tracta. de fiſco, verſi. 239. regulariter ab inteſtato. Iaſon in d. l. 1. col. vlti. C. vnde vir & vxor, & Matth. Afflic. in conſtitutio. Siciliæ, incipien. ſi quando contingit, in fi.

7 ¶ Ad hæc eccleſia ſuccedit clerico, excluſo fiſco, & hoſpitale ipſum expoſito, Præfectus prętorio, ſuo prefectorio, monaſterium ſuo monacho. Vt de primo eſt tex. in d. l. ſi quis presbyter, & ibi Baldus de epiſcop. & cleri. & in. §. interdicimus, in authentic. de eccleſiaſti. titu. & in. §. ſi verò filij, in authentic. vt cùm de appellat. cognoſcit. & in cap. pe. & vlt. 12. quæſt. 5. & voluit etiam Innocent. in cap. cùm in officiis, col. 2. verſicu. ſi autem plures, & ibi Anto. col. 2. verſi. quid ſi in bonis propriis, & Imo. col. 4. verſi. tangit etiam, de teſta. Bal. in dicta l. ſi quis filio. §. eius qui, in fi. ff. de iniuſto teſta. Iacob. Are. in l. ſi quis filio exhæredato, de iniuſto teſta. & Bald. in d. l. 1. C. de hæred. decurion. Marti. Lauden. in d. tracta. de princip. verſi. 420. nobiles ſuccedunt, in fi.

8 ¶ De ſecundo, ſcilicet de hoſpitali, Bald. in d. l. ſi qua illuſtris, col. 2. verſic. quæro quis ſuccedat. C. ad SC. Orphiti. Sed hoc non admittit Paul. Ca. in d. l. nutritoribus. C. communia de legat. De tertio, id eſt, Præfecto prętorio, eſt tex. ſing. in l. vl. C. de apparitor. Præfector. Prætor. lib. 2.

9 ¶De quarto, ideſt monaſterio, eſt tex. in. §. ſed & hoc præſenti, in authen. de ſanctiſsimis epiſco. & authen. niſi rogati. C. ad SC. Trebellia. & in c. in præſentia, de probatio. Quanquam id obſeruatur in Gallia ex generali conſuetudine, vt monaſterium non ſuccedat monacho, nec monachus conſanguineis, teſte Maſuer. noſtrarum conſuetudinum peritiſsimo, tit. de ſucceſsio. §. item per conſuetudinem regni, eo. ti. de locato, §. item per ingreſſum monaſterij. & D. Benedi. in repeti. c. Raynucius, in verbo, & vxorem nomine Adelaſiam, nu. 224. & iterum, nu. 295. Et id expreſsè cautum eſt conſuetudine Meldunenſium, c. 47. Senonenſium, c. 63. Trecenſium, ca. 105. Caluimontenſium, c. 88. Ambianenſium, c. 42. Carnutenſium, ca. 102. Aurelianenſiũ. c. 267. Turonenſium, ti. des ſucceſsions, ca. 1. Cenomanenſium, c. 266. & ſeq. Andegauenſiũ. c. 248. & ſeq. Pictauienſiũ, c. 219. Aruernienſiũ, ti. des ſucceſsions, ca. 12. & 2. ſeq. Borbonenſium, c. 317. & 2. ſeq. Blęſenſium, c. 147. Engoliſmenſium, c. 95. Burgundienſium, ti. des ſucceſsions, c. vlt. Valeſienſium, c. 102. Marchienſium, ca. 229. Montargienſiũ, ti. droicts de ſucceſsions, c. 18. Niuernenſium, titu. de ſucceſsions, ca. 18. & ſeq. Senlitenſium, c. 171. Claromõtenſium, c. 154. Valeſienſiũ, c. 91. Sed non tantũ vt iã diximus, Gallis noſtris ſcribere voluimus, ſed & aliis quoq; apud quos monaſterium ſuccedit, ſi fortè & apud illos hæredes ſunt ſaiſiti.

10 ¶Sunt & alij quoq; qui ſuccedunt, cũ nulli alij

sunt relicti successores, quos, vt id tibi obiter dicã, discres ex glo. & docto. ĩ l. 1. C. de bon. vacãt. li. 10. doctor. in d. l. 1. C. vnde vir & vxor. Mart. Lauden. in dictis tractatibus suprà citatis. & Alexan. con. 31. viso titulo quæstionis præmissæ, col. 2. versi. sed prædictis non obstãtibus, & multis seq. li. 1. quod iterũ repetitur paucis immutatis, con. 111. viso themate quæstionis præmissæ, li. 4. vti apud eos videre poteris.

11 ¶Sed non omittendum tamen duximus fiscum, de quo iam sæpe suprà diximus, qui saltem cæteris deficientibus ei succedit, qui mortuus est in territorio vel iurisdictione ipsius, quæ nos bona vacantia nũcupamus, c. 1. ti. quæ sunt Regal. & l. 1. & l. si vacãtia. C. de bonis vacan. li. 10. & l. 1. §. diuus. ff. de iure fisci & Bar. in l. 2. eo. tit. & in l. 1. in fi. C. de summa trinita. Panor. con. 6. in quæstione quę vertitur inter reuerẽdum, col. 2. versi. ex his infero, li. 2. Alexã. qui alios adfert d. con. 31. col. 1. & 2. li. 1. non omnẽ intelligi, qui habet territorium vel iurisdictionem, sed tantũ fiscum principis, vt ex illis intelliges.

12 ¶Quanquam, vt id obiter dicam, ex multis consuetudinibus huius regni id ad alios quoq; pertinet, vt videre licet ex Io. Fabro in §. 1. quib. modis ius pat. pot. sol. vbi id ius appellat manũ mortuam. & Guid. Pap. decis. delph. 34. incip. de manu mortua, vbi & eam consuetudinem dicit valere & esse obseruandã, post Hostien. in summa, ti. de nat. ex lib. vent. §. vl. sed id est in ti, de agricol. qui illum confestim sequitur. §. 1. col. 2. vers.

quid autem de consuetudine. Et ea quidem consuetudo est apud Pictauos, c. 229. & seq. Caluimõtanos, ca. 92. Victriacos, c. omnium. 1. & c. 3. Monstrolios, ca. 47. Aurelianos. cap. 255. Cenomanos, ca. 48. Andegauos, ca. 41. Borbonios, ca. 187. Marchios, c. 327. & seq. Laudanos, 2. partis. cap. 26.

13 ¶ Est igitur quæstionis, an hi sint saisiti ex hoc nostro statuto, vt hęredes legitimi vel testamentarij, si hi sint saisiti, de quo satis suprà diximus in 7. declaratione huius 2. partis. Et certè si consuetudo simpliciter dicat hæredem esse saisitũ, sine alia adiectione alterius qualitatis, non videtur quin isti sint saisiti, vt qui sunt hæredes. Nam omnia iura de his loquentia dicunt illos succedere, vt cæteros hæredes. Ideóque & illos dici hæreditatem agnoscere, & eam fideicommissariis restituere, vt de fisco & collegio patet ex d. l. recusare. §. si fisco, & d. §. item si municipes. ff. ad Trebellia. per quem dicit Bal. in l. eam quam, col. 2. versi. secundò quæritur. C. de fideicom. legem eos facere hæredes. De viro autem & vxore dicit tex. in d. l. 1. C. vnde vir & vxor, eos sibi inuicem ab intestato succedere.

14 ¶ Sed vt iterum redeamus ad fiscum, glo in l. ex facto. §. vltimo. ff. ad SC. Trebellia. dicit rarò accidere vt quis decedat sine hęrede, cùm saltem fiscus, si nullus alius sit, hæres sit. & illam glos. dicit singul. Raph. ibi referente Alexand. col. 2. neque enim habemus lecturas illius in eo loco. Et facit (vt illi dicunt) quòd si testator ita iusse-

rit, quisquis mihi hæres erit, det decem Titio, fiscus qui bona vacãtia occupauit, tenẽbitur ea decem dare Titio, & allegant l. filius familiâs. §. 2. ff. de lega. 2. & quæ no. in d. l. recusare. §. si fisco, eo. titu. sed & Paul. Ca. in d. l. ex facto. §. vlt. in vna lectura no. ex ea glo. fiscum venire appellatione hæredis: Nam & ipse vocatur ex edicto prætoris, in vltimo capite: & sic videtur vocari eodẽ iure, quo alij succedunt ex præcedentibus capitibus. Hincque fiscus habet petitionem hereditatis, l. item veniunt. §. cùm autem. versicu. sed si vacantia. ff. de petit. hæred. Addit Alexan. tex. in l. habere licere. ff. de euictio. vbi appellatione etiam vniuersalis successoris comprehenditur fiscus, & ita, vt dicit, tenet Bald. in repe. c. si pater, col. 18. de testa. lib. 6. vbi & ipse allegat d. glo in d. l. ex facto. §. vlt. & text. cùm glos. in l. non intelligitur ex causa. ff. de iure fisci. Et tu præterea adde quod eam glo. in d. §. vl. dicit singul. Iason in l. qui Romæ. §. Flauius Hermes. ff. de verbor. obligatio.

15 ¶Et ego quidẽ in ea sum sententia vt fiscus, qui ita vt diximus, succedit bonis vacãtibus, vt pote nullis aliis hæredibus existentibus, & vir & vxor qui sibi inuicẽ succedũt, & ecclesia, & collegium, & cęteri qui iure successorio ex lege vel cõsuetudine succedunt, sint saisiti ex nostro statuto, quo mortuus saisit viuum simpliciter, aut viuum hæredem sine alia adiectione, suntque in id quædam expressæ consuetudines in fisco, videlicet Trecensis, ca. 91. & Caluimõtensis, c. 78.

& Burgundienſis,titu.de main morte, cap. 14. Nam & Maſuerius,titu. de ſucceſsio. §. item ſi nulli ſuperſint,dicit dominum hoc caſu gaudere eodem iure, ac beneficio conſuetudinis, quo alij hæredes ab inteſtato, vbi tamẽ loquitur de alia conſuetudine.

16 ¶At cùm fiſcus bona accipit ex delicto cuiuſpiam,quoniam ei bona illius fuerunt confiſcata ſiue publicata,licèt ille teneatur ad debita illius ante contracta.l.tutores,quæ eſt.2.C.ad le. Iul.de vi.& l.ſi marito,in prin. & ibi doctor.ff. ſoluto matrimon. Nam in illum tranſeunt omnes actiones actiuæ & paſsiuæ, Bald.in l.vlti. col.vlt.in 13. quæſtio. ibi, veritas huius puncti. C.de contrah. emptio. & in l.tam mandatori, col.1. verſi. ſed hic occurrit dubium.C. de non numera.pecu.& in d.l.ſi marito, in prin. vbi etiam Alberi.& Roma.con.73.circa primum nulla videtur dubitatio,in primo dubio.& con.93. viſis quæ ſuperius conſulta ſunt,colum.2.verſi. primò quia clarum eſt. & Martinus Lauden. in tracta. de fiſco.§. 227. per confiſcationem. Et primum quidem ſcilicet actiones actiuas in eum tranſire, probatur in l.vlt. in fine.ff. de acqui.hæred.& in l.reo criminis. ff.de ſolutio. & l.inter ſocerũ.§.vl. ff.de pact.dota. Secũdum in l.cum fiſco.ff.de SC.Sylla.& l.2.ff.de aliment.& cibar. leg. & l.ſi debitori deportato. ff. de fideiuſſor. & doctor. vbique. Hic tamen non eſt propriè hæres, nec per omnia, vt probat tex. in l. inter eos.§. vltimo ibi, vt hæredis, & ibi

glos. Bartolus,& alij.ff.de fideiussorib. Bart.in l.quoties, col.1.versic.venio ad secundum, per eum text.& ibi quoque Ange.Imo.& Paul.Ca. ff.de nouatio.Alex.qui alios adducit.d.con.31. col.1.li.1.

17 ¶ Propterea etiam dicit glos.in d.l.non intelligitur.§.cũ ex causa, q̃ fiscus in casu publicationis,quasi personam hęredis assumit,& sequitur Bar.ibi,dum dicit,quod habetur loco hæredis. & omnes propè vbique ita loquuntur, & inter cæteros Raph.Fulgo.in l.si quis posthac,col.1. C.de bon.damnator.dum dicit,quòd vicem hęredis obtinet.& expressiùs Bald.in l.scimus, in princ.in 4.quæstion.C.de iure deliberand.dicit quòd huiusmodi fiscus non est propriè hæres, sed vindictæ causa succedit. & idem Bald.con. 284.præmissis verbis cuiusdam statuti, lib.1.& con.448.quæritur in primis,col.1.versi. porrò nullum esset dubium,li.1.& consi.204.longum thema,col.2.versi.ex hoc sequitur,li.3.vbi non obscurè aliud sentit in eo qui succedit ex defectu aliorum hæredum.& consi.359.quemadmodum imperator,col.2.versi.solutio videtur dicendum,eo.li.3.vbi dicit,quòd hic fiscus est tanquam hęres anormalus.& d.con.93.col.2.versi. secundo quia & ipse fiscus. & Roma.qui illam glos.dicit singularem.d.consil.73.in 1.dubio.& Panor.có.29.in quæstione præsenti, col.2.ver. nec obstat si dicatur,li.2.vbi & illud dicit,fiscũ publicatione facta,non esse hęredem,sed successorem vindictæ,non per repręsentationem,sed

per annichilationē perſonæ,poſſéque illum dici tertium poſſeſſorem,& omnes vbique.

18 ¶ Imò verò dicit Bartol.ſimpliciter in l.ſi conſtante.§.vlt.poſt prine.ff.ſolu. matrimon.quòd hoc caſu fiſcus non eſt hæres,per illum textum, & alios quos ibi allegat.& idem dicit Bal. poſt Iacob.Aret.ibi, quòd ſcilicet non eſt hæres re, nec nomine, quia non tranſit in eum inſtantia, vt ibi probatur, quod dicit alibi non reperiri. Nec longè ab his diſtat quod ibi poſt ipſum Iacob.& Dy.ſcribi Alberi.col.1.verſic.item nota quòd fiſcus.

19 ¶ Nam & eo caſu, quo ſcilicet fiſcus aufert ab hęrede indigno,ille cui aufertur non deſinit eſſe hæres,vt probatur ex l.ex facto.§.Iulianus.ff.de vulg.& pupil.vbi & hoc no.Bal.& Imo.& poſt eos Franciſ.Aret.& Iaſon in 2.not.ex quo(inquiunt ipſi Franc.Are.& Iaſon)apparet fiſcum non eſſe proprium hæredem, licèt teneat locū hęredis,quoad debita & onera legatorū.Hínc que fit,vt illi ſubdunt,quòd iuſſus implere conditionē in perſona hæredis,puta, ſi dederit decem hęredi, nō poteſt implere in perſona fiſci, vt no.voluit Bar.in l.qui hæredi.§.cùm hæreditas,per illum tex.ff.de condition.& demon. Ex quo magis miror Bald.qui in l.vlt.col.7.verſic. quæro an tacitè ſubſtitutus,ibi,idem in fiſco,C. de edict.diui Adria. tollend.dixit, fiſco, qui aufert ab indigno, cōpetere remedium, l.vl.quod eſt ſingulare,ſi verum ſit. Eum tamen ſequitur Iacob.à S.Georg.ibi, col.4.verſi.addit hic Bal.

quòd idem.

20 ¶ Et ex his vides differentiam quæ est inter fiscum, qui succedit bonis vacantibus, ex successorio edicto: & eum qui bona accepit ex delicto alterius, & sic ex confiscatione siue publicatione, vt scilicet hæres sit, & dicatur, & quidem propriè, alter impropriè. quam differentiam expressè posuit Bald. in l. sancimus, §. cùm autem, columna secunda, versi. quæro quomodo potest esse, & ibi Raph. Fulgos. columna prima, versic. in eadem, ibi, etiam fiscus. C. ad SC. Trebellian. & non obscurè, vt iam suprà diximus, dicto consil. 204. lib. 3. Alex. in d. l. ex facto, columna secunda, versi. in ea, ibi, cùm saltem fiscus. ff. eo. tit. Idque optimè confirmatur ex eo quod scribit Bartol. in l. facultas, columna secunda, versi. quæro qua actione, C. de iure fisci, li. 10. quòd fiscus ille qui succedit in bonis vacantibus, agit petitione hæreditatis. l. 1. & ibi glos. C. de his quib. vt indig. & l. in cognitione. ff. de SC. Sillania. & dicta l. item veniunt. §. pridie. ff. de petit. hæredi. & not. in l. prædonis, eo tit. At is qui bona accipit ex delicto, rei vendicatione tantùm agere potest, vt ibi, & l. Imperator. ff. eod. de iure fisci, vel condictione ex ea l. facultas, ac l. 1. de condictio. ex lege. Et ad id bene facit quod scribit glos. dum ponit differentiam inter hos in l. nouatio, in verbo, ad hæredem, ff. de nouatio. quam sequitur Bartol. consil. 157. super his quæ suprà dicta sunt, col. 1. ad fin.

21 ¶ Quanquam scio, ne & illud omittam, plerisque videri, nec tunc fiscum dici hæredem, cùm bona vacantia accipit, sed bonorum successorem, esseque differentiam inter hæreditatem & bona vacantia. de quo ne te hic detineam, vide Bar. in rub. ff. de acquir. hæred. col. 2. versi. & ex hoc apparet. Paul. Ca. in d. l. ex facto. §. vlt. col. 1. ff. ad SC. Trebellia. in alia lectura. quàm ex qua illum suprà citauimus. & in l. si seruus plurium. §. si quis ante quæstionem, circa medium. ff. de lega. 1. & Corne. in l. 1. col. 3. ver. cessantib⁹ tamē omnibus. C. vnde vir & vxor. & con. 278. in causa vertente inter liberatam, col. 4. versic. quin insuper si fuisset, li. 4. & con. 324. eodémque vl. cùm in puncto, propè per totū, maximè col. 4. versi. & puto, eod. li. 4. quem tu omnino videas. Sed & tu super eo quod diximus de petitione hæreditatis, vide eundem, con. 178. in causa vertente, col. 4. ver. tamen dicunt, eo. li. 4.

22 ¶ Quòd si, vt redeamus, consuetudo vel statutū vtatur his verbis, le mort saisit le vif son prochain, ou plus prochain lignagier, ou plus prochain heritier: nō videtur quo modo hi omnes possint statuto comprehendi, hæc enim nomina, proximus, vel proximior, sunt naturæ, non iuris, & significant eos qui nobis iūcti sunt sanguine. l. dudum, & ibi glos. in verbo, proximus, quæ exponit id verbum proximis, id est, consanguineis, & hinc Bald. ibi in fin. scribit proximum intelligi per lineam sanguinis, cum aliis multis concord. à me adductis in tracta. Retra-

ctuum,ti.1.glo.1.in verbo,ou lignagier,quæ est, glo.9.nu.15.inci.proximi etiam hi.Et hinc proximitas pro cõsanguinitate.l.capitis,& l.si spurius.ff.vnde cogna.& diximus etiam vbi suprà nu.16.incip.à proximo.

23 ¶ Illud autem non omittendum,quod peculiariter facit ad fiscum,cui bona cuiuspiam publicãtur,etiam si fiat ipso iure,licèt tũc etiam ipso iure dominium transeat in fiscũ,non tamen possessio,glo.vt à multis citatur,Bar.Ange.& Ro. in l.cõmissa.ff.de publica.& vectigal.alia glos. expressior in l.cùm duobus, aliàs.l.si fratres.§. idẽ socius,in verbo,dominium,ibi, item in rebus commissis.ff.pro socio.Bald.in l.si quis in tantam,col.pe.ver.nota quòd delictum, C.vnde vi.& in additio.Specul.ti.de loca. §.nũc aliqua.in 46.quæstion.& consi.356.præmittenda sunt quædam,post prin.li.4.Pet.Anchar.in ca. cùm secundum,col.1.de hæretic.li.6.& diximus etiam in repetitio.l.si vnquam,in verbo,reuertatur,nu.337.non poterit tamen, & seq.& iterum nu.388.incip.quadragesimũ octauum, licèt dominium,& seq.

24 ¶ Sed quod etiam ad monasteriũ priuatim pertinet,vide quæ latè tractauimus,in repeti.d.l.si vnquam,in verbo,susceperit liberos,nu.42.incip.similiter nec aliàs.C.de reuocand.donatio. an scilicet monasterium reuocet donationẽ factam ab ingresso ante ingressum monasterij, ex quibus intelliges an & quomodo & quãdo monasterium habeatur loco liberorum vel hære-

dum,& an propriè,an fictè,ſed quantum ad bona ipſius ingreſsi,videtur de hac re non eſſe diſputandum, quoniam ingreſſus cenſeatur ſe & ſua bona monaſterio dedicaſſe, authent.ingreſſi.C.de ſacroſanct.eccle.ita vt non tanquam hęres ea bona capiat, ſed veluti ex dedicatione ſiue donatione taeita,quæ res nihil huc pertinet. Et tamen hoc caſu nó ſolùm dominium ſed & poſſeſsio tranſit in monaſterium, vt latè oſtendimus ſuprà,in præfatio.quæ eſt 1.partis, *in 6.* declara.nu.9.incipien.& illius quidem text.argumento.

25 ¶ Sed quod ad hunc tractatum familiariter ſpectat, ſi quæ ſucceſsio ſiue hæreditas obueniat monacho,an hic monachus vel monaſteriũ loco monachi ſit ſaiſitum vi huius ſtatuti. Monachus enim de iure communi ſuccedit ęquè ac ſi monachus non eſſet,atque etiam vt ſuus hæres ſi filius ſit,neque enim perdit iura ſanguinis, ſecundum Lapum alleg.109.in quęſtione propoſita,& ſeq.& Panor.in cap.quia nos, de teſta.Et iure ſanguinis ſuccedit.l.deo nobis.C.de epiſc. & cleric.& cap.1.18.quæſtion.1. Et iure ſuitatis potitur, Bar.in auth.ſi qua mulier, col.1.ver.an autẽ minuatur. C.de ſacroſan.eccle.Bal.Angel. Paul.Caſt.& Alex.in l.ſub conditione.ff.de lib. & poſth.cum aliis multis concord.à me traditis in tractatu Nobilitatis,ca.26.nu.8.incip. & ſanè monachus,& ſeq.Ex quibus & illud ſequitur eum eſſe ſaiſitum,ſi conſuetudo ei hæreditatem non tollat.

XV. DECLARATIO.

1 ¶ DECIMO QVINTO declara, vt noſtrum id ſtatutum non procedat in eo hærede, qui rupto teſtamento conſequitur hæreditatẽ. Nam ita expreſſe voluit Claud. Aquen. in l. cùm hæredes, in princ. paulò ante medium, ver. prædictum tamen ſtatutum. ff. de acq. poſſeſsio. hac ratione motus, quòd hic non eſt verus hæres, ideo non habet locum id ſtatutum in eo, iuxta ea quæ diximus ſuprà in ſecunda declaratione huius ſecundæ partis, vbi & nos hunc allegauimus.

2 ¶ Sed id non facilè reciperem, niſi ſi ſtatutũ hãc poſſeſſionem continuans loqueretur de hærede ex teſtamento tantùm. Nam ſi de hærede ſimpliciter loquatur, non video cur iſte non ſit & dicatur verus hæres ab inteſtato, rupto ipſo teſtamento: neque enim aliter teſtamentum poſſet rumpere. Cæterùm nemo dubitat hæredem ab inteſtato comprehendi in hoc ſtatuto. An autẽ hæres ex teſtamẽto comprehendatur, non parũ dubium eſt vt patet ex his quæ diximus ſuprà in 7. declaratione huius ſecundæ partis.

XVI. DECLARATIO.

1 ¶ DECIMO SEXTO declara, procedere in hærede, qui aliàs poteſt verè poſſeſsionem acquirere, ſecus in alio qui nõ poteſt, verbi gratia, infans & furioſus non poſſunt verè poſſeſ-

sionem acquirere,quia affectum tenendi non habent,licèt maximè suo corpore contingant.l.1. §.1.de acq.possessio. Ideo cùm expressè & verè non possunt possessionem acquirere,nec etiam tacitè & fictè id possunt, ne plus operetur tacitum q̃ expressum,& fictio quàm veritas: néve fictio trahatur ad casum, ad quē veritas trahi nō potest,contra l.qui ad certum.ff.loca. & l.Gallus.§.si eius.ff.de liber. & posthum.cū simili.in eā rē allegatis per Bart.in l.si is qui pro emptore,col.12.versic.sequitur eius quod est impossibile.ff.de vsucapionib.

2 ¶ Propterea que in non longè absimili casu ex facto respondit Io.Paglia.quē excellentissimum doctorem appellat Soci.illum referēs, sequénsque consi.116.spiritus sanctus, & c. non potest negari,col.4.versi.ad quartum & vltimum,li.1. ꝙ statutum quo cautū est, vt hæreditas ipso iure censeatur adita,non procedit in infante, qui verè hęreditatem adire non potest.l.pupillus.ff. de acquir.hęred.nam sine animo non fit aditio. l.gerit,& l.aditio.ff.eo.tit. Ergo,inquiunt,nec fictè,ea ratione,quā suprà diximus. Tu autem adde quod & ad hūc nostrū casum propiùs pertinet,quòd etiam possessio sine animo nō quęritur.l.1.§.adipiscimur,& ibi omnes scribentes, & l.3.in princ.ff.de acqui.possessio.& latè diximus in nostro tractatu Constituti, in 3.parte, limitatione 30.num.53.ego verò vt iudicium, & 2.seq.

3 ¶ Et hanc quoque partem ea ratio tueri potest, ꝙ infans

q infans non transmittit hæreditatē patris non aditā, præsertim ad alios extraneos hæredes, si credimus Baldo in l.si infanti, col.4.versi.quapropter ibi videtur.C.de iure deliberan.idque per tex.ibi,versi.sin autem vel non sit tutor, dū loquens de omnibus hæreditatibus vniuersim, dicit eas ad infantes deuolutas & non agnitas, perinde haberi ac si ab initio ad eū delatæ non essent. Verùm ne nimium huic rationi confidas, idem Bald.sibi contrarius, contrarium tenuit,in l.apud hostes.C.de suis & legitimis, vt eum referunt & sequuntur Raph. Fulgos. Alex. & Iason in d.l.si infanti,& Steph.Bertran.con. 38.ponitur in facto quòd magister Huguetus, ad fin.lib.2.super quo nonnihil vide quæ diximus suprà, in 5.declaration.num.21. nec tamen illud omiserim,& seq[illegible]

4 ¶Sed quicquid sit de ea re,tamē vsus antiquissimus & practica obtinuit,vt scilicet infantes, furiosi & omnes denique qui ex lege vel consuetudine ab intestato succedunt, intelligantur esse saisiti. Ideo & hoc tenendum,& obseruandū esse arbitramur. Nam ab antiqua practica non est recedendum, vt dicit Bald.in l.illud, per illū text.ff.de excusatio.tutor. & con.136. præmissis duobus statutis,versic.præterea quando causa,li.1.& Pet.Anchar.con.178.visis & diligenter inspectis,col.1.versic.quintò allegatur consuetudo.Et verā interpretatio à practica sumitur, vt dicit ipse Bal.in cap.1.in princ.versic. & ideo quando capiuntur,tit. de feudo sine culp.nō

amittẽ. Et practica maximè attẽdi debet, vt scribit idem Bald. consi. 472. statuto communis Papiæ cauetur, columna secunda, versic. secundò non videtur, lib. 1. ex quibus multa colligit Philip. Dec. con. 11. quoniam iudicãtium responsa, col. 6. ver. ad hoc fundamentũ. Et facit ad hanc declarationem. quod & nos dicemus in seq.

XVII. DECLARATIO.

1 ¶ DECIMO SEPTIMO declara, veluti in consequentiam præcedentis, vt hæc possessio transeat etiam in ignorantem hæredem, vt quia nescit eum defunctum, cuius hæres esse debet, vel forte ignorat se esse illius hæredem, putans alium proximiorem viuere, cùm mortuus esset, licet aliàs regulariter possessio non quæratur ignoranti, cùm sine animo quæri non possit, l. 1. §. adipiscimur, & l. 3. in prin. ff. de acquir. possessio. & latè diximus in tractatu Constituti possessorij, in tertia parte, limitat. 30. nume. 50. incipiente, ego verò, vt iudicium, & multis sequent.

2 ¶ Nam illud haud dubiè procedit, cùm tractatur de quærenda nobis possessione, alterius hominis opera & ministerio: non cùm statuti aut legis, quæ in ea re vt in cæteris omnibus plus habet virium & potentiæ quàm homo: vel eo argumento, quod & huc proximè accedit, quòd lex & statutum possunt transferre dominium & possessionẽ ipso iure, Vt de primo est

tex.in l.vlt. C.de sacrosanct.ecclesiis.cum similib.Et de possessione, in l.raptores.C.de sacrosanct.eccles.& diximus latè suprà in præfat. declar.6. nu.7. incip. & hæc posterior, cum multis sequentib. Homo autem id facere non potest,Cy.& Bald.in hea lege,C.de condictio. ob cau. Bald.in l.traditionibus, in fin.C.de pact. Carolus Rui.consil.50.super eo de quo quæritur,num.2.lib.4.cum aliis multis concordant. à me adductis in repe.l.si vnquam, in verbo,reuertatur.numer. 371. incipien. 33. licèt lex. sed quibus adde quòd ipse Baldus de hoc nostro statuto loquens, cons.454.quidam Ioannes decessit,in fin.li.1.dicit quòd factum legis est potētius facto hominis, & magis immediatè operatur,vt dicit no.Inno.in c.prętera requisisti, extrà,de appellatio.

3 ¶ Cùm igitur lex ipso iure continuet possessionem defuncti in hæredem, ideóque nullum sit tempus medium inter possessionem defuncti & hæredis,vt tradit Bald.consil.330.statuto cauetur li.1.& diximus suprà in 6.declaratio. huius secundæ partis,nu.9.incip.tum etiam quia,vbi & alios citauimus, consequens est vt nostrum statutum illico à morte defuncti transferat possessionem in hæredem etiam ignorantem: aliàs esset aliquod medium tempus inter vtriusque possessionem,scilicet à morte defuncti ad scientiam hæredis,quo quidem tempore vacaret ea possessio.

3 ¶ Nã & quod aliàs ipso iure sit per legẽ, nõ desiderat scientiã hominis, vt magna authoritate affirmat Bald. loquens in non absimili casu, consi. 404. cùm dictus consultor, in 1. dubio, li. 3. per l. apud hostes. C. de suis & legi. & l. liber homo. §. vlt. ff. de stipul. seruo. & l. ex militari. §. vlt. & l. seq. ff. de mili. testa. & l. multum interest. ff. de cõdit. & demon. & l. si pecuniam. §. si seruum. ff. de condict. ob cau. & l. eius qui in prouincia, in fi. ff. si cert. peta.

4 ¶ Et aliàs quoque videmus in nonnullis casibus transferri possessionem in ignorantem, vt in d. l. 3. §. item acquirimus. ff. de acqui. possession. & l. 1. C. eo ti. quod semper ꝓcedit in ea possessione, quæ plurimum iuris habet, & facti minimũ, aut quæ etiam habet multum iuris & facti: eæ enim haud dubiè ignorantibus quærũtur, vt tradit glos. in cap. cum nostris, in verbo, habet, de concess. præbend. per l. 2. ff. pro solut. & d. l. 1. de acquir. possession. & alia iura, & ibi doct. inter quos Panor. col. 3. super ea gl. declarat eã possessionem plurimum habere iuris, cùm ipsius iuris artificio procedit, cuiusmodi hæc nostra est. Et alia quoq, plurima videmus quęri ignorãtibus, sicuti videre poteris in nostro tractatu Nobilitatis, cap. 6. nu. 31. ex his clarè liquet, & duobus sequentibus.

TERTIA PARS EORVM

QVAE RESPICIVNT PERSONAS defunctorum, quæ constat octo declarationibus.

Prima, *An procedat id nostrum statutum in hærede usufructuarij.*

2 *An procedat generaliter in hærede eius, qui tantùm naturaliter possidebat.*

3 *An è contrario in hærede eius, qui ciuiliter tantùm possidebat.*

4 *An in hærede commodatarij uel depositarij.*

5 *An in hærede eius qui se constituerat possidere, uel simpliciter, uel precariò nomine alterius.*

6 *An in hærede eius, qui iure facultatis possidebat uel detinebat.*

7 *An in hærede impuberis, furiosi, aut alterius, qui testari non poterat.*

8 *An in hæredibus episcopi uel prælati.*

PRIMA DECLARATIO

1 PRimo declara, non procedere in hærede vsufructuarij respectu ipsius vsufructus. Nã cùm ipse vsufructus non transeat ad hæredem, sed finiatur morte vsufructuarij, ita vt consolidetur cũ proprietate. §. finitur, & §. itẽ finitur, Insti. de vsuf. incipiátq; proprietarius habere plenam in re potestatẽ, vt scribitur

in §.vl.eo ti.Consequens est, vt hæres eius non cõsequatur possessionem,sed proprietarius qui ciuilẽ habebat, adipiscatur & naturalẽ.alioqui non haberet plenam rei potestatem.

2 ¶ Præterea is qui retinuit rei vsumfructum,videtur se constituere possidere nomine proprietarij, vt apertè voluit glos.in l. quisquis. C. de donation.dum dicit,& alij post eum, ꝙ continuò q̃ quis voluit esse fructuarius, voluit aliũ possidere ciuiliter,& sic eum possessorem fecit suo ministerio,& allegat.l.quod meo.ff.de acq. possessio.& l.quędam.ff.de reivend.quæ solent etiam allegari ad id quod per constitutum trãsfertur possessio, vt diximus in nostro tractatu Constituti,in princ.nu.2.incip.igitur per huiusmodi. Et id quoque expressè voluit Raph.Co. in d.l.quod meo,col.2.versi. est & alius. & in l. naturaliter,in princ.col.1.ver.præterea hoc potest probari.ff.eo ti.de acqui.possessio. & diximus etiã in d.tractatu,parte 3.limitatio.9.num. 12.incip.imò verò non ob aliud.

3 ¶ Ex quo illud quoque confestim sequitur, vt morte ipsius vsufructuarij finiatur illud constitutum siue precarium, & sic detentio siue naturalis possessio,quæ erat apud eum expiret morte ipsius,nec trãseat ad hæredem.vt de precario dicimus,quod finitur morte constituentis, nec transit ad hęredẽ,nisi volẽte constitutario,l.cũ precariò aliquid datur.§.1.ff.de precar.& ca.vl. extrà eo ti.glo.in l.si hominem.§.1.in verbo,cõ tractu,in fi.ff.de pos.cũ aliis multis à me in hoc.

collectis in illo eodem tractatu Cõstituti, parte 2.amplia.13.nu.1.& 2.

4 ¶ Et ita scilicet vt statutum non habeat locum in hærede vsufructuarij respectu rei vsufructuariæ, voluit Raph.Co.con.173.Galuanus, col.vl. versi.nec obstat q̃ possessio, vbi præterea dicit, q̃ si fateremur hoc casu & similibus possessionem naturalem, quã habet vsufructuarius, trãsire in hæredem ipsius, tamen ei adhuc esset prę-ferẽdus proprietarius possidens ciuiliter in possessorio, cùm naturalis possessio finita causa ipsius, sit iniusta, per ea quæ no.in l.clam possidere.§.vl.ff.de acq.possessio.præsertim cùm vsufructuarius naturaliter quidem possidet, sed nõ sibi, sed proprietario, vt video placuisse Iacob. Rauen.in l.1.ff.eo tit.& Guil.Cuneo, in l.licèt. C.eo tit.Bal.in additio.l.naturaliter, in prin. & ibi Raph.Co.Ludo.Ro.& Fran.Aret.ff.de acq. possessio. Et quanuis communis opinio sit in contrarium, vt scilicet naturaliter sibi possideat, non domino, vt per omnes cæteros in d. l.naturaliter, tamen satis est ad rationem quã diximus, vt naturaliter tantũ possideat, & proprietarius ciuiliter.

5 ¶ Sed & idem quoque, & specialiùs voluit Imo. consil.16.viso casu transmisso, vbi etiam dicit quòd non obstante huiusmodi nostro statuto, potest proprietarius propria authoritate accipere possessionem illam naturalem, vt eam iungat suæ ciuili, per not.in d.§.vl.& in c.olim

cauſam,extrà de reſt.ſpoli.& not.per Bar.in l.3, col.3.ver.item quæro quid ſi in inſtrumento,& iterum,col.6.verſi.& prædicta vera quando,& iterum,col.8.verſic.ſed pone quòd debitor, C. de pignorib.Nec per hoc incidit in pœnam.l.ſi quis in tantam.C.vnde vi.& illũ ſequitur Barb. conſi.58.ſapienter ſcripſit Pſalmiſta,col.11.ver, & plus dicit quòd ſi penes,lib.2.& Iaſon conſi. 147.præſens conſultatio,columna decima,ver, item vltra prædicta,lib.2.& conſil.152.vera & iuridica,col.1.li.4.& Catel.Cot.in memor.incip.decreto Mediolanenſi, col.2. verſi. quartò pro declaratione.& D.Boër.in commentariis conſuetud. Biturig.tit.des couſtumes concernans teſtamens.§.6.columna quinta,verſi.præterea videtur quòd etiam.& deciſio.172.dominus vita functus, columna tertia,nu.29.& ſeq, & Franc. Ripa,li.1. Reſponſor, cap.1.defuncto nouiſsimè Carolo,col,antepe.nu.84.& Chaſſe. in commentar.conſuetud.Burgund.tit.des ſucceſsions.§.1.glo.1.col.4.verſi.limita quartò. & nouiſsimè Carol.Molinæus vir certè optimus & doctiſsimus in comment. conſuet. Pariſ.tit. 1.§.30.nu.174.

6 ¶ Vide tamen interim,quid reſpondeas ad l.vti frui, in prin.ibi,quanquã enim.ff.ſi vſufruc.petãt. & l.1.§.habet autem.ff.vſufruct. quemad.caueat. ex quibus non obſcurè colligitur vſufructuarium finito vſufructu non poſſe expelli per proprietariũ à quaſi poſſeſsione, ſed cõtra eum agi debere negatoria, vel ex cautione de reſti-

tuenda re præstita. Et ita per eos tex. expressè voluit glo.in c.licèt episcopus,in verbo, te vocato,de præbend.li.6.& ibi quoque Archidiac. super eod.verbo.Ex quo planè liquet illã quasi-possessionem quã habet vsufructuarius, quam naturalem vocamus, non transire ipso iure in proprietarium finito vsufructu,sed opus esse actione ad vindicandam, euincendam, reuocandam eam naturalem possessionem,in ídque vocandum esse vsufructuarium,aut eius hæredem, vt ei tradatur possessio, per l.vlti.C. si per vim vel alio modo: neq; enim licet rem etiam suam propria authoritate è manu alterius auellere, l.si quis in tantam.C. vnde vi, & ca. placuit is. quæst.6.& ca.cum qui, in 2. responso, de præben.li.6.Hæc propemodum ea glo.quæ subdit idem esse in omnibus casibus, quibus quis probatur ipso iure deturbari possessione, cum qua transeunt omnes ibi.

7 ¶ Et ego certè id esse verùm opinor in casu de quo loquuntur illi tex. & ea glo. & Archidiac. videlicet cùm finitur vsusfructus viuente ipso vsufructuario. At si finiatur morte ipsius, ita vt cum eo pereat naturalis illa possessio quam habet,vt scribit Bal.cõ.357.incip.dicta tenuta reuocanda est;& ipso iure redeat ad proprietariũ etiam ignorãtem,vt dicit Bar.in l. si arrogator, col.4.versi.sed hodie videtur.ff.de adoptio. intelligaturque nostrum statutum de rebus ad hęredem transitoriis, vt dicemus in quarta declaratione quartæ partis.Consequẽs est,vt nec ha-

beat locum in hoc casu. At ipse Carol. Molin. vbi suprà, nu. ab hinc 2. in fi. reprobat illã glo. in d.c. licèt episcop°, per illa Bar. & Bal. dicta, tu omnino illum vide ibi, & nu. 172. & 173. & quę etiam latè diximus in repe. l. si vnquam, in verbo, reuertatur, nu. 335. & sex seq. C. de reuocãd. donatio.

8 ¶ Hãc autẽ declarationem amplia, vt licèt vsufructuarius alteri tertio rẽ vsufructuariã vendiderit, qui eã postea tenuerit etiã per 30. annos, mortuo tamen eo vsufructuario qui vendiderat, potest proprietarius aut eius hæres facere se manutenere in ea re vendita, vt expressè tenet Chassen. in d. comment. consuetu. Burgund. ti. des successions. §. 1. col. 5. versi. dico plus quòd etiã, ea ratione innixus, ꝙ ad quemcunque trãseat illa naturalis possessio, semper remãsit ciuilis apud proprietarium, nec potuit vsufructuarius plus iuris in alium transferre quàm haberet: & mortuo vsufructuario, & ita ipsius iure resoluto, resolutum quoq; ius est huius cessionarij. l. lex vectigali. ff. de pignorib. Nec potuit ipse vsufructuarius interuertere possessionem proprietarij sine facto aut cõsensu illius. Et qđ non est trãsmissibile ad hæredẽ vti vsusfructus, nec cessibile quoque est, vt voluit Iason in l. 1. §. vsufructuarius. ff. de oper. no. nunciatio. & in l. cùm secundum. C. de fideicom. Et cùm vsufructuarius dicatur procurator proprietarij, vt dicit Iason d. §. vsufructuarius, ideo in eo habet locum lex vltima. C. de acquirend. possessio.

9 ¶Et ego certè facilè in eius sententiam discederem, si vsufructuarius per constitutum vel precarium, vel retẽtionem vsufructus tantùm, non etiam realiter rem tradidisset, per ea quæ scripsimus in nostro tractatu Cõstituti possessorij, parte 2. amplia. 3. & iterum in 3. parte limita. 14. At si realiter rem tradidisset alteri, qui per multos annos etiã realiter possedit, vereor ne proprietarius possessionem amisisset, per l. 3. §. in amittenda, versic. quod si seruus, & l. peregre. §. quibus. ff. de acq. possessio. & l. colonus. ff. de vi & vi arma. Tu tamen vide quæ in simili scripsimꝰ in illo tractatu Cõstituti, in 1. parte, nu. 14. ex supradictis, & iterum nu. 27. sed & secundo modo, & in 2. parte ampliatio. 20. & in tertia parte, dicta limitatio. 14. ex quibus intelliges quid hic dicendum sit.

SECVNDA DECLARATIO.

1 ¶SECVNDO declara generaliter, vt id statutum non habeat locum in hærede eius qui naturaliter tantùm possidebat. neq; enim ea naturalis possessio, vi huius statuti transit in hæredẽ illius, quin is qui ciuilem habet, possit propria authoritate & naturalẽ accipere, per no. in d. l. clã possidere. §. vl. & in aliis locis suprà in prẽcedenti declarat. nu. 5. allegatis. Nam & id generaliter voluit Imo. cõ. 16. viso casu, nu. 3. vbi & ad hoc hanc rationẽ adducit, quia hoc statutũ est exorbitans à iure cõmuni, ideo debet restringi

& limitari, ne quis damnum indebitè patiatur, per id quod legitur & no. in l. 2. C. de noxal. & per Bar. in l. omnes populi, in 6. quæstio. princip. ff. de iusti. & iure, cui adde quantùm ad eam rationem amplissime scripta à recentioribus, in l. vlt. §. in computatione. C. de iure deliberã.

1 ¶ Hanc autem Imo. in illo con. 16. decisionem, etiam in genere, vt & ille loquitur, sequũtur Barba. dicto consi. 58. sapienter scripsit Psalmista, col. 11. versi. & adduco in terminis, li. 2. Iason d. con. 147. præsens consultatio, col. 10. in fi. lib. 2. & rursum con. 85. quando habemus determinationem, col. vl. li. 3. & d. con. 152. vera & iuridica, col. 1. post princip. li. 4. & Io. Baptista in sua disputatio. incip. magnificus & excellens, col. 3.

2 ¶ Et idem propemodum, ipso Imo. non citato, voluit Fran. Curt. Iunior, con. 108. sacratissimæ &c. circa controuersiam, col. 8. versi. confirmantur præmissa. & iterum con. 110. pro habẽda clara resolutione, col. 8. versi. nec obstat quædam subtilis consideratio. Nam statutum, inquit, loquẽs de possessione, in qua erat defunctus, intelligitur de vera & ciuili possessione, vt signanter decidit Bald. in l. prima, post princi. C. communia de vsucapio. vbi dicit quòd verbum possidere simpliciter prolatum à lege, intelligitur de ciuili possessione, quia verba legis ciuiliter sunt intelligenda, & quia ciuilis trahit ad se naturalẽ cõsecutiuè: & quanuis etiam intelligatur de naturali, id tamen nõ est principaliter. l. clam possidere. §. vl. ff. de acquiren. possessio. & istud est

singul. vt dicit ipse Curtius, qui ad hoc allegat quod scribit Bar. in l.naturaliter.§.nihil cõmune,col.5.versi. quæro pro declaratiõe.ff.de acq. possessio.& Franc.Are. in rub.eo.ti.col.2.vers. pro declaratione totius tit.& Feli.in c.causam, col.pen.de præscriptio.

TERTIA DECLARATIO.

1 ¶ TERTIO declara,vt è contrario si defunctus habeat tantùm ciuilem possessionẽ,vt proprietarius in re vsufructuaria aut aliter, ea per huiusmodi statutum transferatur in hæredem, ita enim satis apertè voluisse videtur Bald.con. 330.statuto cauetur quòd cõductor,col.2.versi. considera aut colonus,li.1.& apertiùs Alouisius de Lucis,inter con.illius con. 436. quidam creditor habens plures, in multis locis eius consi. li.3.vbi dicit ita consuluisse Vincẽtię,Ray.Forli.& Argentinum ipsius filium, & Richar. Sali. & ei con.subscripsit ipse Bald. vt ibi videre poteris.& nihil omnino video quod id dubiũ possit facere. Et faciunt quæ scripsimus in tractatu Constituti possessorij,in 2.parte,ampliatio.21.

QVARTA DECLARATIO.

1 ¶ QVARTO declara vt id statutũ non procedat in hærede commodatarij vel depositarij, neque enim is hæres erit saisitus earum rerum quas defunctus habebat nomine cõmodati vel

depositi. Quando nec etiã cessante hoc statuto, huiusmodi hęres possit petere se mitti in possessionẽ earum rerũ, ex. l. vl. C. de edict. diui. Adria. tollen. vt expressè voluit Bald. in l. 1. col. 2. vers. quæro an sit vera, in fi. illius versicu. C. si de momenta. possessio. per l. bona fides. ff. depo. quæ quantum ad id faciat, cæteri videant.

2 ¶ Ego tamen id verissimum esse puto. Quo modo enim hęres, ex d. l. vl. potest se petere mitti in possessionem, quam defunctus non habuit? aut ex huiusmodi statuto dicere continuatam in se possessionem defuncti, quã (vt diximus) nõ habebat, sed solã detentionem? possessio enim harum rerũ cõmodatarum & depositarum apud dominũ remanserat l. in cõmodato. ff. cõmoda. & l. licèt. §. rei depositæ. ff. depos. &. §. possidere, Insti. de interdic. Ex quo generaliter poteris dicere, non habere locum id statutũ in hærede simplicis detẽtionis, videlicet coloni, & similiũ.

3 ¶ Sed aduerte tamẽ quòd Paul. Ca. in d. l. vl. col. 2. versi. quarto requiritur. C. de. edic. diui Adria. tollẽ. & Pet. Ferrati. in ti. forma libel. quo petit. hæreditas ex testamento, versi. quid igitur dices, tenent contra illud quod suprà diximus ex Bal. scilicet eam l. vltimam, habere locum in rebus quæ erant apud defunctum, non solùm iure possessionis, sed detentionis, vt sunt, inquit, res depositę & commodatæ: quia sicut pro illis datur petitio hæreditatis l. & non tantùm. in rub. ff. de petit. hæredit. ita & eadem ratione beneficium illius legis. Idem autem ante ipsum Pau-

lus voluerat de omni detentione generaliter loquens, glo. ibi in verbo, fuerunt, quam etiam simpliciter secuti sunt ibi Bar. col. 2. versi. item oppono, dicitur hic, earũ, Alberi. col. 2. versi. in verbo, mittatur in possessionẽ, & rursum col. 3. versicu. item oppono, quia in tex. Ioan. Fab. col. vlt. versi. item dic quòd nedum veniunt, & Sali. col. 4. versi. nunc videamus de quinto, & Alex. col. 8. versi. in glo. in verbo, fuerunt, & Iacob. à S. Georgio. col. 8. versicu. in fi. glo. quia glos. & Corne. col. 15. versi. in glos. non ergo, Iason col. 8. versicu. glo. in verbo, fuerunt. Et idem voluit Angel. in §. quadrupli, col. 12. vers. ex quo nota, Insti. de actio. & videtur voluisse Alexan. dum citat eam glo. & dictam l. & non tantùm, consi. 24. attentis his quæ in themate narrantur, col. 1. li. 3. & Carol. Rui. consi. 107. superfluum est, in princi. lib. 4.

4 ¶ Et bene facit quòd scribit Innocent. in cap. cùm in officiis, col. vlt. de testa. quòd hæres non solùm potest occupare quæ possidet testator, sed etiam ea quæ inuenit in hæreditate, etiam commodata & deposita, per l. non solùm. ff. de acquirend. possessio. quæ id non dicit, sed puto esse mendum & voluisse allegare d. l. & non tantùm, suprà allegatam. Et quod etiam post alios tradit Carol. Rui. con. 51. ex his quæ proponuntur, col. 1. li. 4.

5 ¶ In quo illud mihi videtur dicendum quòd si res ab alio occupata fuerit q̃ ab eo qui cómodauit & deposuit, posterior opinio locũ habeat, vt

ſcilicet hæres vti poſsit aduerſus illum beneficio l. vlt. aut etiam beneficio noſtræ conſuetudinis. Aduerſus autem ipſum qui commodauit vel depoſuit, minimè poſsit, non magis quidem quàm defunctus ipſe ſi viueret, cùm ipſe ab illis veluti precariò detineret, vt in ſimili dicitur de interdicto, vti poſsidetis, in l.1.in prī.ff.vti poſſid.vti eas ædes de quibus agitur nec vi, nec clā, nec precariò alter ab altero poſsidetis, &c. Et iterum in.§. vlt.quod ait prætor, nec vi, nec clā, nec precario alter ab altero poſsidetis. hoc eò pertinet, vt ſi quis poſsideat vi, aut clàm, aut precariò, ſi quidem ab alio, proſit ei poſſeſsio: ſi verò ab aduerſario, non debeat eum propter hoc quod ab eo poſsidet, vincere, & c. & quæ ſcribuntur in l.ſeq.& idem propemodum in l.1. C.eo.ti.& in l.1.ff.de itine.actuque priua. & in l.vlt.ff.de acqui.poſſeſsio.

6 ¶Et etiam videmus his cōpetere actionem furti, pro rebus depoſitis aut commodatis, l.vlt.in princip.C.de furt. Atque etiā remedium redintegrandę, vt voluit Specul.tit.de petit.& poſſeſſo.§.1.verſi. ſed nunquid depoſitarius, per tex. loquentem in pignore, in l.vlt. C.de præto.pig. & ſequitur Alex.qui & alios citat, in l.1.in prīc. col.18. verſicu. ſubdit Imo.ff. de acqui. poſſeſſio. Cui & tu adde Cy.in l.1.in 3. quæſt. C.quor. bonor. per tex. qui in id eſt expreſſus, in l. 1. §. quod autem.ff. de vi & vi arma.

7 ¶Et de prædone quoque vt ſcilicet pro his reb' poſsit agere redintegrandę, eſt tex.in eadem l.1.

§.qui

9.q à me vi, Et de colono, in l.vl.co.ti. legendo ibi, aget, nó ager, vt legisse videtur Alex. qui eũ tex. ad id allegat, in d.l.1.col.18.ver. ad prędicta facit. ff. de acquiren. posses. Sed quod pro huiusce modi rebus agi possit quorum bonorum, vo luit Petr. à Bel. pertica in dicta l.1. & ibi Cy. in d.quæst.3. Bar. col.vl. versi. item differunt secun dũ quosdam, & Sali. col. quoq; vl. versi. item differunt secũdum aliquos. C. quorum bonorum.

QVINTA DECLARATIO.

1 QVINTO declara in cõsequentiam præcedentium, vt idem statutũ non procedat in hęrede eius qui se cõstituerat possidere, vel simpliciter vel precariò nomine alteri⁹. si enim simpliciter, certum est omnem possessionẽ & ciuilem & naturalẽ transire in constituentem: si precario, ciuilem tãtùm, naturalem autem manere apud constituentem, vt latè diximus in tractatu Constituti possessorij, parte.1.nu.4. illud autem primo loco. Igitur ex primo nulla manet possessio apud defunctum, ideo nulla transire potest in eius hæredem. Ex secundo naturalis tantùm mãsit apud ipsum defunctum, quæ quidem non transit in eius hæredem vi huius statuti, secundum ea quæ diximus suprà in secunda declaratione huius tertię partis. Et ita expressè in hoc casu constituti voluit Fran. Cur. iunior cõsi. 110. pro habenda clara resolutione, col. 8. retento igitur præmisso & seq. Sed tu tamen intelli-

2

ge secundum ea quæ latè diximus in d.tractatu Constituti,in 2.parte in 13.ampliatio.

SEXTA DECLARATIO.

1 ¶ SEXTO declara etiam ex consequẽtia præcedentium, vt id statutum nostrum non habeat locum in hærede eius qui iure familiaritatis possidebat,aut vt verius loquar,detinebat, vt in hac ipsa specie,ex facto consultus respondit Franc. Curt.iunior d.consi.110. col.8.versi. nec obstat quædam subtilis consideratio,per ea quę ex eodem diximus suprà in 3.declarat.huius 2.partis, num.2.incip.& idem propemodum.

2 ¶ Cui adde tex.in l.qui iure familiaritatis,& ibi Iacob.Are.Bart.Ange.Imo.Paul.Cast. & alios, ff.de acquirend.possessio.& l.& habet.§.hospites, qui primus est. ff. de precar.& l. mulieri.ff. quib.mod.vsufruc.amitta.Bar.con.121. in quęstione domini Cioli,in 2.dubio.& Ange.in l.assiduis,col.7.versic. in tex.ibi,mulier. C.qui potior.in pignor.habean.& Alexan.consi.88. eximie domine,col.vl.versi.nec etiam his,lib.2. & con.134.attentis narratis in thémate,col.2.versicu.& posito quòd domina,lib.4.Masuer.ti.de possessor.§. item soror simul habitans. Corne. con.91.in causa vertẽte,nu.5.versi.& huiusmodi actus,li.4.& con.315.videtur in hac consultatiõe,col.3.versi.præterea dato quòd fuisset, eo. li.4.Soci.con.131 in præsenti cõsultatione,post prin.li.1. Carol.Rui.con.51. ex his quæ propo-

nuntur, col. 3. versi. est ergo præmittẽdum, n. 4. Fran. Curt. iunior hoc declarãs, con. 168. sacratissimæ trinitatis, col. penul. & Ludouic. Gozad. con. 99. in hac causa possessoria, col. 2. versicu. tertiò quoties, & rursum colum. vlti. versicu. quartò quotiescũque, Aymo Crauet. con. 61. dominus Antonius, col. 1. versi. secundò respondeo.

SEPTIMA DECLARATIO.

1 ¶ SEPTIMO declara, vt id statutum non habeat locum in hærede impuberis, siue statutum loquatur de hærede ab intestato, siue ex testamento, vt expressè respõdit Signor. loquens de statuto Placẽtię, huic nostro simili, con. 188. casus continẽs inter cętera, col. 2. ver. præterea ad hoc vt habeat locum. Nam, vt inquit, is hæres, dici non potest hæres ex testamento, cùm impubes testari non possit, nec ab intestato, cùm is propriè non dicatur decessisse intestatus, qui intestabilis erat l. 1. in princip. ff. de suis & legit. Nec statuta propriè intelligendo, vt debent intelligi, habent locum in hæreditate imbuberis, Ray. For. in dicta l. 1. & Guil. Cu. in l. 1. C. quando imper. inter pupil. & vidu. & in l. 2. C. qui testamen. fac. possunt. Hæc ille.

2 ¶ Ex illo autem tex. in dicta l. 1. de suis, & legiti. plurimi præter Signor. vbi suprà, & eos quos allegat, fuerunt in ea sententia, vt statutum loquens de intestato, non habeat locum in im-

pubere & aliis qui testari non possunt, quos intestabiles vocamus, & inter cæteros Petrus à Bel.pert.& ipse Guil.Cu. in ea ipsa l.1.ff.de suis & legit. Idem Pet.Iacob.Ray. Nicolaus Neapol.in l.intestato,per eum text.ff.de legiti.tute. Cy.in l.2.in vltima quæstio. & ibi Alberi. in fi. & subobscurè Baldus col.1.versi.secundò quæro nunquid iste.C.qui testa. facere possunt.ipse Signor.latè consi.6.Titius in infantili ætate.& latiùs consi.101.infans decessit.Baldus in l.cùm antiquioribus,col.3.versicu.septimò quæritur, & ibi Salice.in.§.vlti.col.1.& sequent.& latiùs Flori.& Raph.Fulgos.col.2.versic.in ea,ibi.l.1. C.de iure deliber.idem Baldus in l.si is qui,in fi. C.si penden.appellat.mors interuenerit. & in l. si arrogator,col.pen.versi. & adde tres conclusiones.ff.de adoptio.& in cap.1.colum.3. versi. modò quæro quantùm,tit.de successio.feud.& con.12.casus talis,statuto ciuitatis Castelli, col. 2.versicu. sed posito quòd hoc, lib.3. & consi. 475.sequendo communem,eod. lib.3. vbi hanc dicit esse communem opinionem.& consi. 47. si tenemus opinionem illam,lib. 4. vbi & hanc dicit esse cõmunem opinionem doctor. Bononiæ.&con.61.de iure communi,col.1.in fi.eod. li.4.& consi.232.impuberi filio,eodem lib.4.& con.83.prẹmittendum est,col.2.versi.item quia infans non propriè, lib.5. Ioan. Fab.in. §. 1. in prin.& ibi etiam Angel.Are.col.1.& sequen. & Christoph.Porc.Instit.de hæredit.quæ ab intesta.deferun.Nicol.Neap. in l.impuberem.ff. ad

SC. Tertullia. Alberic. in prima parte ſtatutorũ, quæſti. 44. item quæro ſtatutũ, vbi refert Ray. Forl. dixiſſe ita fuiſſe determinatum, & iterum in 3. parte ſtatutorum, quæſtio. 21. item quæro conſuetudo. Angel. in l. in teſtamento, la. 1. col. 1. in 4. notab. & ibi Raph. Fulgo. C. de teſtamento milit. vbi ipſe Angel. dicit ita fuiſſe cõſultum per collegium Peruſinum. & iterum ipſe Angel. in l. 2. C. de impuber. & aliis ſubſtitutio. & con. 211. ex facto propoſito quinque eliciuntur, in. 5. eodémque vltimo dubio. Imo. in l. Centurio, col. 9. verſicu. circa paganum, ibi, & per hoc decidi poteſt quæſtio. ff. de vulg. & pupil. ſubſtitutio. & in cap. cùm tibi, ad fi. de teſta. Petr. Anch. in repe. cap. 1. char. 70. in paruis, verſicu. quid dices de patruo, ibi, in quo conſilio, de conſtitutio. vbi dicit idem ſe conſuluiſſe, & plures alios Bononiæ. Raph. Fulgoſ. conſi. 40. Dominicus teſtator, col. vl. paulò ante finẽ. & iterum conſi. 48. quidam Pe. condidit teſtamentum, in 2. dubio. & iterum con 165. in quæſtione propoſita ſecundum ordinem, col. 2. verſi. rurſus ſi huiuſmodi. Ro. conſi. 199. præſens ſtatuti particula, col. 2. verſi. ſecundò quòd vbi. Alexan. latè in l. generaliter, in princi. col. 2. verſi. in glo. 1. vult glo. cum multis ſeq. C. de inſtitutio. & ſubſti. & conſi. 115. circà dubitationem, li. 2. & conſi. 79. Franciſcus, col. 3. num. 5. & multis ſequen. li. 6. & conſi. 158. abundè quidem, col. 1. verſi. quòd autem non potuerit, eo. lib. 6. & conſi. 133. viſo themate ſupraſcripto, col. 2. verſi. rurſus dictum

ſtatutum,& ſeq. vſque ad finem lib.7.& cō. 211. viſo themate de quo,col.2.verſi.ſecūdò reſpondetur, li.7.Philip.Dec.con.466.ſtante ſtatuto Rauennenſi,col.1.2.& 3.& con.563.duo dubia, in 1.dubio.& con.617.adeo plenè.Ludouic.Gozad.latè con.35.breuiter agendo certum eſt. Albert. Brunꝰ in tractatu ſtatutorum fœminas excludentium,in 8.artic.prin.quæſtio.12.char.35. col.verſi.& ſecundum prædicta.

3 ¶Sunt tamen multi,qui contrarium tenuerunt, aut ſaltem illam opinionē intelligunt,niſi communis vſus loquendi intelligeret inteſtatum etiam pro eo qui teſtari non poteſt, præſertim quòd ſcribitur in l.1.ff.de ſuis.& legat. quòd licèt propriè inteſtati non dicantur qui teſtari non poſſunt, hos tamen pro inteſtatis accipere debemus. Et ita voluit Bart. in eo loco, vbi & hunc vſum loquendi talem eſſe confirmat ex ea ipſa l. 1. quem quidem modum dicit præualere omni propriæ ſignificationi l.librorum.§.quod tamen Caſsius. ff.de leg. 3. & idem quoque ipſe Bar.in l.Centurio,col.4.verſic. quid ſi teſtator ſic conſtituit.ff.de vulg.& pupil.ſubſtitutio. & conſi. 138. hæc eſt copia. & conſi. 141. ſtatuto vrbis veteris.

4 ¶Et præter Bar.ipſum,Signor. ſibi(vt videtur) cōtrarius cō. 225.in quæſtione.cōprehēſa,verſi. ſecundò prætermitto, dum dicit de rigore verborum priorem opinionem eſſe veram,ſed hāc ex mente ſtatutorum eſſe ſequendam.& Baldus in authent.præterea,col.1.verſi. modò quæro.

C. vnde vir & vxor. & consil. 264. statuto cauetur quòd si qua persona; lib. 1. vbi honorificam in hac re mentionem Signor. facit. & idem Baldus consi. 18. in successione pupillorum, li. 2. & consi. 36. de iure communi, lib. 4. & consi. 56. repetito con. 339. opinio communis est, eodem lib. 4. & Angel. consi. 26. statutum excludens. & consi. 99. Petrus de vrbe veteri, per totum, & consi. 104. statuto communis Burgi, etiam per totum. Cardina. Florent. consi. 101. factum sic se habet, Iacobus quondam, in quarto eodémque vltimo dubio. Petrus Ancha. sibi cõtrarius in dicto cap. cùm tibi, col. vltima, in 7. quæstio. de testament. & ibi quoque Barba. qui istud disputat per 14. aut 15. colum. & tandem dicit hanc opinionem amplectendam tanquam verisimum Apollinis oraculum. Idem Petrus Anchar. consi. 177. reuocatur in dubium. Paulus Ca. in l. in ambigua, quã legit cum l. scire leges, col. 2. versic. tertiò colligitur. ff. de legib. & in dicta l. in testamento, la. 1. col. 3. versicu. ex secunda parte, & ibi Romanus, qui se dicit ita cõsuluisse & Senis & Florentiæ, colum. 1. in vlti. notabil. C. de testa. milit, & ipse Paulus in dicta l. generaliter in fi. princip. & ibi Corne. consi. 3. versicu. vnde adducuntur. & Iacob. à sancto Georg. col. 1. versi. in glo. 1. inducitur, & Philip. Dec. col. 2. versic. tertiò not. ex isto. C. de institutio. & substitutio. & idem Paulus in l. 2. in princip. C. de impuber. & aliis substitutio. & in dicta l. cùm antiquioribus, in fine. & ibi Floria.

& Ioan. Petrucius, & latè Corne. C. de iure delib eran. & idem Paul. con. 48. præsuppositio quodam, statuto. li. 1. Ro. con. 4. sententiam præfati consultoris, & con. 32. visa municipali constitutione. Panor. latè consi. 75. quidam decessit, li. 1. Angel. Are. in d. §. 1. Insti, de hæredit. quæ ab intesta. deferun. & in tracta. de testa. in verbo volens intestatus decedere, col. 13. & in suo tracta. de successio. ab intesta, in glo, in verbo, pro perfectione materiæ, char. 10. Barba. consi. 67, illud in medium afferam, in 1. dubio, li. 3, Corne. con. 75. quanquam videatur, col. 5. in literis X & Y, li. 1. & consi. 336. constat quòd de iure cõmuni, propè per totum illud con. eo. li. 1. Alex. d. con. 211. li. 7. Soci. latè. con. 81. si in causa, col. 3, versi. solum restat, cum multis seq. li. 4. Geor. Nata. in tractatu de statutis excludẽtibus fœminas, char. 9. versi. circa quartũ & vltimum. Matth. Afflic. in d. c. 1. in prin, col. pe. versi. deinde incontinenti, de succesio feudi. Carol. Rui, latè con. 50. circa primum dubium, in 1. dubio, lib. 3, & Georg. Nata. in repe. cap. quanuis, col. 56, versi. circa quartam, & seq, de pact. li. 6. Io. Baptista Castel, in additio. reperto. Alberic. in vrbe intestatus. Alciat, in l. intestatus. ff. de verbor. signifi. Paul, Paris. qui hãc dicit in puncto iuris veriorem & communiorem & amplectendam, con. 22. licèt circa præsentem, lib. 2. vbi & illud latissimè omnium disputat. & rursum consi. 84. Ser. Martinus, colum. 3. versi, ad resolutionem dubij, eodem lib. 2.

5 ¶ Ex quibus multi negant non neceſſe eſſe probari hunc communem vſum loquẽdi, ſatis enim probari ex d.l.1.cùm ſcribitur (vt iã diximus) hos tamẽ pro inteſtatis accipere debemus, velu ti is tex.ſe referat ad eum loquendi modum: nã & aliàs videmus plurimas leges & ff.& C.vſas eo verbo inteſtati, cum loquerẽtur de impubere, videlicet in l.diuus, & iterum in l.credẽdum eſt, quę eſt vltima in 2.locis.ff.qui petant.tuto, & in l.pater filium.§.vlt.ff.ad leg. Falcid, & in l.2.§.impuberem,& iterum,§.ſi mater.ff.ad SC. Tertulia.& d.l.in teſtamento,la.1.& ibi Angel, in 4,not, Salic,in vlt.not. Philippus Dec.in 5, no.C.de teſta.milit.& d.l.2.in prin.C,de impu, & aliis ſubſtitu,& l.poteſt, & ibi Alex.& Franc, Are,ff.de vulg,& pupil.

6 ¶ Sed ex his legibus maximè tibi annotãda eſt, d.l,credendum,qui petant.tutor,vt ex qua probatur id etiam procedere, cùm inteſtatus poſitus eſt in conditione, licet conditio ſemper ſit implenda in forma ſpecifica,per l.qui hęredi,& l.Mæuius.ff.de condit, & demonſtratio. ob idque etiam ille text,fuit admodum in id quod diximus expẽſus & commendatus ab Alex. qui eũ dicit not,in d.l.generaliter,col.2.verſic.quintò pro hoc videtur.C.de inſtit.& ſubſtitut.& Frã. Are.qui item multũ extollit, & dicit valde no, in l.1,col,9.verſi,ſecundò quia ex quo hæres.ff, de vulg.& pupil.ſubſtit,& in d.l.Centurio,col. 11.verſi.adde etiam in quantum Bar.dicit,eo ti. & Iaſon qui illum dicit no.licèt,inquit,non al

legetur ad id propoſitũ, in d.l.poteſt,col.2.ver. adde etiam quòd conditio,eo tit.& conſil.196. in prænotato themate,col.6.verſic.non obſtat ſecundò,li.2.

7 ¶ Similitérque ſunt leges vtentes his verbis,ab inteſtato,in ſucceſsione pupillorum,vt in l.qui duos,in prin.vbi Soci.in 1.not.ff.de reb.dub.& in l.Lucius.ff.de vulg.& pupil.& in l.ſciant.C. de legit.hæred.& in l.omnem.C.ad SC.Tertullian.Quanquam ſunt qui faciunt differentiam inter mentionem inteſtati,& hæc verba, ab inſtato:vt ſcilicet illud non comprehendat pupillum,hoc comprehendat,& inter alios Sali.Fulgo.& Corne.in d.l.cùm antiquioribus.C.de iure delib.idem Fulgoſ.in d.l.generaliter,in prin, & ibi etiam Alex.col.pe.verſ.nunc venio ad ſecundum,& Corne.col.vlt.C.de inſtitut.& ſubſtitu.& iterum ipſe Fulgoſ.d.conſil.48.in 2.dubio.Corne.d.con.336.col.vl.li.1.Soci.latè con, 35.punctus ſuper quo, per totum illud con.li.3, vbi in fin.dicit eſſe hæreticum diſcedere ab hac opinione.& d.con.81.li.4.& Iaſon.con.130.prima conſideratione,col.1.verſ.nec obſtat ſi contra,li.1.Carol.Ruin.conſil. 20. circa caſum de quo quæritur,col.vlt.verſic.nec etiam obſtat ſi dicatur, lib.2.Ludo.Gozad d.conſil.35.columna ſecunda, verſicul. ſeptimò conſiderandum. Paul.Pariſ.dicto conſil.22.in multis locis. Et facit quod conſuluit Calderin. conſilio ſexto, an ſtatutum quod ſimpliciter,ſub titul.de conſtitutionib,

8 ¶ Sed quòd nihil inter hæc interſit, videtur voluiſſe glo. in d.l. cùm antiquioribus, in verbo, fuiſſe, iuncto text. & ibi Corne. col. pe. & Cy. in d.l. 2. C. qui teſta. fac. poſſunt. Bart. in d.l. 1. ff. de ſuis & legit. Ange. & Roma. in d.l. in teſtamēto. C. de teſta. mili. Nicol. Neap. & Bald. in d.l. inteſtato. ff. de legit. tut. Angel. d. con. 99. & d. conſi. 104. Bal. in d.l. ſi is qui. C. ſi penden. appellatio. Io. Fab. in d. §. 1. Inſtit. de hæred. quæ ab inteſta. deferun. & omnium clariſsimè Card. Flor. d. cō. 3. in vltimo dubio. Alex. ſibi contrarius d. con. 115. li. 1. & Phili. Dec. d. conſil. 366. col. 2. nu. 5. & ſeq. & Carol. Rui. d. con. 50. col. 2. verſi. ſed præmiſsis, & iterum col. 4. verſic. & adhuc opinio, li. 3. Hanc enim inquiunt eſſe magis verborum, quàm rerum differentiam.

9 ¶ Sed & in hoc ſunt qui diſtingunt, an hæc verba, ab inteſtato, iungantur defuncto, ita videlicet, deceſsit, vel mortuus eſt ab inteſtato: an verò hæredi, ſcilicet ſucceſsit ab inteſtato: vt primo caſu, idem ſit ac ſi diceretur, deceſsit inteſtatus, vt pote quòd ea verba referantur ad ipſum defunctum: in ſecundo autem caſu, qui refertur ad hæredem, ſumus extra illud dubiū, an pupillus dicatur inteſtatus, de quo per Bal. d. con. 36. de iure communi, ibi, aliud eſt ergo, li. 4. & Soci. in d.l. qui duos, in princ. per illum tex. de reb. dubi. & Lud. Gozad. d. con. 35. col. 4. ver. præterea aliter reſpondeo. & Paul. Pariſ. d. con. 22. col. 14. ver. ex quibus infero, & mult. ſeq. li. 2.

10 ¶ Alij item diſcrimē faciunt inter inteſtatus, &

fine teſtamento.& inter hos Imol,in d.l.Centurio,vbi ſuprà citauimus.ff.de vulg.& pupil.& Raph. Fulg.in d.l.generaliter,in prin.col.1. ver. nota primò quòd non eſt.& Roma.in d.l.in teſtamento,le.1.col.3.ver.aduertendum tamen.C. de teſta.milit. Sed contra hos eſt text.in ea ipſa l.generaliter,& ibi gloſ.in verbo,ſine teſtamento,quæ eſt 1.vbi omnes propè de hac re diſputant,vt ibi per eos videre poteris.& Paul.Pariſ. d.conſi.22.vbi ſuprà.nu.82.lib.2.

11 ¶ Alij quoque dicunt intereſſe inter pupillum, & alium inteſtabilem,vt videre licet apud Alex. qui id ſibi adſcribit,in d.l.generaliter,col.pen. & d.con.115.& Soci.d.con.35.li.3.& Phili.Dec. d.con.366.nu.5.& 6.& con.563.duo dubia,col. 2.verſ.his relatis, & ſeq.Item alij,vt hoc iungã, dicunt intereſſe inter eum pupillũ, cui pater teſtamentum fecit,vel ſecũdas tabulas,& eum cui non fecit, de quo latè Paul.Pariſ.poſt alios multos,d.con.22.li.2.

12 ¶ Sunt & poſtremò qui dicunt, referre vtrùm ſtatutũ de quo quæritur, ſit odioſum:an fauorabile, ſiue ratione naturali ſubnixum. vt Bald. in d.l.ſi is qui,in fin.C.ſi pend.appellatio.mors inter.& in d.l.inteſtato.ff.de legit.tut. vbi etiã declarat quomodo intelligitur,an ſtatutum ſit odioſum,an fauorabile.& in d.cap.1.tit.de ſucceſsio.feud.& con.141,quæritur an pupillus, li. 3.& conſi.83.præmittendum eſt ad euidentiam, in fi.li.5.& alibi propè in locis ſuprà allegatis, licèt alij plerique id indiſtinctè teneant.

13 ¶ Vides igitur maximum inter eos omnes, qui de hac re locuti sunt, certamen esse: & si tibi lubet, videbis omnes multis magnísque rationibus subnixos, quas tamẽ referre supersedimus, contenti loca quibus id tractant tibi designasse, præsertim quòd earum bona pars nihil aut parum ad nostras de hac re consuetudines pertineat. Nam & aliæ, & quidem maior pars earũ loquuntur de hærede quem dicunt esse saisitũ, & sic haud dubiè pertinent ad hęredes pupillorum & aliorũ intestabilium, aliæ loquuntur de hæredibus ab intestato, quo certè casu essemus in illa disputatione, an inter intestatus & ab intestato aliquid intersit, quantùm ad id de quo agimus pertinet, si tamen intestatus non nisi de intestabili, id est, eo qui testari possit intelligatur.

14 ¶ Scio autem in nostra Gallia ex communi vsu loquendi, & doctorũ & aliorum nihil inter hos intersesse. Ideo vt concludam hoc caput, in casu nostræ consuetudinis, putarim & hæredem ab intestato, & pupilli, & alterius intestabilis esse saisitum, & ita vtimur. Nec interim silentio præteribo D. Carol. Molin. qui huius est nostræ opinionis, in additio. Alex. in d. cõ. 115. li. 2. post relatas copiosissime omnium opiniones.

VIII. DECLARATIO.

1 ¶ OCTAVO declara, vt id statutum procedat etiam in bonis defuncti episcopi, aut alte-

rius,in quibus hæredes ſuccedunt ex conſuetudine,ſemota illa controuerſia iuris communis, de qua latè per Imo,& alios in c.cum in officiis, de teſta. Bald.conſi.313.præmittendũ eſt ad euidentiam, lib.2.Panor.poſt antiquiores, in cap. cùm eſſes,extrà,eo tit.& latiùs in c.vt vnuſquiſque,de pecul.clericor.& Io.Ananiam conſi.87. circa dubium de quo agitur,per totum , & ibi Ludoui.Bologni.in additio.& Firmia.in tract. de epiſcopo,parte 4.libri 4.in multis locis . & Corne.conſil.314.videtur in præſenti conſultatione,per totum,li.3.& Nicol.Bellon.qui alios multos citat,conſi.3.curatus eccleſiæ,propè per totum. Cuiuſmodi conſuetudo eſt apud Trecẽſes,cap.106.Caluimontenſes,ca.86. Victriacenſes, c.85. Pictauiẽſes,c.220.Aruernienſes,ti.des ſucceſsions,§.55.eodémque vltimo. Borboniẽſes,c.320.Bleſenſes,c.128. Engoliſmenſes,c.97. Marchienſes,ca.258.Niuernenſes,ti.des ſucceſſions,ca.21.Senlitenſes,cap.170.Valeſienſes, ca. 92.Britonenſes,tit. des ſucceſsions , qui eſt 22. cap.2.Et hanc dicit generalem Francię conſuetudinem D.Cos.Guy.in §.item q̃ ſi eccleſia, in verbo, acquiſitos, titul.de Annat. in pragmat. ſanctio.

2 ¶ Quę quidem conſuetudo an valeat(vt id obiter dicam) diſces ex Inno.in d.c.cũ in officiis, col.1.in verbo,remanere , & ibi Panorm.col.2. ver.ſecundò fallitur,& aliis , de teſta.Bal.in ca. vl.col.4.verſi.quæro nunquid valeat generalis, de conſuetud.Panor.in cap.cum tibi,in 1.no.de

verbo.signifi.& Roch.Curti.in repe.ca. vl.col. 78.versf.quartò infertur,de consuetud. Et ex eo quod in simili tractat Io.And.in cap.nemo potest plus iuris, de reg.iur.libr.6.in Mercuria.& Calderi.consf.2.quis succedere debet,col.1.subti.de pecul.cleri. & Domi.in cap.vl.col.3. versi. ad tertiam de quibus,de offi.ordi.li.6. & Barb. in cap.vl.col.5.versi.quando autem dicatur,de pecul.cleri.& Corne.d.con.214.col.2.sub literā B.li.3.

3 ¶ His igitur locis(vt redeamus)& aliis eadē cō suetudine vtētibus. imò & aliis quoque in quibus hæredes succedunt secundū distinctionē iuris communis,ipsi hęredes sunt saisiti ex hac nostra cōsuetudine,vt expressè dicit D.Boër.in cōmentar.consuetu.Biturig.ti. des.cousłumes cōcernans testamens,§.6.col.vl.& ante eum,licèt nō alleget;D.Bened.in repe.c.Raynuci⁹, in verbo,mortuo itaq; testatore, le.2.nu.72.de testa. quod & dicit sentire Io.Fab.in §.si viuo,Instit. de rer.diuisio. Sed ne erres lector amantissime, nullus est.§.huiusmodi in eo tit.& credo q̄ voluit allegare §.is verò,eo tit.vbi ipse Fab.col.1. quærit an rectores & prælati ecclesiarū faciant suos fructus beneficiorū, quos iā perceperūt ad instar fructuarij. quod videtur, inquit, sed hoc iure nō est verū,cū nō transmittant ad hæredes, c.ad hæc,de testa.& ca.vl.de offi.ordina.li.6.Si tamen esset alia consuetudo,videtur,inquit,idē quod in alio vsufructuario.& nihil ampli⁹ dicit quod ad hāc rē,de qua tractem⁹, ppius accedit.

4 ¶ Et ego sanè censeo hæredes episcopi vel sacerdotis hoc iure consuetudinario vti, vt hæredes secularium. tum quia hęc generalis consuetudo vbique est introducta & approbata à clericis simul & laicis, vt videre licet ex processu verbali, quem vocant earum consuetudinum. Ideo & ea clericos ligat, vt voluit Bald. in cap. cùm venissent, in. 2. not. de eo qui mittit in possessio. & ibi quoque Io. Lig. & Panor. etiã in 2. nota intelligentes eum text. in quo Papa mandat decidi causas clericorum secundum consuetudinem patriæ, & illum text. dicit ipse Bald. ad hoc multùm no. & idem etiam voluit idẽ Bald. in cap. imperialem, col. 3. versic. quæro nunquid si ex consuetudine, & ibi etiam Martin. Laud. col. vl. versi. & nota valere consuetudinem, tit. de prohib. feud. alie. per Feder. Ioan. Ligna. in c. quod clericis, & ibi Francis. Are. col. vl. de foro compet. Anto. in ca. ecclesia sanctæ Mariæ, col. pe. ver. si quæritur an statuto, & ibi etiam Imo. co. 4. ver. extra glo. tangũt hic doct. & Feli. col. 34. versi. secundus casus, & Philipp. Dec. col. 20. versi. non obstant iura allegata, extrà de constitutio. Imo. in cap. ad nostram, in 1. no. per illum tex. & ibi Feli. col. 2. de probat. Panor. in cap. cũ causa, in 3. no. per eum tex. à contrario sensu, de re iudic. & con. 72. circa primum breuiter, col. 2. versi. præterea papa, li. 1. Alex. consil. 211. ponderatis his omnibus, col. 1. li. 2. Franc. Are. con. 45. visis articulis, post princ. Card. Alex. in cap. 1. in fin. 20. di. & in cap. qui clericus, col. 1. ti. si de feud.

feud.fuer.cõtrouer.inter dom. & agnat. Roch. Curt.in repetition. cap. vl.in 1.limitat. 11. quæstionis . de consuetudin. & neminem reperi (si non fallor memoria) qui contrarium dixerit, præter Barbat. consil.65. referam in medium, columna antepenultima, versic.hec est vera responsio aliquorum,lib.4.vti etiam diximus in nostro tractatu Retractuũ.ti. 1.§.1.glo.13,in verbo,l'acheteur,nu.2.

5 ¶ Tum quia etiam aliàs clerici ligantur statutis & consuetudinibus disponẽtibus de successionibus , siue respiciamus hæredes clericos ad eorum admissionem vel etiam exclusionem, siue etiam defunctos clericos: vt scilicet in successionibus eorum seruentur statuta & consuetudines locorum, vt plenè differuimus in nostro tractatu de iure Primigeniorum, quæstione 43.qua plenè tractauimus an consuetudo primogenitos præferens , liget secundo genitum clericum.& quæstion.sequent.qua etiam tractauimus an econtrario primogenitus clericus gaudeat ea consuetudine . & iterum quæstio.sequen.qua item quæsiuimus an ea locũ habeat in successionibus clericorum defunctorũ, vt ibi videre poteris.

QVARTA PARS EORVM QVAE RESPICIVNT RES, quæ ſeptem declarationibus conſtat.

Prima declaratio, ut id ſtatutum procedat in his rebus, quarum defunctus tempore mortis erat poſſeſſor tantùm, non etiam in cæteris.

2 *An procedat in re, cuius poſſeſſio cohæret perſonæ.*

3 *An in re, cuius poſſeſſio erat apud defunctum, ui precarii.*

4 *An in re, cuius poſſeſſio erat apud defunctum ex cauſa ad hæredes non tranſitoria.*

5 *An in rebus feudalibus. Vbi etiã uidebis an impediatur dominus manum iniicere in feudum ob hanc poſſeſſionem hæredis. Et an ipſe hæres ſit ſaiſitus aduerſus dominum.*

6 *An in emphyteuticis.*

7 *An in rebus incorporalibus.*

PRIMA DECLARATIO

1 PRimo declara, vt procedat in his rebus, quarum defunctus poſſeſſor erat tẽpore mortis ipſius. Nã ſi eo tempore nõ poſsidebat, nec in eius hæredem tranſit poſſeſsio. neque enim is ſuum hæredem ſaiſire poteſt per ſuã mortẽ de ea re, cuius ipſe ſaiſitus non eſt, dũ moritur. l. traditio. ff. de acqui. rer. domi. & l. ne-

mo plus iuris.ff.de reg.iur.& ibi cõcordant.per glo.& Phil.Dec.Et si verè eam rẽ tradere nõ po teſt,nec fictè quoque poteſt.l.ſi filiusfamilias,& l.ſi ſeruus.ff.ſi cert.pet. & l.2.& 3. ff.pro ſocio. Bal.con.166.à libello,verſ.ſed hic eſt aduertendum,li.4.& diximus in tractat.Conſti.poſſeſſo. in 3.parte limit.1.nu.3.incip.cuius ſententiæ,vt cõfirmaremus eã,multorũ in ea limitat.à nobis citatorum opinionẽ quæ negat per cõſtitutum eius qui non poſsidet transferri poſſeſsionem.

2 ¶ Nam & hæres nõ iuuatur beneficio l.vl.C.de edic.diui Adria.tollen.niſi in iis rebus quæ defuncti tẽpore mortis fuerũt,vt patet ex tex.in.d. l.vl.ibi,earũ rerũ quæ teſtatoris tẽpore mortis fuerũt,vbi Bar.col.pe.ver.ſecũdus caſus,Alber. col.3.ver.itẽ oppo quia in tex.Sali.col.4.verſi. nunc videamus de quinto,& Pau.Ca.col.2.ver. quartò requiritur,& recentiores.& Roffred.in ſumma eiuſdem ti. verſ.ſed illud quæritur de eo quod dicit,Et idẽ in interdicto quorũ bonorũ, vt ſcribitur in l.2.ibi,quæ cũ moreretur,ei⁹ fuerunt.C.quor.bonor.Cy.in l.1.in 2.q.& ibi Bar. col.vl.ver.ſed hoc interdictũ,& Sali.etiam col. vl.eo.ti,Et in petitione hereditatis,l.itẽ veniũt §.itẽ nõ ſolũ.ff.de peti.hęred.& latè Alex. con. 183.viſo pũcto quæſtionis præmiſſæ,poſt princ. lib.5.Pet.Ferrar.ti.for.libel.quo petitur hæred. ex teſta.in verbo,iniuſte occupauit,poſt prin.

3 ¶ Et ita in caſu noſtræ conſuetudinis voluerũt non obſcurè Alouiſius de Lucis, inter con.Bal. con.436.quidã creditor,col.2.li.3.Raph.Fulgo.

si non oscitanter legatur, con.194. proponitur q̃ domina Antonia,col.2.ver.etsi dicatur,iũcto versi.quinimo illud fortiùs.Alex.con.83.visa facti narratione,col.1.versi.quia respondeo, li.2. iuncto eo quod scribit,col.2.versic.& cùm iam ante.Iaco.à S.Geor.in l.si sorori, ver.aliam pulchram limitationem.C.de iure deliberan.vbi id dicit pulchrum,mirabile,& perpetuò menti tenendum.Iason consi.147.præsens consultatio, col.7.versi.sed præmissis non obstantibus, li.2. Guil.Bened.omnium expressissimè in repet.ca. Raynucius,in verbo, mortuo itaque testatore, le.2.nu.72.& 77.& Fran.Curt.iunior con.108. sacratissimæ trinitatis,& cæt. circa controuersiam,col.5.versi.nec obstat etiam præmissę conclusioni.& consi.110.pro habenda clara resolutione,col.8.versic.retento igitur præmisso. & consi.168.sacratissimæ,& c.habita diligenti cõsideratione,col.vlt.in princ.& D.Boër.decisio. 172.dominus vita nunc functus,col.3.nu.14.D. Bened.in repetitio.c.Raynucius,in verbo,mortuo itaque testatore,le.2.nu.72.& 77. Et ante hos videtur voluisse Oldrad. con.139.ad habẽdam aliqualẽ notitiam,in 7.dubio , & in simili statuto huic nostræ cõsuetudini,voluit Signor. con.252.super dubiis seu quæstionibus,col.1.in fin.versi.secundò ex tenuta.

3 ¶ Quod tamen intelligẽdum est, si defunctus omnem possessionem amisisset,ita vt nec naturalem,nec ciuilẽ tẽpore mortis suæ habuisset , vt quia rẽ vẽdidisset, aut aliàs alienasset, & posses-

sionē omnē tradidisset: vel quia etiā animo ciuilē nō retinuisset, cùm ab alio spoliatus naturali fuisset. Quòd si hāc ciuilē retinuisset, fuissētque intra tempus intentandi remedij possessorij retinendæ, hæres ipsius in quem translata esset ea ciuilis possessio, vi huius statuti secundū ea quę diximus suprà in 3. declaratione 3. partis, posset intentare id remedium aduersus eum qui eam possessionē etiā ante mortē illius occuparat, vt ipse defunctus potuisset, modò is sit intra annū, turbatæ possessionis, vt dicemus in simili in 5. parte, declarat. 3. nu. 14. incipi. & ita certè.

SECVNDA DECLARATIO.

1 ¶ SECVNDO declara. vt id statutum generaliter non procedat in re, cuius possessio cohęret personæ. nam cū huiusmodi res non veniat in portionem hæreditatis, vt nota. in l. item videndum. ff. de petit. hæredit. eadem ratione non debet intelligi trāsire possessio. Nam ea iuris est regula, vt licèt hæres aliàs succedat in omne ius defuncti, non tamen succedat in ius personale. l. hæres in commnne. ff. de acq. possessio vnde & statutum transferens ipso iure possessionem defuncti in hæredem ita quoque debet intelligi, cùm recipiat interpretationem à iure communi, per no. in d. l. vl. § in computatione. C. de iure delib. & in l. 2. C. de noxal. & in c. cū dilectus, de consuetud. Et ita nuncupatim voluit Raph. Comen. consi. 173. Galuanus, col. vl. & sequitur

Iaſon d.con.147.prę ſens cõſultatio,col.10.ver. item vltra prædicta,li.2.Fran.Curt.iunior in l. vl.col.pe.verſi.ſecundò reſtringitur.C. de edic. diui.Adria.tollen.& Anto.Rube.con.121.domi nus Ioannes,col.1.

2 ¶ Et certè id minimè dubium eſt,cùm aliàs ſem per iura perſonalia perſonam non egrediantur, ſed cum ea extinguantur,nec tranſeant ad hære des,l.quia tale.ff.ſolut.matrimon.& l.in omnibus cauſis,& l.priuilegia.ff.de regu. iur. & cap. priuilegium.eo tít.li.6.cum concordant.adductis per glo.& doct.in illis locis,quibus adde c. hinc eſt,circa medium,16.q.1.

TERTIA DECLARATIO.

1 ¶ TERTIO (& hæc quidem proximè accedit ad præcedentem declarationem) hanc conſuetudinem generalem declara , vt non procedat in re cuius poſſeſsio erat apud defunctũ vi precarij.Nam cum precarij virtus non tranſeat ad hęredes,l.cùm precariò aliquid.§.1.ff.de precar.& id ſtatutum ſiue decretum ſiue etiam conſuetudo debeat ita interpretari, vt minus lædat ius commune quàm fieri poteſt,d.l.2. C.de noxal.& d.ca.cùm dilectus, de conſuetud.ideo debet intelligi quando poſſeſsio erat apud defunctum, ex cauſa de ſui natura tranſitoria ad hæredes,quia ſicut ad eos tranſit virtus ipſius cauſæ,ita videtur ſtatutum voluiſſe quòd tranſiret ipſa poſſeſsio. ſed virtus precarij non eſt hu-

iuſmodi. Ita expreſſè voluit Alex. con. 153. circa litem vertentem inter filios, col. 1. verſic. & poſito quòd virtute, li. 6. quem ſequitur Chaſſen. con. 59. ex viſione proceſſuum, col. pe. ver. item etiam vt conſtat.

2 ¶ Attende lector, quia ſi intelligas de hæredibus concedentis id eſt, conſtituarij (ita enim eũ voco ad cuius commodum fit conſtitutum, de quo & Alex. in d. conſil. loquitur) non eſt verũ id conſtitutum non trãſire ad hęredes, cùm tex. ſit expreſſus incontrarium in d. l. cũ precario. §. 1. & in l. quęſitũ eſt. §. 1. & in l. cùm precariò quis rogat, eo ti. & in c. vl. extrà, eo quoque ti. & latè diximus in noſtro tractatu Cõſtituti poſſeſſorij, in ſecunda parte, in 12. ampliation. Et ratio Alexand. eum deficit in caſu de quo loquitur. Ideo contrarium eius quod dicunt ipſe Alex. & Chaſſen. in precario expreſſè tenuit Alouiſius de Lucis, valentiſsimus doctor & aduocatus Vincentinus, vt eum appellat Bald. inter conſil. ipſius Bald. conſil. 436. quidam creditor habens plures, columna prima & ſecunda, li. 3. & ibi quoque Bald. in addit. eiuſdẽ con. & dicit ipſe Alouiſius ita cõſuluiſſe in ciuitate Vincẽtiæ Ray. Forli. Richar. Sali. & Argenti.

QVARTA DECLARATIO.

1 ¶ FATEOR tamen (& hæc erit pro quarta declaratione) q̃ ſi poſſeſsio erat apud defunctũ ex cauſa ad hæredes non tranſitoria, huiuſmodi

possessio ad eos non transiret, per illum Alex. rationem, quæ optima est, sed male ad casum precarij aptata. Et ipsius rationem generaliter sine mentione precarij refert & sequitur Catel.Co.in memor.incip.decreto Mediolanensi, col.2.in prin.

2 ¶ Et ad hoc optimè facit quod in simili dicitur, q̃ licèt appellatione hæredis, veniat hæres hæredis, l.hæredis appellatio, & l.sciendum.ff. de verbor.significat.& latè diximus suprà in 5. declarat.2.partis, id tamen nunquam obtinet in re, quæ de sui natura non est transitoria ad hæredes, de quo habes text.& exemplũ in l.antiquitas.C.de vsufruct.& voluit ipse Alex.in l. Gallus.§.etiam si parente,col.3. versi. vnum tamen non omitto.ff.de liber.& posthum.& l.in annalibus.C.de legat,& Catel.Cota in memoria.incipien,hæredis appellatione comprehenditur, in 2.limitatio, vbi dicit hinc fieri, quod singul,dicit Bald,in l.vl.col.2.in 6.oppositio.C. de hæred.instit.q̃ si quis acquisiuit feudum vel emphyteusim pro se & hæredibus, intelligitur tantùm de proximis hæredibus,non de hæredum hæredibus.quod & sequitur & dicit etiam sing.Iason in dicta l.in annalibus, in fin.vbi tamen id reprobat.vt & nos diximus in d. 5.declaratio.2.partis.

QVINTA DECLARATIO.

1 ¶ QVINTO declara, vt id statutum non

habeat locum in rebus feudalibus, vt expresse voluit Rapha.Comen.con.173. Galuanus, col. vlt. versi. nec obstat quòd possessio, ea ratione adductus, quam & nos suprà ex eodem adduximus in prima declaratione tertiæ partis, quia vasallus naturaliter tantũ possidet, vt dicit glo. in l.3.§.ex contrario, in glo.1.post princi.ibi.itẽ de re data.& in l.si vt certo.§.si duobus vehiculum, in verbo, dominum, versi.sed qui sunt qui ciuilem habent. ff. commod. & Iason d. consi. 147. vbi nuper citauimus, li.2.& latè consi.152. vera & iuridica, per totum illud con.li.4. Fran. Curt.iunior cõ.108.sacratissimæ,&c.circa controuersiam, col.7.versi.sed quod fortius.& con. 110.pro habenda clara resolutione, col.9.versi. præterea militat, vbi id dicit singul. & in dicta l.vlt.col.pen.vbi suprà, de edict.diui Adria. tollen.vbi tamen dicit id non procedere in dubio, quia etiam in dubio feudum censetur esse hæreditarium, vt declarat Baldus in c.1.ti.an agnati, vel fil. cum allegatis per Alexan.con.10.ponderatis his quę in themate, col.3.li.3.& alibi sæpe.

2 ¶Sed illud, videlicet, quòd hoc statutum non habeat locũ in huiusmodi bonis feudalibus, præter supradictos voluit Catel.Cot, vbi tamen videtur esse subdubius, in memor. incip. decreto Mediolanensi, col.2. versi. nunquid autem hoc decretum.& Anto.Rub.consi.121.dominus Ioannes, col.1. & iterum col.3. versi. ex præmissis igitur, rursumque col.vlt. versi.& si dicatur. & Paul.Paris,cõ. omnium 1. visa facti narratione,

col.25.versi. & quia decretum istud, qui est sub nu.159.li.1.

3 ¶Ad hanc autem opinionem fulciendã adducit Iason in dicto consi.152. li.4. has rationes.nam id statutum est correctorium iuris communis, quod & nos suprà diximus in prefatione declaratio.3.nu.2.incip. ego verò constanter. & seq. iura autem correctoria vel exorbitantia, quæ generaliter aliquid statuunt, non obtinent in feudis,nisi de eis expressam mentionem faciant, quod ex eo videre licet,quòd statutum loquens de dote lucranda,non habet locum in feudis,c. 1.§.quanuis,& ibi Baldus,ti.de inuesti.de re alie. fac. Baldus in cap.1. titu. an maritus succedat vxor. in benefic. Alexand. & alij in l.1. C. vnde vir & vxor.

4 ¶ Cui quantum ad id,adde alios id ipsum quoque scribentes,scilicet ipsum Baldum in authẽ. res quæ,col. 2. versicu.quærq ex forma statuti. C. communia, de legat. & in cap.1. in princip. colum.3. versicu.quæro an consuetudo, & ibi Card. Alex.col.6.versi.eiusdem initii,ti.de prohib.feud.alienatio.per Feder.Iacob.Aluarot. in eo ipso c.1.§. callidis, & in d.c.1. & ibi quoque Marti. Lauden. & Card.Alex. ti.an marit. succed.vxor.in benefic.& ipsum Aluarot.in.c.1. in prin. & ibi etiam Marti.Lauden. ti. de inuesti. quam Titius accepit à Sempronio.eũdem Marti.Laud. q dicit ita publicè se disputasse, in d.c. 1.§.quanuis,& ibi Card.Alex.titu. de inuest. de re alien.fac.Barbat.in rubr.de rebus eccles.non

alienand. char . pen. verſicu. decimoquintò facit. Franc. Aret. in l. 2. col. 2. verſicu. debes etiam ſcirè, & ibi quoque Franc. Ripã. col. 4. num. 19. ff. ſoluto matrimon. ipſum Iaſon. in l. 1. col. 6. verſicu. nota etiam quòd iſtud. C. de ſumma trinitate, vbi ad hoc dicit eſſe ſingul. tex. in dicto §. quanuis. & Albertus Bru. in dicto tracta. ſtatutorum fœminas repellentium, in 23. quæſtio. 8. artic.

5 ¶ Subiungit autem Iaſon, vt ad eum redeamus, dicto conſi. 152. quod diſpoſitio l. 1. & authen. præterea. C. vnde vir & vxor, non habent locum in feudalibus, ſecundum Roma. & Alexan. in vtroque loco . Cui item hoc adde de priori eſſe bonum tex. in d. cap. 1. ti. an maritus ſucced. vxor. & ibi Bald. qui eum no. ad limitationem dicti tit. vnde vir & vxor, & alij. & idem etiam voluiſſe ipſum Iaſonem in eadem illa l. 1. col. 2. in 6. fallen. & ibi quoque Philippum Dec. col. 3. verſi. ſexto & vltimo. Benedict. in repe. ca. Raynucius, in verbo, & vxorem nomine Adelaſiam, nu. 81. verſi. quartò fallit, de teſta. & Steph. Bertran. con. 59. voluiſſem pro ſecuriori reſpõſione, in 13. eodémque vltimo dubio, lib. 2.

6 ¶ De poſteriori verò, ſcilicet de d. authen. præterea, eſt etiam tex. in dicto. §. quanuis, ſuprà ſæpius citato, & voluit item ipſe Iaſon in eadem auth. præterea, col. 3. verſi. limita tamen, & ibi Fran. Pep. in repetitio. in fi. & Marti. Lauden. & Card. Alex. in c. 1. §. donare, vterque in fi. ti. qualiter olim. feud. alienar. poter.

7 ¶Subdit item ipſe Iaſon dicto con.152.in reſcri ptis ſimpliciter impetratis non comprehẽdi res feudales,niſi de illis facta ſit ſpecialis mentio:id enim ſignanter,vt ipſe loquitur, voluiſſe Bald. in cap.cùm ordinem,col.2. verſi. iſtud capi. eſt argumentum,quòd non valet,de reſcript.arg.illius tex.ſed melius facere tex.in cap. ex parte B. circa medium, de for. compet. Cui item adde, idem ſcripſiſſe Philippum Deci.in d. ca. cùm ordinem,col.1.& ipſum Iaſonem qui id dicit ſingul.con.224.principale dubium,lib.2.& conſi. 70.ſuper vtraque, col.penul. verſi. confirmo & ſecundò,li.3.

8 ¶Præterea,vt inquit idem Iaſon d. con. 152.in generali poteſtate legitimandi, non venit facultas legitimandi ad feuda, vt no. voluit Signor. conſi. 223. quidam dominus Ioannellus . quem refert & ſequitur Card.Alexand.in cap.per venerabilem.§.quod autem,char.11.verſicu.quęro ſextò prĩcipaliter, qui filij ſint legitim. & idem ſimpliciter tenet Alex.conſi. 160.viſa legitimatione facta de domina Marmorina, col.1. lib.2. Sicuti etiam ſimpliciter legitimati, non intelliguntur legitimati ad feuda , niſi nominatim dictum ſit de feudis,ca.naturales,cum glo.approbata per doctor.ti.ſi de feud.fuęr.controuer.ininter dom.& agnat.

9 ¶ Hæc Iaſon,ſed cui adde quantum ad facultatem legitimandi, Soci. con.3. in cauſa domini, col.3.verſi.ſecundò quod dicta, li.3. niſi tamen, vt dicit, ex verbis colligeretur de volũtate prin

cipis.& Guid.Pap.deciſio.857.in generali. eundem Iaſon.d. con.70.col.4.verſi.hoc tamẽ non obſtat,li.3. Philip.Dec.in l.1.col.2.verſi.ad prędicta.ff.ſi cert.peta.in lectur.Piſa.& con.76.licèt in caſu,col.1.& iterum vlt.& con.389. viſa longa ſerie,col.2.verſic. eodem modo videtur. Fran.Ripã in l.1.col.8.num.53.ff.de vulg.& pupil. ſubſtitutio.Licèt non placeat Lancel.Gali. in l.2.col.3.verſi.ex hac concluſione. ff. de verbor. obligatio. innixo authoritate Soci. dicto conſi.3.li.3.qui tamen(vt diximus) contrarium tenuit.

10 ¶Quãtum autem ad legitimationem ipſam,addes illud ipſum quod dictum eſt, voluiſſe Hoſtien.Ioan.Calder.Anto.& Card.Floren. in calator,extrà,qui filij ſint legit.Oldra.con.247.factum tale eſt quidam rex,in vltimo dubio.Baldus con.129.ad euidentiam,in princi.li.3.Cald. con.5.an naturalis,ti.de feud.Petr.Ferra.ti.for. libel.quo agit.ad reuo.feud.inverbo,nec ſuperſtitibus,col.2.verſi.vide,quæritur,Stepha. Bertran.con.112.viſis quibuſdam,nu.25.li.2.ipſum Lancel.Gali.in dicta l.2.col.3. verſi. limita modo,de verb.obligat.Anto. Rub.qui alios citat, con.33.circa dubium,col.1.

11 ¶ Addit & ipſe Iaſon vbi ſuprà, feuda non contineri in generali renunciatione,niſi de illis ſpecialis mentio facta ſit,ſecũdum Bald. in auth.in ſucceſsione,ad fi.C.de ſuis & legit.arg.l. de creationibus.C.de Silentiar.li.12. Nec item in generali alienatione bonorum , niſi item ea ſint ex-

preſsè nominata,per tex.no.in d.c.in generali, ti.ſi de feud.fuer.cõtrouerſ.inter domi.& agna. & in c.1.ad fi.ti.de capit. qui curiam vẽdidit, & tandem concludit ex illis omnibus huiuſmodi ſtatutum ſiue decretum continuans ſimpliciter poſſeſsionem defuncti in hæredem, non habere locum in feudis,cùm de illis mentio ſpecialis facta non fuerit.

12 ¶ Tu autem ad illud primùm de generali renunciatione, adde ipſum Bald.in c.1.col.3. verſi.ſed quid ſi filio viuo patre,& ibi Iacob.Aluaro.col. pe.verſi.item addit,ti. an agnat.vel fil. eundem Bald.conſi.437.quædam puella fuit dotata,col. vlt.li.1.Martin.Lauden.in d.c.in generali,ti.ſi de feu.fue.contro.Franc. Are.qui id dicit no. in l. qui ſuperſtitis, col.5. verſi.iterum in renunciatione.ff.de acq.hæred.Soci.con.74. ſuper controuerſia,col.2.verſi.quarta cõcluſio,li.3.Card. Alexã.in c.1.ti.de eo qui fi.fec.agna.Carol.Rui. con.24.ſuper his,col.1.nu.4.li.1.Iaſon.in l.Gallus.§.quidam rectè,col.pe.in prima lectur. ff.de li.& poſth.vbi id dicit ſing. & cõ.96. dominus Bonioannes,in fi.li.1. & con.207.in prçſenti,in prin.lib.2.quibus locis dicit de hoc eſſe bonum textum in dicto cap.1. ti. de eo qui fi.fec. agna. & con.7.pro reuerendiſsimo,col.5.verſi. ſecundò facit,lib.3.Philip. Dec.in dicta.l.1. ff. ſi cert. peta.& d.con.389.vbi ſuprà.& Catellia.Cotam in memo.incip.feudum debet. & Matth. Afflic. in conſtitu.Sicil.incipien.hac edictali,col. pen. verſi.in eadem,ibi,voluit quidam.

13 ¶ Ad alterum de generali alienatione, adde glo. in dicto ca.1.& ibi Card. Alexand.colum.2.in 1. no.de capit.qui cur vend. Mart.Lauden.& eundem Card.in cap.1. vtrunque in fine, titu. de inuesti.de re alie.fact.Alexan.latè con.16. viso dicto themate, col.2. versi. quòd autem ad bona, li.2.& con.168.requisitus,col.2.versi.fortificantur prædicta,li.2. quod iterũ repetitur con.20. li.5.& Ludo.Goz.có. 26.in causa illustrissimorum,col.9.nu.51.

14 ¶ Proindéq; nec in generali donatione bonorum feudum continetur, Guid.Pap.consi. 214. circa materiam,col.4.versicu.sed in casu,& rursum col.6.versi.sed restat aliud,& con.sequent. vertitur quęstio.col.1.& con.218.indubitanter, col.pen. versi. ad octauum. Vti nec consequenter in generali hypotheca siue obligatione bonorum.Spec.in ti.de pignor.in princ.versic.vlt. Bald.in c.1.in princip.col.1.versi.sed nunquid si contrahat,& ibi Mart.Laud. & Cardi. Alexan. vtrunque col.2. versi. nota secũdum, ti.de prohib.feud.alien.per Fed.Paul.Ca.in l.tutor.§. vl. ff.de pignor.actio.Rom.in l.si constãte,in principip.ff.de solu.matrimo.Alexand.d.con.16. col. vlt.li.1.& con.168.requisitus,col.2.versi.fortificantur prædicta, li.2.quod repetitur cõ.20.li.5. & idem Alex.con.2. ex narratis, in prin. li.4.& con.124.super primo,col.3.eod.lib.4.& cõ.41. viso themate,col.1.li.6.quod & repetitũ est cõ. 95.eod.li.6.& Guid.Pap.in oĩbus ferè cõ.suprà citatis,Iason cõ.6.exhibentur, col.8.versi. nec

obstat si diceretur, & col. vlt.versi. non obstat tertium,li.3.& Matthæ. Afflic.in d.consti.Sicil. incipien.hac edicta li,vbi suprà,col. pe.

15 ¶ Nec similiter comprehenduntur sub dispositione authen.res quæ.C.com.de leg.per d.c.1.§. donare,& ibi Bal.& cęteri.ti.qualiter etiã feud. alie.pot.cũ concord.adductæ à Iaso.in d.authẽ. res q̃ col.8.vers.an autẽ res prohibita,& col.11. versi.6.limita.& consi.89.aggredior,col.4.ver si.secundò quia dicta,li.1. de quo etiam vltra eũ per Guid.Pap.d.con.214.col.5.versi.& pro hoc facit,& col.seq.versi.& alibi dicit.& d.con.218. vbi suprà.Nec etiam in fideicommisso generali, Dy & Bar.in l.si patrem,in princ,ff.ad SC. Trebellia.& Marti.Laud.in cap.1.in fi.titu.de legi. Corra.Nec in mãdato quoque generali,Matth. Afflic.in constitutio.Sicil.incip.si quando fortè,col.2.in.2.no.

16 ¶ Deniq; id generale est,vt nec in quauis dispotione generali feuda comprehẽdantur,sine speciali & expressa earum mentione, satis videtur voluisse Signor.dicto cõ.218,quidam dominus, & clariùs Bald.authoritate Iacob.Ardizo. con. 207.quæstio est spucius,col.1. li.1. & Card. Alex.in d.c.1.ti.de inuesti.de re alie.fac.& in d.ca. generali,ti.si de feu.fuer.controuer.inter dominum & agna.Philip.Decius con. 139. cuius superscriptio incipit, an & quando fœmina, veluti scilicet feudorum natura sit omnino à cæteris bonis aliena,vt & nos quoq; diximus in nostro tractatu Retractuum,ti.1.§.1.in glo.3.in verbo,

bo,aucuns biens,ſed hic repetenda duximus,ob id quod Iaſon d.con.152.li.4.hanc noſtram deciſionem tractans,omnes neruos intenderat,vt ipſum probaret.

17 ¶ Contrarium tamen,vt ſcilicet id ſtatutum habeat locum etiam in feudalibus,expreſsè tenuit Maſuer.titu.de feud.§.item ſucceſſor ſingularis,& expreſsius.§.ſeq.incip.item ſuccedens.& Guil.Brolhius in ſtilo curiæ parlam.ti.de feud.§.item de conſuetudine,& ſeq.Bened.in repe.c.Raynucius,in verbo,& vxorem nomine Adelaſiam,nu.180.& iterum in verbo,mortuo itaq; teſtatore,le.2.nu.70.& 71.de teſta.& præſuppo nit Philip.Dec.con.467.bene & conſultè,col. 2.verſi.& iſta etiam videtur procedere,iunctis præcedentibus,dum loquēs de decreto Mediolanenſi,huic noſtro ſtatuto ſimili,dicit etiam filiam debere cōſeruari in poſſeſsione bonorum feudalium patris,donec agnati qui prætendunt filiam non debere ſuccedere de iure ſuo potiori doceant,quando & ipſa ceſſante dicto ſtatuto, poſsit petere ſe mitti in poſſeſsionem omnium bonorum patris,etiam ſi quædam dicantur eſſe feudalia,donec id cognitum fuerit,per c.1.§. inter filiam,& ibi Andreas Iſer.Bal.Matth.Lauden.Iacob.Aluarot.& Card.Alex.& iterū.§.defuncto milite,tit.ſi de feud.fuer.controuer.inter domi.& agnat.& ita quoque no.glo.in c.1. in glo.1.in fi.& ibi Bald.de controuer.inter maſcul.& fœmin.de benefic.quod & ipſum tenet Ioannes Andr.in addit.Specul.tit.de teſtament.

§.sequitur,columna penult.versiculo,sed pone, P.decessit, in addition. incpient. dubitatur etiam,per dictum.§.inter filiam. Ioannes Andreas in additio.illius ti.de feud.§.quoniam,versi. 21. in additione incip. cessante,dum se remittit ad Spec.vbi suprà. & id pro no.refert & sequitur Alex.in.l.vl.col.vl.versi.aliud no.dictum, & ibi etiã Iason qui id dicit mirabile,col.antep.versi. nota & vltra Bald.& Fran.Curt.iunior,col.pe. ver.quæro quid si aliquis.C.de edic.diui.Adria. tollen.& ipse Dec. con.424. proponitur quòd magnifica domina,col.2.vers.& ista conclusio, vbi & id dicit procedere non solùm in dubio, sed etiam cùm constat bona esse feudalia,donec aduersarius probauerit de suo iure potiori. & idem quoque Dec.d.con.467,col.2.vers.& ista conclusio.& con.498.viso casu proposito, col. 1.& con.588.viso puncto,& dubiis,col.2.versi. & prædicta conclusio.Franc.Curt.iunior in tra cta. feudor. in tertia parte, quæstion. vigesima prima.char.25.col.prima.& có.30.habita diligẽ ti cõsideratione,col.3.nu.10. & con.41.præsupponitur in facto,col.3.versicu.præmissis tamen minimè obstantibus.& consi.108.circa controuersiam vertentem, col.4. versicu.minùs etiam obstat.Matth.Afflic. deci.Neapolit.116. vtrùm dispositio, colum. 1. Albert. Bru.con. 1. circa primum articulũ, col.1.& 2. ver.sed.maior resident.& col.3.ad idem facit.& Io. Campe.con. sequent. viso themate transmisso, col.2. versicu. quo verò ad aliam, & versi. tertiò,in hoc patri-

monio.& idem Brun. con.18.in cauſa vertente columna tertia,verſicul. eſt bene verum.& Ludouicus Gozad. conſil.ſexto , prima facie vdetur, colum. penulti. verſicu.ex iſtis ſequitur, & iterum conſi. ſequent. in hac cauſa poſſeſſoria, col.2.nume.10.& 11. vbi & hoc dicunt non ſolùm procedere in filia, ſed & in alia quacunque fœmina hærede . & conſi. 10. in hac cauſa illuſtrium,vbi id duobus modis declarat. Paul.Pariſ.con.22.illuſtriſsimam dominam,colum. 10. nume.65.lib. 1.& conſi.41. optimum ius,col.1. eodem lib. 1. & nouiſsimè Nicol .Bello. conſi. 10.in cauſa caſtri,col.vlt.

18 ¶ Cui & tu adde Alberi. in l.cùm miles , in fine ff. ex quibus cauſis maior.& tex.in dicto cap.1. ſi de feu. fuer.controuer. inter dom.& agna.vbi ſi de feudo fuerit controuerſia inter dominum & agnatos vaſalli, qui deceſsit ſine filiis: domino contendente eſſe feudũ nouum, agnato antiquum:agnatus ipſe debet manere in poſſeſsione rei,pendente huiuſmodi controuerſia, & donec dominus oſtenderit id feudũ eſſe antiquũ.Quod bene facit cõtra eos qui vulgò dicũt hæredem vaſalli nunquã eſſe ſaiſitũ aduerſus dominum, nec virtute quidẽ huius ſtatuti, de quo poſtea dicemus,nu.vlt.huius declarationis.

19 ¶ Quid quòd poſſeſsio rerum feudalium à vaſallo defũcto ipſo iure & continuò tranſit in hæredem , etiã ceſſante hoc noſtro ſtatuto, ſi vera eſt multorũ ſentẽtia,quos tibi adduximus ſuprà in præfat.nu.21.ſed & illud ſcio, & ſeq.atq; etiã

in noſtro tractatu Primigeniorum in 40.quæſt. nu.96.incip.& cũ hæc ſemper. Et licèt etiã ſint nonnulli,qui id admittũt,vt & nos diximus ſuprà,etiã in pfatio.decla.4.nu.4.incip.ideóq; vt nec in feudis,& ſeq.tamen illi loquuntur de mero iure communi feudorum.& nonnulli eorum aliud eſſe dicunt, ſi ſit ſtatutum de quo hic tractamus. Et tamen hæc diſputatio ſatis oſtendit poſſeſsionem rerum feudalium,facilius tranſire in hæredes,quàm aliarum rerum.

20 ¶ Scio autẽ Iaſonem in d.cõ.152. col.2.verſi.ergo ex prędictis,li.4.dubitaſſe de illo dicto Specul.in d.ti.de teſta.ſuprà allegato, ꝓpter ea quę ſuprà ex ipſo diximus. Quanquã poſtea ſubiungit illud dictũ poſſe procedere,quãdo filia vult mitti in poſſeſsionem bonorum feudalium,quę fuerunt patris,ex diſpoſitione iuris cõmunis,& ſic ex diſpoſitione l.vl. C.de edic.diui Adria.tollen.Aliud,inquit, ſi prætenderet ius ex diſpoſitione huius ſtatuti cõtinentis ius ſpeciale derogatorium iuris communis.Et aliter quoque illi dicto reſpõdet,vt ibi videre poteris: neq; enim admodum huc pertinet.Sed quod ad caſum d.l. vl.de edict.diui Adria.tollen.priuatim ſpectat. vide Alber.ibi,col.4.verſi. ſed nũquid mittetur in poſſeſsionem.

21 ¶Sed vtcũq;ſit,certè apud nos minimè dubium eſſe debet, quibus feuda ſunt patrimonialia & hæreditaria, & poſſunt liberè vendi & obligari,teſte Io.Fab.in.§.1. poſt prin. Inſti. de rer.diuiſio.& in.§.1.poſt.prin.de empt.&vendi.& in

§.itē Seruiana,col.13.verſic.quid de ipſo feudo, & ibi poſt eum Iaſon nu.116. Inſtit. de actio. & eodem Fab.in.§.vl.Inſti.de aſsigna.liber.vbi ex hoc dicit, q̄ feuda in hoc regno comprehēduntur ſub generali obligatione bonorū & rurſum in auth.ingreſsi,col.vlt.C.de ſacroſanct. eccleſ. & Iacob.Beluiſ.in c.1.ti.ex quib.cauſ.feud.amitta.Pet.Iacob.in ti.de cōdic. ex leg.imperialem. §.callidis,col.3.verſi.itē fallit,quia hodie de cōſuetudine.& iterū ti.de cauſ.ex quib.feud.amitta.col.5.ver.hodie verò ſic obſeruatur.Io.Ray. in d.ca.imperialem.§.habito, col.47. in paruis, verſi.quęro nūquid per hoc quod dicitur, ti.de prohib.feud.alie.per Feder.Io.Berber.ī ſuo viatorio iuris,ti.de feud. Guid.Pa.deciſi.delph.59. ſecūdum vſus.& deciſio.133.ſed depoſito: & deciſio.297.conſtitutiones.& con.176: pro diffinitione,col.4.verſi.vel aliter,& iterū col.6,ver. & ſi dicatur,& rurſum col.antepe.verſi.nec obſtat in hoc.& con.18.ſuper caſu,col.3.verſi. ſed cum hodie,& con.114.circa materiā,col.pe.verſi.& ſi dicatur,vbi id declarat.& con.ſeq.vertitur quæſtio,col.2.ver.& ſi dicatur.& cō.118.indubitāter,col.pe.verſi.& licèt aliqui,quibus locis dicit id nō obtinere ī delphinatu.& Iaſon q & hoc in vniuerſum dicit obſeruari, citra montes,in l.de quib⁹,col.19.verſi.tamē vltra mōtes. ff.de legib. Et in regno quoq; Neapolitano, vt videre licet in cōſuetudine Neapolitana incip. &ſi teſtator, ī verbo,diſponat.& Matth.Afflic. in deciſio.Neapol.140.tenementi. Nam & illic

vtuntur plurimis moribus & consuetudinibus Galliæ, vt videre licet ex eorum constitut.

22 ¶ Cõstat autẽ feuda patrimonialia & quæ nos hæreditaria vocamus, sortiri naturã aliorũ bonorũ hæreditariorũ, & eodem iure censeri, vt videre est ex Bal. in l. 1. in 34. quęstio. ff. de rer. diui. & in l. cũ virũ, col. vl. C. de fideicõ. Alex. post alios multos in l. si patroni, in prin. col. 3. versi. ex glo. inducitur. ff. ad. SC. Trebel. & Philip. Dec. in. l. 1. col. 3. versi. sextò & vltimò. C. vnde vir & vxor. de quo tamen vide glo. & Bar. in l. item videndum. §. vl. ff. de pet. hæred. & ipsum Bar. in l. si patroni, in prin. ff. ad S C. Trebel. Et vide ad horum confirmationem quæ dicemus inferiùs in seq. declarati. nu. 5. eodemque vl.

23 ¶ Illud tamen fateor, quòd si per mortem defuncti vasalli sint debita quædam iura clientelaria domino, cuiusmodi sunt multa ex nostris cõsuetudinibus: aut etiã debita ante mortem ipsius, nondũ tamen exsoluta, & tempus exsoluẽdi aut aliter satisfaciendi fuerit transactũ, poterit dominus suam manũ iniicere in feudũ aut fructus illius, si ius iniectionis ex cõsuetudine ei permittitur, donec ei satisfactum fuerit: non obstante hac possessione consuetudinaria, aut alia quauis etiam corporali & actuali: sed per hoc non priuatur vasallus possessione feudi, sed eam retinet, ifistar eius quod de sequestro no. in l. interesse puto. & ibi plenè doctor. ff. de acq. possessio. & per Cy. Bar. & alios in l. 1. C. de prohib. sequestra. pecu. Bar. & Bald. in l. licèt. ff. depo. & no. in

clem.1. de sequestra. pos. & fructu:nã ea manus domini iniectio,est veluti quædã sequestratio.

24 ¶Et id fortasse ansam præbuit, vt pleriq; dicerent hęredem vasalli non esse vi huius consuetudinis saisitum aduersus dominum, donec fuerit per eum inuestitus,licèt sit contra alium, vt per Bened.in repet.d.c.Raynuci⁹,in verbo,mortuo itaque testatore,le.2.nu.70.& iterum nu.77. & Chassen.in cõsuetudines Burgũd.ti. des successions.§.1.col.4.versi.primò, vt nó habeat locũ. & D.Io.Sainxon,in commẽtariis cõsuetudi.Turonẽsi.ti. cõment homage se doibt offrir à son seigneur.§.1.col.1.& de hoc est expressa consuetudo apud Claromontenses,art.141.Id enim secundum præcedentia intelligi debet, vt scilicet hæres sit saisitus aduersus omnes,etiã dominũ, nisi aliter disponeret consuetudo.Id tamen nó impedire, quominus ipse dominus manum in feudum iniiciat,ob res sibi debitas ante vel post mortẽ defuncti. Cæterùm super hac tota declaratione vide & quæ dicam in seq.declaratione, & quæ diximus in nostro tractatu Constituti possessorii,parte.3.limitatio.item.3.

SEXTA DECLARATIO.

1 ¶SEXTO decclara,vt hoc quoq; statutũ locum nó habeat in rebus emphyteuticis, in quibus hæres emphyteutæ non saisitur ex huiusmodi statuto, vt placere video Raph. Com. consil. 133.Galuanus,col.vlt.versi.nec obstat quòd possessio,qui & ea ratione mouetur,quam suprà ex

eo diximus in præcedenti declaratione, atque etiam in 1.declar. 3.partis, in quib⁹ locuti sumus de vsufructuario & feudario, quoniã scilicet emphyteuta naturaliter tantùm possidet, ex sententia glo.in l.3.§.ex contrario, in glo. magna, post prin.ibi, item de re data in emphyteusin, & ibi quoq; Bar.col.1.versi.secũdò cõtra Dy. & alibi sæpe in d.§.& ibi etiã Angel.ad fi.Paul.Ca.col, 1.versi.prima est quòd habeat, Alex.col.4.versic.sed adhuc contra, & cæteri omnes.ff. de acquir.possessio.& eiusdẽ glo.in l. si vt certo.§.si duobus vehiculum, in verbo, dominium, post prin.versi.sed qui sunt.ff.commoda..

2 ¶Et hanc sententiã cõfirmant multa ex his quæ diximus in præcedẽti declarat. præsertim quia feudũ de quo ibi locuti sumus,&emphyteusis in multis æquiparãtur, ita vt ab vno ad alterũ passim à nostris argumẽtum sumatur, vt videre licet ex infinitis nostrorũ dictorũ locis citatis à Nic.Eueral. in locis legalib⁹, in loco à feudo ad emphyteusin,& è cõtrario. Et q; etiã ex nõnullorũ sentẽtia non trãsfertur possessio rei emphyteuticariæ p cõstitutũ. Nã huius opinionis inter cæteros fuit Chassen. cõ.7.visis themate, col.7, versi.ad hoc est clara respõsio, vbi idem dicit de re feudali. Ergo multominus transfertur ex huiusmodi statuto, cùm in constituto interueniat aliquid quod vicem traditionis habet, hic nihil præter nudam statuti dispositionem.

3 ¶Verùm & rei quoq; emphyteuticariæ trãsferri possessionẽ in hæredẽ, vi huius statuti, expressè

tenuit D.Bened.in repe.c.Raynucius,in verbo, mortuo itaque testatore, le.2.nu.71.de testa.& non obscurè Corne.con.166.circa primum cõsultationis articulum,col.vl.versi.sed descendo ad id quod à me quæritur, li.1.dum loquens de simili statuto huic nostro, respõdit quempiam hæredem non vti beneficio huius statuti in re quapiam emphiteuticaria (nam de ea nominatim loquitur)non quidem quòd res esset huiusmodi, sed quoniam alius iam apprehenderat possessionem, secundum ea quæ dicemus infrà in tertia declaratione 5.partis,& aliis quibusdã rationibus illic ab eo descriptis.

4 ¶ Et nos idem dicendum censemus quòd suprà de feudo diximus,præsertim quòd etiam in hoc regno res emphyteuticariæ sunt patrimoniales & hæreditariæ, & de his peræquè disponimus ac de cæteris rebus nostris, vt etiam scribit Io. Fab.in §.adeo,columna prima,Insti.de loca. Et quicquid dixerit Chasse.d.consil.7.in his transfertur possessio per constitutum, vt in cæteris rebus, vt videre licet ex Oldrado consi.139.ad habendam æqualem notitiam, in 9.dubio. & Petrus Ancharanus consil.63.motiua iudicis,in tertio dubio. & ipsomet Rapha.Co,in l.quanuis.§.1.ff.de acquirend.possession.& in illo ipso consi.173.vbi suprà,& aliis multis, quos tibi collegi in tractatu Constituti,in 3.parte,in 3.itẽ limitatio.

5 ¶ Et videmus, quòd ius retractus à consuetudine,vel statuto introductum, aut vt Itali vo-

possessionem ciuilem in rebus incorporalibus: & decidit posse, per multa quæ is ibi allegat, quæ tu per te videre poteris. de quo etiã tractat idẽ Are. in l. 3. in prin. col. 4. versi. sed dubitatur, eo ti. in quibus locis distinguit inter iura incorporalia, personalia, & realia, vt & tu apud eum videre poteris.

2 ¶ At in nostro tractatu Cõstituti possessorij, in 2. parte ampliation. 32. latè docuimus in huiusmodi rebus incorporalibus transire possessionem per constitutum & precarium, quę sunt fictæ & ciuiles traditiones. ibi vide, atque etiam in 30. ampliatio. nu. 21. incip. intelliges tertiò, & seq. vbi etiam videbis horũ incorporaliũ quasi possessionem faciliùs dari per fictiones, q̃ corporalium. & iterum in 3. parte eiusdẽ operis, limita. 1. nu. 9. incip. ex quibus Philip. & seq.

3 ¶ Sed vltra ea quæ scripta sunt in dictis locis, scio fuisse quæsitum, an l. vltim. C. de edict. diui Adrian. tollend. quæ inducit priuatum ac peculiare remedium pro hæredibus ad adipiscendam possessionem rerum hæreditariarũ, habeat locum in rebus incorporalibus, de quo vide gl. ibi, in verbo, legitimo, paulò ante fin. Pet. à Bella pert. Cy. in vl. quæstio. Alber. col. antepe. vers. item quærit glos. nunquid beneficium, Io. Fab. col. vl. versi. sed non datur, Bar. col. 2. ver. oppono eodem modo, Bald. col. pe. ver. nonò quæritur, per totam eam quæstion. Sali. in fin. Raph. Fulg. col. antep. ver. in eadem, ibi §. fin. nisi corporalia, Paul. Castr. col. penult. versi. in quęstio.

vltima, Alex. columna decima, verſicul. in ea, ibi quia in hac re, & Corne. columna penultima, verſi. in ea ibi incorporalia. Rofred. in ſumma, titul. de edict. diui Adrian. tollend. verſic. vltimò quæritur quid differant. & Ioannes Andre. in additio. Specul. titul. de teſtam. §. ſequitur, columna penultima, verſic. ſed pone ſi deceſsit, in additio. quæ incipit, dubitatur etiam: Bald. aut quiſquis is eſt, inter conſil. illius, dum loquitur de quaſi poſſeſsione, conſil. 144. mula ſunt conſiderãda, in prin. li. 3. Sed quicquid ſit in aliis caſibus, id tamen ſcio obſeruari apud nos, vt etiam incorporalium poſſeſsio aut quaſi poſſeſsio tranſeat in hæredes ipſo iure, vt corporaliũ, vi huius noſtræ conſuetudinis.

QVINTA PARS EORVM QVAE SPECTANT AD possessionem, quæ constat sex declarationibus.

Prima *An hæc possessio, quæ transfertur, ex nostra consuetudine, sit uera, & propria: an ficta, siue impropria.*

2 *An ea possessio transferatur ui precarij uel constituti.*

3 *An ea possessio transeat in hæredem, si ab alio fuerit occupata.*

4 *An item transeat, nullo prorsus actu interueniẽte.*

5 *An possessio hæredis quæ illi quæritur ex huiusmodi consuetudine, sit eadem quæ erat apud defunctũ, non solùm quoad habitũ, sed etiam quoad actũ uel actualem effectum.*

6 *An hæc possessio sit etiam naturalis, an tantùm artificialis & ciuilis.*

PRIMA DECLARATIO.

1 PRimo declara, vt hæc possessio quæ transfertur in hæredem siue cõtinuatur ipso iure, sine alia apprehensione, sit ficta & impropria, non vera ac propria, vt cõstat ex multis quæ iam suprà diximus & ita eã expressè vocauit Guil. Cu. ita in l. ab emptione. ff. de pact. & Bald. authentic. defuncto, col. 2.

ver.tertia quæstio de inuestitura.C.ad SC. Tertullia.& in rubr.extrà,de consuetud.col.2.ver. cònsuetudo potest trãsferre.& in rub. C.de causa possessio.& proprieta.col.2.versi.quæro statuto,& iterũ vers.sed pone ℣ iste,& ibi quoque Barba.in rep.char.22.ver.opportunè se offert. & idem Bal.in c.item cùm quis,col.1.de restitutio.spoliator.dum dicit hãc esse fictionem, præsertim ante aditam hęreditatem.& con.330.statuto cauetur ℣ conductor,col.2.versic.& ideo videtur.Alex.cõ.37.in causa mota per Angelũ, col.2.ver.sed alia insuper,li.1.& con. 82.perspectis his quæ in themate,col.2.versic.nec ad hoc obstat,li.2.quod iterum repetitur consi.40.li.3. atque iterum consil.51.li.6.& Barba. con.58.sapienter dixit Psalmista, col.antepe.vers.item ℣ continuetur, & iterum col.seq.versic.& ex istis sublatum est,& versi.etsi quispiam, lib.2.Baptista Castel.in sua disput. incipien. magnificus & excellens,col.2.ver.primò quia pars,column. 5. Guid.Pap.in statuto delphi.incip.si quis per literas,in verbo,possessio,col.penul.versic. item ℣ illa ficta.Iacob.à S.Georg.in l.si sorori,num. 4.C.de iure delib.Matth.Afflic.in cap.1.columna secunda, versic.an autem talis ficta, tit.de controuers. inuesti.inter masculi. & fœminam, Philippus Decius consil.84.excellentissimi doctores,columna prima.& cons.467.bene & cõsultè, etiam col.1.Andr.Alciat.in tractat.præsumptio.in 1.parte,præsumptio.3.col.pe.ver.& facit quod not.

2 ¶ Sed & huius quoque ſententiæ non obſcurè videtur fuiſſe Maſuer.tit.de poſſeſſorio.§.item aduertendum quòd dominus, dum ibi in hæc verba ſcribit, Aduertẽdum(inquit)quòd dominus directus non cadit à poſſeſsione quã habet percipiendi certos annuos cenſus ſeu reditus, propter ſolam ceſſationem, niſi præceſſerit contradictio: & iſta propriè non eſt vera, ſed quaſi-poſſeſsio, quæ etiam dicitur ſaiſina, quæ habet plurimum iuris. Et ideo per conſuetudinem hæres dicitur poſſeſſor, & poſſeſſor per apprehenſionem de facto. Vides enim Maſuer. facere differentiam inter veram poſſeſsionem & quaſi-poſſeſsionem, quam ſaiſinam vocat, quæ plurimum habet iuris: & hanc tribuit hæredi ſaiſito ex huiuſmodi ſtatuto vel conſuetudine. Simplicem autem idem veram poſſeſsionem non tribuit, niſi & ipſe eam de facto apprehendat.

3 ¶ Et ex hoc illud conſequens facit Baptiſta Caſtel. vbi ſuprà, in priore loco, quòd ſi quis veluti hæres agat poſſeſſorio, ratione iſtius poſſeſsionis fictæ, illi ab hoc ſtatuto tributę, poterit contra eum opponi exceptio domini) ſiue proprietatis, ſicuti & aliàs in fictis poſſeſsionibus, l. inuaſor, & ibi doctor. C. vnde vi, & l. vl. C. eo tit. & per Bar. in l. ſi de vi. ff. de iudi. Hactenus Caſtel. Et id quidem ſi verum ſit, eſt admodum & ſingul. notandũ, vt pote quod ſæpe vſu euenire poſsit in practica. Sed tu hic tamen vide quæ dicam infrà in 5. declara. 6. partis, prin. vbi id priuatim tracto.

4 ¶ Nec tamen id omnino indubitatũ eſt, vt hæc poſſeſsio ſit ficta: quando Soci. doctor vtique admirandus, in repe. l. rem quę nobis, col. 8. in 5. quæſtion. princip. verſic. quarto & vltimo concludе. ff. de acq. poſſeſsio. cótrarium teneat, ſcilicet hanc poſſeſsionem ita quæſitam vi huius conſuetudinis, eſſeveram: licèt fictè per eam cóſuetudinem transferatur, vt in ſimili, de conſtituto, no. Bar. vti eũ Soci. allegat, in l. quod meo, in prin. ff. de acq. poſſeſsio. vbi tamen id non dicit, ſed in aliis multis locis, vbi & alij plurimi, quos tibi congeſsi in noſtro tractatu de iure Conſtituti, in 2. parte ampliatio. 1.

5 ¶ Nec ſolus Soci. in ea opinione fuit: nam & ante eum idem voluit Barbat. in cap. 2. col. antepe. verſic. ſed dubito vtrùm de conſuetudine. & præterea Benedict. in repe. cap. Raynucius, in verbo, mortuo itaque teſtatore, le. 2. nu. 72. de teſta. Carol. Rui. conſil. 18. primò & principaliter, col. vl. li. 1. Philipus Decius, conſi. 467. bene & conſultè, col. 3. verſicu. & circa prædicta verba. & nouiſsimè Franc. Ripa Reſponſor. cap. 1. incip. defuncto nouiſsimè Carolo, nu. 87. & ſeq. Et idem ante hos omnes expreſsè tenuit Anto. conſi. 20. nulla mulier, paulo ante fin. vbi & illã quoque rationem adfert. & videtur quoque tenuiſſe Bal. ſibi in hoc contrarius in cap. contingit, col. 1. per eum text. ibi, verus conſtituatur elapſo anno poſſeſſor, extrà de dol. & contuma. dum dicit, q̃ vera poſſeſsio quæritur ſine actu corporeo, & id dicit mirabile.

¶ Et

6 ¶Et certè ibi est optimus tex. quòd vera possessio à lege ipso iure transfertur, vt ex eode quoque expendit Cardi. Flor. ibi, post medium, versi. ex hoc videretur. Barbat. consi. 51. scripsit sapientiæ fons, col. 23. versi. & si quispiam opponat, li. 1. Sed & in id item est alius tex. nō minùs clarus & apertus in l. raptores. C. de episcop. & cler. quæ iterum collocatur sub tit. de raptori. virgi. qui quidem hanc possessionem quæ scilicet quæritur mero iure, & nullo actu corporeo, aut alio adminiculo interueniente, appellat plenissimam, vt & in 1. loco annotat Bar. ex quo illud confestim sequitur veram esse & omnino perfectam, cùm plenum id dicatur & multò magis plenissimū, cui nihil omnino deest ad perfectionem, vt per illum tex. expendit ipse Bald. in cap. licèt de vitanda, in prin. extrà, de electio. & Rapha. Com. consil. 187. dominus Consignorus, versi. pro parte affirmatiua, cum aliis multis concordant. à me congestis in repet. l. si vnquam, in fin. nu. 10. quid autem. Ex quo intelligis an omnino accedendum sit Alex. qui consi. 83. visa facti narratione, col. 4. versic. fortificantur prædicta, li. 2. dicit hanc possessionem non esse plenam.

7 ¶Et huius quoq; posterioris sententię est optima ratio, præter eā quā suprà ex Anto. & Soci. diximus, quámque adducit Phi. Dec. d. cō. 467. vbi suprà. Nam cùm statutum siue consuetudo talis sit, mortuus saisit viuū, quod perinde est ac si diceret, quòd possessio defuncti transit &

continuatur in hæredem, cuiusmodi verbis in eam rem vtuntur statuta Italiæ, de quibus diximus suprà in præfatione, quæ est 1. pars declar. 2. num. 3. incip. estque huic simile, & seq. Certè ex hoc apertissimè intelligitur eandem esse defuncti & hæredis post mortem illius, possessionem: alioquin nó transiret siue conitnuaretur ea possessio de vno ad alterum: & illa cotinuatio siue transitio præsupponit easdē qualitates in re cótinuata, vt præter Decium satis probatur in l. item quæritur. §. qui impleto. ff. de loca. & in l. in rebus. §. vl. ff. de precar. cum similib.

8 ¶ Qua in re Clau. Sisel. Aquē. in l. 1. in prin. col. 5. versi. bene fatendum est. ff. de acquiren. possession. in ea est sententia, vt respectu possessionis naturalis, hæc possessio ita translata per cōsuetudinē sine aliquo actu naturali, siue corporeo, non sit vera: sed respectu ciuilis vera sit, cū sit ītroducta de iure ciuili siue statutario, quod est species iuris ciuilis: sitque in potestate legis vel statuti, etiam si vtatur verbis impropriis, vt operetur verū effectū, ex sentētia Bar. in l. simarita. §. legis Iuliæ. ff. de adulter. cū aliis concord. à me traditis in repe. l. si vnquā, in verbo, suscepe rit liberos, nume. 92. incip. at verba inquies, & seq. & à me suprà parte. 2. decla. 6. nu. 6. & seq.

9 ¶ Aliter autem in hoc distinguit Barba. in d. ca. 2. col. 8. nu. 45. de consuetud. Nā aut alius est in possessione, aut nemo: vt primo casu possessio quæsita hæredi sit ficta: secundo autem vera. & allegat ad hoc doctrinam (vt ipse dicit) tradi-

tam à ſcribentibus in d.cap.cùm veniſſent,de reſtitut.ſpoliat.& per ſolutionem penſionis factam authoritate concedentis,ſi præcedat titulus habilis ad tranſlationem dominij, transfertur poſſeſsio, quando alius nō eſt in poſſeſsione,aliàs ſecus, de quo & nos diximus in tractatu Conſtituti poſſeſſorij,parte 3.limitatio.1.nū. 21.Verùm an alterius poſſeſsio impediat tranſferri poſſeſsionem in hæredem,dicemus latè infrà hac eadē parte.declaratio.3. & diximus etiā ſuprà in 4.parte,declar.1.

SECVNDA DECLARATIO.

1 ¶SECVNDO declara (& hoc dependet ex præcedenti declaratione) vt is hæres qui vi huius conſuetudinis poſſeſsionem ipſius defuncti acquirit & retinet,non poſsit eam per conſtitutum, vel precarium , aut aliam fictam traditionem in alium transferre: nam aliàs concurrerēt ficta poſſeſsio , & ficta traditio. quod fieri non poteſt,vt expreſſè tenuit Guil.Cu.in d.l.ab emptione,de pact.& in l.licèt.C.de acquir.poſſeſſion.nam nec aliàs poſſunt concurrere duæ fictiones,vt diximus ſuprà ſæpius.

19 ¶ Et ita quoq; expreſſè & in caſu noſtræ cōſuetudinis voluit Bald.in d.rub.de cauſa poſſeſsio. & propriet.col.2.verſi.ſed pone quòd iſte hæres.& Barbat.conſi.8.ſapienter, col.17.ſub nu. 37.lib.2.& Catellia.Cot.dum illos allegat, memor. incipi.decreto Mediolanenſi, col.vltima,

versi.item nunquid posit hæres. & Chassen.in commentar.consuetud.Burgundiæ, tit.des successions.§.1.glos.2. in verbo, saisit, & diximus etiam in nostro tractatu Cõstituti, parte 3.limitat.4.Sed hoc omnino dependet ex eo quod diximus in præcedent.declaratio.an scilicet hæc possessio sit ficta,an vera: nam si ficta sit, certè id procedit:si vera,minimè.

TERTIA DECLARATIO.

1 ¶ TERTIO declara,vt id statutũ procedat, nisi possessio esset per alium occupata,antequã hæres adiret:nam tunc non potest illa possessio ad alium fictè transire,per huiusmodi statutum: nèc aliter quoque, nisi primùm interueniente consensu aut facto illius,penes quem ea possessio est,per text.in l.quanuis.ff.de acquir. possession. licèt secus sit, quando actus verus traditæ possessionis interuenit.l.3.§.quòd si seruus ff.eo tit.

2 ¶ Et ideo dicit Panor.in cap.2.col.pe.versic.itẽ intelligo extrà,de consuetud.q̃ oculo siue aspectu,& verbo, tum demũ transfertur possessio, quando alius non est in possessione, qua per illam traditionem fictam non potest priuari tertius sua possessione,quod dicit no.voluisse Cõpostel.& facit,inquit,tex.in l.quod meo.§.si vẽditionem.ff.de acquir.possessio. Sed & facit,vt id addas, quod à pluribus traditum est, cõstitutum nihil prodesse in re quę ab alio possidetur,

vt videbis apud Barto.in ea ipsa l.quod meo,in prin.col.vl.& ibi Alber.Alex.& Claud. Aquen. cum aliis propè infinitis concordan.à me collectis in tracta.Cõstituti,in 3.parte in 1.limitatio. nu.2.incip.& hoc alij.

3 ¶ Nam & aliàs nunquam fingit lex in præiudicium alterius,cui ius iam est quęsitum.l.stipulatio de dote.ff.de iure dot. & l.si insulam. §.vlt. ff.solut.matrimon.& voluit glo.in cap.quia circa,de priuileg.Doctor.in l.hac edictali.§.his omnibus.C.de secund.nupt.Bald.in cap.contingit,col.1.versic.ibi verus mirabile est, de dol.& contumac.Cardin.Floren.consil.105.consilium redditum,col.4.versic.item retrotrahitur. Pet. Anch consi.106.dubitatur,circa medium.Bart. & alij post eum in l.si is qui emptore. ff. de vsucap.Idque propemodũ est quod dicimus,fictionem ipsam non retrahi in pręiudicium alterius, cui scilicet medio tempore ius est quæsitum , vt & nos diximus in tracta. Retract.ti.1.§.1.in glo. 10.in verbo,dedans l'an.num.68.incipi.est autem generale,& in nostro tractatu Primigeniorum,in 34.quæstion.num. 18.incipien.12. fictio omnino.

4 ¶ Et videmus in simili , ꝙ licèt aliàs possessio defuncti de iure communi continuetur in hæredem , etiam si eam non apprehenderit post mortem illius , quoad vsucapionem complendam.l.nunquam. §. vacuam , & l.ceptam. ff.de vsucapio.tamen hoc non procedit, si possessio fuerit per alium medio tempore occupata.l.qui

cùm pro hærede.§.vl.ff.de vſucap.pro emptor. & voluit glo.in l.cùm miles,in verbo,quaſi cõiunctim,in fi.ff.ex quib.cauſ.maior.& Cy. poſt Dy.in l.1.col.2.in 3.oppoſitio.C.de vſucap. trãſ forman. Nam non poteſt fieri acceſsio poſſeſſionis,quæ & ipſa medio tẽpore fuit per alium occupata,l.Pomponius.§.quęſitum.ff.de acquirend.poſſeſsion.& ibi concordan.in gloſ.Medium enim impertinens impedit extrema coniungi cap.per tuas, de cond. appoſ. cum aliis multis concordan.adductis à Ioan.And.in cap. ſine culpa,columna tertia,verſic.de ſecundo ſcilicet,de regu.iur.li.6.in Mercurial.

5 ¶ Vti etiam in ſimili actus medius & ipſe impertinens impedit fictionem. quod hinc patet, q̃ impedit ratihabitionẽ retrotrahi, gloſ.in l.ſi indebitũ.§.1.& ibi Bart.qui eam admodum no. ff.rem rat.hab.Bart.in l.ſi vxor.§. ſi quis vxorẽ. ff.de adul.& Bald.in l.vl.C.ad SC.Macedonia. Atque legitimationem, cùm bona fuerint interim alij quęſita,vt per Bart.& alios in l.Gallus. §.& quid ſi tantum.ff.de lib.& poſthum. & ibi cõcord.per recentior.Quibus adde quæ & nos in eam rem ſcripſimus in repe.l.ſi vnquam,in verbo,ſuſceperit liberos, num.64.incip.ſed in dubium, & in noſtro tractatu de Iure Primigeniorum,in 34.quæſtio.nu.7. incip. legitimatio non trahitur.

7 ¶ Vti nec cætera quæuis alia,ſiue ſit collatio,ſiue reſtitutio,ſiue confirmatio, vt & nos diximus & probauimus in noſtro tractatu Primi-

geniorum,in eadem quæſtione 34.num.8.incip. & id quidem,& latiùs in tractatu Retractuum, titul.1.§.1.gloſ.in verbo, dedans l'an,num.68. incipien.eſt autem generale, ſequent. Nam & generale eſt, vt ſemper actus medius impediat coniunctionem extremorum. l. Paulus, aliàs, bonorum.ff.rem rat.hab.& cap.quanuis,de reſcrip.li.6.

7 ¶ Et ita nuncupatim in ſpecie noſtræ conſuetudinis,vt ſcilicet ſi poſſeſsio fuerit ab alio occupata,nihil operetur fictio ipſius noſtræ conſuetudinis, vt poſſeſsio cenſeatur continuata in hæredem,tenuit Signor.conſil.188.caſus continẽs, colũna prima.Baldus in dicta rub.de cauſ. poſſeſsio.& propriet.columna vltima,verſ.ſed nunquid alius, vbi dicit quòd tunc corporaliter poſsidens eſt citandus. & expreſsiſsimè omnium Raph.Co.in d.l.Pomponius.§. quæſitum, & ibi Iaſon columna prima, & Claudius Aquen.ff.de acquir.poſſeſsio.vbi dicunt, quòd actualis ſiue realis alterius apprehenſio impedit huiuſmodi cõtinuationem fictam, à ſtatuto inductam. & idem Raph.Co.in l.cùm hæredes, in princ.& ibi quoque Alex.qui id dicit no. ſi verum eſt,& ſic dubitat,columna prima,verſ.vnũ verbum non omitto, & Clau.Aquen.ff.de acq. poſſeſsio.Barb.qui id dicit ſingul.in repe. rub. C.qui admitti,char.11.col.4.ver.vndecimò adduco.& in ca.2.col.8.nu.45.& alibi ſæpe in eo. cap.de conſuetudin.& conſil.58.ſapienter dixit Pſalmiſta,columna vndecima,verſic.capio alia

dubitationem,& col.12. verſi.modò aggredien do,& iterum,col.14.verſicu.et ſi dicatur,li.2.& Alex.conſil.82. perſpectis his quæ in themate, columna ſecunda,verſi.nec ad hoc obſtat, lib.2. quod repetitum eſt conſi.40.li.3.& iterum con. 51.li.6.& idem Alex.con.83.viſa facti narratione,columna prima,verſ.quia reſpondeo,eodem illo li.3.& conſil.153.circa litem vertentem,columna ſecunda,verſi.item in propoſito noſtro, eod.lib.6.Calca.conſil.76.imprimis eſt videndum,columna tertia, verſi.nec obſtat quod dicitur,vbi multos ſuperiorum allegat.Soci.con. 49.in cauſa epiſcopi,columna vltima,lib.3.vbi ad hoc allegat d.gloſ.quam dicit not.in dicta l. cùm miles.ff.ex quib.cauſ. maior.quæ loquitur in alio caſu, vt diximus, ſed huic tamen proximo. Iaſon qui hoc reputat valde ſingul.in l.ſi ſorori,columna prima, verſi.limita tamen valde ſingul.C.de iure deliber.vbi dicit ſe id habere de facto, & eſſe notandum & vtile ad excluſionem dicti ſtatuti, & de hoc eſſe glo. ordinariam in d.l.cùm miles, quam miratur nõ fuiſſe ab aliis allegatam,quia fortè non viderat Soci. vbi ſuprà.idem Iaſon con.147.præſens conſultatio,columna ſexta,verſic.nec obſtat ſi diceretur, & iterum columna ſeptima, verſi.ſed præmiſsis nõ obſtãtibus, li.2.& cõ.148.viſo ꝓceſſu cauſę,col.pe.ver.&primò ꝙ iſtud,li.4.Carol. Rui.con.25.circa primum,col.3.numer.5. lib.4. Philippus Decius in l.vlt.colũna ſecũda,verſ.& etiam ſi forenſis, & iterum col.10. verſi. ſecun-

da concluſio,& ibi quoq; Franciſ.Curt.iunior, col.pe.verſic.quintò quæritur. C. de edict.diui Adria.tollen.& ipſe Dec.con.467.bene & conſultè,col.2.verſi.ſimiliter in directo. Matth.Afflic.in c.1.§.ſecundum, col.6. nu.40.ti.de feud. cognitio.Io.Baptiſta Caſtel. in d. ſua diſputat. incip.magnificus & excellens,col.3. verſic.primò quod nõ potuerunt.Anto. Corſe.in tracta. de poteſta.regia,quæſtio.25.col.1.Franc. Curt. iunior,cõ.108.ſacratiſsimæ trinitatis,&c. circa controuerſiam, col.5. verſi. non obſtant etiam præmiſſæ concluſioni,& conſi.110. pro habenda clara reſolutione, col.8. verſi. retento igitur premiſſo.& conſi.168. ſacratiſsimæ,&c.habita diligenti conſideratione,col.vlt.verſi.ſecundò reſpondeo.Catellia.Cot. qui hoc quoque dicit ſingul.in memori.incip.decreto Mediolanenſi, col.1.verſi.ſed inter aliam.Zazius conſi.10.cum quõdam,col.5.verſ.ſed ponamus.D.Sainxon in commentar.conſuetud.Turonẽſium,ti.des ſucceſsions.§.2.in glo.1. paulò ante fi. Paul. Pariſ. conſi.1.viſa facti narratione.col.25. nu.158.li.1. & conſil. 54. in iſto iudicio poſſeſſorio, col.6. verſi.prout etiam dicimus li.3.Anto. Rub.con. 121.dominus Ioãnes,col.verſ.2.ſecũdò id quod dicitur,& aliis ſequentibus.

8 ¶Quinetiam ex facto reſpondit Philip. Corne. con. 166. circa primum conſultationis articulum,col.pen.verſi. his tamen non obſtantibus, li.1. quòd decretum ſiue ſtatutũ Camerini, quo cauetur proximiorem defuncti ab inteſtato,poſ

se propria authoritate res per eum possessas occupare; intelligẽdum esse de possessione vacante, non etiam postquam alius apprehẽderit possessionem: neque enim verisimile esse, decretum permisisse quẽquã priuari de facto possessione, etiam de facto apprehensa. Nã nec prędo debet spoliari sua possessione etiam à spoliato, sed est tuendus in sua possessione. l. colonus, & l. cùm fundum. ff. de vi & vi arma. & cap. in literis, de restitutio. spoliat. Et eum nuncupatim refert, & sequitur Philip. Dec. in dicta l. vlt. col. 2. ver sicu. & etiam si decretum. C. de edic. diui Adriani tollend. Et idem ante eos consulit Bald. cuius illi non meminerunt, con. 452. quia domina Catherina, li. 4.

9 ¶ Verum contrarium eius quod suprà diximus, vt scilicet occupatio alterius, nõ impediat hãc possessionem ex huiusmodi statuto vel consuetudine, non obscurè tenuisse videtur Bald. sibi contrarius, in rubr. de caus. possess. & proprietat. col. 3. versi. quæro statuto communis. dum dicit quòd si stante hac consuetudine vel statuto, quòd possessio defuncti cõtinuetur in hæredem, si alius possessionẽ corporalem acceperit, non poterit ab ea deiici, quãuis hæres possideat fictè, per l. 1. §. necessariò. ff. si mulier vent. nomine. Vides igitur Bald. sentire, nihil impedire occupationem alterius, hanc nostri statuti fictam possessionem, sed id tantùm facere, vt citandus sit qui occupauit. Quæ in re illum nuncupatim sequitur Alex. consi. 82. perspectis his quę in the

mate,col.2.versi.nec ad hoc obstat, lib.2.quod con.iterum repetitur con.40. lib.3. & consi.51. lib.6.Et idem Baldus con.454.quidam Ioannes decessit,per totum,præsertim in fi.lib.3.cùm dicit, quòd cùm statutum faciat hæredem immediatè à morte defuncti possessorem, impossibile est quòd alius in possessione concurrat, quia factum legis est potentius facto hominis, & magis operatur, vt no. Innocent. in cap. præterea requisiti, extrà de appellationib. & est impossibile quòd duo possideant in solidum, l. si vt certo. §. si duobus vehiculum. ff. commodat. Hæc ille,quem sępius in hoc opere citanim⁹.

11 ¶ Et idem quoque etiam non obscurè voluit Ioan.Fab.in.§. sui autem,col.2.versic.& potest dici,Insti.de hæred.qual.& differ.& Pet. Anch. consi. 146. in prædicta quæstione, in princip. quod tamen postea declarat. & Imo. si non negligenter legatur, con.16.viso casu transmisso, vbi & ex hoc dicit, hunc hæredem propria authoritate occupantem non cadere in pœnam,l. si quis in tantam.C.vnde vi.& Raph.Fulgos.illa eadē postrema ratione,con.230.in quæstione vertente inter spectabilē, post medium,ibi,prętera cùm per statutum.& apertissimè Masuer. ti.de possessor.§.item dato quod ille.

12 ¶ Et præter hos, Iason sibi contrarius.col. 85. quando habemus,col.vlt.li.3. vbi addit hanc rationē non inefficacem. quia si aliter diceremus, redderetur huiusmodi statutū illusorium, cōtra l.li prætor,in prin.ff.de re iudi. & c. commissa.

§.porrò,de electio.li.6.ibi, ne ſtatutum fiat ludibrio, debitóque fruſtretur effectu. Cui adde quòd ſtatutum etiam odioſum & pœnale, ita intelligi debet,ne ſit illuſorium, vt probatur ex glo.in.c.quanquam.§.vl.in verbo,aliter factas, & ibi Archidiac.Io.And.& Domi.de vſur.li.6. & plenè diximus in noſtris legibus Cõnubialibus,in glo.4.in verbo,cõtracter,in 10.quæſtio. verſi.alioquin.

12 ¶Idem prẽterea voluit ipſe Iaſon con.146.prẽſuppoſito ſine veri præiudicio,col.1.& ſequen. li.4. vbi ita dicit fuiſſe iudicatũ à ſenatu regio Mediolanenſi aduerſus quoſdam fideicommiſſarios, qui pròpria authoritate occupauerant poſſeſsionem rerum hæreditatiarum.& Philip. Dec.con.84.excellẽtiſsimi doctores,col.2.verſi.& vlterius circa hoc.& con.467.bene & cõſultè, col.vlt. verſi. non obſtat quod continuatio,vſque ad fi.con.& D.Bened.in repet.c.Raynucius,in verbo,mortuo itaque teſtatore, le.2. nu.27. & iterum nu.77.& Chaſſen.in commentar.conſuetud.Burgund. ti.des ſucceſsions.§.1, glo.item.1.col.penul.verſi.quintò limita,in additio.illius limitationis.& Nicol.Bello.con.35, conſultus de modo.nu.8.

13 ¶Et ſatis voluiſſe videntur ij qui dicunt hæredi in caſu huius ſtatuti competere interdictum retinendæ poſſeſsionis aduerſus eum qui hæreditatem occupauit, quos videbis infrà in prima declaratio.ſextæ partis.Et benefacit quod in re non admodũ diſsimili ſcribit Signor.con.262.

in themate præsuppositio.col.2.versicu.item ex quo,& versi . præterea cùm lex municipalis, vt ibi videre poteris.

14 ¶Et ita certè in nostra Gallia vtimur,sed id velim intelligas, vt hæres intra annum eius occupationis, possessionem interdicto aut alio legitimo modo sibi reuocet.Nam si id tempus anni labi sinat tacitus,hãc possessionem amittit,nec amplius admittetur ad remedium possessorium, sed necesse ei est ad petitorium veluti ad extremum auxilium confugere,vt videre licèt ex Masuer.in d.titu.de possessor.§.item dato quòd ille,& ita vtimur.Et de hac re est expressa consuetudoapud Cenomanos c.289. & Andegauos, c. 272.Pictauos,c.213.

15 ¶ Quòd si sequaris priorem illam opinionem, quæ dicit nostrum statutum nõ habere locum, si possessio fuerit ab alio occupata, eam intelliges procedere, quando ille alius licitè & legitimè adeptus eam possessionem fuerit,non etiam si illicitè. Ita enim expressè voluit Catel. Cot. memor.incip.decreto Mediolanensi,col.2. sed intelligi debet,vbi ad hoc allegat Iaso. d.consi. 146.con.1.li.4.& Philip. Dec.d.consi.467.col. quoque 2.Cui adde ipsum Iason.con.85.quando habemus.columna secunda,versic.limitatio ergo,lib.3.

16 ¶ Intelliges secundò,vt licèt alius occupauerit, ea tamẽ occupatio non tollit possessionem hęredi à statuto delatam,sed id tantũ facit,ne ipse hæres propria authoritate illum occupatorem

deiiciat, sed illũ in ius ad hoc vocare debet. ita enim loquitur Bald. in d.rubr.de cauſ. poſſeſ.& propriet.col.vl.verſi.quæro ſtatuto communis Mediolani.& Alex.d.con.82.perſpectis his,col. 2.verſi.nec ad hoc obſtat,& multi ex iis quos ſu prà citauimus,verſi.7.incip.& ita nuncupatim. & ſatis voluiſſe videtur Paul. Ca.l. ſi ſorori. C. de iure delib.dum dicit, quòd licèt authoritas huius ſtatuti faciat hæredem poſſeſſorem iuris, non tamen facti.

17 ¶Intelliges tertio ſecũdum Claud.Siſel. Aquen. in d.l.Pomponius.§.quæſitum, poſt princ.ff.de acqui. poſſeſsio. vt ſcilicet prior illa opinio procedat, quando poſſeſsio fuit apprehenſa per alium,ante aditam hæreditatem.in quo etiam caſu conſuluit,vt ipſe dicit Alexan.d.con.83.li.2. ſecus (ait ipſe Claudius) ſi poſt aditam hæreditatẽ.& idẽ voluit ipſe Claud.in l.cùm hæredes, in princi.eode tit.dum ſe remittit ad ea quę ſcripſit in d. §. quæſitum. & illum ſequitur Anto. Rube.d. conſi.121.col.2.verſicu. ſed quod facit difficultatem,& iterum col.vl.ad fin. & ante omnes Signor.d.con.188. caſus continens,col.1. & 2.Sed aduerte quod Alex.in.d.con. loquitur de poſſeſsione apprehenſa ante mortem defuncti.vt diximꝰ in 4.par.decla.1.nu.3.inci.& ita in caſu, quod certè in eo caſu minimè dubiũ eſt. Atſi poſt mortẽ,nihil refert anténe,ã poſt aditã hæreditatem fuerit occupata.neutro etiam modo poterit obeſſe hæredi.

18 ¶Intellige quartò,vt ea prior opinio procedat,

nisi statutum continuans possessionem in hæredem, procedat vlteriùs, disponendo possessionem ab alio interim occupatam, nullius esse momenti, cuiusmodi est statutum Mediolanense. Nam tunc possessio ab alio occupata non impedit huiusmodi continuationem, vt non obscurè videtur voluisse Alex.cō.83.visa facti narratione, col.2.versi. nec dicatur pro parte, li.2. dum distinguit inter eum qui possessionem occupauerat ante mortem defuncti, & eum qui post mortem. & apertiùs Iason consi.85. quando habemus, col. 2.versic. vnum refragari videtur, & sequēt.lib.3.& dicto con.146.coli.1.li.4. & Paul.Paris.consi.41.optimum ius col,2. versicu.cessant enim ista, iunctis præcedentibus, li. 1. Et id idem propè est quod diximus suprà, versicu.15.quod si sequaris.

QVARTA DECLARATIO.

1 ¶QVARTO declara, vt per huiusmodi statutum trāseat possessio defuncti in hæredem, si modò tamen interuenerit quispiam qualisqualis actus vel apprehensio, cuiusmodi fuit in casu, c.2.de cōsuet. Ita enim expressè voluit Barb. consi.58.sapienter dixit Psalmista, col.12.versi. & plus dicit, & col.seq. versi. item statutū illud restringitur, itémque col. sequent.versi. item illud dictum, lib. 12. ad hoc allegans inter cætera, quod non obscurè voluit Petr.Anch.in d.c. 2.statim post princi. quòd nisi in casu illius ca.

interueniſſet actꝰ ille corporalis, de quo is tex. loquitur, ſcilicet modicum terræ poſitum in altari, aut alius ſimilis, nō potuiſſet trāsferri poſſeſsio, etiam ex lege, ſtatuto, vel conſuetudine.

2 ¶ Et hoc quoque nuncupatim voluit Baptiſta Caſtel. in d. ſua diſputat. incipien. magnificus & excellens, col. 2 verſic. tertiò etiam notabiliter, atque iterum col. 4. verſic. item ſtatutum illud, vbi tamen nullam Petr. Ancha. & Barba. mētionem facit, ſed alios allegat, qui tamen id non dicunt, vt apud eos videre poteris.

3 ¶ Sed & ante illos idem videtur voluiſſe Baldus, in l. 1. in princip. C. com. de legat. dum dicit legem aut ſtatutū non poſſe transferre poſſeſsionem nudo animo, niſi interueniat, aliquis actus repræſentatiuus ipſius poſſeſsionis, iuxta dictum cap. 2. de conſuetudin. & per alia quæ ibi allegat, vti etiā ex eo diximus ſuprà in præfat. quæ eſt prima pars, declaratione ſexta, nu. 1. incip. ſed vt redeamus. Et idem voluerunt alij quos & nos citauimus in num. ſeq. Verùm nos contrariū tenuimus poſt alios multos nu. quoque ſequent. cuius initium eſt, contrarium tamen, & multis ſequent. vbi & tu reperies Barba. ſecum hac in re pugnantē. Et facit quod & nos ſcripſimus in tractatu Conſtituti poſſeſſorij, in 2. parte amplia 4.

QVINTA DECLARATIO.

1 ¶ QVINTO declara, vt ea poſſeſſio quæ erat

erat apud defunctum, ita transeat in hæredem, vt quoad habitum id est habitualem qualitatem habeatur pro possessore. sed nō est eadem possessio quoad actualem effectum ipsius possessionis, nisi apprehensa fuerit: Nam cùm possessio facti sit, & cum defuncto desierit, quia mors omnia soluit; quomodo ea possessio quæ iam in rerum natura non est, in hæredem continuari poterit? Hæc Zazius in epitom. feud. parte 6. char. 5. Idq; est vt subdit, quod elegantèr & subtiliter sensit Bald. in c. 1. ti. de content. inter domi. & fœm. dum loquens de continuatione possessionis vassalli in filium, de qua & nos locuti sumus suprà in præfatio. declaratio. quarta, nu. 1. incip. sed & illud, & multis seq. dicit eam continuationem intelligi in qualitate, non in substantia possessionis: quasi diceret possessionem in sui substantia non continuari in filium, sed qualitatem habitualem, quę facit, vt pro possessione habeatur.

SEXTA DECLARATIO.

1 ¶ SEXTO declara, vt noua hæc possessio nō sit naturalis, sed artificialis & ciuilis, vt diximus suprà in præfatio. quæ est 1. pars, declara. 7. nu. 1. incip. vocatur autem, & seq. ideo nō possit hæres vi huius statuti expellere corporaliter possidentem sine pœna. l. si quis in tantam, C. vnde vi, vt voluit Petr. Anc. in cap. 2. in 1. no. de consuetud. loquēs in casu illius. c. Et ita cum refert

vt sequi videatur, Barba. ibi, col. 6. nu. 36. & Bapti. Castel. loquens in casu nostræ consuetudinis, in sua disputat. incip. magnificus & excellens, col. 3. versi. tertiò etiam notabiliter. Sed id dependet ex eo, an qui ciuiliter possidet, possit propria authoritate expellere eum, qui naturaliter possidet, sine metu d. l. si quis in tãtã. quod videtur, vt sæpius diximus suprà, hoc eodẽ tractatu, atque etiã in alio nostro tractatu Constituti possessorij.

SEXTA PARS EORVM QVAE PERTINENT AD IVDICIA

quæ constat nouem declarationibus.

PRIMA, *An hæres ex nostra cõsuetudine saisitus, si turbetur, possit intẽtare remediũ retinẽdæ possessionis.*

2 *An & adipiscendæ.*

3 *An utrunque simul, & quomodo.*

4 *An etiam recuperandæ.*

5 *An hæredi agenti illis remediis possit obiici exceptio dominij.*

6 *An si hæres obtinuerit, possit ab aduersario appellari.*

7 *An hæres petens se confirmari in hac possessione aduersus illum, qui eum turbat aut aliter impedit, substineat partes actoris, an rei.*

8 *An id ius agendi pro continuata possessione, possit alteri cedi, siue etiam ipsa continuata possessio.*

9 *An hæc possessio, lite pendente super ea, debeat sequestrari.*

PRIMA DECLARATIO.

1 PRIMO declara, vt si hæres q vi huius consuetudinis possidet, tur betur, possit ad tutandã suam pos sessionem intentare remediũ reti nendæ possessionis, Io. Fab. in. §. summa, ad. fi. Instit. de interdict. & iterũ in. §. retinẽdæ, col. 3. versi. sed quæritur nunquid successor, eo. ti. & in. §. sui autẽ, col. 1. in fi. Instit. de hæred. qualit. & differen. vbi ita dicit seruare consuetudinẽ. Guid. Pap. decisi. delphi. 552, in materia possessorij, col. 2. versi. & in hac materia dicti statuti, & iterũ versi. circa primũ. & Bened. in repe. c. Raynucius, in verbo, mortuo itaq; testatore, le. 2. nu. 72. de testa. Carol. Rui. consi. 18. primo & principaliter, col. vl. li. 1. & omnes vbiq;.

2 ¶ Nemo enim vnus omnium, qui de hac re scripserunt, contradicit, idq; optima ratione. Nã & aliàs semper pro ciuili possessione, cuiusmodi hæc est, vt suprà diximꝰ in præfat. quæ est 1. pars declar. 7. nu. 2. incip. sed & hæc possessio, datur id interdictum retinẽdæ possessionis, vt no. per glo. & alios in l. clam possidere. §. qui ad nundinas. ff. de acq. possessio. & glo. in l. quemadmodum, eo. tit. & optimè facit tex. in. §. possidere, Instit. de interdic. & id (vt diximꝰ) minimè dubiũ est, adeo nec hic diutius immorabimur.

SECVNDA DECLARATIO.

1 ¶ SECVNDO declara, vt licèt aliàs inter-

dictum adipiscendæ possessionis non ei detur qui possidet, vt no. in l. 1. in fi. ff. quor. bonor. tamen in hoc casu hæres qui vi huius consuetudinis possidet, potest intentare id interdictum siue aliud remedium adipiscendę possessionis, cuiusmodi est interdictum quorum bonorum, & remedium l. vlti. C. de edict. diui Adria. tollendo; vt scilicet petat se, qui est in ea possessione, mitti in realem siue naturalem aut corporalem possessionem. Nam (vt id obiter dicam) possessio naturalis, corporalis quoque dicitur in l. debitor. §. vlt. ff. de pignorat. actio. & l. quod seruus, & l. si id qđ. §. vl. ff. de acq. poss. & l. vl. C. de fund. patri. li. 11. & c. cùm aliquibus, extrà, de re iudic. & c. quod autem, de iure patro.

2 ¶ Et ita vt scilicet possit hic hæres intẽtare remedium adipiscendę, voluit Petr. à Bellapertic. in l. ea lege, & ibi quoq; Cy. col. 1. versi. & istud est argumentum, & Bald. col. 4. versi. modò venio ad quæstiones, & Salic. col. 6. in 4. oppositio. versicu. & ex hoc dicit hic. C. de condic. ob caus. idem Petr. in l. 1. & ibi quoque Salice. in fi. per illum tex. C. de donatio. quæ sub mod. Bald. in authen. defuncto. colum. 2. in 3. quæstio. ibi, & olim in quibusdam dominiis. C. ad SC. Tertullia. & in rubri. de consuetud. col. 2. versi. consuetudo potest transferre.

3 ¶ Et idem quoque voluit ipse Bald. in rub. extrà de cau. possessio. & propriet. col. pe. verf. quæro statuto communis Mediolani, & in cap. cùm quis, col. 1. extrà de restit. spoliator. Rapha. Co-

men.consi.43.in quæstione Franciſci,ad finem. Paul.Ca.Alexand.Iacob à S. Georgio, & Iaſon in l.ſi ſorori,ille ad fi.alter poſt medium, Iacob. num.4.hic col.1.in 1. Fallen. C.de iure deliber. Alexan.in l.cùm hæredes,in princip.col.1.ff. de acquirend.poſſeſsio.& in l. in ſuis,col.4. verſi. vbi autem ſtatutum.ff. de liber. & poſthum. & conſi.82.perſpectis his, col.2. verſi. nec ad hoc obſtat,& verſicu.facit quod notat, lib.2. quod conſi.vt ſæpe aliàs diximus.repetitur conſi.40. lib.3.& conſi.51. lib.6. & item Alexand. conſi. 83, viſa facti narratione, col. 4, verſicu. fortificantur prædicta,lib.2:Firmia. in tracta. de epiſcop.lib.3.parte 1.paulò ante fin.Barbat. in cap. 2. col.penul.in princip.de conſuetud. & conſi. 58.ſapienter dixit Pſalmiſta,col.11. verſi. capio aliam dubitationem,lib.2. Iaſon in dicta l. vlti, col.4.verſicu. ſic in ſimili ſtante ſtatuto, & ibi Philippus Dec.col.8.verſicu.& eodem modo in hærede.C.de edict.diui Adria. tollen.ipſe Dec, conſi.84.excellentiſsimi doctores,col.1.& conſil.467.bene & conſultè,col.1.Ioan.Baptiſt.Caſtel.in ſua diſputat,incip.magnificus & excellẽs, col.6.verſicu.ſed poſſet dici.D. Benedict.in repet.cap. Raynucius, in verbo, mortuo itaque teſtatore,le.1.alicubi, & iterum, in eodem verbo,le.2.nu.81.de teſta.vbi id dicit ſingul.Matth. Afflic.deciſio.Neapol.299.rex Ferdinandus,nume.19.Claud.Aquen.in l.1.in prĩ.col.5.verſi. bene fatendum eſt.ff.de acquir. poſſeſsio. Anton. Corſe.in tracta. de poteſta. & excellent. reg. in

25.quæstio. col. 1. Catel. Cot.d. memor.incip. decreto Mediolanensi,statim post princip.Francis.Ripa,in l.1.§.hoc interdictum.col.4.versic. aliaratione.ff.quor.bonor.& in repetitio.l.vlt, in.39.quæstio.versi. & hac ratione.C. de reuocand.donat.& li.1.responsor.ca.1.defuncto,nu. 80.& multis seq.Nicol,Bello.con.35.consultus de modo,col.3.nu.8.

4 ¶ Mouentur hi primùm quòd veritas & fictio, bene concurrunt : & qui tutus est fictione, potest veritatem implorare,licèt non è contrario, per tex.quem Bald.in d.rub.de consuetud.dicit no.in l. apud Iulianum.§.1.ff.ad Trebellia.Item licèt statutum faciat hæredem possessorem iuris , non tamen facti,nec effectu illo reali . Ideo potest hæres petere se in eam facti possessionem immitti,vt in simili potest emptor, cuius nomine venditor constituit se possidere , & ita possessionem iuris nactus , petere nihilominus, vt sibi tradatur corporalis facti possessio , vt per Bald.Angel. & Paul.Ca.in. l.ab emptione. ff.de pact. cum aliis multis concord à me collectis in d.tract.Cõstit.possessor.in 1.parte nu.10. incip. at quicquid sit,

5 ¶ Nam & similiter videmus quòd licèt dominꝰ non possit rem propriam condicere,præterquã à fure,l.vlt.ff.vsufructuar.quemadmod.caue. id intelligitur de vero domino , nam qui fingitur esse dominus,potest à quocũque rem suam condicere,per d.l.1.C. de donat. quæ sub mod. & l. qui mortis causa.ff.de donatio.causa.mort.

6 ¶ Et etiã in ſimili videmus quòd in legatarium tranſit dominium ipſo iure ſine traditione. l. ſi tibi homo. §. cùm ſeruꝰ. ff. de lega. 1. & l. à Titio ff. de furt. cũ ſimilib. & ideo poteſt agere reiven dicatiõe ad rem ſibi legatã, l. 1. C. communia de legat. Et tamen poteſt etiam agere actione perſonali, per d. l. 1. &. §. ſed noſtra, Inſti. de legat. & hoc quia non habet verum dominium, ſed fictũ, alioqui non poſſet agere perſonali. §. ſic itaq;, Inſtit. de actio.

7 ¶ Præterea quòd per id ſtatutum introductum eſt in fauorem hæredis, vt in eum transferatur poſſeſsio ipſo iure, non ei debet nocere, l. quod fauore. C. de legib. & inducta ad augmentũ non debent trahi ad diminutionem. l. legata inutiliter. ff. de leg. 1. cum ſimilib. cum his quæ dicã infrà in 7. parte declaratio. 1. Et per hoc diluitur quod in prin. diximus interdictum ſiue aliud remedium adipiſcendæ poſſeſsionis, non ei dari qui poſsidet: quia illud verum eſt in eo qui plenè veréq; & realiter & de iure cómuni poſsidet.

8 ¶ Quãquam & tu quoque ad ea dicere poteris, competere remedium, d. l. vl. C. de edict. diui Adria. tollen. quod ipſum eſt adipiſcendæ poſſeſsionis, hęredi poſſeſſori petenti ſuam poſſeſsionem confirmari ac defendi, vt per Cy. in dicta l. vltima, col. vlt. verſi. item quæro, pone, Alber. 1. col. antepe. verſi. item quæritur ſi hæres, Bar. col. 3. verſi. itẽ q̃rit glo. Bal. circa prin. Alex. col. 11. verſicu. vltimò tene menti, Iaſon colum. 3. ſicut in ſimili, Philip. Dec. col. 14. verſic. & ad ſu-

pradicta.C.de edict.diui Adria. tollen.Cy. post Iacob.Butrigar.in l.1.ad fi.& ibi Ange.per eum tex. quo nullum dicit meliorem esse, & Iason col.2. versi. ex secunda parte,C.de Carbonia.edict.Bartho.in l.3.§. missum, per eum tex.ff. de Carbonia. edict. & in l.de pupillo.§. qui opus, post glo.ibi,& ibi quoque Alex. ff.de oper.nouunciatio.& in l.1.§.satisdatum, per eum tex.ff. quor.legat.Bald.in l.1.in 2.additio.col.2. versi. si semel missus.ff.de petitio.heredi.& in l.1.col. 1.circa medium,C.com.de legat.Guid.Pap.decisio.delphina.132.sed probato illo errore, col.2. versi.vtrùm autem beneficium,vbi ita dicit fuisse iudicatum.& iterum decisi. 319. edictum diui Adria.in prin.& Ludo. Gozad.con.93.in causa Mutinensi,col. 2.versi. nonò cùm iam fuerit. & Pau.Paris.con.41.optimũ ius,col.3.versi.meritò igitur ipsa,lib.1. Et bene facit quod in simili dicitur in l.in bello.§.si quis seruum.ff. de capt. & postlimi.reuers. Licèt contrariũ sentire videatur Guil.Cu.in l.licèt,col.vlt.C.de acqui.possessio.& Petr.Ferra.tit.for.libel. quo petit.hæred. ex testa.in verbo,& realiter,col.1.

TERTIA DECLARATIO.

1 ¶TERTIO declara,vt non solùm possit heres intentare remedium retinendæ, aut adipiscendæ possessionis separatim,sed & vtrunque simul diuersis tamẽ respectibus:scilicet retinendæ, respectu ciuilis possessionis, quæ est apud

eum vi huius statuti:& adipiscendę,respectu naturalis possessionis aut detentionis existetis penes alium,Vt in simili dicitur de interdicto retinendæ possessionis,& reivēdicatione, per glos. & doctor.in l.si de vi,& in l.naturaliter.§.nihil commune.ff.de acqui.possessio.& in l.ordinarij.C.de reivendic.cum similib.

2 ¶Et ita expressè, & in hoc casu,ne authoritate deficiamur,cùm ex facto contigisset, respondit Paul.Ca.con.78.cuius initium est,videtur dicēdum,dictum actorem,versi.his tamen non obstantibus,lib.2. Sed & alibi quoque idem Paul. Ca.videlicet consil.234.incip.in causa appellationis,col.2.versi.sed substinendo causam, li.2. consuluit in alio casu,q; ratione eiusdem rei potest simul intentari vtrunque illud interdictum retinendæ & adipiscendæ possessionis,respectu diuersarum illarum possessionum.

QVARTA DECLARATIO.

1 ¶QVARTO declara,vt hic hæres sic saisitus,antequam apprehenderet realē possessionē, non possit intentare remedium recuperandæ possessionis, cùm ei competat(vt diximus)adipiscendę,per l.1.C.quor.bon.Et quia id interdictum recuperandæ ei tantùm competit, qui vi possessione deiectus est.l.1.in prin.ff.de vi & vi arma.& §.recuperandæ, Insti.de interdict.cū similib.At hic non potest violenter deiici ex hac ficta ciuili possessione, vt manifestè patet sen-

sui,& voluit glos.in l.1.in §.interdictum autem hoc.ff.de vi & vi arma.quæ dicit duo esse necessaria,vt id interdictum competat,scilicet quod is verè possideat qui deiicitur:& quod verè possessionem amittat.id quod etiam voluit Alber. in d.l. 1.§.deiicitur,co ti.& Frã.Curt.senior có. 71.super controuersia,col.2. vers.quartũ etiam addit.

2 ¶Atque ita expressè in casu nostræ consuetudinis voluit Bald.in authentic.defuncto,columna secunda,versic.tertia quæstio.C.ad SC.Tertullia.Alex.in l.in suis,col.3.versic. vbi autem statutum dictauit. ff.de lib.& posthum. vbi hanc dicit esse communem opinionem antiquorum & modernorum.& consi.37.in causa mota per Angelum,columna secunda, versi.sed alia insuper ratione,li.1.& con.83.visa facti narratione, col.5.versic.confirmo per id,li.2.& consil.163, circa id de quo quæritur,col.vlt.ver.nec obstat statutum, li.6.Barbat.con.58,sapienter scripsit Psalmista,col.13.versi.modò aggrediendo libellum,li.2.Firmian.in tract.de episcop.in 1.parte prin.li.3.in 56.quæstio.ad fi.versi.& scias quòd dicta.& Soci.consil.49.in causa episcopi, col. vltima,versic.nec prædictis obstat,lib.3.Iacob. à S.Georg.& Iason qui dicit signandum, in l.si sorori,ille paulò ante fin. hic columna secunda, versic.secundò limita & signa.C.de iure delib. & idem Iason cons.21.quatuor principales,col. vltim.versic.secundò motiuando, lib.3.Carol. Rui,consil.25.circa illud,columna tertia, num.

5.lib.4.Franciſcus Curt.Iunior in l.vltima,col. penult.verſic. quintò quæritur.C.de edict.diui Adrian.tollend. Ioann.Baptiſt.Caſtel.in ſua diſput.incip.magnificus & excellens,columna nona,verſic.imò dico.Matth.Afflic.in c.1.in princ.columna quarta,verſic.ſed pulchrũ eſt dubium, tit.de controuer.inueſti.& in cap.1.col.2.verſi. & adde q̃ ficta poſſeſsio, tit.de controuer.inter maſcul.& fœm. & in conſti. Siciliæ incip. circa violentiarum,col.2.in 3.not. vbi alios in id citat,qui tamen id non dicunt.& in deciſio. Neapol.299.rex Ferdinandus,columna quarta,ver. ex his ſequitur , vbi ita dicit fuiſſe iudicatũ per ſacrum regium conſilium. Franciſcus Curtius iunior conſi.108.ſacratiſsimæ, & cæt.circa cõtrouerſiam,columna ſexta,verſic.& prædictam concluſionem.Zazius in epito.Feud. parte 6. char.5.verſic.quibus conſecutus eſt . & conſil. 10.cùm quondam,char.5.verſicul.ſed ponamus. Alciat.in tracta.præſumpt.in tertia parte, num. 10.vbi hanc dicit eſſe communem ſententiam. Paul.Pariſ.con.1[illegible].viſa facti narratione,col.13. nu.159.li.1.& Hiero.Grat.conſi.70.ex multitudine allegationum,num.7.iuncto numero 15.& 16.li.2.

3 ¶ Contrarium tamen,vt ſcilicet huic hæredi vi huius ſtatuti poſsidenti,detur etiam remedium recuperatorium , non obſcurè ſenſiſſe videtur ipſe Bald.ibi in hoc contrarius, in l.1.ad fin.C. de appellat.dum ſcribit , quòd filio ſpoliato ea poſſeſsione,quæ erat apud patrem, non obſtat

exceptio dominij, quæ aliàs non obstat agenti interdicto recuperandæ possessionis, quia ipse non videtur spoliatus, sed tantùm adipisci, per l.vlt.C.vnde vi. nam non est verum q̃ existentia sui hæredis transferat possessionem ipso iure, nisi apprehendatur, per d.l. cùm hæredes. ff.de acquir.possessio. Vides ergo Bald.id sentire, q̃ si ipso iure transferretur possessio in hæredem sine apprehensione, vt fit per huiusmodi statutum, posset ipse hæres agere interdicto recuperatorio, nec ei obstaret exceptio dominij. Sed de hoc postremo postea dicemus.

4 ¶Verùm quantum ad principale nostrum institutum, vt scilicet cõpetat hoc casu interdictũ, de quo tractamus, expressiùs voluisse videtur idem Bald.in rub.de caus.possessio.& propriet, col.vlt.& ibi etiam Francis. Ripa, col.6.versic. ciuilissima possessio.& rursum idem Bald.in ca. item cùm quis,col.1.de restit.spolia,vbi dicit in casu nostræ consuetudinis competere interdictum quasi recuperandæ. & rursum consil.141. præmissis verbis,columna secunda, versic.nam dicta missio,li.1.vbi idem dicit.& Io.Fab.quem tamen nonnulli allegant pro contraria parte, in §.sui autem,col.1.versi.in eadem glos.Instit. de hæred. qualit,& differ. vbi ita dicit seruare consuetudinem Franciæ.& Antonius Grassus inter con.Calça.consil.65.præsuppositaveritate,col.3,versi.competit etiam quintum.& latè Soci.ita tamen dubitans, vt in hanc opinionem inclinet,in repe.l.rem quę nobis,columna pẽta-

lia,in quinta quæsti.princip.versi. quartò & vltimò conclude.ff.de acquirend. possessio. Aufrer.in commentar.stili Curiæ parlament.ti. de prouisione, modísque petẽdi & faciendi ipsam, in fin.Iason sibi contrarius, consil.85. quando habemus,col.1.lib.3.& consi.146.redemptoris, & cæt.præsuppositio,col.1.lib.4.Phili.Dec.cõs. 84.excellentissimi doctores,col.2.ver.præterea tale statutum.Anto.Corse.in tracta.de potesta. & excellent.reg.quæsti.25.col.1.D.Bened.in repe.cap.Raynucius,in verbo,mortuo itaque testatore,le.2.nu.72.Claud. Aquen.in l.cùm hæredes,in princ.col.1.versi.item non video.ff.de acquir. possessio.Franc.Rip.in l.1.§.hoc interdictum, col.4.verfic.alia ratione istud.ff.quor. bon.& in repeti.d.l.vl.in 39.quæstion.in fin.C. de reuocan.donat. & lib.1.responsor. cap.1.defuncto,num.48.& multis sequen.& D.Boër.in consuetudin.Biturig. ti.des coustumes concernans testaments.§.6.col.3.& Chassen. consi.19. nobilis dominus Antonius, in 12.dubio, col. eiusdem 1.& Paul.Paris.sibi contrarius, consil. 41.optimum ius,col.3.versi.prout & tertiò cessant,li.1.Nicol.Bello.consi.35.consultus, col.3. nu.8.Et ita scio seruare cõsuetudinem Franciæ, suntque in id quædam particulares consuetudines,vt apud nostros Pictones,cap.213.

5 ¶Et ita in simili, vt scilicet remedium recuperatorium competat ei in quem fictè trãslata est possessio per constitutum vel precarium,etiam si non fuerit adeptus realem & corporalem rei

possessionem, voluit Bal. in rub. C. de contrah. emptio in decima quæstione. & Matth. Afflic. decisio. Neapolit. 299. rex Ferdinandus, nu. 91. & diximus in nostro tractat. de iure Constituti possessorij, parte prima, nu. 68. incip. à quo non longè, & parte 2. ampliatio. 11. vbi etiam docuimus aliàs semper id remedium cõpetere possidenti ciuiliter.

6 ¶ Nec videtur obstare huic opinioni quod dictum est, ei non competere interdictum recuperandæ, cui adipiscendæ competit. Quia adipiscendæ non ei cõpetit, nisi ipse velit, nec per hoc impeditur, quin recuperandæ iuuetur: præsertim cum hæc possessio vera sit, vt suprà diximus in 1. declarat. 5. partis. & propterea non obstat quod suprà dictum est de ficta possessione. Nec negari potest quin saltem hęc possessio sit ciuilis & ciuilissima, vt latè suprà diximus in præfatio. quæ est 1. pars, declara. 7. num. 2. incip. sed & hæc possessio, & seq. pro qua quidem ciuili possessione datur interdictũ recuperãdæ l. 1. §. deiicitur, & §. siue autem. ff. de vi & vi arma. Guido Pap. decisio. delph. 356. quos & quot effect⁹, columna prima, versic. quartus est, & etiam diximus in d. tractatu Constituti parte secunda, ampli. 11.

7 ¶ Nec tamen omiserim quòd de hac re scribit Fran. Rip. in l. 1. in prin. col. 10. num. 37. ff. de acquir. possessio. volens concordare illas discordes sententias, q̃ prior opinio procedit, quando statutum transfert possessionem in hęredem

ipso iure absque traditione vera vel ficta, posterior, quando ipsum statutum fingit interuenisse traditionem vel apprehensionem, nam vbi lex id fingit debet talis ficta traditio siue apprehensio idē operari quod vera. l. adoptio. ff. de adop. & l. si filiusfami. ff. si cert. pet. Ego vero hanc distinctionem magis verbalem esse puto, quàm realem: nam cùm lex vel statutum simpliciter transfert possessionem ipso iure, sine alio actu, satis videtur fictè transferre, vt apertè sentiunt Cy. & Bald. in l. ea lege. C. de condict. ob cau. & Franc. Are. in l. 1. in prin. col. 10. vers. tu verò pro intellectu. ff. de acq. possessio. & aliàs sæpe diximus in hoc tractatu.

8 Si tamen sequi malis priorem opinionem, quæ negat huic hæredi remedium recuperandæ possessionis, eam intellige cùm post mortem defuncti quis vi occupauit possessionē. Quòd si ante mortem ipsius, vi occupauit possessionem quam defunctus habebat, poterit hæres & quilibet successor vniuersalis, si sit intra annum spoliationis, agere vnde vi, vt volut glos. in cap. cùm ad sedem, in verbo, interdictum, post prin. extrà de restit. spoliat. arg. l. 1. §. hoc interdictum, le. 2. ff. de vi & vi arma. & cap. significauerunt, de testib. vbi est bonus textus, ibi, illæ quibus ipsæ successerāt, inde fuerunt violenter eiectæ, & ibi quoque glos. in verbo, ratione, & Imol. in 3. not. Antō. col. 3. versi. glo. 1. tangit, & Panor. in 3. no.

9 ¶ Nam ratio quare hæres non potest agere, vnde vi, contra eum qui occupauit post mortem, ex priori opinio. hæc est (vt diximus) q̃ id interdictum ei tantùm cõpetit qui vi deiectus est: hæres autem, vt illi inquiunt, qui fictè tantùm possidet, non potest dici vi deiectus, quæ ratio siquid momenti habet, non habet locum, cùm defunctus qui verè possidebat vi deiectus est: Ideo vti illi competebat hoc interdictum, ita hæredi illius, ad quem transeunt omnes actiones actiuæ & passiuæ. l. pactum. ff. de pact. & l. ex lege. C. de condict. ob cau. & l. veteris, & ibi doctor. C. de contrah. & commit. stipulatio. cum similib. Tu tamen vide Matth. Afflic. hic malè sibi constatem in cap. 1. §. sciendum, in fin. tit. de feud. cognitio.

QVINTA DECLARATIO.

1 ¶ QVINTO declara, vt huic hæredi agenti ad possessionem vel adipiscendam, vel retinẽdam, vel recuperãdam, non possit à reo conuento obiici exceptio dominij, vt si reus excipiat se dominũ esse, nec defunctum dominũ fuisse, nec consequẽter actorem, nec eius hæredem. Nam primùm si hæres agat ad recuperandam possessionem, id minimè dubium est, per l. si maritus. ff. de donatio. inter vir. & vxor. & l. si quis ad se fundum. C. ad leg. Iul. de vi publ. & ibi Angel. non semel. & l. si de vi, & ibi glo. in fin. & doctor. ff. de iudici. & ca. 1. & ca. literas, de restitu.

spoliat.

ſpoliat.& glo.in c.ſuper cauſa.2.q.5. & omnes propè in l.vl.C.de edict.diui Adrian.tollend.& Dy.in cap.qui ad agendum, col.1.de reg.iur.& omnes vbique.

2 ¶ Et id oſtendit eſſe verſſimũ Bal.tribus optimis rationibus,in l.1.col.vl.verſic.extrà quæro vtrùm exceptio.C.de appellatio. Primùm,quia ſcilicet violentia elidit dominium opponentis, per tex.(licèt ad hoc nihil alleget)in l.ſi quis in tantam.C.vnde vi. Deinde quia ſpoliatus ante omnia reſtituendus eſt,d.l.ſi quis ad ſe fundum. C.ad leg.Iuli.de vi pub. Etiam prædo,vt id illi addas.ca.ex literis,de reſtit.ſpoliat. iuncto cap. vl.de ord.cognitio. Denique vt ad Bal.redeamus, quia ex dolo non debet ſpolians conſequi præmium poſsidendi. l.itaque fullo. ff. de furt.vnde niſi purgetur vitium, non debet audiri ſuper proprietate.l.cùm ſeruum.ff.de ſeru. fugit.

3 ¶ Si autem hęres agat ad retinendam,multò minus audiri debet, cùm plus iuris, plus ponderis & momenti in retinendo eſt,quàm in recuperãdo.arg. l.patre furioſo.ff.de his qui ſunt ſui vel ali.iur.& cap.quemadmodum,de iureiurand.cũ ſimilib. Et id quidem, ne authoritate hac in re careamus,expreſſè voluit Bal.in d.c.1.ante medium,verſ.ſed quid ſi opponens,extrà de reſtit. ſpoliat.per no.in cap.audita,eo ti.

4 ¶ Si verò ad adipiſcendam agat hæres, & tunc, vt nonnullis placet,non amittitur exceptio dominij, ſed debet reſeruari in petitorio.l. vlt.C.

quor.bonor.& voluit etiam Baldus in d.cap.1. vbi ſuprà,de reſtit.ſpoliat.& alij multi, licèt id aliis dubium ſit,vt per gloſ. Hoſti.& alios in d. cap.1.de reſtit.ſpoliat.& gloſ.in d.cap.literas, in verbo,primi,eo titul.& per Bald.& alios in d.l.vltim.C.de edict.diui Adrian. tollend. & in d.l.vlt.C.quor.bonor.& ipſum Bald. in l.1.col. 2.verſi.quæro an de iure canonico.C.ſi de momenta.poſſeſsio.

5 ¶ Tamen hoc caſu in quo loquimur,tale remedium ex hoc noſtro ſtatuto competens ita participat effectu recuperandæ,vt nec ea exceptione dominij repellatur, vt expreſſè dicit Bald.in d.rub.de cauſ.poſſeſ.& proprie.col.vlt.verſi.& nota quòd edictum.Et ita illum refert & ſequitur Philipp.Dec.dicens id eſſe ſingul.dicto conſil.84.excellentiſsimi, columna ſecunda,verſic. præterea tale ſtatutum. & D.Benedict.in d.cap. Raynucius,in verbo, mortuo itaque teſtatore, le.2.num 81.vbi id dicit elegans . & Matth.Affliс. deciſio. Neapol.290.rex Ferdinandus,col. vltima,& Anto.Corſe.in tractat.de poteſtat.& excellentia reg.in 25.quæſtione, col.1.& Ludo. Gozad.conſil.93.in cauſa Mutinenſi, columna ſecunda, verſicul.quintò cùm iam ipſo iure. & Paul.Pariſ.conſil.41.optimum ius,col.3.verſic. prout & tertiò ceſſant, li.1.& diximus in præcedenti declaratione.

6 ¶ Verùm aduerte quòd Bald.in d.rubr.de cauſ. poſſeſ.& prop.non ſimpliciter manſit in illis verbis, ſed ſtatim ſubiunxit conſiderandum eſ-

se, an id statutum veniat ad ampliandum ius commune, quod tribuit remedium adipiscendæ, & tunc idem est in ampliante vt in ampliato, arg. l. inter. §. cùm inter. ff. de pact. dotal. Cui quantum ad hanc rationem, adde quæ nos latè ad hoc collegimus in nostro tractatu Retractuum, titulo primo, §. 1. glos. 18. in verbo, le pris que la chose aura couste, num. 51. incipien. nam & hæc accessio, & multis sequent. Aut vt subdit Bald. vt ad eum redeamus, venit de per se (vt ipse loquitur) de nouo disponendum, & tunc non assumit aliquam qualitatem à iure communi, cui non cohæret, quia separatorum separata est ratio, l. si maritus. C. de donat. inter vir. & vxor.

7 ¶ Et ideo considerandũ est in statuto Mediolanensi (de eo enim loquitur) an loquatur de scripto hærede: & tunc quia concernit scriptum, videtur factum ad imitationem. l. vl. C. de edict. diui Adria. tollend. & eodem modo debet procedi summariè ratione coniunctionis legis & statuti, argum. l. Gallus. §. ille casus, & §. si eius. ff. de liber. & posthum. & l. si ita scriptum, eo titul. Aut verò statutum simpliciter loquitur de hærede, & non de scripto hærede, & tunc quia non cõcernit scripturam sed veritatem & realitatem, vt sit verus hæres, ita etiam vt in causa intestati habeat locum: & tunc non mandabitur statutum executioni succinctè, nec velo leuato, sed disputabitur de proprietate iuris hæreditarij, & admittetur quæstio contrarij

dominij saltem simpliciter, & idem dicemus & in interdicto quorum bonorũ, in l. vlt. quor. bon. Hæc ibi.

8 ¶ Idem autem Bald. in d. l. 1. col. vl. vbi suprà: C. de appellat. posteaquam dixit id quòd suprà diximus, versi. huius declaratio. 2. incip. & id ostẽdit, scilicet & agenti interdicto recuperandæ possessionis non obstat exceptio proprietatis, postea in versi. quid ergo dices, quærit an filio hæredi sui patris possit ea exceptio obiici. Et dicit illum agere recuperandæ non posse, cùm in eum non transeat possessio ipso iure, per l. 1. §. Scæuola. ff. si quis testam. liber esse iussus fue. & alia similia iura, quæ & nos suprà citauimus, in præfati. quæ est 1. pars declar. 3. num. 2. incip. ego verò constãter. Ex quibus planè sentire videtur, quòd si possessio ipso iure in eum transiret, & posset agere vi recuperãdæ, nec ei posset obiici exceptio dominij. At Baptist. Castel. in sua disputa. incip. magnificus & excellens, columna secunda, versic. primò quia pars, tenet in casu nostræ consuetudinis admitti exceptionẽ proprietatis, vti & nos alicubi ex eo diximus suprà in 1. declarat. quintæ partis, nu. 3. incip. ex hoc illud.

9 ¶ Sed quid si reus ab hęrede cõuentus exceptionem proprietatis obiecerit, nec hæres ei opposuit ad hoc illum non esse admittendum, ita vt reus ipse postea probauerit dominium. Et tunc certè valet processus, & si cõstet de dominio rei repelletur hæres, vt aliàs semper hoc casu, per.

text.in cap.1.ibi, consentiente illo, & ibi Bald. circa medium, vers.ibi, consentiente illo, dicens id esse notatu dignum, & omnes propè scribentes, de restit.spoliat. & voluit etiam Iacob.Are. in l.incerti.C.de interd.Bart.in l.naturaliter. §. nihil commune, col.10. versicu.secundò quæro vtrùm in casibus.ff.de acquir.possessio.vbi alia multa allegat.& in l.si quis ad se fundum, & ibi Angel.col.penul.versi.sed hoc fallit in pluribus casibus.C.ad leg.Iul.de vi pub.& Bald.loquens in casu huius statuti siue consuet. con.141.præmissis verbis, columna tertia, vers.secundo premitto, li.vbi dicit ad hoc esse text.in d.cap.1.ti. de restit.spol.& sic debere intelligi quod not.in l.si de vi, in fin.magnæ glos.ff.de iudic. & Philippus Dec.etiam de hoc nostri statuti casu loquẽs d.con.84.col.2.ver.tertiò & vltimò.Lud. Gozad.consi.93.in causa Mutinensi, col.2.vers. sextò etiam si fuerint.& Paul.Paris.qui alios citat, con.53.dominus Hieronymus, col.pe.versi. tamen his non obstantibus, li.3.

10 ¶ Quanquam his videtur contradicere Bald.in l.ordinarij, col.vl.ver.quid de ea quæstione, ibi ego credo quod nõ sit.C.de reivend.dum dicit, ꝙ nisi appareat de consensu hæredis agentis recuperatorio, vt ei opponatur exceptio dominij siue proprietatis, nihil ei oberit, etiam si nõ expresse opposuerit, aut cõtradixerit. Hæc enim, inquit, est potiùs allegatio iuris, & est ex ꝓpria natura ipsius interdicti recuperandę, & respondet ad quædam quæ in contrarium facere vide-

bantur. Et ita quoque in casu nostri statuti expressè voluit Paul.Paris.con.41.optimum, col. 3.versi.& in simili idem ipse,li.1.

11 ¶ Sed quicquid sit, illud certum est quòd si hæres agens contradixerit, & nihilominus reus admissus sit ad probationem dominij,non illi obstabit: quia id magis factum fuisse videtur ad iustificandum possessionem de qua agebatur, quàm vt super dominio pronuncietur,vt etiam dicit Baldus in l.post sententiam, columna secunda, versicul.venio ad secundum.C. sentent. Nam illud sciendum est, quòd (vt & ipse dicit) in æqualitate probationis possessionum vtriusque partis,is obtinere debet in possessione, qui probat dominium, vt etiam voluit Bartol.in l. si duo,in prin.col.vl.ver.sed si vterq; probat.ff. vti possid.& idem Bald.in d.l.ordinarij,col.pe. versi.sed iuxta prædicta.C.de reivendi. & con. 420.verba principis, col.vlt.li.1.& consil.161. proponitur ꝙ per commune,ad fin.li.3.& cons. 468.qualiter probentur, paulò ante fin.eo li.6. & cõsi.489.in causa vertente inter capitulum, ad fin.eo li.3.& in sua disputatione incipi.accusatus de vi turbatiua, columna vltima, versicu. tertio modo quia in pari. Rapha. Fulgos.in l.1. col.5.versic.in ea ad fin.quando vterque. C.vti possid.vbi dicit hunc esse solũ casum,in quo in interdicto vti possidetis probatur de dominio. & consil.194.proponitur ꝙ domina Antonia, columna vltima,versic.& postremò si qua foret,Corne.consil.91.in causa vertente inter do-

minum,colũna ſecunda, in litera C.li.4.& doctor.vbique.

12 ¶ Sed & probatio dominij ſiue tituli antiquioris(vt & id quoque addam)facit præſumi antiquiorem poſſeſsionem, vt voluit Iacob.Are.in l.quoties,& ibi Cy.in vlt.quæſtio,col.9.verſic. ſeptimò quæro.C.de rei vendicat.& Bal.qui id extollit in d.l.poſt ſententiam, vbi ſuprà.& in l.ſiue autem.§.ſi duobus, & ibi quoque Angel. ff.de publicia.in rem actio. idem Bal.in c.cæterum,col.2.verſi.ſed quid ſi vterque,de reſcript. & in d.cap.licèt cauſam,col.7.verſic.item ex antiquitate,de probat.& in cap.ſi facta, columna prima,verſic.nec vnum omitto,titul.ſi de feud. fuer.controuer.inter domin.& agnat.vbi id dicit not.dignum. & in dicta diſputatione incipient.accuſatus de vi turbatiua, columna vltima,verſic.tertio caſu quando vterque,vbi id dicit no.dignum.& Alex.in l 1.poſt princ. verſic. item facit quòd primo emptori.C.de edict.diui Adrian.tollend.. Quæ res etiam facit vt cæteris paribus obtineat in poſſeſsione,per no.in d. locis.

13 ¶ Proptereáque Iacob.Butrig.in d.l.incerti,dicit, quòd vbi contenditur de poſſeſsione, admittitur articulus proprietatis . nam iudex debet admittere omnes probationes, ſiue faciant plenam,ſiue ſemiplenam probationem: ſiue iudicium,ſiue etiam adminiculũ faciant. & ſequitur ipſe Bal.in d.l.ordinarij,vbi ſuprà,q̃ hęc dicit notabilia,& in d.cap.licet cauſam, col.pen.

ver.ex prædictis apparet,de probat.vbi & illud dicit petitionem dici pertinentem, non solùm quæ directè & principaliter facit ad causam, sed & quę qualitercunque adminiculatur etiam leui præsumptione, dicítque id esse elegans.

14 ¶ Cui & illud addendum putauimus,quòd aliàs admittitur articulus, quantumlibet vel modicùm pertinens ad causam, per text.in cap.quoniam,quod est 3.in verbo, aliquid, & ibi ipse Bald.qui eum text.dicit ad id esse singùl. & ibi quoque Philippus Dec.in 1.not.extrà de testib. & ita etiam voluit Bald.qui dicit menti tenendum, in l,ad probationem, la.1.in 3.not.C.de probat.& in l.cùm virum,col.1.C.de fideicommiss.& in l.vltima, columna secunda, versicul. quartò requiritur.ff.de feri.& in l.si duo patroni.§.idem Iulianus,columna secunda,versic.vltimò nota,& ibi etiam Iason,qui alios citat,columna secunda, in 2.not.ff.de iureiurand. vbi Bald.& ad hoc allegat quod suprà diximus de dominio probato in possessorio.& Angel.Are. in §.si quis agens,columna quarta,verfic.ex his infertur etiam quòd articulus, præsertim ibi, tu addas quándoque, Institut. de actio.& Stephan.Bertran.consil.198.quanuis articuli,circa medium,li.3.

15 ¶ Nam & videmus, q; aliàs rebus existentibus paribus, minimũ quodque vni additum, alterũ vincit,vt per Bar.Bald.& alios in d.l.si duo patroni,in prin.per glo.ibi,in verbo,habiturum. ff.de iureiurã.& Ange.qui eam glo.dicit singul,

in repe.l. sciendum, col.pen. versi. descendo ad prçsumptionem.ff.de verbor.obligatio.vbi per eam dicit,quòd probationibus paribus existentibus,iudicatur pro eo qui præsumptionem habet pro se, cum concordan.latè adductis per Iasonem in dicta l.si duo patroni,in princi.col.1. in.3.no.

16 ¶Attende lector,quia si reus conuentus simpliciter allegat se dominum pro omni exceptione, vt repellat hçredem actorem,non est admittendus,si actor contradicat. Quod si se proponat possessorem & dominum, ad tuẽdam possessionem,quam sibi dicit competere:& tunc etiam si actor cõtradicat huic allegationi dominij sibi non præiudicat quin obtineat,si ostentat defunctum fuisse possessorem rei controuersæ tempore mortis ipsius,etiam si reus probaret dominium.Nam ea allegatio & probatio dominij facta fuisse videtur ad iustificandam possessionẽ, nisi & ipse reus probaret etiam possessionem contrariam æqualibus cum actore probationibus. nam tunc ob probationem dominij reus obtineret,secũdum ea quæ diximus in versi.ab hinc 2. Vide tamen in hac declaratione omnes eos quos citaui in præcedent.declarat.

SEXTA DECLARATIO.

1 ¶SEXTO declara, vt si sit lata sententia pro hærede vi huius nostri statuti,appellari nõ possit, vt tandem post multa hinc inde allegata re-

ſpondit Bald.con.330.ſtatuto cauetur quòd cõductor,col.1.verſi.tertiò queritur, & multis ſequent.vſque ad finem lib.1.& conſi.ſequent. ſuper prædicto puncto. niſi tamen, inquit, verteretur in dubium,an hæres eſſet.licèt etiam poſt multa item adducta videatur in contrariam ſententiam inclinare ipſe Baldus in conſi. 141. premiſsis verbis cuiuſdam ſtatuti Mediolani, eodem lib. 1. & idem tenuit ipſe in rubr. de cauſ. poſſeſſ.& propr. ante fi.Illum autem in duobus prioribus locis citat, & nihil diffinit Catell. Cot.memo.incipien.decreto Mediolanẽſi, col. 2.in fi.verſi.nunquid autem appellari poſsit.At idem voluit Anto.Corſe.in tracta.de poteſta.& excellen.reg.in 25.quæſtio.col.2.in prin.

2 ¶Eſt autem glo.in l.vltima,in verbo,miſſus eſt, poſt princip. C. de edict. diui Adrian. tollend. quòd à ſententia lata in caſu illius legis appellari non poteſt, per l.quiſquis.C.quor. appellanon recip. vbi eſt bonus text. vti etiam eſt in l. vlt.ff.de appellat. recip.&.§. ſunt & quorum.2. quæſt.6. & idem voluit.Cy. in d.l. vlt.col. vlt. verſi.inde quæritur, & ibi quoque Bart. col.2. verſicu. venio ad tertiam particulam,& iterum verſi.quandoque tempore primi iuſſus, Alberi. col.4.verſ.oppono ad literam,dum dicit,Ioan. Fab.col.vlt.verſi.ſed an poteſt appellari, Sali.in §.Sin autem,in fi.Paul.Ca.col.pe. verſi.item oppo:quod in iſto,Ludo.Bolog.qui eam glo.dicit ſingul.& Iaco.à S.Georg.col.pe.verſi.in ea glo. ibi,nec etiam appellare,& Iaſ.col.pe.verſi. in 3.

parte opponitur,& Philip.Dec.col.antep.verſ. in glo.in verbo,miſſus.& præterea Bal.cõ.203. pronunciatũ fuit,li.4.vbi poſt multa hinc inde allegata,dicit de rigore iuris appellari non poſſe,ſed ex equitate iuris canonici poſſe ex euidẽti & iuſta cauſa.& Paul.Ca.con.39.quòd à ſentẽtia,li.1.Pet.Ferra.in ti.for.libel.quo petit. hæred.ex teſta.ſuper verbo,quare cùm prędicta vera ſint,in fi.& iterum in verbo, per veſtrã diffinitiuam ſententiã. Guid. Pap.in cõment.ſtatuti, ſi quis p literas,in verbo,per literas,col.pe.verſ. ſed an à miſsione.& Paul.Pariſ.conſi.54.in iſto iudicio poſſeſſorio,col. antepen.verſi.circa verò dubia,lib.3.

3 Id autem limitat Iacob.à S. Georg. vbi ſuprà (neque enim id prętereundum mihi viſum fuit) niſi ſententia proferretur verbis negatiuis,puta ſi iudex pronuntiaret actorem non eſſe mittendum in poſſeſsionem , tunc enim appellari poſſet,in id allegans ſtupendum(vt ipſe dicit)& elegans dictum Ange.in d.l. quiſquis , vbi dicit ita ſe practicaſſe,ſicuti etiã dicit ipſe Iacob.itidem practicaſſe in ſacris audiẽtiis generalibus.

4 Sed id quod dictum eſt non admitti hoc caſu appellationem,nonnulli intelligunt, niſi ex iuſta cauſa,& ea quidem expreſſa appellaretur, vt voluit Bartol.in dicta l.vl.col.1. verſic.ſequitur ne teſtamentum aperiatur.ff.de apella.recipien. in id citans Io.And.in c.1.extrà de offic. deleg. & idẽ quoq; voluit Bal.in d.l.quiſquis,poſt prĩ. C.quor.appel.nõ recipiã.& in l.1.col.2.verſ.de-

nuo quæro cùm quid,& iterum verſicu. quæro nos diximus.C.ſi de momẽ.poſſeſ.fuer. appella. & con.217.verba libelli,col.vlt.verſi. aduertendum tamen eſt,lib.2.& con.143.quanquã pleniſſimè ſit allegatum,in fi.li.3. ex quibus & iis quæ allegant,facilè intelliges id ſemper procedere in omnibus caſibus, in quibus appellari prohibetur.Baldus autem d.cõ.203.li.4.in fi.ita demum dicit procedere, ſi de illa iuſta cauſa appareat ex actis cauſæ,per no. per Inno.in c.paſtoralis, de offic.deleg.

5 ¶ Aliàs autẽ in vniuerſum an quando liceat de iure communi appellare in cauſis poſſeſſoriis, vide tex.in d.l.1.& ibi glo.Cy.Bar.Bald.Alberi. Ange.Salic. & omnes.C.ſi de momenta. poſſeſſio.fuerit appella.& in l.1. & ibi Alexan. & latè Philip.Dec.col.2.in 3. no.C.de bonor. poſſeſsi. ſecundum tab. & in cap.ex conqueſtione,& ibi Bal.col.2.de reſtit.ſpolia.& ca. ſignificauerunt, de reſtit.ſpolia.& ca.ſuper eo,le.2.eo.tit.&.§.de poſſeſsione.& ibi Archid.2.quæſt.6.glo. in ca. cùm ad ſedem,in verbo,interdictũ,verſi. & nota per hanc decretalem,& ibi.Io.And.& latè Pa nor.col.pen.verſic. vlteriùs expediendo, & alij de reſtit.ſpoliat.Inno.in ca.vlt.poſt medium,de oper.no.nũciatio, Specu.ti.de appella.§.in quibus,verſi.ſextò nõ appellatur,& verſi. ſed nunquid condemnatus. Cy. Bald.& Alberi. in l.in. l.incerti.C.de interd.Bart.& Ange.Are.in l.vlt. §.iuſſus.ff.de appellatio.eundem Bar.in l.2.col. 2. verſi.poſſumus etiam dicere,& ibi Ange.Are.

ff.de appellat.recip.Fed.Senen.con.76.domino auditori.Bald. in l. poſt ſententiam, col.2.& 3. in multis locis.C.de ſenten.& in ca. paſtoralis. §.præterea,col.2. verſi. item non appellatur, & ſequẽ.de offic.deleg.& d.con.141.præmiſsis verbis cuiuſdam ſtatuti,col.2.verſic. & ad euidentiam,li.1.& con.153.nouum dubium, eod.lib.1. & conſil.379. ſequitur quod anno domini, col. vlt.verſi.circa primum,eod.li.1.& con.217.verba libelli,ad fi.lib.2.& conſi.321. ad euidentiam præmittendum eſt,col.1.verſi.modò in omnibꝰ iſtis,li.3. & con.210. punctus infraſcripti conſilij,in 3.eodémque vlt. dubio,li.5.Ange.con.46. ſtatuto ciuitatis,col.2.verſic.ſed à ſententia. & con.107.dicta conſtitutio,col.2.verſi. non obſtat quod ita.Sali.in l.momentaneæ,verſicu.ſed tunc quæro.C.vnde vi.Raph.Fulgoſ.conſi.145. quoniam plurimæ,in 2.dubio.Imo. cõ.55.in caſu prȩmiſſo,col.2.verſicu.circa primùm.Panor. conſi.55.in cauſa quæ ad præſens vertitur,li.2. Alexand. conſi.2. conſideratis his de quibus in themate,col.vl.verſi.quantum autem eſt,li.3. & cõ.99. viſis proceſsibꝰ cauſæ,col.1.li.5.&.Corne.con.190.ad euidentiam,in literis,E.& F. li. 1.& con.10.præſuppoſito ſtatuto,col.1.&.2. li. 4.Calcag. conſi.82. quia in cauſa,per totum,& Iaſon latè,conſi.187. circa primum articulum, col.1.li.2.& Philip.Dec.con.82. cuius ſuperſcriptio incipit, an & quando à ſententia per totũ.

6 ¶ Ego autem ſcio in hoc regno appellationem in omnibus cauſis poſſeſſoriis admitti. Sed ita

tamen, vt si à sententiis sequestrationis vel recredentiæ, quam vocant (Budæus noster vindicias appellat) vel redintegrationis appelletur, hæ tamen executioni mãdabuntur, non obstantibus huiusmodi appellationibus, & sine præiudicio earum, dando tamẽ cautionẽ quantùm ad recredentiam & reintegrationem, ex nostris ordinationibus regiis, quas appellant.

7 ¶ Multum autẽ refert (vt id tibi obiter dicam) an simpliciter appellatio tollatur, siue prohibeatur, vel amoueatur, vt fit quãdoque, vt licet videre ex l. 1. ff. de offic. præfect. prætor. & l. 1. in princ. &. §. sequent. ff. à quib. appell. non licet. & cap. super eo, de offic. deleg. & aliis casibus descriptis ab Azo. in summa tit. de appellatio. recipien. Specul. ti. de appellat. §. in quibus, post princip. versi. primò igitur, & multis sequent. & à Io. And. in d. ca. pastoralis, col. 2. in verbo, respondemus, de offic. deleg. vt quando apud nos causæ quædam à principe committuntur quibusdam iudicibus, vt iudicentur in vltimo ressortu (vt vocant) & semota omni appellatione. An verò dicatur sententiam esse exequendam non obstante appellatione, vt fit in multis casibus, in nostris ordinationibus regiis nuncupatim comprehensis.

8 ¶ Nam quid inter hæc interfit, videri potest ex Inno. in ca. vlt. de no. oper. nunciat. Bartol. in dicta l. 2. col. 3. versi. præterea vides quòd si omittatur. ff. de appella. recipiend. Baldus in l. 2. col. vl. C. de episco. audiẽ. & in d. l. 1. col. 1. versi. quar

ti dicunt.C.ſi de momen.poſſeſsio.Panor.in d. c.cùm ad ſedem,col.pe.de reſtit.ſpoliat.& con. 162. in cauſa quæ ad præſens vertitur. Iaſon d. con.187.col.3. verſi. ſecundò quòd per appellationem,& verſi.tertiò pro eadem parte,lib.2.

9 ¶Nec illud tamē omiſerim,in dubio ſemper appellationē eſſe permiſſam,niſi expreſsè reperiatur prohibita,glo.in l.qui reſtituere,in glo.vlt. ad. fi. & ibi Baldus & Ange.ff. de rei vendic. & glo.in.§.audient,in verbo,perimendis,per eum tex. in authent. de iudicib. Bartol. in dicta l.2. col.2.verſicu. quæro quæ eſt ratio. C. de appellat.recipien.Baldus qui priorem illam glo.dicit no.in d.l.1.col.3.verſi.& nota quòd in materia. C.ſi de momenta.poſſeſſ.& valde no.Imo.con. 142.in caſu præmiſſo, col.1. verſi. nec obſtat ſi dicatur.Soci.con.39.capio primum in princip. li.4.Iaſon d.con.187.col.3. verſi. confirmantur prædicta,lib.2.

10 ¶Nam & in dubio pronunciandum eſt,appellationem eſſe admittendam,glo.in ca. vt debitus, in verbo,rationabili cauſa,de appellat.Inno.vt à multis citatur,in cap.dilectus,le.2.de reſcrip. Barto.in l.1.col.2. ff. nihil. no. pendent.appellat. Baldus in l. properandum.§. ſinautem reus, colum.2.verſicu.vlteriùs no. quòd verus. C. de iudici. Angel.in l.quoniam iudices.C. de appellatio.Card.Floren.in Cle.1.in 2.quæſt.de dol.& contumac. Atq; etiā in dubio appellationi deferendum eſt à iudice,per l.ſciendū.ff. de appella. recip.Specu.in ti.de appel.§.nunc dicam⁹,verſi.

& iterum versi.dicũt autem quidam. Archidia. in ca.cordi,& in ca.si à iudice,de appella.lib.6. Io.And.Anto.& alij in d.ca.vt debitus,eo.ti.& ipse Io.And.in d.ca. pastoralis,vbi suprà,& ibi quoque Bald.in.§.prẽterea,col.1.versicu. in dubio enim, de offic. deleg.Idem Bald. in l.de statu,de testa.Alexand. con.113. viso themate,col. 1.li.5.Soci.con. 195. circa primum consultationis articulum,col.3.versi.præterea in re dubia, lib.2.Vt etiam in dubio appellationem non esse desertam iudicãdum,Paul.Ca.in l.1.per illum tex.& ibi quoque Rom.& Alexan.ff.si quis cautio.quod no.dicit Dec.d.consi.28.col.2.versi. quartò & vltimo. & consi. 356. in causa dominæ, post princip.& consi.524.visis his quæ plenè,in finem.

SEPTIMA DECLARATIO.

1 ¶SEPTIMO declara, vt si etiam hæres petat se confirmari in hac possessione,virtute huius statuti, aduersus eum qui fortè eum turbat in ea possessione,aut aliter eum impedit,ne possideat,is tamen partes defensoris sustinere censeatur, cùm ipse hoc statuto possessor esse præsumatur, & alter partes actoris, vt expressè tenuit Baldus con.454.quidam Ioannes decessit, circa medium,li.1.per tex. in l. liberis.§.vl.ff. de liber.cau. & nuncupatim sequitur & dicit. no. Iason consi.85.quando habemus determinationem,col.1.versi.item sicut scriptus,li.3.

Quibus

2 ¶ Quibus adde quod idem quoque Baldus scripsit in non longè disimili casu, in l. post sententiam, col. vltima, versicu. quæro nunquid ille qui petit. C. de sententiis & interlocutionom. iudi. quòd qui petit confirmationem possessionis, dicitur reus non actor, vt dicit voluisse glo. in l. 1. in princip. in verbo, fiat. ff. de Carbonia. edict. de quo & nonnihil videre poteris per Bartol. & Alberi. in l. 3. §. missum. ff. eo. titu. Idem autem Baldus consi. 177. ad euidentiam est præmittendum, col. 1. versi. si verò obscurum, lib. 3. scribit quòd in possessorio, si vtraque partium dicat se possidere, is pro reo habetur, qui corporaliter possidet: & aduersarius pro actore, dicta l. liberis. §. vlti. ff. de libe. cau. nisi, inquit, reus qui se opponit, opponendo intelligatur spoliare agentem, vt quia est colonus finito tempore locationis, vel emphyteuta qui cecidit emphyteusi, vt ibi per eum.

3 ¶ Sed ita tamen, ne excidat quod aliàs tractari soler, an semper is qui ad iudicium prouocat, partes actoris sustineat, præsertim si petat tolli quodpiam impedimentum ei factum, vel aliquid nullum esse contendat, vel aliàs: & quid etiam in possessoriis: vt proinde scias an sit recipiendus, & an onere probandi grauetur, & ad alios quoque fines. Super quibus, ne te diutius detineam (si hæc omnia sigillatim tractarem) vide textum in l. de pupillo. §. qui remissionem, & ibi Paulus Ca. & rursum in. §. si procurator, & ibi glo. in verbo, defensoris, Iacob.

Are. Oldra. Bartolus, Baldũ, Imo. Raph. Co. Roma. ipſum Paul. Alexand. & Iaſon. ff. de no. oper. nunciatio. glo. in l. duo iudices, in glo. 1. & ibi Bart. Angel. Imo. Paul. Caſt. & latè Alexand. ff. de re iudica. glo. in c. dilectus, le. 1. in verbo, excommunicationis, de reſcript. & in cap. licèt cauſam, in verbo, poſsidere, verſicu. item ſi conſtat, & ibi Bald. col. 7. verſic. glo. dicit hic quòd ille vincet, de probat. & glo. in cap. 1. in verbo, audientia. 23. diſtinct. Innocen. Anto. & Panor. in cap. cùm inter, de exceptio. Hoſtien. & Ioan. Andr. in cap. dilecto, de verborum ſignificat. & in cap. quod ad conſultationem, de ſenten. & re iudic. & in cap. dilecti, & ibi quoque Anton. Imo. & Panor. de exceptio. Specul. titu. de contumac. §. vlt. verſi. ſed pone quòd diceret, & ibi etiam Ioan. And. in additio. & ipſum Io. And. in cap. 1. & ibi. Domi. de reſcript. lib. 6. Bartol. & Ange. in l. non cogendum. §. 1. ff. de procurat. Ange. Rapha. Fulgoſ. Paul. Caſt. in l. de die. §. tutor. ff. qui ſatiſda. cogã. & con. 110. nota quòd in duplicibus.

OCTAVA DECLARATIO.

1 ¶ OCTAVO declara, vt hæres id ius continuatæ poſſeſsionis, & intentandi remedia, quæ pro ea illi competebant, alteri cedere non poſsit, tnaquam id ius ipſius perſonæ ita cohæreat, vt in alterum cedi non poſsit, per id quod ſcribit Baldus conſi. 186. cuius exordium eſt, quia allegationes, col. 3. verſi. dicet aliquis, bonorum

poſſeſsio,li.1.quod poſſeſſorium iuris alteri cedi non poteſt,per tex.in l.3.§ acquirere.ff.de bonorum poſſeſsio, vbi probatur bonorum poſſionem non tranſmitti :ex quo ſatis ſequitur, nec eam cedi poſſe,cùm quod trāſmiſsibile non eſt, nec ceſsibile quoque eſt,l. ſi ex pluribus, & ibi Dy.Bar.& alij.ff.de adminiſtrat. tutor. cum aliis concordant.à me collectis in tracta. Retractuum,ti.1.§.26.glo.1.nu.44.incipiē.tertiò bonorum poſſeſsio.

2 ¶Verùm contrariū,cùm id dubium ex facto contigiſſet,reſpondit Anto.de Lucis,doctor & aduocatus Vincentinus,valentiſsimus inter conſi. Baldi, qui ita illum vocat, conſi. 436. quidam creditor habens plures debitores, col.2. verſic. quanquam ſupradicti facti, & ſequent.lib.3. cui con.ſcripſit ipſe Bald. ibi, per multas rationes, quas inibi vterq; adducit, vt ibi videre poteris, & diximus etiam in d. tracta. Retractuum, d.§. 26. in glo.3.num.31. incipien. trigeſimoquinto ciuilis poſſeſsio. Nam & aliàs videmus ciuilem poſſeſsionem alteri poſſe cedi, & per actum etiam fictum & ciuilem transferri, vt & nos latè docuimus in tracta. Conſtituti poſſeſſor. parte 2.amplia.21.

3 ¶ Illud tamen poſſet dici, quòd ſi hæres ſimpliciter transferat hæreditatem alteri, hic ceſsionarius non poſsit dicere ſe ſaiſitum, niſi hæres in illum hanc poſſeſsionem tranſtulerit, vt etiam expreſsè voluit Anton. Rube. conſil. 121. dominus Ioannes Bernardus,colum.3. verſicu.

ex præmiſsis igitur concludam. Et hoc quidem veriſsimum eſt. Nam nec is qui verè & realiter poſsidet, cedendo rem, transfert poſſeſſionem, vt patet ex l. ſi ager. ff. de reivendica. & l. quoties. C. eo titu. & l. traditionibus. C. de pact. cum ſimilibus.

NONA DECLARATIO.

1 ¶ NONO declara, vt hæc poſſeſsio ſit adeo fauorabilis & priuilegiata, vt pendente lite inter hæredem & alium ſuper poſſeſsione, ea non debeat ſequeſtrari, ſed manere apud ipſum hæredem, licèt aliàs facilè in huiuſmodi cauſis poſſeſſoriis præſertim retinendæ, quæ ſolent in hoc noſtro regno frequentiùs intentari, facilè & ex primo ac minimo quoque dubio accedatur ad ſequeſtrationem. ita enim multis ac magnis rationibus interrogatus reſpondit Paulus Pariſ. conſi. 41. optimum ius, colum. 4. verſicu. nec audiendi ſunt aduerſarij, & multis ſequent. lib. 1.

2 ¶ Et id quidem veriſsimum eſſe credo, vt ſcilicet non temerè deturbetur hæres commodo poſſeſsionis ſibi ſtatuto delatæ pendente lite: niſi ſit alius qui ſe etiam prætendat eſſe hæredē, aut ſolum, aut pro portione, cōtra alterū. Nam tunc ſi res ſit dubia, an ſcilicet alter litigantium ſit hæres, & proinde poſſeſſor ex hoc ſtatuto, interim donec ampliis liqueret de iure alterius, ad ſequeſtrationem hæreditatis venien-

dum est, vt in cæteris his causis possessoriis. neque enim hic alter altero fauorabilior est ob hoc statutum, cùm dubium sit vter eorum hæres sit, & ita solet iudicari. Sed cumprimùm ius alterius apparet esse potius, vindiciæ (id est, vt vulgo vocamus) recredentia solet ei adiudicari, secundum no. in l. vlti. C. de edict. diui Adriani, tollendo.

SEPTIMA PARS MISCELLANEORVM QVAE QVINque declarationibus constat.

PRIMA, *An alius possit se iuuare (ut ita loquar) hac consuetudine aduersus hæredem.*

2 *An hæres qui non uult uti beneficio huius consuetudinis, teneatur id expressè declarare: an uerò, si id nõ fecerit, habeatur pro hærede, & eo quidem saisito.*

3 *An hæc consuetudo habeat locum, si testator fecerit ius alteri apprehendendæ possessionis, pœna etiam adiecta.*

4 *Quid si hæres, qui semel fuit saisitus ex hac consuetudine, cadat ea possessione, an nihilominus poterit se dicere saisitum, ui eiusdem consuetudinis.*

5 *An si testator dederit executores, hæres erit aduersus eos saisitus ex nostra consuetudine.*

PRIMA DECLARATIO.

1 PRIMO declara, vt id ſtatutum procedat in fauorem ipſius hęredis, vt ſcilicet poſsit ſe dicere ſaiſitũ aduerſus aliũ, ſi velit. Quòd ſi alius id allegaret aduerſus ipſum hæredem, id certè non procederet, vt expreſsè voluit Lauren. Calcan. loquens de ſtatuto Cremẽſi huic noſtro ſimili, con. 76. primò eſt videndum quæ actio, col. 3. verſ. nec obſtat quod dicitur, ibi præterea illud ſtatutum: hac ratione motus, quòd id ſtatutum factum eſt in fauorem filiorum, vel aliorum hæredum. l. quod fauore. C. de legibus, cum ſimilibus. Igitur, inquit, quatenus tendit ad eorum læſionem, non debet continuari in eos poſſeſsio: quatenus autem tendit in fauorem, dicitur continuari, ne inducta ad vnum effectum, operentur contrarium, l. legato generaliter. ff. de legib. 1. credo quod voluit allegare. l. legata inutiliter. ff. de adimend. legat. neque enim prior illa quicquam facit.

2 ¶ Vnde, ait, dicit Nicol. Neapol. in l. item in poteſtate. ff. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. & ibi Bartolus, quod licèt filius epiſcopus liberetur à patria poteſtate, authen. ſed dignitas epiſcopalis. C. de epiſcop. & cler. tamen illud procedit, quando eſt vtile ipſi filio: ſecus autem ſi id cederet in incommodum ipſius. Et ideo ſi ſit conſtitutio regia, vt filius familiâs conſtitutus in

poteſtate patris gaudeat certo aliquo priuilegio, filiusfamiliâs epiſcopus eo gaudebit, ac ſi eſſet in poteſtate conſtitutus. Et facit, inquit, quòd not. Bartolus in l. 1. C. de dignitat. lib. 12. quòd ſi ſtatuto nobilis delinquens perdit nobilitatem, intelligitur quoad ea quæ ſibi ſunt commoda & honorifica, ſecus ſi damnoſa. Et quod ſcribitur in l. actione. §. qui ſocietate. ff. pro ſocio, quòd ſocius qui deſinit eſſe ſocius ratione delicti, deſinit quidem quoad commoda, non quoad incommoda.

3 ¶ Hæc ille. cui adde primùm ad id quod dicit de filiofamiliâs epiſcopo, idem voluiſſe Guil. Cu. Cy. & Baldum in dicta l. item qui in poteſtate, & alia multa ſimilia quæ nos adduximus in noſtro tractatu Nobilitatis, cap. 6. nume. 47. ſi quem princeps, & quatuor ſequent. Et ad id etiam quod poſtea dicit de nobili delinquente, idem voluiſſe ipſum Bartol. Angel. Ioan. à Plat. in l. 1. C. de infamib. lib. 10. & Rom. qui id dicit ſingul. in l. ſi exhæredatus. §. ſub diuo. ff. de S C. Sillania. cum aliis multis cõcord. huius rei, & ſimilib. à me quoque adductis in eo ipſo tracta. Nobilitatis, ca. 24. nu. 7. intellige tertio, & multis ſeq. per totũ illud cap.

4 ¶ Eandem quoque illam ſentẽtiam Calca. (nulla tamen illius facta mentione) expreſsè tenuit Fran. Rip. lib. 1. reſponſ. c. omniũ. 1. defuncto no uiſsimè Carolo, col. antep. verſi. non obſtat itaque prima ratio: illa etiam ratione ſuffultus, quòd beneficia legis & conſuetudinis recipiunt

eam cõditionem, si is in cuius fauorem fuerunt conceſſa, eis vti velit, l. vl. C. de execu. rei iudic. & l. debitoribus, & ibi Alexand. & alij. ff. de re iudic. & l. vniuerſa, & ibi latè Iaſon. C. de precibus imperat. offerend. & l. ſcimus, in princ. iuncta glo. C. de inoffic. teſtamen. & facit. l. inuito. ff. de reg. iur. Hincq; vt ſubdit, eſt regula, quòd quilibet renunciare poteſt ſuo fauori. l. ſi quis in conſcribendo. C. de pact. cum ſimilibus.

5 ¶ Hæc autem præter illos confirmari poſſunt ex eo quod pulchrè reſpondit Paul. Ca. con. 91. in cauſa appellationis, col. 3. verſi. ſecundò dicitur non fuiſſe facta, li. 1. quòd ſi ex ſtatuto, mulier non poſsit ſe obligare ſine quapiam ſolennitate, ea tamen ſine ea ſolennitate ſe obligauerit, poterit eadem id ſtatutum allegare contra alios, vt obligationem ſubuertat; alij autem contra eam non poſſunt, in cuius fauorẽ factum eſt, per no. in l. his conſequẽter. ff. famil. herciſcun. & alia quædam quæ ibi allegat. Et idem quoq; voluit ipſe Paul. con. 119. videtur dicendum ſuper primo, in 2. dubio, li. 2. per d. l. quod fauore, & l. nõ eò minùs. C. de procuratorib. vbi ſententia lata pro minore ſine curatore valet.

6 ¶ Nam & aliàs, vt id illi addas, poteſt minor ſi velit, approbare contractum venditionis à ſe factum ſine ſolennitate, & cogere emptorem ei ſtare, & precium venditionis reſtituere. l. cùm interdictæ. C. arbitr. tutel. ex qua not. Baldus, quòd contractum nullum ob fauorem alicuius poteſt ille approbare, & allegat etiam ad

hoc text. in l. Iulianus. §. si quis à colludente, & §. seq. ff. de actio. emptio. quem & ad hoc dicit singul. Bald. in l. dolum, in fin. C. de peric. & commo. rei vend. & not. Pet. Ancha. in c. quàm sit, col. 1. de electio. li. 6. Et illud quoque de minore tradiderunt Raph. Fulgos. & Alex. in l. cũ hi. §. eam transactionem. ff. de transaction. ipse Alex. in additio Bart. in l. cùm lex, in vlt. addit. ff. de fideiussor. Matheſil. no. 156. no. ℣ si minor. & Soci. consi. 80. præsens consultatio, col. 1. ver. ad hanc obiectionem, li. 4.

7 ¶ Et idem dicitur de ecclesia, quæ alienauit sine consensu episcopi, vt ipse episcopus, si postea velit, possit cogere eum qui cum ecclesia contraxit, vt stet cõtractui, per cap. si qua de rebus, 12. quæstio. 2. quem text. sic intelligit glos. post Hugo. doctorem antiquum, in ca. 1. in verbo, sede vacante, ante fin. extrà, ne sede vacand. & ibi quoque Hostien. Anto. & Panor. qui illum tex. dicit ad hoc esse menti tenendum, & eam glos. esse no. Imo. Hosti. Io. Andr. Card. Flor. Panor. qui id dicit notandum, & omnes cęteri in cap. 1. extrà de his quæ fiunt à præla. Anto. in c. si quis presbyterum, col. 1. de reb. eccles. non alienan. & consil. 22. visis punctis, col. 1. ad fin. Raph. Fulg. & Iason in d. §. eam transactionem. Mathes. d. no. 156. Alex. in addit. Bar. in d. l. cùm lex. Guid. Pap. decisio. delph. 159. duodecima conclusio, post princ. Philipp. Dec. qui alios multos citat, in cap. quæ in ecclesiarum, col. 3. versi. addatis tamen ℣ si alienatio, de consti. Carol. Rui. con. 11.

viſo compromiſſo,col.3.nu.6.li.4.

8 ¶ Quòd ſi contractus bonæ fidei ſit dolo alterius initus,is qui dolum fecit, nullum dicere nó poteſt aduerſus eũ, cuius fauore nullus eſt, glo. in l.iuriſgentiũ.§.prætor ait,in verbo,dolo malo,& ibi quoque Bald.Angel.& Iaſon.ff.de pac. glo.in l.in cauſæ,la.2.in princ.& ibi item Bald. in 3.lect. ff.de minorib.gloſ.in d.l.eleganter, in princ.in verbo, nullam,& in verbo, ipſam,ver. item ad quid,& ibi Bartol.& Bal.in prior.lect. columna ſecunda,verſic.in eadem glo.ibi §.ſeruum.ff.de dolo malo.& gloſ.in l.à diuo Pio.ff. de ritu nuptiar.& in l.tranſactionem,& ibi Iaſon.C.de tranſact.Fed.Senen.con.89.puto agẽti exceptionem. Bal.in d.l.quod fauore,columna ſecunda,per eum text.C.de legib.& in l.1.columna ſecunda,ver.ſed hic quæro.C.plus valere quod agit,niſi,inquit,lex precisè reſiſteret actui per d.l.à diuo,& ibi gl.ſing.C.de rit.nup.& idẽ in d.l.dolum.C.de commo. & peric.reivend.& in l.ſi res.§.ſi mulier,per eum tex.ff.de iure dot. Anto.dicto conſil.22.Panorm.in cap.cùm dilecti,columna ſecunda,verſic.item cape aliam,de empt.& vendit.Paul. Caſtr.conſil.295. ſi dicta pignora,columna prima,lib.2.Iaſon in d.§.eam tranſactionem.Feli.in cap.dilectus, le.2. col.5. verſic.tertiò facit,de reſcrip.& in cap.tuis quęſtionibus,col.1.de teſtib.Caro,Rui.con.198.viſo ac prælecto.col.6. nu.12.li.1.D.Io.Igne.in l. contractus,col.34.ver.nunc reſtat articulus, & multis ſeq.ff.de reg.iur.

9 ¶ Cuiusrei argumento Bald. & Sali.in d.l.1.columna vterque ſecunda:ille verſicu.ſed hic quæro:hic verſicu.quæro vnus ex contrahentibus. C.plus val.quod agit.ſcribunt quòd ſi vnus tantùm ex duobus contrahentibus ſimulabat, ille qui non ſimulabat,ſed verè & ex animo contrahebat, poterit cogere illum ſimulatorem, vt ſtet contractui,velit, nolit : niſi tamen aliàs lex ei cótractui reſiſteret. Id enim generale eſt,vbicunque contractus annullatur fauore alicuius, ſi is velit, ſtabitur contractui , nec contra eum poterit ab alio ea nullitas allegari.Ita enim ex facto reſpondit Bartol.conſil.159.viſa quadam conſtitutione, col.3.verſi. tertiò videndum eſt. Ad quod etiam faciunt quæ idem tradit in d.§. ſi quis à colludẽte, &ſubobſcurè in l.ſi ſpontaneos.C.de decurio.li.10.

10 ¶ Ex quibus & illud quoq; fit,vt irritãs clauſula decreti nullitatem non operetur,niſi is velit, ad cuius fauorem poſita eſt,vt voluerũt Io.Mona.Ioan.And.Lap. Domi. & Philipp. Franciſc. in cap.3.de præbend.li.6.Domi.poſt Imo.in ca. ſtatutum.§.cùm vero, col.4.verſic.nota tamen ex gloſ.de reſcrip.lib.6.Domi.Bened.in repe.c. Raynucius, in verbo , in eodem teſtamento relinquens,le.1.num.91. De quo tamen vide Feli. in cap.cùm dilecta.columna decimaquarta,ver. ſed quicquiquid dicatur,de reſcrip.& quæ ſcripſimus in repe.l.ſi vnquam, in verbo , reuertatur,nu.321.incip.illud autem omnino.C.de reuocand.donationib.

11 ¶ Ad hæc si in contractu conuentum expressè fuerit, & si vnus ex contrahentibus contrauenerit conuẽtis, cõtractus sit nullus: & postea vnus eorum contrauenerit, poterit nihilominus alter si velit, stare contractui, & cogere aduersarium vt adimpleat, vt ex facto respondit Petr. Anch. consi. 141. super prędicto dubio, vbi idem dicit cõsuluisse Dy. con. incip. in quęstione quæ vertitur. & sequitur Feli. ind. cap. dilectus, le. 2. vbi suprà, de rescri. & in d. cap. tuis quæstionibus, de testib. Et per hęc tenuimus in nostro tractatu Legum connubialium, in glo. 7. in verbo, de son mary, in 10. quæstio. mulierem quæ sine cõsensu viri, qui ex cõsuetudine requiritur, cõtraxit, posse cogere eum qui secum contraxit, stare contractui: nec econtrario posse illum cogere eam mulierem ei stare.

12 ¶ Denique licet testamentum in quo filius prętеritus est, sit nullum ipso iure, itavt filius eo nõ obstante sit hæres, per iura vulgata, hoc tamen intelligitur si filius ipse velit. l. filio prætерito, & ibi glos. & omnes. ff. de iniusto testa. & l. maximum vitium. §. sancimus. C. de liber. prætерit. glo. in l. scimus, in princ. C. de inoffic. testa. cum infinitis propè concordan. à me adductis in repe. l. si vnquam, in verbo, reuertatur, num. 13. simile est autem. C. de reuocand. donatio. vbi & id exemplo comprobaui ex antiquitate repetito.

13 ¶ A quo non longiùs distat quod id in simili dicitur, fiscum qui potest ab indigno hæreditatẽ

auferre,& ita faciens tenetur ſatisfacere creditoribus.le.2.C.ad l.Iul.devi,& l.ſi marito,in prin. ff.ſolut.matrim.cum ſimilib.id tamen intelligitur,ſi ipſe fiſcus velit auferre, aliàs non tenetur acceptare & ſoluere debita hęreditaria,ſed apud indignũ ipſum manet hæreditas,vt voluit gloſ. in l.ea ſola.ff.de reg.iur.quam dicit ſing.& mirabilem Bald.in l.eam quam,col.5.verſ.de prędictis autem bannitis.C.de fideicom. & Ro.in l.1.ad fin.ff.de acq.hæred.Mart.Laud.in tractat. de fiſco.§.226.ſi fiſcus autem velit.& Iaſon in l. re cõiuncti,nu.120.ff.de leg.3.& in l.1.col.1.verſ. octauo & vltimo,vbi tamen pũgit in contrariũ. C.de hæred.inſtit.& in l.1.col.4.ver.prædictam regulam limita. C. quando non peten. part. & eſt ad hoc bonus text.in l.ſi ſeruus plurium.§.ſi quis ante,col.1.in 2.no.ff.de lega.1.vbi id ex eo no.Alex.in fin.& Iaſon col.1.in 2.not.vti & fecerat Bald.in l.etiam,in vlt.oppoſitio.C.ad leg. Falcid.Miror autem Dec.in d.l.ea ſola,hæc non niſi obiter, & ſummis(quod aiunt) labris attigiſſe.

SECVNDA DECLARATIO.

1 ¶SED HAC in re,& id erit vice SECVNDÆ DECLARATIONIS,fuit aliquãdo dubitatum in noſtra curia parlamẽti, an hæres qui non vult vti de beneficio ſtatuti de cuius viribus tractamus, teneatur id expreſſè declarare,alias habeatur pro hęrede,& eo quidem

saisito ex hoc statuto: ita vt creditores defuncti aduersus eum agere possint, & præsertim si sit filius, nam de filio illic agebatur, quod nonnulli existimabant propter hãc consuetudinem, quæ ei ipso iure continuo possessionem quærit, & quia etiam ex præsumptione iuris filius succedit patri, glos. in §. 1. versic. vt autem, in verbo, parentes, in authent. vt qui oblig. haber. perhib. res minor. Bald. in l. apud hostes, columna vltima. C. de suis & legit, vbi eam glo. dicit sing. & in cap. 1. columna prima, tit. an agna. vel fil. Roma. & Alex. in l. necessariis. ff. de acquir. hæred. ipse Alex. in l. si cùm dotem. §. transgrediamur, columna quinta, versicu. in hoc articulo. ff. sol. matrimo. Iason in l. non hoc, columna prima, C. vnde legit. Francisc. Rip. in l. quod te, col. 19. nu. 58. ff. si cert. pet. Nã & filij ipso iure parentibus succedunt. l. si mater, & ibi Bald. in princ. & alij. C. de suis & legit. Cui succinit illud diui Pauli ad Galath. 4. si filius est, & hæres quoque est, relatum à glos. in l. 1. C. si minor ab hæred. se absti. & in dicta l. necessariis, de acqui. hæred.

2 ¶ Verùm in ea sum sententia, vt nisi filius aut alius proximior se immiscuerit hæreditati, vel aliter se hæredem declarauerit, non cogendum tanquam hæredem soluere creditoribus. Nullus enim nostris moribus Gallicanis hæres est, nisi qui hæres esse vult, ita enim (veluti prouerbio) dicere solemus, il n'est heritier qui ne veult. Nec quis tenetur id expressè declarare, per tex.

expreſſum in dicta l.1.C.ſi min.ab hæred.ſe abſti.vbi ita ſcribitur, Si vos paternæ hæreditati non immiſcuiſtis, ob eam rem teſtificatio neceſſaria non fuit, cùm fides veritati verborum adminicula non deſideret,vbi glo.in verbo, ob eam rem,in prin.no.ea l.reprobari quorundam opinionem, qui dicebant ſuum hæredem præſumi adiiſſe,& teneri ſtatim creditoribus. & eſt etiam ferè ſimilis tex.in l.ei qui.ff. de acquiren. hæred.

3 ¶ Et alibi ſcribitur repudiationem hæreditatis fieri ſola & nuda deſtinatione .§.itē extraneus, qui eſt vlti. Inſtitu.de hæred.qualit, & differēt. vbi gloſ.dicit non opus eſſe hoc actu extinſeco declarari. Et propterea per tex.in d.§.pe.dicit Bartol.in l.gerit.ff.de acquir.hæred.quòd repudiatio hæreditatis fit ſolo animo ; & illum ſequuntur Ange.& Fran.Are.ibi,qui id dicunt,repudiationem hæreditatis fieri ſola mentis deſtinatione aliter non declarata , quoniam obligationem non inducit. & Panormita. in cap.1. de ſolutio.& Barbat.conſil.5.bene etenim cuncta geruntur,in prin.li.3.& conſil.41.immortalem & omnipotentem Deum,col.pe.ver.quia ad hoc reſpõdeo,li.4.Et facit quod ſcribit Bal. conſi.306.ſententia lata,li.3.& con.182. citatio facta,in 3.dubio,li.4.& con.298.caſus ſic proponitur,ad fin.li.5.

4 ¶ Ex quo & plerique fuerunt in ea opinione,vt quia repudiatio & aditio à pari procedũt, l.is poteſt.ff.de acqui.hęred.& l.vl.§.ſimili quoque

C.de iure delib.ideo & aditio fit etiam solo animo,vt dicit glo.in l.pro hærede,in prin.in verbo, animi.ff.de acquirend.hæred.per text.in d. l.gerit,eo titul.& in l.si auia.C.eo quoque ti.& alia glos.in l.potuit, in verbo, & voluntas. C. de iure deliberand.& in l.cùm hæredes,in prin. in glos.1.ff.de acquirenda possessione,per text. in §.vlt.Instit.de hered.qual.& differen.Signor. consil.155.quæstio disputanda, columna sexta, versic.quæro in his,per l.2. ff.de offic.procura. Cæsar.& l.recusari.ff.de acquirend. hæredit. & idem Signor.loquens in casu nostri statuti,con. 188.casus continens, columna secunda, versic. cùm ex sola,vbi & ad hoc allegat l.pro hærede, in princ.ff.de acquirend.hæred. & voluit etiam Io.Fab.in §.vl.post medium,per text.ibi,Instit. de hæred.qualit.& different.Angel.in d.l.gerit, & Barba.d.consi.5.col.3.versic.præterea faciat, li.3.Petr.Ferrar.in tit.for.libel.quo peti.hæred. ex testam.in verbo,purè instituit,col.1.Corne. consil.75.diu post consilium, col.2.versic.item pōdero,li.2.per tex.optimum, in l.si auia.C.de iure delib.

5 ¶ Quanquam sunt qui in hoc vltimo tenēt cōtrarium,vt videlicet ad aditionē hęreditatis,nō sufficiat sol⁹ animꝰ, nisi aut verbis aut facto declaretur.ità enim voluit glos. sibi contraria, in d.l.gerit,& in l.multum,ff.de acquirend.hæred. & in §.extraneus,in verbo, nuda, Instit.de hæred.qual.& differen.Barto.Alex.& Francis.Are. in l.pro hęrede,& in d.l.gerit,& ibi omnes post

eum

eum,præter Angel. & idem Bartol.Bald.& Salic.in d.l.potuit.C.de iure deliberan. Bartol.in d.l.si auia.Bald.in l.si certis annis, columna vltima,C.de pact.& in l.1.col.11.versi.circa octauum.C.qui admit.& in l.cùm antiquioribus,columna prima,versic.& per hoc infero.C.de iure delib.& in l.dos à patre,ad fi.C.solut.matrimo. & Raph.Fulgos.in l.2.ff.de interrog.action.& Barb.sibi contrarius, d.consi.41.col.pe.vbi suprà citauimus,li.4.& Franci.Are.consil.160.in præsenti consultatione, versic.quod autem videatur.

6 ¶ Sed quicquid sit de ea re,illud tamen minimè dubium est,cogendum esse eum,qui ob id nuncupatim conuenitur, vt declaret hæresne sit:an non, & pro qua parte,idipsum facere:sed ita tamen,vt ei si petat,detur tempus ad deliberandũ, l.1.in fi.& l.2.ff.de iure delib.& expressius in l. si curatores,C.eo ti.cum aliis similibusadductis per glo.

7 ¶ Sed redeundo ad nostrum principale institutum,quod suprà diximus,filium ipso iure & iuris præsumptione esse hæredem patris, id certè ipsum fateor,si velit,vt suprà diximus, id est, se talẽ declarauerit,vel se immiscuerit: aliàs enim non tenetur creditoribus, vt ex eo patet quod scribunt Bart.Sal.Paul.Cast.& Philip.Corne.in d.l.si mater. C. de suis & legit. intelligentes illud quod suprà diximus, filios ipso iure esse hæredes parentum,si velint,aliàs secus.

6 ¶ Hínc q; illud fit, vt creditori incumbat onus probandi filium esse hæredem, quòd scilicet se immiscuerit: nõ filio, ℘ abstinuerit. d. l. 1. & ibi glo. C. si minor ab hæred. se abst. & l. 1. C. de iure delib. & expressè voluit glos. in l. si cùm dotem. §. transgrediamur, in verbo extiterit, & ibi Bartol. columna prima, versi. quæro cui incumbit, & Bald. columna item 1. versic. quærit glos. vtrùm, Angel. col. 2. versi. in glo. super verbo, extitit, Imol. qui hanc dicit esse communem opinionem, col. 1. versi. in fi. glo. Paul. Ca. columna prima, ver. in vl. glo. Alex. qui & hanc dicit esse communem, col. penult. versic. in glo. in verbo, extiterit. ff. solu. matrimo. & alia glo. in l. necessariis, & ibi Dy. Bar. Alberi. & alij. ff. de acquir. hæred. & alia item in l. ita tamen. §. si pater. ff. ad SC. Tertul. Dy. & Bald. in l. filio, in fi. ff. de lega. 1. & Cy. & Paul. Castr. in l. ei qui se. ff. de acquir. hæred. Bald. in l. si filius qui patri, columna secũda, versi. in tex. ibi liberare, & ibi Imol. columna prima, versic. nota tertiò ℘ hic videtur. ff. de vulg. & pupil. substit. ipse Bald. in l. 2. ff. de condic. furti, in lectura antiqua, ibi, nota ℘ suus & necessarius. & in l. 2. C. ne fil. ℘ pat. & in l. apud hostes, columna secunda, versi. item sequeretur. C. de suis & legit. & in l. 1. ad fin. C. com. de lega. & consil. 304. prima ratio, li. 3. & consil. 306. sententia lata, eo. lib. Barbat. in cap. ex præsentium, columna prima, ver. & pondera, per eum text. quẽ dicit meliorem totius iuris, de pigno.

vbi & ad hoc dicit sing.illam glo.in d.§.transgrediamur.& idem Barbat.in cap.1.in 1.not.de soluti.vbi & illam glo.dicit sing.& Iacob.à S. Georg.in l.si fratris, in 1.no.C.de iure delib.dicens, aliud esse, cùm filius vt hæres agit. neque enim necesse est eum probare se immiscuisse hæreditati, per eum text.& in l. 1.§.qui sunt in potestate. ff.si quis omis.caus.testa. Et id credo verisimum,licèt nonnulli teneant cõtrariũm. Aliàs è diametro id pugnaret aduersus illos textus apertisimos, qui dicunt nudam voluntatẽ sufficere ad repudiationem.

9 ¶ Nec ad id quicquam officit hæc nostra consuetudo, quæ ipso iure saisit hæredem. Neque enim quantum ad qualitatem hæredis aliquid addit nostra consuetudo ad ius commune: nam non magis est hæres is qui debet succedere, propter hanc consuetudinem, quàm si nulla talis esset consuetudo : quia in hæredem vel ex testamento vel ab intestato transit dominium ipso iure, etiam nondum apprehensa possessione, si hæres esse velit.l.cùm hæredes,in princip.cum glos.1.ff.de acquirend. possession.cum si. potéstque propria authoritate possessionem apprehendere, vt ibi etiam notatur,& diximus supra in præfatio. declaratione octaua,nu.1.Illud autem addit nostra hęc consuetundo,vt etiam possessio transeat,etiam si velit:neque enim transit si nolit, vt suprà diximus & probauimus.

TERTIA DECLARATIO.

1 ¶ TERTIO declara, vt licèt aliàs de iure cõmuni testator posit legatario aut alteri facere potestatem apprehendẽdę possessionis propria authoritate, per textum (secundum vnum intellectum) in l. Titia cùm testamẽto. §. 1. & ibi glo. Bartol. Bald. Imo. qui illum text. dicit singul. ff. de leg. 2. Alberi. qui eam glos. negat alibi esse, in l. 1. §. 1. in fi. & rursum in §. quod ait. ff. quor. legator. Bartol. in l. nemo potest, columna secunda, versic. quæro an testator facere posit ꝙ legatarius, & ibi cæteri recentiores. ff. de lega. 1. & idem Bartol. in repet. l. 3. in secunda quæstio. princ. C. de pignorib. & in l. legitimus, in prin. columna prima, versic. quæro vtrùm in quolibet. ff. de legit. tut. Ioann. Fab. in §. vlt. circa fin. Institut. de lega. vbi addit, quòd potest adiicere pœnam, si hæres impediat. Bald. in l. 1. columna tertia, versic. in glos. 1. C. com. de lega. cum aliis multis ac propè infinitis concordant. à me collectis in consuetudin. Picta. titul. de testaments, §. 4. qui omnium est 309. vbi & id multis rationibus confirmaui, & præterea docui id in testamento minùs solenni fieri posse, non solùm expressè, sed tacitè, & id quidem multis modis.

2 ¶ Tamen stãte huiusmodi consuetudine, moribus nostris Gallicis, id non admitteretur, etiam si testator pœnam adiiceret, quod & multis nostris consuetudinibus expressè cautum est, &

inter cęteras Pictauenſi,d.cap.309.& Sanctonẽſi,cap.9. Cuius etiam conſuetudinis meminit Ioan.Fab.in §.alteri,col.1.in paruis, verſi.vel ſi conſuetudo dicat,Inſtit.de inutil.ſtipul.& Bened.in cap.Raynucius, in verbo, mortuo itaque teſtatore,le.2.nu.72.& D.Boër.in commẽtar.conſuetud.Biturigum,ti.des couſtumes cõcernans teſtaments,col.3. & Chaſſen.conſil.19. nobilis dominꝰ Antonius,in 12.dubio,col.eiuſdem 1.nu.47.

QVARTA DECLARATIO.

1 ¶QVARTO declara, vt ſi hic hæres qui ſemel ſaiſitus fuit vi huius conſuetudinis, cadat ab hac conſuetudinaria poſſeſsione, non poterit ampliùs poſtea ſe dicere ſaiſitum vi huius cõſuetudinis, vt in ſimili diximus de hærede qui miſſus fuit in poſſeſsionem,beneficio l.vl. C.de edict. diui Adrian.tollend.ſi ea poſſeſsione cadat, non ampliùs admittẽdus eſt ad beneficium eius legis, vt poſt alios antiquiores voluit Cy. ibi,columna vltima, verſic.adhuc quæro, pone quòd miſſus eſt, per l. quòd ſi in diem. §. non ſolùm,in 1.reſpon.ff.de petit,hæredit.

2 ¶Vti etiam is qui in poſſeſsione reali eſt, non poteſt implorare illud beneficium vt tueatur ſe per iudicem, vt poſt Odofred.voluit idem Cy.vbi ſuprà,verſic.ſequent.& iterum in l.1.in ſexta eadémque vltima quęſtione,C.de Carbo. edic.vbi tamen dicit,quòd poteſt petere,vt de-

fendantur in ſua illa corporali poſſeſsione, quam adeptus eſt l.1.C.vti poſsidetis.& arg.ff. de vi & vi arma.per totum titul. Sed tu de hoc vltimo vide Bald.in dicta l.1.in princ. C.de Carbo.edict.& Alexand.in d.l.vlt.ad fin.& ea quæ diximus ſuprà, in ſexta parte, ſecunda declaratione,verſiculo vltimo, incipiente quanquam & tu.

3 ¶ Quod autem ad primum attinet, videlicet de hærede, qui cecidit à poſſeſsione ſemel adepta, idem etiam expreſſè voluit Alberi.in ea ipſa l. vlt.columna antepenultima,verſic.item quæro ſi ſcriptus miſſus fuit,vbi & ad hoc dicit meliùs facere tex.in.§.adipiſcendæ,in fi. Inſti.de interdict.& Pet.Iacob. in ti.de fideicom.hæred. petit.columna ſecunda, verſic.item ſi fuiſſet realiter.& Ioan.Fab.in d.l.vlt. columna ſecunda, verſic.item nec hęres,per l.ꝙ ſi in diem,in prin. ff.de petit.hæred,& Salic.in ęa ipſa l.vlt.col.2. verſicu.ſecundò quæro quid de fideicommiſſario,& Raph. Fulgoſ.columna antepenultima, verſic.& vltima differentia,ibi,& addit ꝙ ſi hæres,& Iacob.à S.Geor.columna tertia,verſi.ſed iuxta hoc quærit ipſe Fulgoſ.in l.ſi ſorori.C.de iure delib.& Pet.Ferra.in tit.forma libelli quo petitur hæreditas ex teſtamento, in verbo, ac etiam realiter,in prin.& idem quoque ante hos voluit Specul.quem ipſe Alber.citat,in titul.de teſta.§.ſequitur,verſ.quid ſi miſſus in poſſeſsionem.& gloſ.loquens de fideicommiſſario, in l. vl.& ibi Bart.in princ.qui id dicit no.& Raph.

Fulgoſ.poſt prin.ff.de fideicommiſ hæred.peti. & alia glo.in ca.1.in glo.1.ad fin.de confeſ.li.6. quam in hoc dicit no.Alex.conſi.89. viſo puncto,& inſtrumentis poſt princ.li.2. & con.183. viſo puncto quæſtionis præmiſſæ, col.1.verſic. ſed præmiſsis non obſtat,& verſic.ſimiliter videmus,li.5.

4 ¶ Sed & tu ſuper eo quod diximus,hęredem aut fideicommiſſarium ſemel miſſos in poſſeſsionem ex d.l.vl.de edict.diui Adriani tollen.ſi cadant ea poſſeſsione, non poſſe ampliùs vti eo beneficio,vide alios contrarium tenentes, ſcilicet Bald.in addit.Specul.vbi nuper citauimus. & conſil.12.quidam D.Matthæus, columna ſecunda,verſic.alius paſſus eſt,lib.7.quod conſil. repetitur con.386.li.5.& ipſe Bald. conſi.13.ſuper eo quod quæritur,columna prima,verſicu. quintò quæritur, libr.1. & conſil.186.quia allegationes,col.vl.verſi.& hoc præſuppoſito, eo. li.1.Nam & hoc,inquit,videmus in familiæ herciſcundæ iudicio, quod imitatur naturam petitionis hæreditatis. l. 1. ff. famil. herciſcund. & Alex.in d.l.vl,columna quarta,ver. ſed iuxta prædicta quærit,de edict.diui Adriani tollend.

5 ¶ Sed quicquid ſit de ea re, tamen fieri non poteſt,vt qui ſemel amiſit poſſeſsionem hanc,quæ à ſtatuto illi data erat,eandem cenſeatur habere ex eodē ipſo ſtatuto. Nō magis quàm qui amiſit poſſeſsionem, quam ex conſtituto habebat, eandem habere dicatur, etiam ſi res peruenerit ad conſtituentem, vt latè diximus in

tractatu de iure Constituti possessorij, in secunda parte, ampliat. 5. Verùm si vterque sit intra tempora recuperandæ possessionis amissæ, id est intra annum, poterit eandem interdicto recuperatorio repetere, vt & nos latè alibi diximus.

QVINTA DECLARATIO.

1 ¶QVINTO declara, vt etiam hæres vi huius statuti vel consuetudinis, sit saisitus aduersus executores testamenti, vt scribit D.Boër.in consuetudinib.Biturig.titul.des couſtumes cõcernans testamẽts. §.6.columna penultima, versic.sed quid in testamento.& D.Chassen.in cõmentariis consuetud.Burgund.titul.des successions,§.1.columna tertia, vbi id dicit ita fuisse iudicatũ. Nam executor debet accipere per manum hæredis,l.nulli,versic.1.iuncta glos. in verbo, exigendi, & ibi Ioan.Fab.columna secunda, versic.item quæritur an possit.C.de episc. & cleri. Specul.tit.de instrumen.editio.§.nunc verò aliqua,versic.item sunt quædam. Ideoque Bald.in l.id quod pauperibus,columna sexta,in 15.quæstio.C.de episcop.& cle.negat pertinere ad officium executoris introducere hæredem in possessionem, quia hæres non debet capere è manu executoris, argu.l.sed si sub conditione, circa fin. in ratione sui. ff. de hæredib. instituend.

2 ¶ Et hæc vsq; adeo vera sunt, vt etiam executor

habens potestatem vendendi à testatore sibi datam non possit transferre possessionem in emptorem inuito hærede possidente, vt dicit Bal. in d.l.id quod pauperibus,col.penul.versi.decimooctauò quæro,quia nisi hęres discedat à possessione, non amittit dominium nec possessionem,argu.l.fistulas.§. fundum.ff. de contrahen. empti. Et si quis,inquit, dicat sufficere emptorem mitti in possessionem,licèt non constituatur verus possessor,l.si fundum, & ibi glo.ff. de fun.dot.in promptu est responsum,quia ea l.loquitur,cùm dominus vendebat:hic autem,cùm eius minister,arg.l.si quis prohibuerit.ff. de public. quam tamen non reperi. Agat igitur emptor contra hęredem,& consequetur possessionem. l. qui vniuersas,§. item cùm emptor.ff. de acq. possessio. neque enim potest executor per vim expellere hæredem de possessione,l.non est singulis.ff.de reg.iur.Hæc ille.

3 ¶ Scio tamen ex multis consuetudinibus huius regni, executores testamentorũ esse saisitos aduersus hæredes, sed diuersimodè, vt videre licet apud Parisienses,cap.95.Meldunenses.c.33.Melodunenses,c.95.Senonenses,c.88.Trecenses,c.99.& seq.Caluimontẽses,c.90.& seq.Victriacẽses,ca.106.& seq. Carnutenses,ca.90. Aurelianenses,ca.228.vbi Pyrrhus nihil dicit. Cenomanenses,ca.291.Andegauenses,c.274. Pictauienses,c.207.Borbonienses,c.295.Blesenses,c.177. Engolismenses,c.113.Rochellenses,c.68.Niuernenses,tit.de testamens.ca.2. Altisiodorenses,

ti.de teſtamẽs.§.8.Senlitenſes,c.148.Claromontenſes,c.134. Valeſienſes, cap.171. Montargienſes, titu. de donations teſtamentaires. §. 5. Niuernenſes, titu. de teſtamens.§. 2. & multis ſequentibus.

4 ¶ Omnes tamen hæ conſuetudines propemodum intelliguntur vſque ad concurrentiam relictorum. Nam nec aliàs iure communi, executor poteſt manum admouere bonis ipſius teſtatoris, vltra diſpoſita in teſtamento, vt non obſcurè probatur ex authent. hoc ius porrectum, ad finem, ibi, inſpecta ipſius qualitate & quantitate & onere, & ibi gloſ. in verbo, onere, & Bart.col.2. verſi.quæro quid eſt hoc dictum.C. de ſacroſanct.eccleſ. & idem Bart.in l.alio,col. 4.verſi.quæro an exhibitis. ff. de aliment.& cibar.lega.& expreſsiùs Bald.in l. vlt.§. ſin autem legata.C.de bon.quæ lib,per tex.in l.Lucius.ff. de exercit. action. Et benefacit quod ſcribunt Bar.& alij in l.à diuo Pio. §. in venditione.ff.de re iudic.& Panor.in c.quod ad cõſultationem, de re iud.& Doctor.vbique.

5 ¶Et licèt multa ex illis conſuetudinibus dicant non eſſe admittendum hæredem ad dandum cautionem de exequendo teſtamento,vt executores amoueat ab executione, id quod iuris eſſe videtur, cùm cenſeatur eſſe electa induſtria perſonæ, ideo nec tranſire poſsit ad hæredem, vt etiam dicit Baldus in l. id quod pauperibus, col.2. verſi.octaúò quæro an officium.C.de epiſcop. & clerie.per glo.in l.tutela, in verbo, ad

alium. ff. de tutel.& l.cui bonis.ff. de curat. furio. tamen possunt ipsos præuenire confestim exequendo,ita vt non possint amplius executores idipsum facere, vt no. Specul. qui tamen super hoc distinguit,ti.de instru.editio.§.nunc vero aliqua,versi.de primo quæritur.& Bart. in l. cùm quidam. C. de fideicommiss. liberta. Baldus loquens de executore legali, in dicta l. nulli,col.2.versi.deinde no.C.de episc.& cler.& in l.hæreditas.§.si defuncto,in fi.ff.de petit.hered. in 2.lec.vbi omninovide,& in l.si quis seruum. §.certam,in fi.ff.de leg.

6 ¶ Illud autem non mihi prætermittendum visum est, quod huc nonnihil pertinere videtur, quòd à Barto. scriptum est post alios antiquiores, in l.vltima,col.4. versicu.quæro quid in episcopo. C. de edict.diui Adria.tollendo,quòd executorib⁹ testamẽti in quo instituti sunt pauperes, competit beneficium illius l.vt se petant mitti in possessionem hæreditatis: vt etiam episcopus legitimis testamentorum executionibus deputatus,argum.l.si quis ad declinandam. C.de episcop. & cleric. & idem voluerunt in ea ipsa l. vltima. Alberic. col.7. versicu. quæritur etiam si in testamento,Bal.col.quoque 7.versi. idem in episcopo, Angel. col. vlt. versicu.item competit hoc beneficium, Salicet.col.2. versicu. quæro quartò ab extra quid si essent, Alexander col. 4. versicu. quid in episcopo legitimo, Iason col. 5.versicu. subdit Bartolus quod etiam,Philipp.Dec.col.8.versi.& subdit Barto.

quod beneficium, Iacob.à S.Georg.col.4.verſi. nunc quæro quid in epiſcopo, Franciſ.Curt.iunior,col.10. verſic.quintò quærit.Bart. & ipſe Bald. poſt Iacob. Butrig. in d.l.ſi quis ad declinandam,col.3.verſi. iuxta hoc quæritur an epiſcopus,& ibi quoque Salicet.col.2.verſic. nota quòd epiſcopus.& idem Bald. in addit. Specul. ti.de teſta.§.ſequitur, in fi.Alexan.con.4. videtur inſpectis his,col.8. verſi. ſi autem dixerit,li. 2.Angel.Are.in.§.quadrupli,col.13.verſi.veniamus ad ſecundum, Inſtitu.de actionib. Et facit quod ſcribit Bart.in d.l.alio,col.13.verſi. quarto igitur primò.ff.de alimēt.& cibar.lega.quòd quādo pauperes Chriſti ſunt inſtituti hæredes, executor habet vim hæredis, per d. l.ſi quis ad declinandam.

7 ¶ At illæ noſtræ conſuetudines vlteriùs progrediuntur,vt ſcilicet executores ſint ſaiſiti, etiam ſi pauperes non fuerint inſtituti hæredes, ſed quod plus eſt aduerſus ipſos hæredes. Nec tantùm in relictis ad pias cauſas, in quibus maior fuiſſet ratio fauore piæ cauſæ, cùm etiā ex multorum ſententia legata piis cauſis debeātur hæreditate non adita, vt videre licet ex Specul. & Ioan.And.in additio.illius,tit.de inſtru. editio. §.nunc aliqua,verſi.ſed pone quòd eo teſtamento.Bart. & Bald.in lect. & repe. Salicet. Fulgoſ. Franc. Are.& Iaſon in vtraque lectura, in l.1.C. de ſacroſanct. eccleſ. cum aliis & propè infinitis concordant.à me collectis in priuilegiis piæ cauſæ.Sed & ſimpliciter & generaliter vſque ad

concursum omnium legatorum, vt videre potes in his consuetudinibus, quas suprà tibi designaui.

8 ¶Quod ob eam fortè causam constitutum est, quòd exequi testamenta etiam ad non pias causas semper est fauorabile, & pium.§. si verò expressim, ibi, piè agendo, in authen. de hæred. & Falcid.quem ita expendit. Barto.in l.nemo potest,col.2.versi.est alia persuadens.ff. de legat.1, & in authen.sed cùm testator, col.1.C. ad l.Falcidiã.Bal.in l.1.in 2.le. col.5.in 3.quæst. versi.solum sic distinguitur.ff. de leg.2. Cardin.Floren. post alios antiquiores in Cle.1. in 3.quæstio. de testa.Panor.in c.pe.col.2.versi.in glo.super verbo,mandatum,extrà eo.titu.per tex.in l.1.C. de sacrosanct.eccles.& c.tua nobis,eo.tit.de testa. Barb.in eo ipso c.tua,col.11.sub num.20.& iterum col.sequen.sub eodem nu. Corne.con.202. circa præsentem consultationem, col.pe. versi. nec obstant adducta,lib.2. per tex.in l.cùm quidam.C.de necess.ser. hæred. instit. & Iason in l. qui liberis.§.hæc verba, col.pen.versi. cogita si posses saluare.ff.de vulg.& pupil.

9 ¶Et ante hos Hostiensis in d. ca.tua nobis,col. 2.in verbo,per locorum episcopos,de testa.vbi ex hoc dicit quòd episcopus potest se immiscere executioni testamentorum non solùm respectu relictorum piis causis, sed & quorumcũque non improbatorum,per cap.Ioannes, eo ti.dicuntur enim piæ voluntates defunctorum, non solum ratione locorum & relictorum ad pias

causas,sed ad quascũque alias, & quoad omnia generaliter. Pium enim est quicquid diffiniunt testatores, modò non sit contra legem. Et dicitur pia ea voluntas qualiscunque sit. nam pium est vt seruetur. l. 1. C. de sacrosanct. eccles. & c. vltima voluntas. §. sed alius. 13. q. 2. quæ latè reassumit & cõfirmat Barb. in d. c. tua nobis, col. 11. versi. nota ibi piis voluntatibus.

10 ¶ Et de ea re etiam loquens Panor. in cap. si hæredes, col. 2. versicu. item interest iudicis, eo. ti. de testa. illud præterea dicit, quòd testator ille defunctus est miserabilis persona, cùm sit destitutus omni auxilio, & iam aliud velle non possit, l. 1. C. de sacrosanct. eccle. Sed quod priuatim pertinet ad relicta facta ad soluendum & satisfaciendum creditoribus, dicit Vital. Nemau. in repe. c. Ioannes in 3. no. per eum tex. ea censeri esse ad pias causas. Pro quo facit quod scribit Bald. in d. l. id quod pauperibus, in 9. quæstio. C. de episcop. & cleric. executores ad id deputatos posse etiam exoluere debita naturalia tantùm. Cæterum è Theologis scholasticis Richar. li. 4. sentẽ. distin. 35. q. 4. art. 5. tradit dilatione executionis testamenti non parum nocere animæ testatoris: & illi contra prodesse celeritate, duabꝰ potissimùm rationibus, quas ibi videre poteris.

11 ¶ Haud dubiè autem executores in relictis nuncupatim ad pias causas, vel alimenta, sunt multò fauorabiliores, quàm in cæteris, plusque potentiæ & facultatis habent, quod vel ex eo inter cætera videre licet, quòd hi executores pro

cæteris rebus agere non possunt contrà hæredem. per l. Lucius. §. 1. ff. ad S C. Trebellia. & l. filio. §. matri. ff. de adimẽ. leg. Pro legatis autem ad pias causas possunt, per l. nulli, & ibi Baldus in 1. no. Io. Fab. col. 2. & Paul. Ca. C. de episcop. & cleric. glo. in l. si quis Titio, in princip. & ibi Bar. col. 2. versi. quæro an executor. ff. de lega. 2. glo. in d. l. Lucius. §. 1. in verbo, non posse, & ibi item Bart. ff. ad Trebel. Inno. Hosti. Io. And. Panor. & cæteri in d. c. Ioannes, de testa. Specul. ti. instrument. editio. §. nunc verò aliqua, versi. & scias huiusmodi executores, & ibi Ioan. And. in additio. Baldus in l. id quod pauperibus, col. 3. versi. quarto quæro an fideicommissarius. C. eo tit. & in l. hæreditas. §. si defuncto, col. 2. versic. septimo. ff. de petit. hæred. in 2. lect. Cardin. Florent. in Clemen. 1. in 13. quæstione, de testamen. Alex. con. 170. circa primum dubium, post prin. li. 2. & consi. 51. in casu præsenti occurrit, col. 5. versi. circa secundum dubium, lib. 7. & Franci. Are. in l. 1, col. vlt. in 15. priuilegio piæ causæ. C. de sacrosanct. eccles.

12 ¶ Et ex eo quoque quod licèt aliàs mandatum tutoris aut prælati morte eorum re integra finiatur, l. si per epistolam. ff. de acquirend. hæred. & clem. vlti. de procurat. & aliàs semper finiatur mandatum morte mandantis. l. 2. §. sed si quis. ff. de donatio. vbi Bartolus id latè tractat. & l. mandatum, & ibi quoque Baldus. C. manda, tamen mandatum executoris ad pias causas eius morte non finitur etiam re integra,

per textum no. in Clemen. exiit. §. in eo verò ca su, de verb. significat. quem ad hoc expendit negátque alibi reperiri Bald. in authent. si qua mulier, col. vlt. versicu. quartò nota quòd illud. C. de sacrosanct. eccles. & Rom. qui & illum tex. dicit singul. consil. 119. in prima conclusione, & idem voluit ipse Baldus in dicta l. mandatum, col. 3. versic. sed contra hoc opponitur, per tex. in l. si ego. §. 1. ff. de iur. delibe. & latiùs quòque dicemus in priuilegiis piæ causæ.

13 ¶ Aliud quoque est quod etiam nonnihil facit pro illis consuetudinibus, quæ faisiunt executores. nam testator dando executores, videtur illis fecisse ius accipiendi propria authoritate legatum aut fideicommissum ei eodem testamẽto relictum, vt voluit Ioan. Andr. post Iacob. Are. in addit. Specul. de instrumẽ. editio. §. nunc vero aliqua, vers. 29. sed pone, per l. nulli, ibi, habeat exigendi licentiam. C. de episcop. & cleric. & l. si quis ita. ff. de leg. 2. & l. Lucius. ff. ad S C. Trebellia. & idem illis non memoratis voluerunt Baldus, Angel. Salice. & Paul. Cast. in l. non est dubium, & ibi quoque Alexan. ad finem, qui illos memorat, & Iason in 2. limitatione. C. de lega. ex quibus Bald. allegat præterea no. in l. de his. C. de furt. & Ange. l. penul coniuncta glo. C. quan. decre. op. non est, & l. si quis ad declinandam. C. de episcop. & cleric. Et id quoque ipsum voluit Alexan. in l. Paulus, la. 1. post prin. ff. ad SC. Trebellia. Iason in l. 1. in princip. col. antepen. versi. item adde bene facere. ff. de acq. posses

possessio. Philipp.Dec.consil.424. proponitur quòd magnifica domina, col.3.nu.16.& consil. 476.cõclusionem superiùs firmatam, paulò ante fin. & Paul. Paris. consil. 54.in isto iudicio, col.5.versic.& idem admittitur, lib.3.Ex quibus intelligis executorem posse sibi soluere, de quo tamen nos aliquãdo dubitari videmus in nostra decuria.

14 ¶ Est & aliud quoque, quod executores dati ad distribuendum inter pauperes, habentur loco hæredis,per ca. cùm tibi, secundum vnum intellectum,& ibi Innocen.& alij post eum, de testa. Roffred. in ti.de actio.ex testa. versic.item quid erit quod sæpe contingit. Specul.tit.de instru. editio.§.nunc aliqua,versic.item pone quòd aliquis non instituit, qui est sub nu.27.Barto.in l. hæreditas la.2.ff.de hæred.instit. & iterum in l. illa institutio,col.vl.verfic.quæro quid si dicat, eo tit.& in l.Centurio, col.5.versic.contrarium est verum.ff.de vulg.& pupil.substitut.& in d.l. siquis ad declinandam, versic. item nota quòd episcopus, & versic.item dico de executore.C. de episco.& cler.& in l.si quis Titio, col.2.ver. aduerte tamen quòd quandoque. ff.de legat.2. & consi.25.viso testamento gentilis,in 1.dubio, & consil.182.Titius condidit testamentum,col. 2.versic,præterea sicut executor.& in sua disputation.incip.filium adultum. Bald.in authentic. licèt, in prin. C. de natural.lib. & in l. precibus,col.antepenult.versic.præterea quando te-

ſtator.C.de impub.& alior.ſubſtit.& Benedict, Cap.conſil.25.cùm de pluribus quæratur, col.3. verſic.circa tertium, & Alexand. d.conſil. 51. vbi ſuprà,li.7. Sed id magna pars illorum intelligit, ne decipiaris,quando nullus alius eſt hæres inſtitutus.

*

EXCVDEBAT GVIL. MORELIVS
IACOBO KERVER, LVTETIÆ
PARISIORVM AN. M. D. L.
ID. OCTOBRIS.

TERMINOS EIVS CONSTITVISTI